

**SİNOP TÜRK OCAĞININ KURULUŞU,
GELİŞMESİ ve FAALİYETLERİ
(1923-1931)**

Erhan TÛTÛNCÛ

YÛKSEK LİSANS TEZİ

TARİH ANABİLİM DALI

Prof. Dr. SÛleyman BÛYÛKKARCI

2018

HER HAKKI SAKLIDIR

T.C
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

SİNOP TÜRK OCAĞININ KURULUŞU, GELİŞMESİ ve
FAALİYETLERİ
(1923-1931)

HAZIRLAYAN
Erhan TÛTÛNCÛ

YÛKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. SÛleyman BÛYÛKKARCI

SİNOP-2018

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Sinop Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "**Sinop Türk Ocağının Kuruluşu, Gelişmesi ve Faaliyetleri (1923-1931)**" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Sinop Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

14.05.2018

Erhan TÜTÜNCÜ

TEZ KABUL VE ONAY SAYFASI

Erhan TTNC tarafından hazırlanan "Sinop Türk Ocağının Kuruluğu, Geliğmesi ve Faaliyetleri (1923-1931)" bağlıklı bu alığuma, 14.05.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda bağarılı bulunarak, jürimiz tarafından YKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Ekrem MEMİŐ,
Sinop Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak., Tarih ABD.

İmza

ye Prof. Dr. Sleyman BYKKARCI,
Sinop Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak., Tarih ABD.

İmza

ye Prof. Dr. Mehmet Yavuz ERLER,
Samsun 19 Mayıs Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak., Tarih ABD.

İmza

Yukarıdaki imzaların adı geçen ğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

14 /05 / 2018

Dr. Öğr. Üyesi
Faruk ÖZDEMİR
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER	
ÖZET	II
ABSTRACT	III
KISALTMALAR ve SİMGELER DİZİNİ	IV
ÖNSÖZ	VI
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
1. 1. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	6
1.2. TÜRK OCAĞININ KURULMASINA ZEMİN HAZIRLAYAN MİLLİYETÇİ DERNEKLER	7
1.2.1. Türk Derneği	8
1.2.2. Türk Yurdu Cemiyeti	10
1.2.3. Türk Bilgi Derneği	13
1.2.4. Türk Gücü Derneği	13
1.2.5. Genç Kalemler Hareketi	14
1.3. TÜRK OCAKLARININ KURULUŞU ve 1931'e KADAR DEVEM EDEN SÜREÇ	16
BÖLÜM II	
SİNOP TARİHİ	30
2.1. SİNOP İSMİ VE İLK YERLEŞİM	30
2.2. SİNOP'UN TÜRK YURDU OLUŞU	31
BÖLÜM III	
SİNOP TÜRK OCAĞI	39
3.1. SİNOP TÜRK OCAĞI VE TARİHİ	39
3.2. SİNOP TÜRK OCAĞI İLE İLGİLİ RÖPORTAJ	40
3.3. SİNOP TÜRK OCAĞI'NIN TÜRK BAHÇESİ DERGİSİ	44
3.4. SONUÇ	76
KAYNAKÇA	78

ÖZET

Bu çalışma, Sinop Türk Ocağı'nın 1923-1931 yılları arasındaki faaliyetlerini ve Sinop'a katkısını incelemeye yoğunlaşmıştır. Bunun için genel olarak Türk Ocaklarının ortaya çıktığı dönemdeki siyasi ve sosyal olaylar incelenmiş ardından özelde Sinop ili tarihinden bahsedilmiştir. Kadim bir şehir olan Sinop'un tarihsel süreçte birçok medeniyete ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Türklerin Anadolu'ya gelmesiyle birlikte bir Türk şehri olan Sinop önemli bir Karadeniz limanı olagelmiştir.

Çalışma bu anlamda üç bölümden oluşmuş ilk bölümde genel olarak Türk Ocaklarının kuruluşu, ikinci bölümde Sinop tarihi, üçüncü bölümde araştırmanın konusu olan Sinop Türk Ocaklarının 1923-1931 yılları arasındaki faaliyetleri üzerinde durulmuştur. Bu döneme ait Sinop'a özel nedenlerden dolayı yeterli bir arşiv, resim ve belge'ye ulaşılamamış il özelinde Ocağın çıkardığı dergilerde de ilim ve edebiyat ağırlık olduğu görülmüştür. Elde edilen bilgi, belge ve röportajlar ışığında Sinop Türk Ocağının ilk dönemi aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sinop Türk Ocağı, Türk Bahçesi, Güzel Yurt

ABSTRACT

This study concentrates on the activities of “Sinop Türk Ocağı” establishment, development and activities (1923-1931). For this, the political and social events in the period in which the Turkish quarries emerged in general were examined and then the history of Sinop province was mentioned in particular. Sinop, an old city, seems to have hosted many civilizations in the historical process. With the Turks coming to Anatolia, Sinop, a Turkish city, has become an important Black Sea port.

The study focuses on the activities of Sinop Türk Ocakların between 1923-1931, which is the subject of research in the third chapter, the history of Sinop in the second chapter, the establishment of Turkish Ocaklarının in general in the first section which is composed of four parts in this sense. Due to special reasons, Sinop has not been able to reach an adequate archive, picture and document in this period and it has been seen that magazines and literatures are weighted in magazines published by Ocağ. In the last part, the result obtained in general is examined.

Key words: Sinop Turk Ocagi, Turk Bahcesi, Guzel Yurt

KISALTMALAR ve SİMGELER DİZİNİ

Kısaltma ve Simgeler

MÖ: Milattan Önce

MS: Milattan Sonra

PTT: Posta, Telefon, Telgraf

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

Yy: Yüzyıl

a.g.e.= Adı geçen eser

ŞEKİLLER DİZİNİ

Resim 1. Sinop Ulu Camii (Alaeddin Camii)	32
Resim 2. Süleyman Pervane Medresesi-Alaeddin Medresesi	33
Resim 3. Yukarı Hamam-Pervane Hamamı-Alaeddin Hamamı (Sinop Türk Ocağı)	34
Resim 4. Sinop İlk Türk Ocağı Binası (1923-1931)	41
Resim 5. Sinop Türk Ocağı İlk Binanın Bugünkü Görüntüsü	41
Resim 6. Sinop Türk Ocağı Binası (2016-...)	44

ÖNSÖZ

Bilindiği üzere Türk Ocakları, Türk Milletinin eğitim-öğretim ve kültürüne 1911 yılından itibaren önemli katkılar sunmuş Türkiye'nin en eski ve en büyük sivil toplum kuruluşudur ve 25 Mart 1912'de resmen kurulmuş bulunan bu derneği gönüllüler kurulu olarak nitelendirmek mümkündür.

Sinop Türk Ocağı da 1923 tarihinde kurulmuş ve görevini tamamladıktan sonra 1931 yılında yerini halkevlerine bırakmıştır. Sinop Türk Ocağı 1931 yılından 2014 yılına kadar 83 yıl boyunca kapalı kalmıştır. 2014 Ocak ayının son haftalarında yeniden faaliyete başlamıştır.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Türk milliyetçiliğinin tarihsel gelişimini, Türk Ocağının kurulmasına zemin hazırlayan milliyetçi dernekleri, ikinci bölümde Sinop'un tarihçesini, üçüncü bölümde ise Sinop Türk Ocağı konularını ele aldık.

Çalışmamızın ekler bölümünde ise yukarıda adı geçen bölümlerle ilgili Türk Derneği Nizamnamesi, Türk Bahçesi ve Güzel Yurt dergilerinin bulabildiğimiz sayılarının önemli bölümlerini verdik ve bazı söyleşiler gerçekleştirdik.

Araştırmada, Sinop Dr. Rıza Nur Kütüphanesi ve Ankara Milli Kütüphanesi vb. arşivlerinden yararlanılmıştır.

Bu eserin meydana gelmesinde en büyük katkıyı yapan başta danışmanım Prof. Dr. Süleyman BÜYÜKKARCI olmak üzere herkese teşekkür ediyorum.

GİRİŞ

Orta Asya'dan, Anadolu'ya başlayan Türk göçleriyle birlikte başlayan uzun yolculuk 1299'da, Selçuklu'ya bağlı bir uç beyliği olarak kurulan ve büyüyerek üç kıtaya hükmeden bir imparatorluk halini alan Osmanlı Devleti ismiyle tarihteki yerini almıştır.¹ Üç kıtaya hükmeden ve çok uluslu bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde, birçok farklı millet uzun süre barış ve huzur içerisinde yaşama imkânı bulmuştur. Özellikle yükselme döneminde siyasal-askeri-hukuk ve iktisat alanlarında birçok devlete göre başarılı bir örgütlenmeye sahiptiler. Coğrafi keşiflerle Avrupa'ya akan altın, gümüş gibi değerli madenler, kendi içinde yaşanan siyasal olaylarla birleşince kurulan örgütlü yapının can evinde yer alan tımar sisteminde² bir takım aksaklıklar baş göstermeye başladı.

Bununla birlikte 16. yüzyılın ortalarından itibaren duraklama başlamış bunu takiben II. Viyana yenilgisi ile içerde Celali isyanları ile devam eden bir yozlaşma süreci yaşanmaya başlanmıştır. Avrupa'da başlayan rönesans, reform hareketleri, coğrafi keşifler, bilim ve teknoloji alanındaki ilerlemelerle birlikte Osmanlı Devleti'nin 18. yüzyılda toprak kayıpları yaşamasına neden olmuştur.³ Bu yüzyıllarda Osmanlı Devleti ve Avrupa arasında yaşanan çekişmede önemli bir dönüm noktası olmuştur.

Ortaçağ'da derebeylikler şeklinde yönetilen Avrupa'da senyörler mülk ve halk üzerinde mutlak otoriteyken bunun 12 ve 13. yüzyıldan itibaren değiştiğini görüyoruz. Üretimin artması, zanaat ve atölyelerin gittikçe önem kazanmasında bu toplumsal değişimin rolü büyüktür. Böylece kentlerin önemi giderek artacak bu artış bir hukuk sisteminin gelişmesini ve burjuvaziyi doğuracaktır. Burjuvazinin etkin olması merkezi krallıkların güçlenmesini bununla birlikte düzenli bir ordu, bütçe ve sistemli bir bürokrasi oluşmasını sağlamıştır.⁴

¹ M.Fuad Köprülü, Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu, 2.Baskı, Akçağ Yayınevi, Ankara, 1972, s.176-183.

² Sina Akşin, "İttihat ve Terakki Üzerine", SBFD, C.26, 1971, s.1.

³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, III. Cilt, 1.Kısım, T.T.K.Yayınevi, Ankara, 1983, s.585-595.

⁴ Taner TİMUR, Osmanlı Çalışmaları, İlk Feodalizmden Yarı Sömürge Ekonomisine, 96.

19. yüzyılla birlikte Avrupa’da güçlenerek ortaya çıkan devletlerin yayılmacı ve sömürgeci politikaları görülmeye başlanacaktır.⁵ Bundan en çok nasibini alan üç kıtaya yayılmış olan Osmanlı devletidir.⁶ Ekonomik gücü, sahip olduğu jeopolitik önemden dolayı Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Rusya,⁷ Fransa⁸ ve İngiltere⁹ gibi devletlerin Osmanlı Devleti üzerinde emelleri olduğu tarihsel bir gerçektir.

Çok uluslu bir yapı olan Osmanlı Devleti’nde, Türkler dışında birçok unsur bulunmaktadır. Batılı emperyalistlerin Osmanlı Devleti topraklarındaki güç savaşları onları ülke içine nüfuz etmek için çeşitli yollar bulmaya yöneltmiştir. Bunun en etkili yollarından biri olarak ta devlet içindeki gayri müslimlerin isyana teşvik edilmesi olmuştur. Özellikle bu dönemde geniş kapsamlı bir siyasi ideoloji olarak ortaya çıkan milliyetçilik kavramı Fransız İhtilali ile gündeme gelmiştir.¹⁰ Milli egemenlik ve milli bağımsızlık fikriyle başlayan ve sadece kendi milletin refahı ve bağımsızlığı ilkesine sahip olan milliyetçilik zamanla değişerek bir baskı ve yayılma ideolojisi olarak 19. ve 20. Yüzyıllarda etkili olmuştur.¹¹ Milliyetçiliğin yayılması sonucu İngiltere, Fransa, İspanyanın ardından İtalya ve Almanya gibi yeni devletler doğmuş ve Osmanlı İmparatorluğuda bu yeni akımdan etkilenmekte gecikmemiştir. İmparatorluk içerisinde Hristiyanlar arasında siyasi amaçlarla kullanılan yabancı propagandası Fransız İhtilaliyle milliyetçilik fikriyle birleşince ayaklanmalar baş göstermiştir.

Osmanlı devletide 19. Yüzyıl yaşanan Sırp ve Yunan İsyanlarıyla milliyetçiliğin kendi toplumsal yapısı için bir tehdit haline geldiğini hissetmiştir. Kapitülasyonlarla verdiği imtiyazlar¹², yaşanan isyanlarla çöküş başlamış ekonomik, sosyal ve idari

⁵ Avrupa’yı yeniden yapılandıran Coğrafi keşiflerle birlikte başlayan rönesans ve reform hareketleriyle birlikte edebiyat, mimari, askeri birçok alanda değişimler meydana gelmiştir. Böylece feodal yapı bozularak güçlü bir burjuvaziye sahip imparatorluklar milliyetçilik akımına temel olacak gelişmeleri başlatmıştır.

⁶ Stanford Shaw, Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye, Çev: Mehmet Harmacı, 1.Cilt, E Yayınları, İstanbul, 1982, s.317.

⁷ Yusuf Akçura, Osmanlı Devleti’nin Dağılma Devri, T.T.K.Yayınları, Ankara, 1983, s.12.

⁸ İlkur Polat Haydaroğlu, Osmanlı İmparatorluğunda Yabancı Okullar, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1990, s.14-15

⁹ Ömer Körükçüoğlu, Türk-İngiliz İlişkileri, İmaj Yayınları, Ankara, 1978, s.15-17.

¹⁰ Elie Kedourie, Avrupada Milliyetçilik, Çev: M. Haluk Timurtaş, Ankara, 1971, s.1-83

¹¹ Server Tanilli, Dünyayı Değiştiren On Yıl Fransız Devrimi Üstüne (1789-1799) 3. Baskı, İstanbul, 1990, s.85

¹² Necdet Yurdakul, Osmanlı Devletinde Ticaret Antlaşmaları ve Kapitülasyonlar, İstanbul, 1981,

yapıdaki çözümlerde bu kötü gidişatı hızlandırmıştır. Bu dönem ortaya çıkan ayanlara karşı “Sened-i İttifak” ile merkezi otorite tesisi edilmeye çalışılmış ancak iç isyanlar ve özellikle Mehmet Ali Paşa’nın isyanıyla Mısır kaybedilmiştir. Böylece Osmanlı Devletinin zayıflığı bir kez daha görülmüştür.¹³

Ekonomik olarak Batıyla rekabet gücünü kaybeden, savaş meydanlarında başarılı olamayan ve belki de en önemlisi zihinsel bir kısır döngüye giren Osmanlı Devleti toplumsal olarak dağılma tehlikesini karşı bir dizi reform hareketi başlatma gereği duymuştur. Bu reformlar III. Selim’le başlamış Batı’yı örnek alarak bir takım çözümler üretilme yoluna gidilmiştir. Bunun için Avrupa’ya öğrenciler gönderilmiş ve Batılı tarzda eğitim veren okullar açılmaya başlanmıştır. Tanzimat Fermanıyla bütün Osmanlı halkları arasında eşit bir hukuki zemin oluşturulmaya çalışılmıştır.

Hemen ardından Genç Osmanlıların fikri temelini oluşturduğu “Osmanlıcılık” düşüncesi kurtuluş için bir umut ışığı gibi görülmüştür. Bu düşünceyle meşrutiyet ilan edildi. Ancak yapılan bu girişimler bu girişimler beklenen sonuçları vermeyince, “İslâmcılık” düşüncesi ile Müslüman halkın bağımlı güçlendirmek hedeflenmiştir.

Pan-İslâmizm, bu dönemde hem iç hem de dış siyasette devletin politik görüşü olarak benimsendi. Ancak özellikle Araplar arasında yayılmaya başlayan “Selefi Akımı” ile düşünsel temelleri atılan milliyetçilik beslenmeye başlandı. Sonuç olarak İslamcılık fikri ile Müslüman halkı bir arada tutabilmek pek mümkün gözüküyordu.¹⁴ Devletin dağılmayı önlemek ve tekrar eski gücünü kazanmak adına ardı ardına yapılan Tanzimat, Islahat Fermanı (1856), I. Meşrutiyet ve Kanunu Esasi (1876) milliyetçilik etkisiyle çatırdayan Osmanlı Devletini bir arada tutmaya yetmeyecektir. İmparatorluğun Avrupa ile iç içe geçmiş ve geçmişinde büyük devletler kurmuş Balkan ulusları birer birer bağımsızlıklarını kazanmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde yaşanan olaylar genel olarak irdelendiğinde çok milletli bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti’nde üç kıtaya yayılmış çeşitli din, mezhep, etnik

s.46

¹³ Fahir, Armaoğlu,; 19.yy.Siyasi Tarihi, TTK.Yayımları, Ankara, 1999.

¹⁴ Yusuf Hikmet Bayur, Türk İnkılâbı Tarihi, II/IV, Ankara 1991, s.398.

grup ve ulus bir arada yaşıyordu. Çok farklı birleşenlerden oluşan yapıda toplum düzenini oluşturan mekanizmaya “millet sistemi” denilmekteydi. Kullanılan millet tabiri bugünkü anlamıyla teknik bir tabir değildi. Osmanlı devleti içerisinde bulunan dini grupları belirtmek için, cemaatler şeklinde belirtiliyordu. Örneğin Yunan milleti değil, Ortodoks milleti vardı.¹⁵ Ancak bu sistem milliyetçilik fikrinin yayılmasıyla işlevini yitirmeye başladı. Bunun sonucu olarak dini olarak isimlendirilen Ortodoks tabiri yerine Yunanlı, Sırp, Bulgar, Arnavut v.b şeklinde kimlik kazanmanın bazı Müslüman tebaa arasında da yayılmaya başlaması ve çöküşe giden yolu hızlandırmıştır.¹⁶ Yukarıda bahsedildiği gibi yapılan reform hareketleri de bu çöküşü durdurmak için yeterli olmamıştır.

19.yüzyılda Osmanlı Devletindeki iç isyanlardaki milliyetçilik fikrinin gücünü aydınlar fark etmeye başladılar.¹⁷ Böylece milliyetçilik akımının Osmanlıda hızla ilerlemesi sonucu Türk milleti içerisinde de Milliyetçilik akımının geliştiğini görürüz. Bunun sebeplerini şu şekilde sıralayabiliriz: Müslüman halkın yerleşik olduğu eyaletlerin Osmanlı’dan ayrılma belirtileri, milliyet fikirlerinin gayrimüslimler arasında yayılması, bağımsız devletlerin kurulması, Osmanlı’nın diğer bölgelerinden, Anadolu ve Rumeli’ye Türklerin göç etmesi, Avrupa’nın Türkler üzerindeki baskısı, Türk gençlerinin Avrupa ile teması, Osmanlı devlet adamlarının Fransız ihtilali sonucu yayılan milliyetçilik rüzgârının kendilerini rahatlatacak Batının bir iç problemi olarak görmeleridir.¹⁸ Devletteki bu ihmal ortamında birçok kavim milli benlik şuuruyla kopuş yaşarken Türklerin bu milliyetçi uyanıştan habersiz gibi davranmalarının felaketle sonuçlanacağını önemle belirtiyorlardı.¹⁹ Ancak Osmanlı Devletinde görülen milliyetçilik hareketlerine karşı devletin içindeki Türk unsurunda benzeri bir davranışı en son olarak görmekteyiz. Bunun en önemli sebebi olarak devletin çoğunluğunu ve yönetici kesimlerini oluşturan Türklerin onu sürdürmeyi ve kurtarmayı düşünmeleri ile ümmet yapısının etkisidir. Bu iki faktör Türklerin milliyetçilik fikrine yönelmesini önleyen fren mekanizmaları

¹⁵ Gül Akyılmaz, “Osmanlı Devleti’nde Zımmilerin Siyasi ve İdari Hakları ve Tanzimat ve İslahat Fermanlarının Getirdiği Yenilikler” Düünden Bugüne Türk Ermeni İlişkileri, Nobel Yayınları, Ankara, 2003, s.91

¹⁶ Yusuf, Sarıay, Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları (1912-1931), Ötüken Yayınları, İstanbul, 2004

¹⁷ David Kushner, Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu (1876-1908), Çev. S.S.Türet, R.Ertem, F.Erdem, İstanbul, 1979, s.9.

¹⁸ Mustafa Keskin, Türk İnkılabı ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi, Ufuk Kitabevi, Kayseri, 2001, s.27

¹⁹ Turhan Feyzioğlu, “Türk İnkılabının Temel Taşı: Laiklik”, Atatürk Yolu, Otomarsan Kültür Yayınları, İstanbul, 1981, s.190.

olmuştur. Ancak Türk olmayan Müslüman toplumların milliyetçi gayeleri, gayri müslimlerin bağımsızlık kazanarak devletten birer birer ayrılmaları, Batılı Türkologların Türk aydını üzerindeki etkileri²⁰ gibi etkiler Türk milliyetçiliği duygusunun gelişmesinde etkili olmuştur.

Bu düşünceler neticesinde 20. yüzyılın başlarında Türkçülük çerçevesinde faaliyet gösteren bir dizi sivil toplum örgütü kurulmuştur. Bunların içerisinde en etkili olanı ise Türk Ocakları olmuştur. Bilindiği gibi Türk Ocağı, Osmanlı Devleti'nin son yılları ile Milli Mücadele döneminde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında Türk fikir ve toplum hayatında önemli roller oynamış, gönüllü bir kültür kuruluşudur. Kurulduğu 1912 yılından kendisini feshettiği 1931 yılına kadar geçen süre içinde yurt alanına yayılmış şubelerinde gösterdiği kültürel ve sosyal faaliyetler, açtığı kütüphaneler ve yaptığı yayınlar ile Türk toplumunda uyanışın, kendine gelişin ve benliğini tanıyışın öncüsü olmuştur. Türk toplumunun Ziya Gökalp'in ifade ettiği "Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak" şeklindeki sentezin önce aydın kesimde sonrada onlar aracılığıyla bütün milletçe benimsenmesine yönelik çalışmaları ile Cumhuriyetin kuruluşundan sonra girilen inkılap hareketlerinin daha kolay kabul edilmesini sağlayacak fikri ortamı hazırlamıştır. Ortak bir amaç için kurulmuş Türk Ocakları buldukları coğrafyanın kültürel ve coğrafi özelliklerine göre bu amaçlarını gerçekleştirmek için önemli katkılar sunmuşlardır.

Bu çalışmada Sinop ilinde kurulmuş olan Türk Ocağı'nın 1923-1931 yılları arasındaki faaliyetleri incelenerek döneme ışık tutması amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda ilk bölümde Türk Ocaklarının kurulmasına zemin hazırlayan milliyetçi dernekler ve Türk Ocaklarından bahsedilmiştir. İkinci bölümde Sinop ili tarihinden bahsedilmiş ve son bölümde Sinop Türk Ocağının kuruluşu, gelişimi ve faaliyetleri (1923-1931) ile ilgili röportaj ve çıkarılan dergi tercümelerine yer verilmiştir. Son bölümde elde edilen bulgular ışığında sonuç bölümü ve yorumlara yer verilmiştir.

²⁰ Bernard Lewis, "Türkiye'de Tarihçilik ve Milli Uyanış", T.Y. Sayı: 2 (1960), s.10.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. 1. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Millet olma bilincinin, milletlerin tarihleri ile başladığı düşünülse de modern milliyetçilik anlayışı, 19. Yüzyılın başlarında ortaya çıkmış özellikle Fransız ihtilali ile yaygınlaşan milliyetçilik fikirleri Dünya haritasında değişikliklere neden olmuştur.

Türk tarihiyle birlikte başlayan millet olma bilincine Göktürk kitabelerinden başlayarak Osmanlı'nın kuruluş ve yükselme devrinde sadrazamların Türk kökenli olmasını gösterebiliriz. Ancak bu süreçten sonra Osmanlı Devleti'nin özellikle yönetim kademesinde bu politikadan vazgeçtiği görülmektedir.²¹

II. Mahmut devrinden önce kabalık, küfür ve vahşet anlamına gelen Türk ve Türklük, bu devirden itibaren değer kazanmaya başlamıştır. II. Abdülhamid döneminde İmparatorluğun devamı için zaruri olduğu düşünülen “İslam Birliği” gayesinin yanında Türkçülük de aydınlar arasında gelişmeye devam etmiştir. Bu dönemde Türk tarihine ve diline artan ilgi, Osmanlı Türklerinde, Türk tarihinin gerçekte kendi tarihleri olduğu bilincine vardırılmaya bununla birlikte dilin de bir kimlik aracı olarak görülmeye başlandığı görülmektedir.

Bu anlamda Mehmet Atıf, “Kaşgar Tarihi” adlı eserinde Orta Asyalıları “din ve milliyet bakımından kardeşleri” ifadesi ile nitelendirmiştir.²² Bir dilci olan Şemsettin Sami (1850-1904) Osmanlı Türkçesine dilbilim açısından Kamus-u Türki adlı eseri²³ kazandırmıştır. Bu eserde “Osmanlı Lisanı” tabirine karşı çıkmış, Osmanlı isminin devlet ünvanı olduğunu bu milletin adının Türk, dilinin de “Lisan-ı Türki” olduğunu vurgulamıştır.

Bu eserlerin yanı sıra Lehçe-i Osmaninin yazarı Ahmet Refik Paşa, Sarf-i Türki ve Tarih-i Alem adlı eserlerin yazarı Süleyman Paşa yine eserlerinde Türk dili ve

²¹Yusuf, Sarımay, *Türk Milliyetçiliğinin Gelişimi ve Türk Ocakları*, Cilt 277

²²ERCÜMEND, Kuran, “Yusuf Akçura'nın Tarihçiliği” Ölümünün 50. Yılında Yusuf Akçura Sempozyumu Tebliğleri, Ankara, 1987, s.45-49

²³AGAH SIRRİ LEVEND, Şemsettin Sami, Ankara, 1969, s.172-185

edebiyatı alanında Türkçülük fikrinin izlerini taşıyan İbrahim Şinasi Efendi, Ziya Paşa ve Namık Kemal dönemlerinin önemli düşünürleridir.

Özellikle 1890 ve sonrasındaki günlük gazete ve dergilerde sıklıkla “Türk Millet-i necibesi” şeklinde sıfatların kullanıldığı görülmektedir. 1894 yılında yayın hayatına başlayan İkdam gazetesi de “Türk gazetesidir” başlığıyla okuyucularının dikkatini Türk dili ve tarihi üzerine yoğunlaştırmaya çalışmaktadır.

Bütün bu çalışmalar ve burada bahsedemediğimiz birçok çalışmayla ortaya konan eser ve gayretler, Türk milliyetçiliğinin ortaya konulmasından ziyade Osmanlı Devleti içerisinde Osmanlıcılığa en fazla bağlanmış olan Türk unsuruna önem verilmesi noktasında birleşmektedir. Çünkü ırka dayalı bir milliyetçiliğin ön plan çıkarılmasının zaten zor durumda olan devletin dağılışını hızlandıracağı endişesi ile milli kültürü inşa etmeye gayreti içerisine girilmiştir. Ancak bu durum Yusuf Akçura'nın Üç Tarz-ı Siyaset adlı makalesinde, devletin önündeki alternatiflerden birinin “ırk esasına dayalı Türk milliyetçiliği yapmak” olduğunu belirtmesi, tartışmayı artık Türk unsuruna ağırlık verilmesi gibi bir eksenden çıkarmış ve bir milliyetçilik problemine dönüştürmüştür. Böylelikle Türkçü aydınlardaki Osmanlıcılık düşüncesi zamanla ikinci derece kalmaya başlamıştır. Bu dönüşüm Balkan Savaşlarından sonra hızlanacaktır.

1.2. TÜRK OCAĞININ KURULMASINA ZEMİN HAZIRLAYAN MİLLİYETÇİ DERNEKLER

II. Meşrutiyetin 24 Temmuz 1908’de ilan edilmesini sağlayan İttihat ve Terakki Cemiyetinin tarihsel süreçte Yeni Osmanlılar olarak anılmasına rağmen II. Abdülhamid rejimine karşı içeride ve dışarda kurulan gizli cemiyetler genel anlamda Jön Türkler olarak isimlendirilir. II. Meşrutiyet öncesinde Türkçülük; siyasi bir düşünceye dönüşmemiştir. Çünkü Osmanlı yönetimi milliyet esası üzerine dernek kurulmasına izin vermemiştir. Bu nedenle II. Meşrutiyet ilan edildiği zaman ülkede Türkçülük akımı henüz kendini gösterememiştir. Hâlbuki 1908’lerde İstanbul’da hükümetin izniyle Çerkezler “Çerkez Teavün” , Arnavutlar “Baskın”, Kürtler “Hipoy” ve Araplar “El-Hali’yle-Arabi El-Müntediy’ül Edebi” isimli milliyet esasına dayalı ancak edebi maskelerle örtülü birçok dernekler kurmuşlardır. Bu ve benzeri sebeplerden dolayı II. Meşrutiyet ilan edildiği zaman ülkede Türkçülük akımı henüz kendini gösterememişti. Bu düşüncüyü açıkça

savunan bir yayının organı ve cemiyet henüz yoktu. Ancak Rusya'dan gelen Türk aydınlarının attığı siyasi Türkçülük temelleri ile temelleri atılan kültürel Türkçülük, Türk Milliyetçiliğini sağlam bir temel üzerine oturtmuştur. II. Meşrutiyetin getirdiği hürriyet ortamında çeşitli dergi ve dernekler adı altında teşkilatlanma hareketleri hız kazanmıştır. Böylece tarihimizde önemli görevleri yerine getiren bir oluşum güçlenerek siyasi bir akım haline gelmiştir.²⁴ Türklük gayesine hizmet etmek için kurulan derneklerden en uzun ömürlüsü olan Türk Ocağına giden yolda birçok dernek bu gayeye hizmet etmişti. Bunlardan ilki Türk Derneği olmuştur.

1.2.1. Türk Derneği

II. Meşrutiyetin ilanı ile birlikte Osmanlı siyasi hayatında yeşermeye başlayan Türkçü fikirler ilk defa Türk milliyetçiliği esaslarına göre kurulan Türk Derneği ile adeta vücut bulmuştur.²⁵

1908 yılı Kasım ayında İstanbul'da Yusuf Akçura, Necip Asım ve Veled Çelebinin liderliğinde Ahmet Mithat, Emrullah Efendi, Bursalı Mehmed Tahir, Ahmet Hikmet Bey, Korkmazoğlu Celal, Akyığıtzade Musa Bey, Fuad Arif Bey'in çalışmalarıyla²⁶ 12 Kanun-ı evvel 1324 (25 Aralık 1908) tarihinde nizamnamesi yayınlanarak kurulmuştur.²⁷ (Nizamnamenin tamamını okumak için Ek 1'e bakabilirsiniz.²⁸) Derneğin en önemli amacı Türkçülüğü bilimsel bir zemin üzerine oturtmaktır. Bu amacı derneğin nizamnamesinin 2. maddesinde şöyle açıklanmaktadır: *“Cemiyetin maksadı Türk diye anılan bütün kavimlerin mazi ve asar, efal, ahval ve muhitini öğrenmeğe ve öğretmeğe çalışmak yani Türklerin asar-ı atikasını, tarihini, lisanlarını, avam ve havas edebiyatını, etnografya ve etnologyasını, ahval-i ictimaiyye ve medeniyet-i hazıralarını, Türk memleketlerinin eski ve yeni coğrafyasını araştırıp taraştıırıp ortaya çıkararak, bütün dünyaya yayıp dağıtmak ve dilimizin geniş medeniyete elverişli bir dereceye gelmesine çalışmak ve imlasını ona göre tetkik etmektir.”*²⁹

²⁴ Yusuf Bayraktutan, Türk Fikir Tarihinde Modernleşme Milliyetçilik ve Türk Ocakları (1912-1931), Kültür Bak Yay, Ankara, 1996, s.85

²⁵ Yusuf Bayraktutan, a.g.e., s.85

²⁶ Yusuf Akçura, Yeni Türk Devleti'nin Öncüleri 1928 Yılı Yazıları, Ankara, 1981. s.188-189

²⁷ Füsün Üstel, İmparatorluktan Ulus-Devlete Türk Milliyetçiliği: Türk Ocakları(1912-1931), İletişim Yay, İstanbul, 2010, s.16.

²⁸ Füsün Üstel, Türk Ocakları, 1997, s.17

²⁹ Yusuf Sarımay, Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları (1912-1931), Yüksek Lisans

Böylelikle ilimle meşgul olma hedefi koyan derneğe Türk olmayan Türkiyatçılarında üye olabilmeleri amaçlanmıştır. Derneğin fahri başkanlığını ve hamiliğini Veliaht Yusuf İzzettin Efendi, başkanlığını Fuat Raif Bey, başkan yardımcılığını Necip Asım, sekreterliğini ise Yusuf Akçura yürütmekteydi. Derneğin Türk olmayan üyeleri arasında Profesör Gordlevsky, Doktor Karaçon, Profesör Martin Hartman gibi oryantalistler ve Boyacıyan Agop, Antuan Tıngır gibi Osmanlılar vardı.³⁰

Derneğin çalışmaları arasında dikkati çeken en önemli çalışma, kendi adıyla bir dergi çıkarmasıdır. İçeriği itibariyle bir dil dergisi gibi görünse de içeriğinde Türk dünyasıyla ilgili yazılar mevcuttur. Özellikle Orta Asya Türklüğü ile ilgili yazılar oralarda yaşayan Türkleri Osmanlı Türklerine tanıtmak amacı gütmektedir. Bu anlamıyla Türkoloji çalışmalarının sistemli bir hali olmasa da ilk defa toplu olarak yapılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu anlamıyla önemli bir adım olmuştur.³¹ Genel olarak dernek amaç ve faaliyetleri değerlendirildiğinde Türkoloji çalışmaları yapmak üzere kurulan dernek üyelerinin kültürel manada Türkçü ancak siyasi açıdan Osmanlılık geleneğinin ağırlıklı olarak taşıdıkları görülmektedir.³² Bunun sebebinin üyelerinin farklı yapılardan gelmesinin Osmanlılık anlayışının yansımalarının bir sebebi olduğunu söylemekte mümkündür.

Dernek İstanbul'da faaliyete geçmiş ve üç tane (Rusçuk, İzmir ve Kastamonu) yurt içinde ve bir tanede imparatorluk sınırları dışında (Budapeşte) olmak üzere dört şubeye sınırlı kalmıştır. İmparatorluk içinde ve dışında açılan şubelerle bir hareketlilik olması beklenen dernek üye sayısının azlığı ve üyeler arasındaki görüş ayrılıkları gibi sebeplerden dolayı kuruluş amaçları doğrultusunda tam olarak istenen çalışmaları gerçekleştirememiştir.³³ Buna rağmen başlattığı dalga Türkçülük fikrinin gelişmesinde önem taşımaktadır.³⁴

Tezi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, 1993, Ankara. s.111-112

³⁰ İbrahim Karaer, 1992, Türk Ocakları, Ankara: Sistem Ofset.

³¹ Agah Sırrı Levend, "Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi I", Türk Derneği, Sanat ve Edebiyat, s.37.

³² Yusuf Sarımay, a.g.e., s.82

³³ Yusuf Sarımay, a.ge., s.112

³⁴ Yusuf Akçura, 2007, Türkçülük, İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, s.197.

Derneğin yönetim kademesinde ve üye olarak aktif olanların (Fuat Raif, Necip Asım, Veled Çelebi ve Yusuf Akçura) çeşitli görevlerle İstanbul'dan ayrılmaları, dernek üyelerine yapılan bir takım suçlamalar ve özellikle yukarıda bahsedilen üyeler arasında tam bir amaç birliğinin bulunmaması, özellikle 1911'den sonraki dönemde üyeler arasındaki kopuklukla birlikte dernek önemini kaybetmeye başlamıştır. Resmen kapanma tarihi bilinmemesine rağmen üyelerinin büyük çoğunluğunun Türk Yurdu ve Türk Ocağı bünyesinde devam ettikleri görülmektedir.³⁵

1.2.2. Türk Yurdu Cemiyeti

Türk Yurdu Cemiyeti, Türk Ocaklarının kurulmasına giden yolda ikinci büyük adım olarak karşımıza çıkmaktadır. Milli şair Mehmet Emin Yurdakul tarafından ortaya atılan fikir neticesinde³⁶ 31 Ağustos 1911 tarihinde İstanbul'da Mehmet Emin Yurdakul Müftüoğlu Ahmet Hikmet, Ağaoğlu Ahmet, Hüseyinzade Ali, Dr. Akil Muhtar ve Akçuraoğlu Yusuf Bey'in öncülüğünde kurulmuştur.³⁷ Müftüoğlu Ahmet Hikmet'in 1912 yılında Budapeşteye resmi bir göreve tayin edilmesi üzerine Ziya Gökalp kurucu kadroya dâhil olmuştur.

Genel olarak cemiyetin iki amacı olduğunu görmekteyiz. Bunlardan ilki Türk öğrenciler için bir yurt açmak ve Türk yurdu adından bir dergi çıkartmaktır. Derneğin bu amacını, Nizamnamesinin 4. maddesinde görmekteyiz:

“Türk çocuklarına mahsus bir pansiyon ve Türklerin zekâ ve irfanca seviyelerinin yükselmesine, varidat ve teşebbüs sahibi olmalarına hizmet etmek üzere bir gazete çıkaracaktır.”

Başlangıçta öğrencilere yardım konusuna ağırlık veren dernek, imtiyazı şair Mehmet Emin adına alınan bir dergi kurmuştur. Yurt konusunda gerekli adım atılmış ve Evkaf Nazırı Hayri Bey zamanında Türk çocukları için bir pansiyon inşasına başlanmış ancak Hayri Bey'in vefatı üzerine bu fikir gerçekleştirilememiştir.³⁸ Mehmet Emin

³⁵ Tark Zafer Tunaya, Siyasi Partiler, C.1, s.415.

³⁶ Fethi Tevetoğlu, Müftüoğlu Ahmed Hikmet, Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Eserleri Serisi:1, Ankara, 1951, s.82.

³⁷ Masami, Arai, Jön Türk Dönemi Türk Milliyetçiliği, İstanbul İletişim Yayıncılık, 2000, s.82)

³⁸ Yusuf Akçura, Türkçülüğün Tarihi, İstanbul: Kaynak Yayınları, 2008, s. 169.

Yurdakul'un Erzurum Valiliği'ne atanması üzerine derginin imtiyaz ve müdürlük görevi Yusuf Akçura tarafından üstlenilmiştir. Türk Yurdu dergisi 1911 yılında yayın hayatına başlamış zaman zaman kesintilere uğramasına rağmen günümüze kadar yayın hayatına devam ederek Türk fikir dünyasına çok büyük katkılar sağlamıştır.³⁹ Türk Yurdu Cemiyeti Türkçülük fikrinin gelişimi ve bütün Türklerce benimsenmesi için özellikle bu fikri kitlelere ulaştırmanın en önemli yolunun bir dergi çıkarmak olduğunu benimsemiştir. Bu derginin hedefini kaleme alan derneğin kurucu üyesi Yusuf Akçura bu amacı Tevhid-i Etrak'ı⁴⁰ birleştirmek adına: "Bütün Türklerce makul olabilecek bir ideal yaratmaya çalışacaktır."⁴¹ ifadesiyle belirtmiştir.

1911 yılında Türk Yurdunun yayın politikası aşağıdaki yedi maddeyle belirlenmiştir.⁴²

"1. Risale Türk ırkının mümkün olduğu kadar çoğunluğu tarafından okunup anlanarak istifade olunacak bir tarzda yazılacaktır. Dili sade olacaktır. Kavmin ekseriyetine faydalı mevzular seçilecektir.

2. Risale, bütün Türklerce makul olabilecek bir ideal ortaya koymaya çalışacaktır.

3. Risalede Türklerin tanışmalarına, iktisad ve ahlakça yükselmelerine ve fen bilgileriyle zenginleşmelerine hizmet eden mevzular en ziyade yer alacak, siyaset bunlardan sonra gelecektir.

4. Türklerin birbirleri ile tanışmaları için Türk dünyasının her tarafında olup geçen ve bilhassa kardeşler arasında sevinç veya kedere sebep olan vak'alar ile Türk dünyasının ötesinde berisinde ortaya çıkan fikir cereyanları kaydolunacak, Türk ırkının muhtelif kavmiyetlerinde doğan edebiyatı ırkın bütün fertlerine bildirmek için çalışılacaktır.

5. Risale; Osmanlı Devletinin iç siyasetinden bahsederken, hiçbir siyasi fırkaya taraftarlık etmeyecek, ancak Türklüğün, Türk unsurlarının siyasi ve iktisadi menfaatlerini müdafaa edecektir.

6. Risale, Osmanlı Türkleri arasında Türk milli ruhunun gelişme ve takviyesine idealsizlikten doğan tembellik ve bedbinliğin giderilmesine çok çalışacak ve ekseriya hiç bir şeye dayanmaksızın ortaya çıkan mübalağalı Batı korkusundan da bu milleti

³⁹ İbrahim Karaer, 1992, age, s.5.

⁴⁰ Arzu Öztürkmen, Türkiye'de Folklor ve Milliyetçilik, İstanbul: İletişim Yayıncılık, 1998, s.45-46

⁴¹ Fethi Tevetoğlu, Hamdullah Subhi Tanrıöver, s.94.

⁴² Yusuf Akçura, Yeni Türk Devleti'nin Öncüleri 1928 Yılı Yazıları, Ankara, 1981. s.192-193

kurtarmaya elinden geldiği kadar uğraşacaktır.

7. *Risalenin devletlerarası siyasette esas fikri, Türk âleminin menfaatlerini müdafaa etmektir.”*

Bu düşüncelerle yayın hayatına başlayan dergi, Balkan Savaşlarının yorucu dönemlerinde yetişen genç nesillerde arasında büyük ilgi uyandırmış ve ilk sayıları birkaç defa basılmıştır. Türk Yurdu dergisi 1911’den 1931 yılına kadar ekonomik sorunlardan, medeni hareketler, kadınların çalışma hayatına katılması, yerli malının önemi ve özellikle Türk dünyasına ilişkin konular geniş yer bulmuştur.⁴³ Başlangıçta Osmanlıcı bir çizgide ilerleyen İttihat ve Terakki Cemiyetinin etkili olduğu bir dönemde dergiyi Askeri Tıbbiye öğrencileri gizlice okula sokabilmişlerdir.⁴⁴ Türk Yurdu dergisi kuruluşundaki programın etkisiyle partilikten uzak durmasına rağmen İttihat ve Terakki tarafından kapatılmamıştır. İttihat ve Terakki’nin 1913 yılı ve sonrasında uygulamaya başladığı politikanın temel noktaları da dergide savunulmuştur. Türk Yurdu dergisi daha sonra Türk Ocağı’nın yayın organı olarak Türk Yurdu Dergisi adıyla Türkçülük faaliyetlerinin gelişmesinde çok önemli bir yayın organı olacaktır.⁴⁵ Derginin çizgisinden dolayı İttihat ve Terakki tarafından hem Türk Yurdu dergisi, hem de Türk Ocakları bu dönemde kısmen himaye görmüştür. Bu süreçte özellikle Yusuf Akçura’nın dergiyi hem siyaset dışı tutma hem de aktif bir yayın organını olarak devam etmesini sağlama noktasındaki emekleri unutulmamalıdır.⁴⁶

Türk Yurdu Cemiyeti’de kurucu ve aktif elemanlarının kuruluşunda bulunduğu Türk Ocağı’na katılmışlardır.⁴⁷

⁴³ Firdevs, Gümüšoğlu, Türk Yurdu, Milliyetçilik Ansiklopedisi, C: IV, İletişim Yayınları, İstanbul, 2009, s.271

⁴⁴ Reşit Galip, “Türk Ocağı”, Altın Yurd, C.I, S.5, s.50.

⁴⁵ Üstel, **a.g.e**, s.43.

⁴⁶ Yusuf Sarımay, **a.g.e.**, s.130

⁴⁷ Tarık Zafer Tunaya, Türkiyede Siyasal Partiler, Cilt 1, İkinci Meşrutiyet Dönemi, İstanbul: İletişim Yayınları, 2015, s.442

1.2.3. Türk Bilgi Derneği

II. Meşrutiyet ortamı içerisinde 14 Mart 1913 tarihinde kurulan bir diğer dernek Türk Bilgi Derneğidir. Emrullah Efendi başkanlığında, Türk Ocaklarının kurulmasından sonra faaliyete geçen dernek bir akademi mahiyetinde Ocaklara yardımcı olmak amacıyla milliyetçi ideolojiye bağlı çalışmalar yapmıştır.⁴⁸

Bilgi Mecmuası adında bir dergi çıkaran derneğin idare heyetinde Celal Sahir, M. Fuat Köprülüzade, Yusuf Akçura, Ahmet Ağaoğlu, Selanikli Doktor Rıfat, Mühendis Salim, Ziya, Doktor Nazım ve Haşim gibi isimler bulunmaktadır.⁴⁹

Bilimsel araştırmalar yapmak maksadıyla kurulan derneğin özellikle Türkiyat, İslamiyat, Hayatiyat, Felsefe, İctimaiyat, Riyaziyat, Maddiyat ve Türkçülük adında altı farklı şubesi bulunmaktaydı. Bu alanlarda bilimsel çalışmalar yapılabilmesi amacıyla özellikle Fransa ve Almanya'dan Celal Sahir Bey'in öncü olmasıyla kataloglar getirtilmiştir. Ancak diğer dernekler gibi Türk Bilgi Derneği de çok uzun ömürlü olamamış, Bilgi Mecmuasının altı sayısı yayımlanabilmiş ve mensuplarının Türk Ocağı'na katılmalarıyla dernek son bulmuştur.⁵⁰

1.2.4. Türk Gücü Derneği

Türk Yurdu, Türk Bilgi Derneği gibi II. Meşrutiyet döneminde kurulan bir diğer Türkçü dernekte Türk Gücü Derneğidir. İlk bakışta derneği diğerlerinden ayıran en önemli özelliğin bir gençlik derneği olmasıdır. Derneğin İstanbul dışında 25 şubesi olduğu bilinmekle birlikte diğer dernekler gibi bu dernekte fazla uzun ömürlü olamamıştır.

Genel anlamıyla bakıldığında bu derneklerin kurucu kadrolarının döneminin aydın isimlerinden oluştuğu ancak bu isimlerin çeşitli kamu görevleriyle İstanbul'dan ayrılması sonucu dernek ve dergilerdeki görevlerinin aksaması üzerine derneklerin uzun

⁴⁸ Murat Şahin, Türk Ocaklarının Eğitim ve Kültür Faaliyetleri (1912-1931), Dan. Prof.Dr.Çağatay M.Özdemir, Gazi Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2009, s.73.

⁴⁹ Bayraktutan, **a.g.e.**, s.89.

⁵⁰ İbrahim Karaer, 1992, *age*, s.5.

ömürlü olamadıkları görülmektedir.⁵¹

Türk Gücü Derneği'nin temel çıkış noktasını aşağıdaki yazıdan anlamaktayız:

“Türk'ün gücü her şeye yeter, milletim yaşamalı, milletim sağlığına, sağlamlığına bağlı olduğunu bilmelidir. Ben Türk'ü dinç, gürbüz, güçlü, yavuz görmek isterim. Cılız, düşkün değil! Ayak atik, bilek çevik olmalı!” şeklinde Türk Gücü'nü açıklayan Türk Yurdu dergisi; Türk Milletinin başına gelen tüm kara belaların sebebini güçsüzlüğüne ve Türk'ün tembelleşmiş olmasına, atik olmayışına bağlamıştır.”⁵²

Kurulan tüm bu dernekler kısa ömürlü olmasına rağmen önemli görevler üstlenmişler ve Türk Ocağı ile yayın organı olan Türk Yurdu dergilerinin temelini oluşturmuşlardır.⁵³

1.2.5. Genç Kalemler Hareketi

İstanbul'da Türk Derneğinin faaliyetleriyle yakın zamanda İttihat ve Terakki'nin merkezi sayılan Selanik'te bir dernek olmamasına rağmen Türk Milliyetçiliğinin siyasal ve sosyal platformdan dil ve fikir sahasına taşınmasına büyük katkısı olan bir harekettir.⁵⁴ Özellikle İttihat ve Terakki'nin Merkez Kurulu üyelerinden olan Ziya Gökalp'in etkisiyle dilde Türkçülük çalışmalarına başlamış ve milliyetçi ideolojinin oluşmasına öncülük etmiştir.⁵⁵

Genç Kalemler'in kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte, Manastırda yayınlanmakta olan “Hüsn-ü Şiir” dergisinin ismi Genç Kalemler olarak değiştirilmiş, 1910 sonrasında dokuzuncu sayıdan itibaren Genç Kalemlerin ilk sayısı yayınlanmıştır.⁵⁶

Selanik'in kozmopolit ortamında milliyetçiliği teşvik ederek amaç olarak “yazı

⁵¹ İbrahim Karaer, 1992, age, s.6.

⁵² Türk Gücü Heyeti, Türk Gücü; **Türk Yurdu**, C.II, Sayı.3/4,1913, s.187

⁵³ Emirhan Aydın, Türk Ocaklarının Tarihi Gelişimi (1912-1931), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.

⁵⁴ Yusuf Sarımay, a.g.e., s.113.

⁵⁵ Yusuf Akçura, Türkçülüğün Tarihi, İstanbul: Kaynak Yayınları, 2008, s. 174.

⁵⁶ Tahir Alangu, Ömer Seyfettin Ülkücü Bir Yazarın Romanı, İstanbul, 1968,s.156-158

dilini sadeleştirmek ve halk diline yaklaşmak” olarak yola çıkan hareketin öncülerinden Ali Canip ve Ömer Seyfettin’le beraber bir grup bu dergi etrafından toplanmıştır.⁵⁷

Genç Kalemlerde Ziya Gökalp’in ideolojik şiir ve makaleleri, Ömer Seyfettin’in dilin bir milletin varlığının, yükselmesinin ve kendini kabul ettirmesinin önemiyle ilgili yazıları dikkat çeker. Ömer Seyfettin bu yazılarında bu düşüncesini “Yeni Lisan” olarak adlandırmış ve bu düşünce Genç Kalemler Dergisiyle özdeşleşmiştir. Dilimize Osmanlıca değil, Türkçe demenin önemine vurgu yapılarak İstanbul’da konuşulan Türk lehçesinin bütün özellikleriyle ortaya çıkararak bütün Türklere yaymanın önemi üzerinde durulmuştur.⁵⁸ Çünkü dil tüm dünyadaki Türkleri birbirine bağlayan bir unsur olarak görülmektedir.⁵⁹

Türk Yurdu dergisi döneminin sosyal, siyasal olaylarını, Osmanlı devletinin iç işleri ve Balkanlardaki sıcak gelişmeleri de “Haftanın Hadisesi” bölümünde tartışarak dönemine ışık tutmaktadır. Genç kalemler dergisi bu anlamıyla incelendiğinde döneminin Osmanlıcı aydınlarını çevresinde toplamış ve genel anlamıyla dilde sadeleşmeyle bir kültür milliyetçiliği oluşturma amacı güderek, kötü günler geçiren Osmanlı Devleti’ni bu durumdan kurtarmak niyetinde oldukları görülmektedir.⁶⁰ Derginin Osmanlıcı bir çizgisi olmakla beraber dille ilgili izledikleri sadeleştirme çabaları milli edebiyat akımı olarak karşılık bulacaktır.⁶¹

Selanik’in Balkan Savaşları sonucu elden çıkmasıyla birlikte diğer derneklerin kadroları gibi, Genç Kalemler Dergisi kadroları da Türk Yurdu ve Türk Ocağı saflarına katılacaktır. Ziya Gökalp bu noktada tarih sahnesinde önemli bir görev üstlenerek Türk milliyetçiliğinin sistemli bir hale getirilmesine büyük katkı sağlayacaktır.⁶²

⁵⁷ Arzu Öztürkmen, age, s.45

⁵⁸ Yaşar, Özüçetin, 20. Yüzyıl Başlarında Türkçülük Hareketi (1908-1923), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, T.C. Tarihi Anabilim Dalı, 1196, s.58.

⁵⁹ Zeynep Korkmaz, “Dil İnkılabının Sadeleşme ve Türkçeleşme Akımları”, Türk Dili, C.XLIX, s.401, 1985.

⁶⁰ Ahmet Bozdoğan, Türk Ocağının Taşra Dergileri, Türk Ocakları Ankara Şubesi Yayınları, Ankara, 2006.

⁶¹ Yaşar, Özüçetin, a.g.e., s.59.

⁶² Yusuf, Sarımay, age, s.118

Buraya kadar bahsedilen dernekler dışında da Türkçülük ideolojisine bağlı farklı dernekler kurulmakla birlikte siyasal ve fikri nokta etkili olamamışlardır. Kurulan tüm dernek ve dergiler döneminin aydın ve fikir adamları vasıtasıyla ilerleyen dönemlerde büyük etkileri olacak Türk Ocağı ve Türk Yurdu dergileri gibi yapıların temellerini oluşturarak görevlerini yerine getirmişlerdir.

1.3. TÜRK OCAKLARININ KURULUŞU ve 1931'e KADAR DEVEM EDEN SÜREÇ

II. Meşrutiyet ortamında kurulan Türkçü derneklerden hem siyasi hem de sosyolojik açıdan en etkili ve uzun ömürlü olanı Türk Ocağıdır. Hasan Ferit Cansever bunu şu sözlerle ifade etmektedir:

“ ... muasır milliyet fikirlerini geniş ve şamil bir tarzda ilk defa bir ideal bayrağı yaparak ortaya atılan Türk Ocağı, II. Meşrutiyet döneminde kurulan çok sayıda dernek arasında yalnızca en uzun ömürlüsü olmakla kalmamış, aynı zamanda örgütlenmesi, şube ve üye sayısı ile de geniş bir kitleye seslenerek, kendisinden önce kurulan ve Türk milliyetçiliğini özellikle “bilimsel” alanda yaygınlaştırmayı amaçlayan Türk Derneği ve Türk Yurdu Cemiyeti gibi kuruluşlardan daha önemli bir konuma yerleştirmiştir.”⁶³

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde önemli bir kilometre taşı olan Türk Ocaklarının kuruluşunu anlamak için hangi şartlar altında kurulduğunu idrak etmek gereklidir. Osmanlı Devletinin içerde ve dışarda zor günler geçirdiği ve Türkler dışındaki birçok unsurun milliyetçilik akımları ve milli bağımsızlık düşüncesiyle hareket ettiği II. Meşrutiyet sonrası zor günlerin habercisidir. Önce gayri müslimler daha sonrasında ise müslüman tebaa içerisindeki ayrılma teşebbüsleri artık saklanamaz bir hale gelmiştir. Balkan savaşlarında alınan ağır yenilgiler neticesinde Rumeli'nin elden çıkması sonucu bu bölgelerde yaşayan Türklerin büyük gruplar halinde Anadolu'ya göç etmesi halkı bu konuda uyandırmış ve Osmanlılık fikrinin fiilen bittiğini göstermiştir.⁶⁴ Bu şartlar içerisinde İttihat ve Terakki Partisi İmparatorluğun tamamını korumak adına Osmanlı bir politika içerisindeydi. Ancak bu ortamda ve yaşananlar karşısında artık siyaset üstü bir irade koymanın gereği görülmüştü. Türk Ocakları bu ortamda İmparatorluktan daha

⁶³ Üstel, a.g.e, s.51

⁶⁴ Tarık Zafer Tunaya, Siyasi Partiler 1859-1952, Simavi Yayınları, 1994, s.433.

çok Türkleri kurtarmanın gereğine inanan Türk aydını ve gençlerinin bir hamlesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunda İttihat ve Terakkinin takip ettiği Osmanlıcılık politikası sonucu kaybedilen Balkan savaşları ve Rumeli'den gelen büyük Türk göçleri etkili olmuştur.⁶⁵

Böyle bir ortamda Türk Ocaklarının kuruluş çalışmaları Askeri Tıbbiye öğrencileriyle birlikte başlamıştır. Bunun en önemli nedenleri arasında aldıkları nitelikli eğitim neticesi bu öğrencilerin sorgulama yetenekleri, askeri okulların vatanseverlik ocağı olmaları etkili olmuştur. Bir diğer önemli sebep ise bu okullarda okuyan Türk olmayan Osmanlı vatandaşı öğrenciler arasında milliyet hissinden kaynaklanan beraber hareket etme eylemine karşı bir tepki olarak doğmuştur. Öncelikle Tıbbiyenin üst katında boş bir odada geceleri gizli toplantılar yapılmaya başlanmıştır. Okulun bu konuda sıkı bir denetime sahip olması daha sonra bu toplantıları Karacaahmet mezarlığında devam ettirmeye mecbur bırakacaktır. Bu toplantılarla ilgili olarak Fuat Sabit Bey şunları ifade etmektedir:

“Aramızda istibdada karşı münteşir bir Jön Türk ruhu hâkim olmakla beraber, tek tük olarak da, devrin İslâmî ve Osmanlıcı telâkkilerine karşı Türkçülük cereyanı baş göstermişti. Tıbbiye’de bizden evvelkilerden Kilisli Rıfat’ın temsil ettiği Türkçülük cereyanını bizden sonraki sınıflardan Ethem Necdet, Hüseyin Enver, Hüseyin Baydur, Haşim ve sivil Hasan Ferit Cansever ve ben temsil ediyorduk. Paydoslarda (öğle tatili) bütün münakaşalarımız hep bu vadilerde cereyan etmekteydi”⁶⁶

Fikri aşaması bu toplantılarla olgunlaştıktan sonra sivil tıbbiye, mülkiye ve diğer yükseköğretim öğrencileri de toplantılara davet edilecektir. Bu toplantılar neticesinde ortaya çıkan temel fikir, nasıl ki İttihat ve Terakki, devleti istibdattan kurtardı ise, milletin yok olup gitmesini önlemek ve bir arada tutabilmek adına milli bir kültür müessesesi meydana getirmek elzemdir. Ancak kendileri asker oldukları için resmi olarak bu işle uğraşmaları yasaktır. Sivil tıbbiyelilerde sayıca böyle bir müesseseyi kurmak için yetersiz gelmektedir. Bunun üzerine kendilerine yardım edebileceklerini düşündükleri döneminin bazı aydınlarına aralarından seçtikleri bir heyetle mektuplar göndermişlerdir. Bu amaçla

⁶⁵ Tarihçi Zafer Tunaya, Siyasi Partiler, C.1, s.415

⁶⁶ *Katkı Mecmuası*, a.g.m., s. 7.

190 tıbbiyeli adına 11 Mayıs 1911 tarihinde Yusuf Akçura'ya gönderilen mektup şu şekildedir.⁶⁷

“Çarşamba, 11 Mayıs 1327 (1911)

Efendimiz,

Türk ırkının maarif ve mekteplerine hizmet ederek, içtimai geleceğini temin emeliyle toplanmış 190 tıbbiyeli namına zat-ı âlilerine müracaat ediyoruz. Maksudımız arz edeceğimiz şeylere dair hakimâne ve edibâne fikirlerinizi öğrenmektir.

Bu surette başlayan mektup Türk kavminin hayat-ı inkırâz yaşadığını söyleyerek buna seleflerimiz gibi lakayt kalamayacağımızı beyandan sonra, hayatın ebedi bir mücadele olduğuna ve bu mücadelede muvaffakiyetin en büyük şartı maarif mekteplerin galebesi olduğuna hükmediyordu. Daha sonra bu tıbbiyeli gençler kendilerinin tekâmül kanununa uymak fikrinde ısrarlı olacaklarını da ifade ederek, ziraat, ticaret ve sanayi ile kazanılmış bir içtimai hâkimiyeti, kuru bir siyasî hâkimiyete tercih ettikleri beyan ve bu fikirlerini şöyle temenni ile tamam ediyorlardı: Müstakbel neslimiz, miskinliği günah, çalışmayı ibadet bilsin!

Müteşebbis, kuvvetli ve zengin olsun.

Bu emellerin gerçekleşmesi için her türlü fırka ihtilâflarının fevkinde, her türlü siyaset dağdağalarının haricindeki bir cereyan doğmasına lüzum görüyorlar; cereyan doğurmak için de Donanma Cemiyeti kadar geniş fakat surf milli ve içtimai bir cemiyet teşkil etmek ihtiyacını da duyuyorlardı.

Bu cemiyet ilerde Anadolu'da, Rumeli'de ve hatta Türk bulunan diğer memleketlerde şubeler açacak, ziraat, ticaret ve sanayi mektepleri tesis edecekti.

Bu cemiyet tanınmış ve muktedir zatların nezareti altında idare edilecekti.

Mektup şöyle bitiyordu:

Böyle bir cemiyetin temel taşlarını yüksek mekteplere devam eden Türk gençlerinin maddi ve manevi fedakârlıklarıyla atacağız.

Bu konudaki hakimâne ve edibâne görüşlerinizi öğrenmek istediğimizi bildiririz, bu ilmî ve fiilî işbirliğinde bulunmalarını ısrarla temenni eyleriz, Efendimiz.

190 Tıbbiyeli Türk Evladı”

⁶⁷ Yusuf Akçura, Yeni Türk Devletinin Öncüleri (1928 Yazıları), Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s.238-239

Bu yazıyı kaleme alan Genç Tıbbiyelilerin o dönem Jön Türk'te yazı yazan Celal Nuri Bey'den ilhan aldıkları görülmektedir.⁶⁸ Memleket aydınlarını çalışmaya çağıran Askerî Tıbbiyeliler gönderdikleri diğer mektuplara da karşılık bulmuşlar bunun neticesinde 20 Haziran 1327 (1911) tarihinde Askerî Tıbbiyelileri temsilen seçilmiş olan temsil heyeti ile öğrencilerin davetini kabul ederek bir araya gelen bir grup aydın (Millî Şair Mehmet Emin, Akçuraoğlu Yusuf, Ahmed Ferid (Tek), Mehmet Ali Tevfik, Emin Bülend, Eczacı Fuat Sabit, Ağaoğlu Ahmed) bir toplantı gerçekleştirmişlerdir. Toplantı sonucunda mili bir cemiyet kurulmasına karar verilmiştir. Kurulacak olan milli cemiyetin isim babası ise Dr. Fuat Sâbit Bey olmuştur. Kendisi ilk önce “Türklük Ocağı” teklifini sunmuş ve ardından toplantıya katılan katılımcılar tarafından yapılan değerlendirmeler neticesinde kurulan milli derneğe “Türk Ocağı” adı verilmiştir.⁶⁹ Kurucular Heyetine: Mehmet Emin (Yurdakul), Dr. Fuat Sabit, Ahmet Ferit (Tek) ve Ahmet Ağaoğlu, Geçici İdare Heyeti Başkanlığına: Mehmet Emin (Yurdakul), İkinci Başkanlığa: Akçuraoğlu Yusuf, Kâtipliğe: Mehmet Ali Tevfik Bey, Veznedarlığa: Dr. Fuat Sabit Bey seçilir. Yusuf Akçura, bu toplantının yapıldığı 20 Haziran 1327 (3 Ağustos 1911) tarihini, Türk Ocağı'nın fiilen kuruluş tarihi olarak kabul etmektedir.⁷⁰

Türk Ocağının bu ilk temellerinin atıldığı dönemi Cansever yıllar sonra şöyle kaleme alacaktır:

“Memleketimizde Osmanlı tebaası olarak Türk unsuru olduğu halde ecdadımızın sadvet ve azameti karşısında boyun eğerek Türk tebaası olmayı kabul eden diğer milletler kendi aralarında çalışarak milletlerini biz hâkim Türklerden daha müttekâmil bir seviyeye ulaştıkları gibi şimdi kendi vatanımızda bize hareket etmekten ve ellerinden gelen her çeşit düşmanca hareketlerden çekinmez olmuşlardır. Buna karşı biz Türklerde ne bunlara yetişmek ne de onlara mukabele edebilmek için bir müdafaa hareketi görülmemektedir.

İmparatorluğun her tarafında bu tebaa milletler isyanlar çıkarmakta ve vatanımızın her gün bir parçasını zorla koparıp elimizden aldıkları gibi bu ülkelerde

⁶⁸ Yusuf Akçura, 2007, s.205.

⁶⁹ Hüseyin Enver Sarp, “Türk Ocağı Nasıl Kurulmuştu? ”, Türk Yurdu, S. 243, (Nisan 1955), s.746-752. s.749-750

⁷⁰ Türk Ocağı Esas Nizamı, Hâkimiyeti Millîye Matbaası, Ankara, 1923

teşkil ettikleri devletlere dayanarak da içerimizde daha cürekârane ve pervasızca tecavüzlere teşebbüs eden hâdiseler bu tebaa unsurların ne kadar pervasızca düşmanlık hissettiklerini açığa vurduklarını da göstermektedir, diyen Haşim Bey bütün bu elim hallerden kurulmamız için Türk milletinin de kendi arasında içtimaî bir teşkilat kurarak Türk milletinin tekâmülüne milletçe de hususî bir gayret sarf ederek çalışmaklığımız lâzım olduğunu söylemektedir, Türklerin de milletçe göstereceği gayretle, sosyal sahada diğer unsurlardan geri kalmamaya çalışması için Türk gençleri ve aydınlarını birlik halinde çalıştıracak bir cemiyetin kurulması yolunda en Önemli telkinler Askerî Tıbbiye okulu öğrencilerinden Çininli Haşim ve Gümüşhaneli Hüseyin Boydum tarafından gelmiştir. Bu iki öğrencinin telkinleriyle Askerî Tıbbiye öğrencileri kendi aralarında muntazam toplantılar yapıyorlar ve bu içtimâların tek kelimesini kaçirtmamak şartıyla zabıtlarını tutuyorlardı.

Fakat bu toplantılar kolay yapılamıyordu. Çünkü Askerî Tıbbiye mektebi dahili inzibatı bakımından çok sıkı bir disiplinle idare ediliyordu. Hiçbir askeri talebe her hangi bir cemiyete intisap edemediği gibi bir cemiyet kurmağa, toplu olarak derslerinden başka bir işle meşgul olmakta da şiddetle memnu idi. Cezalar da çok ağır olduğu gibi mektep müdürü de bu gibi hareketleri büyük bir titizlikle takip eden bir zat olduğu için her an sınıf zabıtlarının nezareti altında yaşamak mecburiyetinde bulunan talebeler için muntazam içtimâlar yapmak onların zabıtlarını günü gününe en küçük teferruatına varıncaya kadar tutmak hiç de kolay ve sabit bir iş değildi. Yakalanılmadığı zaman mektepten çıkmalarına birkaç ay kalmış olan talebelerin hemen tard edilecekleri de muhakkaktı. İşte bu kadar tehlikeli bir durumda Askerî Tıbbiyeliler istikbâllerini bile tehlikeye atacak kadar büyük bir feragatle canlarından çok sevdikleri Türk milletinin saadeti için çalışmaktan geri kalmıyorlardı. Birçok defalar bu içtimaları Karaca Ahmet mezarlığında yapmaya mecbur kalmışlardır. Türk Ocağı'nın resmen teşekkülüne tekaddüm eden günlerde Türk Yurdu mecmuasını mektebe sokabilmek İçin şimdi Haydarpaşa Lisesi olan binanın üst katından iple bahçeye inilir, gizlice Akbıyktaki Türk Yurdu idarehanesine gidilerek Türk Yurdu nüshaları alınır ve mektebe gizlice bu mecmualar getirilerek dağıtılırdı. 1911 senesinde İttihad ü Terakkinin hürriyeti ilânından üç sene sonra Türk milliyetçiliği fikrini yeni yaymaya başlamış olan bir ilmî ve edebi mecmua işte bu şartlar altında yani kelleyi ve istikbali göze almak bahasına istikbalin

doktorlarına okutulabilirdi. İçinde tek bir kelime, ihtilalci ve inkulâp aleyhtarı, devlet ve millet aleyhine tek bir kelime değil bir nokta bile bulunmasına imkân olmayan bilakis Türkleri sevenlerin mecmuası işte en yüksek bir ilim müessesemizde ancak bu şartlar ve imkânlar çerçevesinde okunabiliyordu. Şayet böyle bir mecmua okunurken de görülürse hemen müsadere olunur ve kimde bulunmuş ise cezaya çarptırılırdı. İşte Türk milliyetperverliği fikri bu şartlar altında doğmuş ve bugüne kadar da bu bir çeşit zorluklar ve tehlikeli safhalardan geçerek Türk Ocakları'nın temeli atılmıştır.”⁷¹

cümleleriyle Türk Ocaklarının kurulduğu dönemdeki havayı temsil etmektedir.

Türk Ocağının ilk nizamname taslağı 3 Temmuz toplantısında Akçuraoğlu Yusuf Bey'in Şeref Sokağındaki 5 numaralı evinde görüşülmeye başlanmış ve burası Türk Derneği Odası olarak seçilmiştir. Tıbbiyeliler tarafından kuruculuğa ve idare heyetine aday gösterilen 20 kişi içerisinde önemli görevler yaparak tarih sahnesindeki yerini almış Hamdullah Suphi Bey gibi isimlerde vardır. Türk Ocağına ilk maddi yardımı Tanin Gazetesi sahibi Hüseyin Cahit Yalçın Bey 50 Osmanlı altını vererek gerçekleştirmiştir. Yukarıda bahsedilen toplantılardan sonra Ahmet Ağaoğlu'nun evinde Türk Ocaklarının kuruluş çerçevesini belirleyen bir toplantı yapılmıştır. Hüseyin Fikret, Remzi Osman Askeri Tıbbiyli öğrenciler adına toplantıya katılmıştır. Mehmet Emin Yurdakul, Ahmet Ferit, Yusuf Akçura, Mehmet Ali Tevfik, Emin Bülent, Fuat Sabit, Ahmet Ağaoğlu da Tıbbiyeli öğrencilerin daveti üzerine toplantıya katılmışlardır. İttihat Terakki merkezinde Ziya Gökalp'inde kayıldığı bir toplantıyla cemiyet resmen kurulmuştur.⁷² Türk Ocağı'nın fiilen kuruluşu 3 Temmuz 1911, resmen kuruluşu ise, 25 Mart 1912, yani fiilen kuruluşundan 9 ay sonradır.⁷³

“Türk Ocağının Esas Nizamnamesi” adıyla yayımlanan ilk kuruluş tüzüğünde, Ocağın maksadı şu şekilde açıklanmıştır:⁷⁴

⁷¹ Hasan Ferit Cansever, (1995), Türk Ocakları ve Hizmet Anlayışımız, Hazırlayan: Yücel Hacaloğlu. Ankara: Türk Yurdu Yayınları, s.8-11.

⁷² Türk Ocağında Konferans [Konferans], [s.l.],IV, Ağustos 1923, s. 317.

⁷³ Yusuf Akçura,2007, age, s.207.

⁷⁴ Üstel, age, s.105-106.

- “1. Madde: Mart 1328 tarihinde İstanbul’da “Türk Ocağı” adlı bir cemiyet kurulmuştur.*
- 2. Madde: Cemiyetin maksadı Akvam-ı İslamiye’nin bir rükn-i mühimi olan Türkler’in, milli terbiye ve ilmi, içtimai, iktisadi seviyelerinin terakki ve ilasıyla Türk ırk ve dilinin kemaline çalışmaktır.*
- 3. Madde: Cemiyet, maksadını elde etmek için Türk Ocağı adlı kulüper açarak dersler, konferanslar, müsamereler tertip edip, kitap ve risaleler neşrederek, mektepler açmağa çalışacaktır.*
- 4. Madde: Ocak, maksadını tahsile çalışırken, sırf milli ve içtimai vaziyette kalacak, asla siyaset ile uğraşmayacak ve hiçbir vakit fırkalara hadim bulunmayacaktır.”*
- 5. Madde: Ocağın maksadını kabul ve altıncı maddedeki şartlarını ihraz eden kadın ve erkek her Türk Ocağı aza kayıt olunabilir.*
- 6. Madde: Ocak azasının yirmi yaşından dün olmaması ve bir cinayetle mahkum ve medeni haklarından mahrum olmaması lazımdır.*
- 7. Madde: Türk Ocağı’nın asli ve fahri olmak üzere iki nev’i azası vardır. Türk Ocağına üye olabilmek için en az ili senelik iki asli azanın teklifi ve İdare Heyetinin kararı şarttır. Fahri aza maddeten ve manen fevkaledede muavenette bulunanlardır. Fahri aza Ocak içtimalarında bulunabilir. Fakat müzakereye iştirak edemez.*
- 8. Madde: Her Ocaklı Ocağı senede altmış kuruş vermekle mükelleftir. Bu miktar en az dört taksitte istifa olunur.*
- 9. Madde: Türk Ocağı birdir. Ocaklı nerede bulunursa bulunsun aynı haklara malik ve aynı vazifelere mükelleftir.*
- 10. Madde: Ocağın asli azası buldukları yerlerde İdare Heyetinin muvaffakatiyle şubeler açabilirler.*
- 11. Madde: Ocağın Umumi Meclisi ile İdare, Bütçe, Hars ve İlim Heyetleri vardır.*
- 12. Madde: Umumi Meclis her sene Teşrin-i Evvel ayının ilk Cuma günü bütün Ocakların iştirakiyle inikad eder.*
- 13. Madde: Umumi Meclis en az 200 Ocaklının huzuruyla müzakereye başlayabilir. İlk içtimada azanın adedi bu miktara baliğ olmazsa 15 gün sonraya bırakılır.”*

25 Mart 1912 tarihinde, kurulan İstanbul Türk Ocağı’nın ardından Osmanlı Coğrafyasında çeşitli yerlerde Türk Ocaklarının kurulmuştur. İstanbul ve Anadolu’nun diğer merkezlerinde olmak üzere toplam 35 Türk Ocağı’nın 1918 yılına kadar açıldığı ve

faaliyet gösterdiği bilinmektedir.⁷⁵ Ankara Türk Ocağı ise 23 Nisan 1923 tarihinde ilk defa açılacaktır.

Ankara Türk Ocağıyla ilgili Sinop Dr. Rıza Nur Kütüphanesinden 25 Aralık 2017 tarihinde alınan İdare Heyet Raporlarında şu bilgilere ulaşılmıştır (Ek 2) :

Türk Ocağı: Ankara

1341 Senesi İdare hey'eti Raporları

Ankara " Yenigün " Matbaası

Aziz ve Muhterem kardeşimiz.

Ankara Türk ocağının mahalli kongresi Nisanın 2. Cuma günü öğleden evvel toplanıyor. İdare heyetinizin bir senelik mesaisi teşebbüsâtı ve muamelatı hakkında bu ictimâide arz-ı malûmat idilecektir. Senede bir defa akd idilen bu kongreler cemiyyetle izâsı arasında mevcûd olan râbitayı gösterir en kıymetli vesîlelerdir. Bu sene zarfında mümkün olan derecede sarf-ı mesâ'î itdiğine kani olan idare heyetiniz kongremizin milli müesseseye lâyük bir ekseriyet ve alâka ile toplanmasına husûsi bir ehemmiyet atf idiyor. Hem tenfidât ve irşâdâtınızdan müstefid olmak hem de müessesenin inkişâfı hakkında müşterek bir müzâkerede bulunmak için teşrîfinizi ricâ ider ve te'yîd-i muhabbet ve hürmet iderim efendim.

29 Mart 143

İdâre hey'eti re'îsi

Fihrist müzâkere:

- 1- İdâre hey'eti raporu*
- 2- Sıhhi rapor*
- 3- Mürâkabe raporu*
- 4- Umûmi Müzâkerât*
- 5- İntihâbât*

⁷⁵ İbrahim Karer, age, s.14.

Usulleri, müderris doktor Akil muhtar beğ Ayn-ı Şitayn nazarayasıdan üçüncü bad , Paris dârü'l-fünûnı Türk tarih medeniyeti müderrisi Sadri Maksudi Beğ Türk tarihinin ilhamları, Türklükte vahdet Türk kahramanları ve hânedânları mevzûlarına dair her biri ehemmiyet-i mahsusayı ha'iz konferanslar virdiler.

Altı ay evvel gâ'ib itmek felaketinde bulunduğumuz büyük mürşid ve üstâd Ziya Gökalp hakkında ebedi bir minnet hatırası taşıyan ocağımız diğer cemiyetler ile birlikte bir takdîs ihtifâli hazırlamış bu vesile ile Hamdullah Suphi Beğ Ankara ocağı namına bir natik irâd itmiş Samih Refet, Ağaoğlu Ahmed, Yusuf Akçora, Ruşen Eşref Beğlerde ayrı ayrı noktadan Ziya Gökalp'in hayatını tedkik etmişlerdir.

Musiki:

Riyaset-i cumhur orkestrasıyla bir itilâfımız üzerine Cuma günleri Alafranka ve Çahaşanba akşamları Alaturka konserler virildi. Muallim-i muhterem Zeki Beğ'in en güzide mürebbileri teşhis iden bir muvaffakiyetle yetiştirdiği sanaatkar gençlerimizin şark ve garb musikisine dair virdikleri bu konserler gitgide artan birer gıpta-i mazhar oldu. İstanbul'dan ayrıca bazı musiki-şinâslarımızı davet itdik. Viyolonist Ekrem Payanset uşakizade vedad, Viyolonselist Muhiddin Beğler bu davetimiz üzerine salonumuzda kendileri için hakiki bir muvaffakiyet ve bizim içinde iftihâra vesile ola iki konser virdiler.

Yardımlar

Memleketin sıhhati vaziyetindeki buhrânları büyük bir alaka ile takîb iden ve müstakbel Türk nesillerinin sıhhatlerini dâ'imi bir endişe hâlinde kendi gâyeleri arasına alan ocâk maddi kudretinin vesaiti dahilinde fîli teşebbüslere geçmiş, kalaba, solga-sol, köylerinde sıtma mücadelesine girişerek bir çok Türk köylülerinin hayatını kurtarmıştır. Her iki köyde tedavide bulunan ocaklı doktor arkadaşlarımızdan Şükrü Refet ve Kemal Beğlerin raporlarını ayrıca takdim idiyoruz.

Gerek hariçden gelen gerek memleket dahilinde olub müracaat iden kimsesiz ve fakir Türklere mutâd muâvenetlerimize devam itdik. İdâre heyetiniz ocağı bir şevkat yuvası olarak ifade idecek olan bu muâvenetleri gelecek seneler zarfında tavsî idebileceğine kuvvetle ümid vardır.

Birçok gençlere muhtelif müesseselerde vazife temîn edilmiş himayemizde bulunan talebeye karşı icab iden dikkat ve himayet gösterilmiştir.

Çay Ziyafetleri

Ocaklılar arasında görüşmek ve derinden tanışmak fırsatını hazırlamak üzere bir sıra çay ziyafeti tertib idildi. Arkadaşlarımızın hepsini hep birden davet imkânı olmadığı için meslek taksimatı üzerine içtimâiler tertib ittik. Doktorlar, Muallimler , hukümet memûrları, mebûslar ayrı ayrı ocaklarında ictimâi iderek kendi aralarında hasbi-hâllerde bulundular. Konferans konser ve sergi gibi vesileler ile akd idilen umûmi ictimâilerin bu çay ziyâfetleriyle itimâm idildiğini memnûniyetle gördük.

İntâc idilen veya neticesine çok yakın olan bu işler beraber istikbâl için alınmış kararlarımızda vardır. Salonumuzu arkaya doğru tavsî ederek çok defa kapılardan yer bulunmayacak avdet iden semailerimizin arzularını tatmîn itmek istiyoruz.

Salonun genişlemesiyle beraber sinema tertibâtında yapmak kararındayız. Aynı zamanda telsiz telefon ihzası tedarik ederek ocaklılara uzak memleketlerin konserlerini dinletmek emelimizdir.

Müze, kütüphâne , koleksiyonlar, tevsi ve tezyîd olunacaktır.

Gençlerimiz için yeri hazırlamak teşebbüsündeyiz.

Ocakda bir teşîş idilecektir. Bunun esasları şimdiden temîn edilmiş ve ilk mesâî başlamıştır. Sıtma mücadelesi diğer ocaklı doktorların ihtiyârı muâvenetleriyle civar köylere teşmîl olunacaktır.

Muayyen içtimâi sâatleri haricinde ocaklılara konuşmaları, dinlenmeleri için ayrı bir mahfil ihzâr itmek fikrindeyiz.

İdare heyetinin muayyen müddet zarfında bitirdiği veya ilerülediği bu işler dolayısıyla sizi memnun mutemen idebildiği kanâatini taşısâ haklı görülmezmi

Rapor

Ocaklı doktor Refet Beğ Ankara'ya bir saat mesâfede bulunan Kalaba köyünde, bizde biraz daha uzak Solfasol köyünde çalıştık. Ankara Türk ocağı nâmına Solgasol köyünde yapılan sıtma mücâdelesi

21 Ağustosdan 13 Teşrin-i Saniye kadar devam etmiştir. İlk günlerde köylüler bu yardımı hayretle karşılamışlardı lakin iki üç hafta tedavisiyle sıtmadan kurtulmanın mümkün olduğu görülünce bütün köylüler muâyene günleri Türk ocağı doktorlarının yolunu gözlüyorlardı. Sıtma hastalığı teşhîsi, nöbet haricinde hastaları isticvâb etmiş ve dalaklarının muâyene etmekle nöbet esnasında evlerinde görmekle konmuşdu. Harmanlarda, bostanlarda ev damlarının üstünde giceleyn ve zaten daha evvel hastalığa aşılana köylüleri sıtmadan korumak imkân haricinde idi. Onun için yaptığımız bu küçük sıtma mücadelesinde sıtmalıları Genin ile tedâvi yolunu takîb itdik. Köyde sıtmasız kimse yoktur. Bir iki aylık yavrulardan seksenlik ihtiyarlara kadar, köylülerin her yaşda bulunan sıtma nöbetleriyle titremiştir. Sıtmanın cinsi daha ziyade bu sene Ankara'da büyük şiddetle hükm-ü suret ter-ü pîkâ olduğu için hastalık

1-2 haftalık muntazam kenin tedâvisine çok defa mukâvemet idiyordu. Birçok hastalar 3-5 hafta tekrar tekrar Kenin tedavisine tabi tutuldu. Solfasol köyünde üç ay devam iden bu mücadele esnasında tutulan kayıtlara nazaran seksen beş kadın ve kız çocuk, yüz dört erkek tedavi edilmiş 6500 kadar tablet ve habları hastalara virilmiştir.

Bu mücadeleden köylünün sıhhati nokta-i nazarından müsbet netice alındığı şiddetli sıtma aylarında dört aylık bir kız çocuğundan mâdâ solfasol köyünde hiçbir vefat görülmemesi ile anlaşılır.

Rapor

8 Ağustos 341 den itibaren Ankara'ya Karib kalaba karyesi halkının hastalıklarıyla ve bil-hassa istimâlarıyla meşgûl olmağa başladım. Köyün bulunduğu mahal fi'l-vâki biraz yüksekçe ise de köy halkı umumiyetle istima mevsimine tesâdüf iden harman zamanında

öteden beri vakitlerini çubuk deresinin kenarında münhaft harman yerlerinde çalılardan ördükleri kulübelerde geçirdikleri için en küçüklerinden en yaşlılarına kadar istemeden muhtasibdirler. Kendileriyle ilk temasımızda tedâvimizin ve virdiğimiz ilaçların meccânen olmasına rağmen bize itimâdsızlık ve lâ-kaydı gösterdiler ve hemen hepsi bu istimayi kökten kesecik ilâc olmadığını fi'l-vâki sülûfatunun fâidesi olduğu söyleniyorsa da her sene bu kadar yuttukları halde bazıları hastalıklarını ancak birkaç gün savuşturdıklarını bazılarında ise hiçbir fâ'idesi dokunmadığını söylüyorlar. Ben bu kanâatlerinin doğru olmadığını sarf usûlsüz ve gayr-ı kâfi aldıkları için mühim fâ'ide görmediklerini izâh ederek ve hastalara birer birer yutacakları miktar ve zamanları tarif itdim. Bir haftalık tecrübe üzerlerinde lazım gelen te'siri bırakmışdı. Artık ziyaret günlerinde hepsi istekle etrafımı sarıyor ve hab istiyorlardı. Hastalıkları ve ilâcın tarz-ı istimâli hakkında muhtelif su'vâller sürüyorlar. Ümidleri, şifâ kendisini gösterince artıyordu. İstima heman yüzde doksan beşinde müzmin bir halde idi. Her sene bu mevsimlerde bazen bütün bir aile efradının birden gündüzleri nöbetle yanarak harmanlarını tatil mecburiyetinde kaldıkları halde bu sene sıtma istisnâi bir surette şiddetle savlet itmesine rağmen işden kalmadıklarını yapılan bu yardım dolayısıyla ocağımıza şükranlarını nasıl ödeyeceklerini bilemediklerini ifade eylemekte idiler. Otuz beş hane ve yüz otu beş hane ve yüz otuz küsür nüfusdan ibâret bulunan köy halkının hemen hepsine nöbet gelsin gelmesin müntazimen Kenin tevzî itdim.

	<i>Varidat</i>	
<u>Para</u>	<u>Guruş</u>	
	73310	<i>Aidat</i>
	262240	<i>Teberrüât</i>
20	39328	<i>Varidat müteferrika</i>
	28616	<i>Konser Hasılatı</i>
	30100	<i>Resim sergisi hasılatı</i>
	96000	<i>Bedel-i icâr olarak</i>
<i>maliye mektebinden</i>		
20	562650	<i>Yekün</i>
	25405	<i>Nisandan müdevvir</i>
<u>sandık mevcudu</u>		
20	588055	<i>Yekün</i>
	202540	<i>Karzen alınan</i>
20	790590	<i>Yekün umûmi</i>

- 1) Bâlâda müfredatı gösterildiği vecihle Mayıs 340'dan Şubat 341 nihâyetine kadar varidât yekûnü beş yüz seksen sekiz bin elli beş buçuk gurûş masraf yekûnü yedi yüz altmış dokuz bin iki yüz doksan yedi gurûşdan ibaret olub "varidâtın müsâadesizliğine bina'en" te'diyesi için istikrâza mecbûriyet hasıl olduğunu
 - 2) İşbu hesaba nazaren elli bin gurûş iş bankasına yüz elli iki bin beş yüz kırk gurûş hey'et-i merkeziyeye âid olmak üzere ocağın el-yevm iki yüz iki bin beş yüz kırk gurûş dînî bulunduğunu.
 - 3) Teşrîn-i Sâni 340 tarihinden Şubat 341 tarihine kadar virilen konserlerden iki yüz elli yedi bin beş yüz gurûş hasıl olduğunu ve bunun % "santim gurus" yi olan altmış bir bin altı yüz yetmiş iki gurusun ocak (okunmuyor-silik) irâd kayd idildiğini.
 - 4) Sandık mevcûdu olarak yigirmi bir bin ikiyüz doksa sekiz buçuk gurûşun marta devr ve senedât ve kuyûdâtın usûlü vechiyle tanzîm olunduğunu (okunmuyor-silik) vapurdan.
- Mesârifât

<u>Para</u>	<u>Gurûş</u>	
	141523	Mesârif-i müteferrika
	123005	Maâşât
	121432	İnşaat
	19710	Köylüler için mübâyaa olunan
ilâç bedeli		
	24979	Sigorta bedeli
	14180	Muhtâcîne muavenet
	224100	Binâ bedeli
	86868	Mefrûşât bedeli
	<u>13500</u>	Emânetden reddiyât
	769297	Yekûn
20 devr idilen	21298	Sandık mevcudu olub Marta
	790595	Yekûn umûmi

I. Dünya Savaşı'nın eşğine gelindikçe Türk Ocaklarının üye sayısı da artmıştır. Ancak I. Dünya Savaşının patlak vermesiyle Türk Ocağı uzun bir süre kongre yapamamış beş yıl sonra yapılan kongreye ise az bir sayıda katılımcı toplanmıştır. Bu kongrede Türk

kadınının Ocaklara girmesiyle ilgili değişiklik yapılmıştır.⁷⁶

Milli M¼cadele d¼nemi ve sonrasındaki yeni Cumhuriyetin filizlenmesinde önemli roller üstlenen Türk Ocakları 10 Nisan 1931 tarihinde tüm tepkilere rağmen kapatılarak mal varlığı CHP'ye bırakılmıştır. Böylelikle 1912-1931 yılları arasında aktif çalışmalarla bir çok kazanımların elde edilmesine vesile olan Türk Ocaklarının tarih sahnesindeki ilk perdesi sona ermiştir. Ocakların kapatılış sebeplerini genel olarak şu şekilde sıralamak mümkündür:⁷⁷

“1. Sivil toplum örgütü olarak kurulan ve sonra bakanlık kararıyla “kamu yararına çalışan dernek” haline getirilen Türk Ocakları'nın ilerde siyasi bir parti olarak ortaya çıkmasından çekinen CHP, bir an önce ocakların faaliyetini durdurmak istemiştir. Aslında CHP'nin bu endişesi yersiz değildir. Ocakları teftişe gelen bazı CHP'li müfettişlerin, ocakların kendi partilerinin aleyhine faaliyette bulduklarına dair raporlar sunmaları ve Türk Ocakları'nın gittikçe büyüyen ve kökleşen bir örgüt haline gelmesi kaçınılmaz sonu hazırlamıştır.

2. Devrin diğer siyasi ve ekonomik gelişmeleri, menemen olayı, çok partili hayata geçişin getirdiği olumsuzluklar, ekonomik bunalım cumhuriyet devrimlerini tehlikeye düşürmüş ve siyasi otoritenin tek elde toplanması adına sadece Türk Ocakları değil diğer dernekler de kapatılmıştır.

3. Ocak ve Ocaklıların Sovyetler Birliği içinde kalan Türk toplulukları ile yakından ilgilenmeleri, özellikle Rusya'dan kaçanların ocaklara yerleşmeleri ve ocakların Türk gençlerine cihangirlik duyguları aşıladığı iddiası. Türk Ocakları'nın ırkçı ve Turancı anlayışa dayanması.

4. Siyasi- ideolojik maksatlı yayınlar. Türkç¼lük akımının etkisiyle bazı aydın ve gençlerin bir araya gelerek kurduğu Türk Ocaklarının, 1930'lu yıllarda

⁷⁶ Yusuf Sarımay, a.g.e., s.136.

⁷⁷ İsmail Acar, (2005), Türk Ocakları, Balıkesir: Türk Ocakları Balıkesir Şubesi Kültür Yayınları., s.90-94.

Almanya ve İtalya'da kendini gösteren faşist eğilimlerin destekçisi olduğu düşüncesi ocaklarının kapatılış nedenleri arasında gösterilmiştir.”

BÖLÜM II

SİNOP TARİHİ

2.1. SİNOP İSMİ VE İLK YERLEŞİM

Sinop ili, Türkiye sınırlarında Karadeniz Bölgesinin en kuzey ucunda yer almaktadır. Sinop ili yerleşim olarak uzun bir tarihi geçmişe sahiptir. Milattan önce kurulmuş şehirler arasında yer almakta olup tarihsel süreç içerisinde birçok medeniyete ev sahipliği kritik bir liman şehridir. Tarihi kayıtlarda Sinop'a ilk yerleşimin Tunç Çağına kadar uzandığı bilinmektedir. İsminin nereden geldiği ile ilgili çeşitli varsayımlar bulunmaktadır. Öncelikle Hitit belgelerine bakıldığında Sinop ilk kez Hititçe Sinova ile anıldığı görülür. Bir başka rivayete göre ise Asurilerin Ay ilahı olan Sin'den Sinop isminin kökeninin geldiği iddia edilir. Bölgede yaşadığı belirtilen savaşçı Amazon kadınlarının kraliçesinin adının Sinope olduğu bu yüzden Sinop adının kullanıldığı başka bir görüştür. Diğer bir görüş ise Grek mitolojisinde yabancı anlamında kullanılan Sin sözcüğünün Yunanistan'a ülke dışından geldiğidir. Özellikle Pontus, İran, Doğu Anadolu ve Hindistan'da görülmekte olduğu bu yüzden Sinope adının Anadolu dillerinden gelmiş olabileceği düşüncesi vardır. Anadolu Selçukluları zamanında Hatun ili de denilen Sinop'a, Fatih Sultan Mehmet'te Ceziretü'l Uşşak yani Aşıklar adası demiştir.⁷⁸

Sinop adının nerden geldiğiyle ilgili farklı yorumlara benzer şekilde ilk kurucularının kimler olduğuyla ilgili çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bu görüşlere göre ilk kurucularının Akalar, Asuriler, Teselyalılar ya da Miletliiler olduğuyla ilgili çeşitli görüşler bulunmaktadır. Ancak Sinop'a bilinen en eski yerleşim Gaşkalardır. MÖ 670'li yıllarda Kimmerler şehri olsa da sonraları birçok medeniyetin hâkimiyetine geçmiştir. Bunda Sinop'un ilk çağlardan beri yoğun bir ticari ve kültürel yaşama sahip olması önemli bir etkidir. Doğal bir liman şehri olması Sinop'u önemli bir yerleşim yeri haline getirmiştir. Bu sebeple tarihsel süreçte Lidyalılar, Persler, İskender, Pontus Krallığı, Roma şehirde hüküm sürmüştür. Sonrasında ise 1214 yılında Anadolu Selçukluları şehri

⁷⁸ Geçmişin Fotoğraflarıyla Sinop Tarihi, Sinop Belediyesi Kültür Yayınları 1, ABC Matbaacılık, Ankara, s.8-9

almıştır. Sonrasında Osmanlı himayesine geçen şehir İmparatorluğun yıkılmasıyla birlikte yeni kurulan Türkiye Cumhuriyetinin Karadeniz Bölgesinde bulunan bir şehirdir.

2.2. SİNOP'UN TÜRK YURDU OLUŞU

Anadolu'da birçok yer Selçuklular tarafından fethedilirken Karadeniz kıyısında bulunan önemli bir doğal liman şehri olan Sinop, Sultan I. İzzeddin Keykavus tarafından 3 Kasım 1214'de fethedilerek Anadolu Selçuklu Devleti topraklarına bağlanmıştır.⁷⁹ Sinop'un doğal bir liman olma özelliği, Kırım ile arasındaki mesafenin 280 km olması, Sinop'un önemli bir ticaret merkezi olmasında etkili olmuştur. Böylece Anadolu'da üretilen ürünlerin deniz yoluyla ulaşımı sağlanmıştır.⁸⁰ Sinop'un bu öneminden dolayı Sultan I. İzzeddin Keykavus, Sultanü'l-galip (Galip Sultan) ünvanıyla anılmaya başlanmıştır. Sinop'un fethinden bir yıl sonrada Antalya'da fethedilmiş ve Antalya'daki Selçuklu kitabelerinde I. İzzeddin Keykavus'dan "İki Denizin Sultanı" ünvanıyla bahsedilmiştir.⁸¹ Ancak 1243 yılından sonraki süreçte Anadolu'da hâkimiyet Selçuklulardan Moğollara geçmiş ve bunu fırsat bilen Trabzon Komnenosları (Trabzon Rum Devleti) 1259 yılında Sinop'u Selçuklulardan aldılar. Bu istiladan sonra Türk yapıları tahrip edilmiştir. Bundan dolayı Selçukluların ilk dönemlerine ait kitabeler sadece iç kalede görülmektedir. 1262 yılında tek başına Selçuklu sultanı olarak kalan Sultan IV. Rükneddin Kılıçarslan'ın veziri Pervane Muineddin Süleyman da İlhanlı Hükümdarı Abaka Han'ın da izniyle 1266 yılında uzun süren bir kuşatma sonucu Sinop'u tekrar fethetmiştir. Sinop'u fetheden vezir sultandan şehri kendisine vermesine ikta olarak vermesini istemiştir. Sultan tarafından bu talebi olumlu karşılanan vezir işlerinin yoğunluğu nedeniyle şehri oğlu Muineddin Mehmed'in yönetimine bıraktı. Böylece şehir Pervaneoğulları himayesine girmiş oldu.

Sinop'ta birçok Selçuklu eseri bulunmaktadır. Bunların arasında ilk olarak Anadolu Selçuklu Devleti Sultanı I. Alaeddin Keykubad tarafından yapımına başlanan ve Selçuklu Veziri Pervane Muineddin Süleyman tarafından 1267 yılında genişletilip inşa

⁷⁹ Op. Dr. Tuğrul Kirtil, *Beylikler ve Eserleri Anadolu'nun Beyleri*, s.152-162

⁸⁰ İlker Çakan, *Karadeniz Bölgesi, Genişletilmiş II. Baskı, Eser Ofset Matbaa, Samsun, 2005, s.348*

⁸¹ Halil Çetin, *Kuzey Anadolu'da Beylikler Dönemi Sempozyumu, Bildiriler, Çobanoğulları, Candaroğulları, Pervaneoğulları, 3-8 Ekim 2011 Kastamonu-Sinop-Çankırı, 1. Baskı, Anıl Grup Matbaacılık, Çankırı Karatekin Üniversitesi Yayınları, Çankırı 2012.*

Resim 2. Süleyman Pervane Medresesi-Alaeddin Medresesi

Selçuklu dönemi önemli tarihi yapılarından bir tanesi de Pervane Muineddin Süleyman'ın Ulu Camii'nin batı tarafına inşa ettirdiği ve şu an Sinop Türk Ocağı olarak kullanılan tarihi hamamdır (bkz. Resim 3).

Resim 3. Yukarı Hamam-Pervane Hamamı-Alaeddin Hamamı (Sinop Türk Ocağı)

Anadolu'daki Moğol etkisine karşı politik olarak Moğolların yanında son zamanlarında ise iki taraflı bir siyaset yürüttüğü ortaya çıkan Pervane Muineddin Süleyman 1277 yılında İlhanlı Hükümdarı Abaka Han tarafından idam ettirilmiştir. Bunun neticesinde oğlu Muineddin Mehmed Bey Sinop'ta Pervaneoğulları Beyliği'ni kurdu. 1297 senesinde Mehmed Bey'in vefatı üzerine oğlu Mesud Bey tahta geçti. Mesud Bey döneminde beylik sınırlarını genişleterek Bafra ve Samsun'u, Trabzon Rum Devletinden aldı. 1300 yılında Mesud Bey'in vefatı üzerine beyliğin başına oğlu Gazi Altunbaş Çelebi geçti. Ancak 1322 yılında vefatı üzerine erkek çocuğu olmamasından dolayı beyliğin başına kızı geçti. Ancak 1243 yılında Köseadağ Savaşıyla birlikte Anadolu Selçuklu Devleti'nin bir otoritesi kalmamış, Anadolu'yu istila eden Moğollarda artık zayıflamıştı. Anadolu'da güç beyliklerin eline geçmişti. Böyle bir ortamda Pervaneoğulları beyliği bir yıl süreyle ayakta kalabilse de 1323 yılında Candaroğlu I. Süleyman Bey'in hâkimiyeti altına girdi. Bir yıllık bir süreyle şehrin yönetiminin bir kadında olması nedeniyle şehre Hatun ili ya da Hatuneli ismi de verilmişti. Şu an Gazi Altunbaş Çelebi ve kızının mezarları Süleyman Pervane medresesinin kuzeydoğu

köşesindeki küçük bir bahçede bulunmaktadır.⁸²

1385 tarihinde İsfendiyar Bey'in başa geçmesiyle beyliğinde ismi değişmiş ve İsfendiyaroğulları Beyliği olmuştur. Sinop'u Yıldırım Beyazıt 1395 tarihinde almak istemişse de başarılı olamamış 1461 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır.⁸³ Sinop Selçuklu döneminde kaliteli ve bol kereste ağaçlarına sahip olması nedeniyle gemi yapımı ve donanma için önemli bir yer olma özelliğini Osmanlı döneminde de sürdürmüş ve tersanesi donanmaya en çok gemi yapan tersanelerden biri olmuştur. 1844 yılına kadar Kastamonu'ya bağlı bir kadılıkken bu tarihten 1918 yılına kadar yine Kastamonu'ya bağlı bir sancak olarak idare edilmiş sonrasında ise bağımsız bir sancak olmuştur. Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte 1924 yılında ise vilayet olmuştur.⁸⁴

Sinop Osmanlı döneminde önemli bir liman şehri olma özelliğini 1853 yılında Ruslar tarafından yapılan bir baskın sonucu kaybetmeye başlamıştır. Yaşanan bu baskında Sinop limanında demirli Osmanlı savaş, ticaret ve yolcu gemileri ya batırılmış ya da büyük hasara uğratılmıştır. Sadece gemilerle kalmayıp Sinop şehride bu saldırıdan etkilenmiş birçok yaralı ve şehit verilmiştir. Ayrıca Rus donanmasının şehre yönelik top atışları sonucu büyük hasar oluşmuştur. Sultan Alaaddin Camii de hasar görmüştür. Camii 1854 yılında onarılıp tekrar hizmete sunulmuştur. Bugün Sinop'ta o günün anısına kahramanca çarpışarak şehit olan askerlerimiz için bir Deniz Şehitleri Abidesi ve Şehitler Çeşmesi mevcuttur. Bu baskından sonra Sinop ekonomik, ticari ve nüfus olarak da büyük değişime uğramış adeta şehir her alanda kan kaybetmiştir.⁸⁵

Milli Mücadele döneminde Sinop Mutasarrıfı Mazhar Tevfik Bey ve Ali Fuat Paşa tarafından şube reisliğine gönderilen Binbaşı Şevket Bey'in önderliğinde Sinop ve ilçelerindeki halk kurtuluş mücadelesine önemli destekler vermiştir.

Kurtuluş mücadelesini tamamlayan ve emperyalizme karşı meydan okuyan Anadolu halkı yeni kurulan Cumhuriyeti tüm Dünya'ya ilan etmiştir. Sinop'un Milli Mücadeleye katkılarını unutmayan Gazi Mustafa Kemal Atatürk 1928 yılı 15 Eylül'ünde Sinop'a gelmiş ve bizzat tahta başında halka ders vermiştir. O günü M. Şakir Ülkütaşır'ın

⁸² Op. Dr. Tuğrul Kirtil, **a.g.e.**, s.152-162.

⁸³ İlker Çakan, *age*, s.349-350

⁸⁴ Ferid Dikmen, *Sinop Tarihine Ait Derlemeler*, 1. Kısım, s.63.

⁸⁵ Ersan Baş, *Türk Deniz Harp Tarihinde İz Bırakan Gemiler, Olaylar ve Şahıslar, Çeşme, Navarin, Sinop Baskınları ve Sonuçları, Piri Reis Araştırma Merkezi, Deniz Basımevi*, 1. Baskı, Haziran 2007, İstanbul, s.225.

anılarında aşağıdaki şekilde anlatılmaktadır:⁸⁶

“1928 yılının serin bir Eylül sabahıydı. Sık ağaçlı yayvan tepesinden henüz çıkan güneşin ilk ve ılık huzmeleri, durgun denizin üstünde ince uzun helezonlar çiziyordu. O sabah, evden erken çıkmış, yalıdaki parkın dar ve küçük kanepelerinden birine oturmıştım. Limanın derin sessizliği içinde kah tabiatın bu değer biçilmez güzelliğini seyre dalıyor; kah elimdeki bir kitabın yapraklarını ağır ağır çeviriyordum. Bir, iki gün önce arkadaşımın bana hediye ettiği bu kitap, o zaman etrafımda en çok velvele (şaşkınlık) uyandırmış olan ilmi ve milli bir tezi izah için yazılmıştır.

Güneşin bir hayli yükselmiş, limandaki günlük hayatın ilk hareketleri de başlamıştı. Gözlerim, elimdeki kitabın üzerinde dalgın dalgın dolaşırken bir elin yavaşça omzuma dokunduğunu hissettim. Başımı arkaya çevirdiğim zaman, pek sevdiğim bir dostumun yanıma gelmiş olduğunu gördüm. Dostum benimle biraz konuştuktan ve elimdeki kitap hakkındaki bazı fikirlerini de beyan ettikten sonra, yüzüme manalı manalı baktı ve:

Bugün dedi, Sinop’un uzun asırlar dolduran tarihinin en büyük günlerinden biri olacaktır. Pek sevgili bir konuğumuz yoldadır.

Dostumun bu sözlerini, doğrusu biraz mübhem (anlaşılmaz) bulmuştum. Bu sefer ben aynı suretle, onun yüzüne baktım ve kendisinden beni bu hususta aydınlatmasını rica ettim. O çok sevinçli bir ifade ile: “Atatürk, Atatürk geliyor!”

O dakikada kalbimin içinden sanki bir şimşek pırıltısının aktığını, bütün vücudumu büyük bir heyecanın sarıp sarstığını hissettim. Dostum, parktan Hükümet Konağı’na doğru ilerlerken, ben elimdeki kitabı kapamış, gözlerim bir noktaya dikili kalmıştım. Nasıl dalmayayım? Biraz sonra, okuduğum o kitabı... Evet, o tarihi yapan yine, yeni ve orijinal inkılâp hamlesi yaratan en büyüğümüzü görecektik. Onu görmek bile bence bir saadettir ve ben bu büyük insanın, yirmi saatlik, şerefi huzurunu en aziz bir hatıra olarak saklayan talihli yurttaşlardan biriyim.

Fi’lhakika (hakikaten) 4, 5 saat kadar sonra limanda funda eden İzmir, bize bu büyük ve pek sevgili konuğumuzu getirmişti.

Köylü, kasabalı binlerce halk parkı, yalı boyunu doldurmuştu. Bütün göğüslerin sabırsızlık heyecanı ile kabarıp indiği hissediliyordu. Herkes onu bekliyor, kalpler onun

⁸⁶ Atatürk Sinop’ta 15 Eylül 1928, Sarayburnu’ndan Yaptığı Hasbihalden, 9-10 Ağustos 1928, Atatürk’ün Milli Eğitim Direktifleri, s.2-3

için çarpıyordu. Bu sırada İzmir'in çaldığı tiz ve fasıllı düdüklere sanki bu heyecanın bir yankısı gibiydi.

Yarım saat sonra karaya ayak basan Büyük Öğretmen Atatürk, altın gibi sarı saçlı başlarıyla halkı selamlıyor, saf bir sema gibi duru mavi gözleriyle etrafında kaynaşanlara bakarak hatır soruyordu. Her taraftan kopan alkış tufanı, her ağızdan yükselen : “Safa geldin. Yaşa, sağ ol!” sesleri arasında elifiye (bantlarla süslenmiş bir çeşit kumaş) şalvarları ve elvan (rengârenk) peçeleriyle dikkati çeken yanımdaki ihtiyar köylü kadınların : “Sefa geldin oğul! Tanrı sana uzun ömürler vere, tuttuğunu başarasan.” Diye bağrıışmaları zaten heyecandan dolmuş olan gözlerimizi o anda yaşartmaya kâfi gelmişti.

Belediye caddesini ve o sıradaki bütün evlerin balkon ve pencerelerini, kale bedenlerini dolduran halkın bu coşkun tezahürleri arasında Hükümet Konağı'nu şerefliendiren Büyük Öğretmen, bir müddet Vilayet makamında istirahat ettikten sonra Yatı Mektebi'ne teşrif buyurdular. Emirleri üzerine mektebin bahçesine siyah bir yazı tahtası kondu. Tarihi ders başlamıştı... Bahçe içinde, bu yazı tahtasına doğru yarım bir daire şeklinde cephe almış olan yüzlerce halk Büyük Öğretmenimizin vakur bir edayla anlattığı yeni Türk alfabesini öğreniyor. Evet, onun bu yepyeni ve kültürel eserini yine onun ağzından dinlemek saadetini tadıyordu. İşte Büyük Öğretmenimiz Atatürk, Gülhane Parkı Nutku'ndan sonra, halk için başladıkları alfabe dersinin ilkinin 15 Eylül 1928'de Sinop'ta ve bu mektebin bahçesinde vermişlerdi.

Büyük Öğretmen, ilk önce Türkçedeki a, e, ı, i, o, ö, u, ü vokallerinin fonatik bakımından rollerini anlattı. Bir kiraat parçası okudu. Arkasından herkesi okuttu ve yazdırdı. İlk imtihan, kültür ve ortaokul direktörlerinden başlamıştı. Halktan, öğretmenlerden ve devlet memurlarından orada bulunanlardan birçokları sıra ile hep bu imtihanı geçirdiler.

Dersi dinleyenler arasından biri, ön sıraya geçmiş ve tam büyük öğretmenin, karşısında yer almıştı. Ben imtihanı çoktan ve muvaffakiyetle (başarı) vermiş olduğum için büyük öğretmenimizi derin bir hayrani içinde tetkike, onun öğretiş usullerindeki inceliği zihnen tetkike dalmıştım. Bu sırada bir bayanın, imtihanı bitmişti ki, Büyük Öğretmen:

-Sen, gel bakayım, diyerek o ön sırada ve tam karşılarında durmakta olan adamı yazı tahtasının başına çağırdı. Atatürk sordu:

-Adın ne?

-Bekir, Paşam.

-Ne iş yaparsın?

-Arabacıyım, Paşam.

-Okuman, yazman var mı?

-Yok, Paşam. Senden öğrenmeye geldim.

Elli yaşlarında kadar olan bu adam Sinop'un herkesçe bilinen arabacı Bekir Ağa'sı idi. Ve filhakika ne okur ne de yazar değildi. Bunun üzerine Büyük Öğretmen, yazı tahtasına bir "a" yazdı. Bunu birkaç kelime örneği ile Bekir Ağa'ya tekrarlattı. Bundan sonra "o, ö, u, ü" vokallerini ayrı ayrı yazdı ve yine ona tekrarlattı. Büyük bir sevinç içinde "a, o, ö, u, ü" vokallerini tekrarlayan Bekir Ağa, ne şayanı harekettir ki, pek kısa bir zaman içinde bu harfleri yanlışsızca yazmaya muvaffak olmuştu. Bekir Ağa'nın bu muvaffakiyetindeki sırrı, bence Atatürk'ün yüksek dehasında aramak lazımdır.

Bundan sonra Atatürk, Bekir Ağa'ya bir de "t" harfini belirtti. Bekir Ağa esasen "a" ile "o" harflerini öğrenmiş olduğundan yazı tahtasına, "at" ve "ot" kelimelerini yanlışsızca yazdı. İşte en BÜYÜK ÖÜRETMENİMİZ ATATÜRK, Sinop'ta verdiği dersle elli yaşlarına kadar cahil kalmış olan bir yurttaşta da yarım saat gibi kısa bir zaman içinde Yeni Türk Alfabesinin esaslarını öğretmişlerdir.

Bizzat ağızlarından dinlemiştik, yine şimdi pekiyi anlıyorum ki, Atatürk'ün inkılabı, Ulu Önder'in eskiden beri zihinlerinde hesaplı bir şekilde işlenmiş ve bugün birer birer sadece tatbik konulmuş olan eşsiz bir inkılaptır..."

Bu hatıradan da anlaşılacağı üzere Cumhuriyet'le birlikte Sinop her geçen gün kültür, eğitim, sosyal, ekonomik ve idari anlamda ilerlemeye başlamış ve yeni devletin muassır medeniyet olma yolundaki hedefine doğru yol almaktadır. Böyle bir dönemde Osmanlı'nın son dönemlerinde bir grup vatansever tarafından kurulan ve Cumhuriyetin ilk yıllarındaki hedefleri için büyük çabalar sarf eden Türk Ocakları bulunduğu bölgelere sanat, kültür, ekonomik vb. birçok alanda katkı sağlamıştır. Bu çalışmada amaç Sinop ilinde 1923 yılından Türk Ocaklarının kapatıldığı tarih olan 1931 yılına kadar faaliyet gösteren Sinop Türk Ocağının faaliyetlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda birinci bölümde Türk Ocaklarının kurulmasına giden süreçten bahsedilirken ikinci bölümde Sinop ve tarihiyle ilgili bilgi verilmeye çalışılmıştır. Bundan sonraki bölümde ise Sinop Türk Ocağı'nın tarihi ve faaliyetleriyle ilgili röportaj ve tarihi metinlere yer verilerek dönemdeki çalışmalar aydınlatılmaya çalışılacaktır.

BÖLÜM III

SİNOP TÜRK OCAĞI

3.1. SİNOP TÜRK OCAĞI VE TARİHİ

Birinci bölümde Türk Ocakları'nın nasıl kurulduğu ve zamanla üstlendiği rol üzerinde durulmuştur. Bu bölümde ise özelde Sinop Türk Ocağı'nın 1923 ile 1931 yılları arasındaki çalışmaları üzerinde durulacaktır.

Fiili olarak 20 Haziran 1911 yılında kurulan Türk Ocakları resmi olarak 123 Mart 1912 tarihinde açılmıştır. Birinci Dünya savaşı sonrası işgal altındaki vatanımızda birçok şubesine işgal kuvvetleri tarafından baskınlar düzenlenerek üye ve yöneticilerinin birçoğu Malta'ya sürgüne gönderilmiştir. Milli Mücadele döneminin o çetin yıllarında vatanının savunmasına büyük katkıları olmuş ve bu uğurda bedeller ödenmiştir. Milli Mücadele döneminde kapatılan Türk Ocakları, elde edilen zaferle birlikte yeni kurulan Cumhuriyetteki yerini almış ve bizzat Mustafa Kemal Atatürk'ün isteğiyle 29 Aralık 1922 tarihinde tekrar faaliyete geçmiştir. 3 Mayıs 1925 tarihinde Türk Ocaklarına maddi yardım verme kararı alınmış ve bizzat Atatürk'ün talebiyle yeni kurulan devletin temelini oluşturan inkılapların halka anlatılmasında ve eğitim, kültür, sanat gibi alanlarda çalışmalar yapılmasında öncü olunmuştur.

Özellikle Türk Ocaklarının resmi yayın organı olan Türk Yurdu dergisi yeni Cumhuriyetin coşkusunu geniş kitlelere taşımaya hedeflemiştir. Bu çalışmalar sayesinde 1912-1920 yılları arasında 30 şubesi bulunan Türk Ocakları, 1924 yılında 71 şubeye ulaşmış bu tarihten sonra kısa bir zaman içinde 1927 yılında 257 şubeye ulaşmıştır.⁸⁷

Sinop Türk Ocağı'nda bu ortamda 1923 yılında kurulmuş ve Sinop ilinde kültürel, sanatsal, ekonomik vb. birçok faaliyette bulunmuştur. Türk Ocaklarının Sinop'ta yayımlanmış olduğu derginin adı Türk Bahçesi'dir. Derginin ilk sayısı 14 Ekim 1923 tarihinde yayımlanmıştır. Derginin on beş günde bir yaklaşık olarak on yedi ile on sekiz sayı olarak yayımlandığı bilirse de şu an Dr. Rıza Nur Halk kütüphanesinde ulaşılabilen ve o günden kalan dört tanesine ulaşılmıştır. Bu dergilerin çevirileri ilerleyen bölümlerde,

⁸⁷ Tahir Kodal, Mustafa Kemal Atatürk ve Türk Ocakları, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, (TAED) 52, Erzurum 2014. s.295-314.

orijinalleri ise ekte paylaşılmıştır.⁸⁸ Yayımlanan dergilerde daha çok ilmi, fenni, edebi konular yer almış Sinop Türk Ocağı ile ilgili çok fazla bilgiye rastlanmamıştır. Yine Dr. Rıza Nur tarafından Sinop'ta Türk Birliği adına bir şube açılmış ve Güzel Yurt dergisi çıkarılmaya başlanmıştır. Bu derginin de şu an Dr. Rıza Nur Halk kütüphanesinde ulaşılan ve ekte verilen tek bir nüshasına ulaşılabilmektedir.

Yapılan çalışmada ulaşılabilen kaynaklarla Sinop Türk Ocağının ilk kuruluşundan Türk Ocaklarının kapatıldığı döneme kadar olan süreçle ilgili bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunun için öncelikle 2016 yılından beri faaliyette olan Sinop Türk Ocağı'na başvurulmuş ancak burada ilk dönemle ilgili bir arşivin olmadığı sadece ikinci dönem kurucu başkanının kendi kişisel çabaları sonucu dönemle ilgili sohbetler sonucu edindiği bilgiler mevcuttur. Kendisiyle yapılan röportaj yazının devamında ilgili dönemle ilgili bizi aydınlatan bir takım bilgiler vermektedir. Devamında ise Türk Bahçesi dergisinin Dr. Rıza Nur Halk Kütüphanesinde ilgili dönemle ilgili ulaşılan dört sayısının çevirisi yer almaktadır. Milli Kütüphanede ulaşılan tek bir nüsha ise ekte verilmiştir.

3.2. SİNOP TÜRK OCAĞI İLE İLGİLİ RÖPORTAJ

Bu röportaj Sinop Türk Ocağı Başkanı Metin Oktay Fındık'a yazılı olarak 9 Nisan 2018 verilmiş ve cevaplar ses kaydı olarak aynı tarihte alınmıştır.

1. Öncelikle kendinizi tanıtır mısınız?

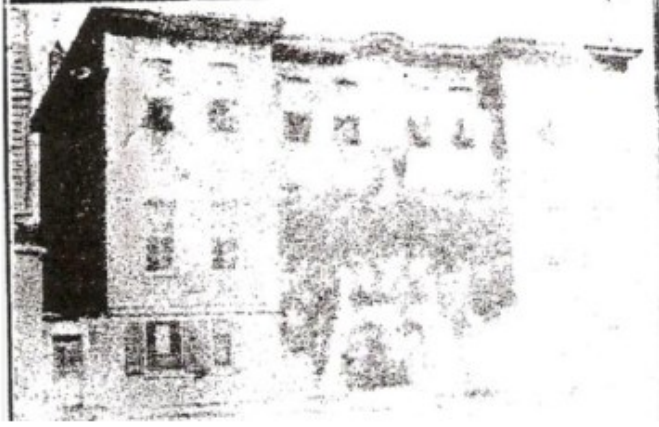
İsmim Metin Oktay Fındık, aslen Sinoplu'yum. 2016 tarihinden itibaren Sinop Türk Ocağı kurucu başkanım. Coğrafya öğretmeniyim.

2. Sinop Türk Ocağı ne zaman ve nerede kuruldu?

Sinop Türk Ocağı ilk kez 24 Temmuz 1923 tarihinde açılmıştır. 1931 yılına kadar Türk Ocakları Genel Merkezi tarafından lağvedilene kadarda faaliyetlerini sürdürmüştür. İlk kurulduğu yer bugün Uğur mumcu Meydanı olarak bilinen yerde üç katlı bir binada kurulmuştur (bkz. Resim 4). Türk Ocakları kapatıldıktan sonra burası Halk Evi olarak

⁸⁸ Elif Arzu Önal, 1928-1938 Yılları Arasında Sinop'un Sosyo-Kültürel Yapısı, Yüksek Lisans Tezi, Sinop Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, s.48-49.

kullanılmış daha sonrada kız sanat okulu olarak kullanılmıştır. Ancak zaman içerisinde bu bina yıkılmış ve şu an yerinde Türk Telekom Binası bulunmaktadır (bkz. Resim 5).

Resim 4. Sinop İlk Türk Ocağı Binası (1923-1931)⁸⁹

Resim 5. Sinop Türk Ocağı İlk Binanın Bugünkü Görüntüsü

3. Sinop Türk Ocağının kurulduğu tarihten Türk Ocaklarının yurt dışında kapatıldığı 1931 tarihine kadar faaliyetleri hakkında bilgi verebilir misiniz?

Sinop Türk Ocağının ilk kurucuları arasında o dönemin önde gelen ailelerine mensup insanlar bulunmaktadır. İlk Türk Ocağı reisi Hüseyin Hilmi Uluğ Beydir. Daha

⁸⁹ Oğuzhan Bozdağ, Türk Ocakları İdeolojisi ve Mimarisi (1912-1931), Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, 2013, s.234

sonra kendisinin Zonguldak'ta belediye başkanlığı yaptığı bilinmektedir. Kendisini bir kez daha saygı ve hayr ile yâd ediyorum. Kemalettin Sami Paşa (Gökçen), Dr. Rıza Nur, Yusuf Kemal Tengirşek, Recep Zühtü Soyak Beyler ilk kurucularındandır. Sinop'un önde gelen ailelerinden Kavi zade ailesi, Dizdar zade ailesi, Parmaksız zade ve Kırımı zade aileleri gibi önde gelen aileleri Türk Ocağının içerisinde bulunmuşlardır.

Kurulduğu 1923 yılı 14 Ekim tarihinden itibaren Türk Bahçesi isimli bir dergi çıkarılmaya başlanmıştır. 15 günde bir çıkan, o günkü hayatı anlatan yazılarla birlikte, farklı konularında ele alındığı bir dergi olduğu biliniyor.

Farklı meslek gruplarında üyeler olduğu için farklı alanlarda da faaliyetler düzenlenmiştir. Belediye başkanından, sade vatandaşa kadar geniş yelpazede bir üye profili görülmektedir. Faaliyet olarak Türk Ocağı salonu akşamları Sinopluların bir araya gelerek sohbet edebildikleri bir yer haline gelmiştir. Edebiyat, Tarih, Sanat, Müzik vb. alanlarda konferans, söyleşi, konserler düzenlenmiştir.

4. Sinop Türk Ocağının (1923-1931) tarihleri arasındaki dönemle ilgili olarak elinizde herhangi bir belge var mıdır?

Bugün o yıllarla ilgili devlet arşivleri ve kütüphanelerde bulunan belgelerden tarihi ile ilgili bilgi edinebiliyoruz. Bunun dışında elimizde herhangi bir arşiv bulunmamaktadır.

5. Sinop Türk Ocağı 1931 yılında kapatıldıktan sonra ilk defa tekrar ne zaman ve nerede faaliyete geçmiştir? Bu dönemi içeren belgeler mevcut mudur? Faaliyetleri hakkında bilgi verebilir misiniz?

Sinop Türk Ocağı 1931 yılından 2014 yılına kadar 83 yıl boyunca kapalı kalmıştır. İlk kez tekrar 2014 yılının başında Ocak ayının sonlarında ikinci kez faaliyete geçmiştir. Akademisyenlerden, öğretmenlere ve sade vatandaşa kadar farklı mesleklerden üyelerimiz mevcut. İlk kurulan Türk Ocakları gibi farklı konularda konferans, söyleşi, konser vb. etkinliklere devam ediyoruz. Bir Türk kültür ocağı olan Türk Ocaklarının asli

görevini yerine getirmesini, toplumun bütün kesimlerinin bir araya gelebildiği ve toplanabildiği bir yer haline gelmesi için elimizden gelen gayretleri gösteriyoruz. 2018 yılında Sinop'ta ilk kez olan Nevruz kutlamaları Sinop Türk Ocağının öncülüğünde gerçekleşti. Hep yanlış bir algıyla devam eden aslında Türk kültürünün bir parçası olan Nevruzu, Sinop'ta Türk Ocakları öncülüğünde, Sinop halkının katılımıyla kutladık bahar bayramını. Yine şehir dışından akademisyenlerimiz ve çeşitli konuşmacılarımızı davet ediyoruz. Biz Sinop Türk Ocakları olarak İlk kurulduğu günkü heyecanla yolumuza devam ediyoruz.

6. Sinop Türk Ocağı'nın kaç yıldır başkanlığını yapıyorsunuz? Döneminizle ilgili olarak Türk Ocağının faaliyetleri hakkında bilgi verebilir misiniz?

Türk Ocağının dört yıldır ikinci dönem kurucu başkanlığını yapıyorum. Şu anki binamız Alâaddin Caminin yanındaki tarihi bir hamam binasıdır (Resim 6). Yaklaşık otuz yılı aşkın süredir hamam vasfını kaybetmiş cami, medrese ve hamam şeklinde tasarlanmış külliye'nin bir parçası konumundadır. Bugün tekrar elden geldiği kadar Türk Ocağının binası olarak tarihi bir binada tarihi bir dernek olarak faaliyet göstermektedir. Tam bir vakıf mantığıyla hareket edilmektedir. Giriş kısmı gündüz vakitleri herkese açık bir kafeterya olarak faaliyet göstermektedir. Ancak kafeteryamızın farklı bir özelliği var. Kafeteryamız bir vakıf mantığıyla parası olanın parasıyla yediği olmayanın ise rahatlıkla gelebildiği ve hiçbir ücret ödemeden kullanabildiği bir mekân olarak işlev görmektedir. Ramazan ayında her yıl iftar programları yapılmaktadır. Son yıllarda ülkemizin etrafını saran ateş çemberinden dolayı gerek buraya gelen gerekse ülkelerinde bulunan Türkmenlere yardım yapmaya çalışıyoruz. İhtiyacı olan Üniversite öğrencilerine burs sağlıyoruz. Konferans, konserlerimizle üniversitemiz öğrencilerinin kendi yeteneklerinin sergiledikleri bir salona da sahip olmaktadır. Zaman zaman ardı ardına yoğun etkinlik programlarımız olmakta. Örneğin mart ayı içerisinde 8 Mart Kadınlar günü, 12 Mart İstiklal Marşının Kabulü, 18 Mart Çanakkale Şehitlerini Anma, 21 Mart Nevruz etkinliklerimiz Sinop halkının katılarak, üniversite öğrencilerimizle de bulduğumuz bizi mutlu eden etkinlikler. Sinop Türk Ocağı olarak kuruluşumuzdaki vizyona uygun çalışmalar yapmaya devam ediyoruz. İnşallah bundan sonrada devam edeceğiz.

Resim 6. Sinop Türk Ocağı Binası (2016-...)

3.3. SİNOP TÜRK OCAĞININ TÜRK BAHÇESİ DERGİSİ

Bu bölümde Sinop Türk Ocağı tarafından yayımlanan ve Dr. Rıza Nur Halk Kütüphanesinde bulunan dört dergisinin çevirileri yer almaktadır. İlk sayı aşağıdaki gibidir (bkz. Ek 3).

Dergi Künyesi: Türk Bahçesi-Dergi Yıl:1 Sayı:1, Sinop,1339, Sinop Türk Ocağı

“SİNOP TÜRK OCAĞI

Sinop mebus Sabık Şevket Beyefendi, vilayet-i maarif memuru ve mekteb-i idadi müdürü Hafız Ali Nazif Efendi, Mekteb-i İdadi Müdür Muavini ve Türkçe muallimi Hafız İsmail Efendi, Meclis-i İdare-i vilayet azasından Asım Efendizade Ali İskar Bey, Umur-u Tasrifîye Müdürü Ali Haydar Bey.

Reis: Husus-i İnas Mektebi Müdürü Hüseyin Hilmi Efendi

Muhasebeci: Vilayet-i Muhasebe-i Hususi'ye Müdürü Necip Bey

Merhus: Kavzade Abdulvahid Bey

Aza: Vilayet-i Eşkaf Müdürü Ali Vasıf Bey

Aza: Eşraftan Nevizade Abdulkerim Bey

Aza: Vilayet-i Matbuası Ser Mertebi Amiri Lütfi Bey

Katip: Hacı Kadimzade Talat Efendi

Açık Muhabere

İstanbul'da Nerif Beyefendiye: Gönderdiğiniz makaleleri aldık çok teşekkür ederiz. Mesleğimize muvaffak-i irsal buyrulacak eseri mu memnuniyet-i derç ve neşr ideceğimiz.

-O günde yakaladık fakat biz ateş etmediğimiz halde kendisini mücerruh bulduk. Fakat yarası vahim yarası vahim ve çok yorgun idi. Pek az sonra öldü.

Tabur kumandanı asabileşmişti. Zabıt kâtibi asabileşmişti. Zabıt vekili cebinden bir parşömen kâğıt çıkararak:

-Bunları koynunda bulmuşlar, zannederim, düşman hareketine ve mevzilerine ait bir plan olmalı...

Tabu kumandanı isticâl ile kâğıtları alır iken öteki ilave etti.

- En garibi beyefendi bu casus kıyafetindeki çoban bir genç kız imiş.

Kumandanın elindeki kâğıt yere düşmüştü. Bir an şiddetle haykırdı.

-Zavallı fedakâr Sakarya kızı vazifesini yaptı ve ne yazık ki onu da kaybettik.

Zabıt vekili hayretle susarken tabur kumandanı ile yaverinin gözlerinde ufak yaşlar toplanmıştı.

-Yarın üç gün ...

Dışarıda acı, muhris sesleri ile haykırıyor gülleler sağınaklı bir yağmur gibi dökülüyordu.

Züleyha bir çoban kıyafetine girerek düşman hareketine ait malumat getirmek üzere kendi ordusuyla gitmişti.

Fakat düşman toprağında kabul değil bu kadar kalamaz, kendisini gizleyemezdi.

Bunu düşünürken mahli mesturun dar kapısını gölgeleyen bir hayal içeriye girmek için müsaade istiyordu.

Tabur kumandanı gelmesi için seslendi.

Takım zabıtlarından sarışın bir zabıt vekili vaziyet olarak,

-Efendim dedi, sol cenahlarımız, karakollarımız düşman tarafından gütdürülen bir casusu yakaladı.

Tabur kumandanı tereddütle,

-“Nasıl bir casus?” diye hayret iderken zabıt vekili izahat verdi.

-Çalılar ve hendekler arasından sürüklenerek geliyordu. Tel örgüleri

(Mecmuamızın hacmi nazar-ı dikkate alınarak gönderilecek yazıların müfit olması ve Salı günü akşamına kadar heyet-i idaremiz namına gönderilmesini rica ederiz.

-Emmim... getireceğinizi vaad idiyor. Yazık mı benim? Zorla göndermedik kendi arzu ve ısrar ediyordu. Nişanlısının intikamını alacağından mesud görünüyor. Peki efendim, şimdi yola çıkacağım. Sabah olmadan ileri karakolu geçerim.

-Peki peki başüstiine yaverim. Yüzbaşı telefonu bıraktı. Yanı başında genç bir çoban beyle yürüdü.

Onun kulağına

-Kahraman Sakarya kızı, bu hitabından nedim birden sustu. Sonra sözlerini tamam etti.

-Allah yolunu açık etsin fedakar çoban geç kalma emi kucaklaştılar genç çoban yüz başının kollarından kurtulduğu zaman mahl-i mesturun üstüne çıktı ve gecenin zilmeti altında topların yağdığını serseri ölümler arasında fütursuz tabık çöllerde bir serap peşinden koşan yorgun üzgün ve kırık fakat yine ümit var ve bir bedevi gibi gaip oldu.

Tabur kumandanı başı önündeki haritadan kaldırarak yaveri Asaf'a

-Züleyha gideli ne kadar oldu? diye sorduğu zaman genç mülazim kısa bir tefekkürle cevap verdi.

Acıdığı pek aşikar olan bir telaffuzla,

-Dün dedi kumandan bey ile görüşmüşsünüzdü kendi arzu ettiği o işi yapabilecek misin?

Züleyha'nın tavrında metin bir eda ve adının incasına emin olduğu müsterih bir katıyyet getiriyordu.

-İnsan yapmayacağı işe karışmak sanki niye gerek mülazım bu metin ruhlu Sakarya kızını bir defa daha süzdükten sonra ayağının mahmuzunu kuvvetle yere vurdu ve giren emir bile:

Bu çocuğu şimdi birinci bölük merkezine göndereceğiz dedi. Beş saattir devam eden topçu düellosu gecenin karanlık yıldızsız ve korkunç semasında müthiş bir ses getiriyordu. Birinci hücum yolunu kumandanı mahl-i mesturundaki telefonunda tabur merkezi ile konuşuyordu.

-Tabur yaveri Asaf Bey siz misiniz? Evet ben yüzbaşı kadr-ı memur Züleyha şimdi yola çıkmış efendim? Bi tabi şüphesiz makbul bir çoban kıyafetine saçlarını kestik efendim. Katiyen şüphelenmezler top sesleri arasında sürüsünü kaybeden serseri bir çoban zannedecekler.

SAKARYA FIRAT

Genç mülayım kumral bıyıklarını
bükerken

-Pusat diye seslendi ve içeri giren nefere
sordu.

-Bir muhacir kızı getireceklerdi, geldi
mi?

Çavuş cevap verdi

-Geldi beyim

Mülazım bir dakika düşündükten sonra

-Onu dedi Buraya getiriniz.

Emir bir çıktı ve biraz sonra kapı tekrar
tıkladı içeriye evvela çavuş arkasında bir
köylü kızı girdi.

Mülazım Asaf, genç köylü kızını süzerken
emir birde dışarıya çıkmıştı.

Asaf'ın karşısında susan elli meralı
burkusu arasında kırmızı yanakları
gözükken bu Anadolu dilberi pek çok
güzledi.

Mülazım önündeki kağıtlara bakarak

-İsmin nedir kızım? Dedi, Dilber köylü
hiç düşünmeden cevap verdi.

-Züleyha

-Nerelisin?

-Sakarya'nın köylerinden

-Yaşın kaç?

-16

-Ailen, kimsen, yok mu?

Züleyhanın göğsü merid bir şahika
hüzünle kabardı.

Çok füsunlu cazibeli gözlerini, kırmızı
yemenisinin kıvrımları arasında
saklıyordu.

-Babam dedi. Çanakkale'den dönmedi.
Bir ağam ile iki kardeşim ise, gerisini
söyleyemedi. Çehresi kızarmış ateşin
çırpınmalarla gözleri dumanlanmıştı.

Başını önüne eğerek melül ve mahzun bir
eda ile

-Ağam ile kardeşlerimi,

Tekrar bir dakika kadar sustu bütün
vücudu bir hima-i hicaplar...

-Nişanlımı da Yunanlılar suda boğdu.
Anam köyümüzle beraber yandı. Bende
dağdaydım şimdi sağ olmayası başımla
yalnızım.

Mulazım Asaf tesiride sevimli ela
gözlerinde heyecanlanıyordu
muhattebesine.

(Muhtıra Defterimden)

ÇAĞLAYAN KASRI

Ey tarihi müessese Sultan Aziz Sarayı
 O karanlık kucağında matemlerdir çağlayan
 Dillere destan eden ev Çağlayan Sarayı
 Şimdi ağuşunda bir çok yetimdir ağlayan
 Dertli saray şaibeli saltanatın izizin
 Öyle miş2evim saltanat ki milletini etti adam
 Lale devri gibi diyen bir safahatin insesin
 En sonunda meleke olduk ilte bir daru'l itam
 Bir memba şehir ve elham ihlamurlu ormanın
 Ne aşikar romanına gizli sahne olmuştur
 Susmuş şen şuh kahkahalar ötüyor baykuşların
 Sinen nice sergüzeşte efsane ile dolmuştu
 Geçen günler silinmeyen lekesidir ıslafın
 Unutulmaz eseplerle doludur o anların
 Yetim evi oluşunda cilvesidir helakın
 Unutulmaz coşkun akma artık unutulsun konların
 Bir zamanlar sefahatin sılap ki akdi di
 Tebera-i hevanın yorgun argın uyusun
 Seneler milleti insafsızca yakdı dı
 Yeter artık yeter olsun Çağlayan kurusun
 Zavallıcık yetimleri enikle ağlatma
 Mazi gibi ebedi ol sussun kirli pis sesin
 Vatan için şehid olan babaları ağlatma
 Çünkü sende kara günde elmalı muhakesesisin

Olsun muhafaza idilmemesi cidden acınacak hallerdendir. Bunlardandır ce ve cemi idebildiğim bazılarını şu sütunlara enzalar koriyone arz itmediği kaideli gördüm. Mecmuamızın elli nüshası olmak hasbiyle bu nüsha da tabirken (mektebe başlamak) adetini yazıyorum.

Eski ibtidai mekteblerinde, şimdiki gibi kayda kabul muamelesi bir müddet ile mubin değildi. Abuigesini çocuğunu mektebe devam çağına geldiğinde kanaat hasıl edince ne zaman olursa olsun mektebe başlatırdı.

Bunun için ol hevaceye münacaat idilir ve müsaadesi istihsal olunur. Mektebe başlatma merasimi çocuk velisinin hal ve kat'ine kura tehnalif iderdi. İstazaat mahiyesi müsaid olmayanlar çocuğunun elinden yapışır bu yanına hiza kesesi takar en yakın akraba ve odasını biraz alarak mektebe gider ve çocuğu muallimin yanına götürerek elini öptürdür ve kendileride muallimin karşısına ihtimale oturlar malum çocuğa avuz besimle (rebiser) ve elfabayı ağızdan okutur. Bu esnada bütün teba sekut iyledikleri ve hitamında malum biz daidar ve umum talebe suz belinde (emin) dir duadan sonra çocuk kalkar yine tekrar hevacesinin sade sırasıyla cezanan ve diğer muallimlerin

ellerini öper bu esnada talebede ilahi okurlar kendilerini birer mukadder şakarda tavziye edilir. Sonrada muallim çocuğa yerini gösterir. Çocuğun velisi muallime (eti senin kemiği benim) diye tenbihatında yaparak ve birazda bahşiş vererek diğer gelenlerle avdet ider. Eğer çocuğun velisinin hali vakti musaid itse emin alayı yapar. Çocuk bu alayla mektebe götürülür. Mekteb talebesine şekerle birazda para dağıtırdı.

Bu menasim kadınlarda daha başka yapılırdı.

Bazı ailelerin bu ananeye teravet itdikleri görülüyor. Yine bunlarda vakitli ve meraklı olanlar (emin alayı) yaparlardı.

Emin alayı yapmayanlarda hısım akraba konu komşu toplanır. Çocuk teziyin idilir ve evden mektebe kadar katılınırdı.

Koca kadın koçağa götürmek kadınlarca sevap sayılırdı. Mektebe tekrib idince Mekteb-i talebe tarafından ilahiye başlanır. Kadınlar mektebe gelüp oturduktan sonra talebetten müstehabları bir ağızdan hemadiden fasılını okurlardı Erkanlar da olduğu gibi çocuğa muallimesi ağızından evzu besmeleyle rübasir ve alfabeyi okudur dua ederdi. Ondan sonra talebet tarafından Muhammediyen (hevasıl Kur'an) aid fasıl okunur. İlahiler

söylenir ve bu suretle merasına nihayet ve muallimeyede mum yüz bizi ve bahşış verilerek aydet idilirdi. Ve zabtında erince derselezi virmemek bu minevver zamanında bu suretle esfadelerinin taimeni hususuna hazır mesai itmiş ve vazifesi bir nizamname ile tehdit idilen bu cemaat erbab halim irfanı bir sakıft altında vazifeye davet almıştı. Aczde bu müteyyezde bu müessesede istifade, istifaze eyledim. İngilizler hak it ki efendinin bir onada kazması bile mana itdikleri için bidayette hafı olarak faaliyete devam olundu.

Yalnız müntezibiniz yek-diğerine taneye bilmelerine temiyen bazı işaretler vazı olunmuştu ki baş parmağı ikinci parmağı bükümüne koyarak arkadaşlar selamlaşıyorduk.

Maalesef ki düşman yed-i esaretinde bile bir mevcudiyet-i milliye icra idebilmek maksadıyla tesis iden böyle muhterem ve mukaddes bir müesseseye muhalif zuhur itmiş bazı kodamanlarımız cem'iyetimizin müesselerinden olan erkan-ı harb veçhi beni ahlaksızlık ve bir türlü istinatla itham itmiş ve İngilizlere nüfuz idilerek muma ileyhin diğer karargaha tabliyedine sebebiyet virmişler ve bu suretle tesandık ı inhilalini arzulamışlarsada bu maksadla kuvvadan file çıkarmamış ve bilakis

cem'iyetin ahının resatad ve takviyetine medar olmuşdur. Çünkü bundan sonra mücadele bütün şiddetiyel devamı başlamış genç ve küçük rütbedeki yılmaz zabitan istihdaf idilen gayeye doğru azm bir karar olarak atılmıştır.

Adat ve İnat

Zamanın günden güne tabikat nisyonu atup gitmekte olduğu bir takım adet ve in'inat-ı milliyemiz vardır ki bu adet ve in'inat içerisinde müstecsin alanlarını ekserisinin başı arkaya doğru yassılaştırmış ise de bu hal kendilerine beşikte iken virilen vaziyetle izah olunur. En az karışmış yani halis Türk soylu oğuzcuları kesiş dağı etrafında görülür. Boğaz içinin Asya sahilinde oturan Osmanlılar hala milletlerine az tabi ve safları gösterirler. Paşaeli Rum Bulgar Arnavut gibi yabancı ahali arasında Türkleri kolayca ayırmak kabildir. Kudretini istimal veya tazyikle bozulmamış Türk meziyetlerinin umumi heyeti itibariyle hiç şüphesiz en ziyade huşiki insanlardan biridir.

Asla aldatmak: Namuslu, temiz, doğru hatta bu sebepledir ki Rum, Suriyeli, İrani, Ermeniler tarafından mukarane eden istihsal veya şayan merhamet ad didilmiştir.

Elindekini başkasıyla mecnunane

buluştuğu halde kimseden hiçbir şey talep etmez. Her ne kadar (bahşiş) in su-i istimali söyleniyorsa da bu Avrupa'da şarkda olduğundan daha geniştir.

İstamnbul: Boyabatlı Şerif

ESARETDE TÜRK VARLIĞI

Hayret esaret şüphesiz ki pek korattır. Bilhassa merkun azt nefis Alp rencide idülürse tahammül ne alim bir azabtır. Bütün tazyik zicari mütehakim idareleri tekbir ve girup halleri pek taşgın bir istibdat mahiyetinde bulunan İngilizler arasında geçen hayat esaretin safçaları Türkü yılmayan azmine hiçbir kuvvet o günde serkara etmeyen iman ve itimadına canlı sahifelerdir.

Seyid Beşir'in kum sahralarında bir iman tel örgülerinin içine takılmış binlerce Türk evladlarının üzerine çöken ataleti izole ve aynı zamanda kendilerinin müstefid etmek için Türk varlığı namı tahtında emir o zabitan tarafından bir cemiyet teşkil edilmiştir. Bu cemiyetin hiçbir siyasi gayesi yoktur. Başlıca hedefi cahil efradı seviye-i itrakleriyle mütenaseban tekrisi etmek efnad dersaneleri küşad.

MAKSAD VE MESLEĞİMİZ

Türk bahçesi memleketemizin ihtiyat ve edebiyat sahalarına ilk defa olarak

büyük fedakalıklarla atılıyor. Gençlik irfan ve mefkurası her gün zinde atfelerle asrın muhasın ve asarına biz mevcudiyet gösterisi hiç şüphe yok ki bütün hemşerilerimizin arzuladıkları büyük şey idi. Bu arzu ve tasvir bahçenin ilmi matbuata katılmasıyla bugün saha-ı husule çıkıyor. Maksudımız gençlik irfanına naçiz bir hizmettir. İnsanlardan rağbet ve bizden gayret ve erbabi kalemden de muavenet bekleriz.

Türk Ocağı Heyet-i İdaresi

ANADOLU TÜRKLERİNİN ARTI RUSF VE SİCİLLERİ

Asıl Türkler yani menşei Türkmen olan milletin bir kısmı sekne-i ahlaklarla... Selamiyet ahkamına tevafuk iderek Anadolu'da olduğu kadar Türk ili Avrupasında pek çok miktarda görülürler. Türkler umumiyetle tenleri esmedir. Gözleri kara, saçları koyu, yanaklarının elmacık kemikleri hafifçe çıkık büyük bir azli kuvvete malikdirler fakat çevikliği az yürüyüşü ağır yavaş gittiği çok veya fazla elbiselerlede ağırlaştırılmıştır.

Türkler, İranlıların zerafet maharetlerine hiç malik değildirler. Bununla beraber analarında hasta malulleri tesadüf etmek nadirdir. Kanaatkarlık onlara saf bir kan

*bahseder. Tarih tesisi on dört teşrin-i
evvel 1339 İdare mahalli Sinop Türk
Ocağı seneliği 13 kuruşdur. Altı aylığı
70 Milli edebi fenni sahifelerimiz açıktır.
Derc edilmeyen evrak geri verilmez*

TÜRK BAHÇESİ

*Türk Ocağı'nın müreddec-i efkarı on beş
günde bir çıkar. İlmi, Fenni, edebi
mecmuadır.*

Sayı (1)

14 Teşrin-i evvel 1339_Pazar

Mumaddercad

Maksad Mesleğimiz

Anadolu Türklerinin Vasfı ve Seciyeleri

Esaretle Türk Ocağı

Adat ve İninat

ağlayan Kasrı

Sakarya Kızı

şerif

Cemil Hüseyin Hilmi

A.R.

C.H.

Beş kuruşdur.

Derginin ikinci sayısının çevirisi aşağıdaki şekildedir (Ek 4):

Aslında en mühir Anadolu'ya istila ve orada mevcudiyet, kudret ve halmiyetini en solı tarzda izhar ve isbat etmek suretiyle haiz ehemmiyet bulunanı şüphesiz bizim istilamızda , bizim demekle saf, hali mütecennis kalmanın tev gece manasıyla öz, kadışksız Türkleri ediyorum.

Burada Türklerin Anadolu'yu istilası tarihini ilk medeniyetini tedkik ayra bir tehsidir. Şüphesiz; Romalılar Anadolu 'da yollar yaptılar, şehirler kurdular; eski Yunanlılar ak ve kara deniz kıyılarında muhacirler tesis ve buralarını bahk sanan esirleriyle süslediler; hatta Kemal esefle diyebilirim ki bugün içinde yaşadığım mekar cumhuriyetimiz Ankara bile esasen bir Roma medeniyesidir. Şehrin; Romalılar zamanında; şimdiki haliyle mukayese kabul olmayacak derecede mezin olduğu her sokak köşesinde tesadüf olunan enkaz bakyasıyla sebettir. Anadolu'nun göbeğinde, bozkırlar ortasında umran ve ihtişamına bu kadar cihed olunan bir şehir gibi sahillerde aynı tarzda zaiban idi. Haki Diyojen'in doğduğu yetiştiği Sinop da bunlardan biridir.

Ben burada üzerinde yaşayan milletlerin payidar olamaması itibarıyla adeta şehir engiz ad edilecek olan topraklarımızın bunca kutlu ve zayıf milletlere ve fakir olamadığı bir ok millet enkazıyla, birer harabe halinde eski mazi şâşâ yad ve tahtir medeniyet ve sanat bakayasının sabit kalamamasının sebep ve amellerini düşününce bu izaha çalışmak istiyorum.

Tarih bize gösterir ki Kur'an-ı kadinede Anadolu'nun her köşesinde müstakil küçük bir millet oturuyordu. Bugün bunları ancak adlarıyla biliyoruz; varlıklarını isbat eden maddê esirler pek azdır. Şimalde şimdiki Kızıl ırmakla Sakarya yatakları arasındaki Karadeniz kıyısında etrafındaki araziye nazaran yüksekliğiyle temayiz eden Sinob – Kastamonu- Bolu da paflaganlar. Keşiş dağı havalisinde Bitinyolular, saruhanda Lidyalılar, Adana Kilikyalılar, Kayseri cihetlerinde Firijyalılar, Anadolu da Pîsîdyalılar ... elh..

İşte görüyor ki Anadolu'nun birer köşesinde müstakilen yaşayan bu kavimlerin vucuda getirdikleri hükümetler (on iki hükümet); ihtimal kuran kadime tavaif mülükü dağılmış büyük mütehhed bir milletin enkaz ve usulleri siyasi bir müessese ve hiddet vucuda getirmekden çok uzakdadırlar. Bunlar yıkdıklarıyla cedal veya birbirini bala , ması veya tedahil ve telakki suretiyle duçar zaif olarak inkıraza ortadan tarihin sene-i hafasına çıkıldılar.

Tarihin şavkisi bize Anadolu'da mütedid hatta iki değil ancak ve ancak bir milletin yaşayabileceği şayed mevcudisi iki milletden birinin diğerine ad ve can olarak mezar hatta imhakar olacağı anlaşılmaktadır.

Şerif

Anadolu – Türkler

Tarihin ilk devrelerine göz gezdirirsen bu gün üzerine ayağımızı bastığımız; yurd alanımız demekle müftehir olduğumuz topraklar üzerinde Türklüğe çok yabancı kavim ve milletlerin sakin olduğu görülür. Fil-hakika Asya-Avrupa ve Avrupa- Afrika kıtaları arasında adeta tabii büyük bir köprü cihanın en umumi yollarından biri olan Anadolu yarımadası uzun müddet Hind , Çin,İran gibi şark milletleriyle Yunan, Roma aşla gibi Arab;Mısır, Arab Süryani gibi cenub milletlerinin her türlü münasebet ve ihtilatlarına; ekseriyada ihtiras ve amal çenkçuyonelerine bir sahne olmakdan kurtulamadı. Diğer taraftan yarımadaının tabii teşkilat ve taksimat itibarıyla bir çok nahiyelere adeta hücrelere ayrılması gerek harb ve istila ve gerek salahpar virane muhaceratla yerleşmiş bir çok millet unsurlarıyla birer hususu vatan ihzar itdi. Kuran kadime de münha-ı şarkla aksa-ı garbın her iki cihetden mütenadiyen sel gibi akan insan kitlesinin kanlı bir nokt-i tesadımı ola yarımada ; ekseriyetle iradesini hakim kılabilecek büyük kudret ve nefuz sahibi tek bir milletin elinde kalmamışdır. Anadolu tarihinin en çok sehaif hayatı harb e katal , cenk ve cedal sürş ve ihzilal esirleriyle doludur. Bu fuzai tarihi ahval arasında her ne kadar maktunıyla büyük İskender ve mahir kumandanları ve müntezim olaylarıyla bu büyük köprü üzerinden Hind içerilerine kadar geçmiş Farsluların şahları dara dahi milyonlara varan cisim ordusuyla İskenderin vatanına kadar aynı tarıkda garbe uzanmış güzellik Cengiz ve Timur da dah kudret ve hoşmetle b topraklara otlarını başdan başa çiğnetmiş ise de şimdiye kadar bilinen ve sayılan bütün bu istila; kral ve şahların arzu zatisından başka (salib mali mefkure) ile yapılmadığı için payidar olamamış tabir diğerle ağır bir silindir gibi fakat altında kalan her şeyi ezymeyen bu azim istilaların zubunu kıyıda bucakta kalan muhtelif millet unsurlarının yeni bir hiç ve temviciyle meszulilerin boyunduruğu sarsılmış; kolayca kırılmakdan hali kalmamışdır. Tarihin aynı tazda tekrar etdirdiği bu gibi vakâ ve inkilablardan sonra mustulu milletler oyuncak gibi kalır. Sen yine köy kadını olarak kal ve yaşa. Daha çok yaşamasını isterseniz güzel yiyiniz, güzel giyiniz. Olurunuz sıhhatinizin muhafazasına yardım edecek şekilde getiriniz. Köşenize bucağınza, kucağınza bıçağınza , bacağınza, taşınza toprağınza haslı her şeyinize pek temiz bir halde bulundurunuz çocuklarını da mektebe göndermegi, okumak,yazmak, öğretmegi unutmayınız ve sayasını ifa ve köy kadını mütesele iderek selametlede. Dünde artık şu ve sayanın tadile ve aldığı tozuyla şehrin kaldırımları üzerinden yürüyerek güle güle gidiyordu.

Ebu'l Ferid Hakkı

KIŞ BABA

*Ak sakallı kış baba;
Safa geldin merhaba!
Fazla üşütme beni;
Sırtımda yoktur aba;*

*Saç, sakalın bembeyaz;
Yapma bu kadar ayaz!
Tutuşdurur karışmam;
Sakalını ateş; yaz*

*Ufukların darlaştı
Sema; arza yaklaştı
Karanlık bulutların
Arza pamuk mu saçdı?*

*Güneş görünmez oldu;
Her yer matemle doldu.
Gel gün muhatabın yüzü;
Senin kahrınla soldu!*

*Ağlayış var her şeyde;
Şen kahlahalar nerde?
Çabuk gelsin bahar kız;
Akıl kalmadı serde...*

vardır. Biz kadınlar çalışıp çapalarız. Erkeklerimiz hazırluya konarlar. Ayak ayak üstüne atarak , yahud yan yatarak ötede berude laklakiyatla ipe sapa gelmez sözlerle vakit geçirirler. Veya ocak başlarında, ateşin karşısında yan gelir esneyerek, gerinerek zevklerine bakarlar.

Acaba şehir kadınları da böyle midir? Hayır onlar evlerinin hanımı, ciddi kadınlardır. Hanımlıklarını da kadınlıklarını da bilirler Çifte, çubuğa gitmezler.

Bütün işleri sade, bayat ve hafif ve hem de eğlenceli. Üzerlerine <<kuma>> gelmek endişelerinden belkide azade bulunurlar. Öyle bir şey hissetseler bile kıyameti koparırlar. Üst başları temiz. Bizim gibi açık saçık ayaklarında, bir karış deri parçasından dikilmiş çarık değil, yüksek önçeli hem de inadına yüksek ip sivri sağlam kundura. Yemin içek müntezim. Sıhhatlerini muhafazaya mukadder. Başları ağrısa hemen hekime, eczahaneye saldırlar. Biz köy kadınları ise çir ayarken kazara elimize bir kıymık batsa çalmalkda çam sakızı arar bununla onu letmağa çalışırız sıtma tutsa , titreye titreye muska için hocaya koşarız. Köyde çamlıklardan topladığı çam kabuklarını salla seyret ederek parasıyla bir iki okotoz almak veya diğer bir derdini gürlmek için.

ki- <<bu işde erkeklerimize düşer>> şehre gittiğim zaman şehir kadınlarını görmez miyim yüreğim derhal hoplar yarsırım. Ah ne olsaydı da , bende bir şehir kadını olsaydım derim fakat ne mümkün.

Döndü, kendileriyle şehir kadınlarını şöyle bir mukayeseden sonra ekildi. Dolduğu yerde su kablarını bıraktığı yerden aldı zavallı üşüyerek, boynunu bir tarafa bükerek meyus, müteellim, mukadder evine doğru yürüdü.

Bir haftadan sonra şehre gitmişti. Daha babası onda iken bildiği bir hanede, bir gece misafir kaldı. Kabda kendi kendine düşündüklerini söylediklerini şimdi şu misafir kaldığı hanenin hanımına da bir münasebet kurarak nakil ve hikaye eyledi. Evin hanımı Döndü'yü dinledikten sonra ciddi bir turayla yavrum sen köyde doğub köyde büyümüşsün. Köy hayatıyla ev bark çoluk çocuk sahi olmuşsun şehir kadını olamazsın. Böyle olmakla belki de yaşayamazsın.Çünkü siz köy kadınları vakıa suret-i daimede zahmetli işlerle uğraşırsınız, yorulursunuz lakin köyünüzde saf ve temiz havayı tenfis ider itmez yorgunluğunuzdan, argınlığınızdan eser kalmaz. Gücünüz kolunuz , kudretiniz tezelden yarına gelir. Gördüğünüz meşakkatli işler ne kadar ağır olsa dahi elinizde

Dünyanın Düşünce ve Mukayesesi

Kış mevsiminin icabat-ı tebiyesinden olarak ortalığın hafif bir kar serpintisiyle mestur bulunduğu hengamede ikindiden sonra sırtında gelişi güzel istif edilmiş çalı çırpı olduğu halde kurulukdan henüz gelmiş olan <<döndü>> iki elinde birer su kabıyla argın yorgun dışarıya çıkarak bir tür ve temil rehavetkarhane ile çaya doğru yürüdü. Düşüncesinden yağında ki yarım yırtık çarıklarından parmaklarına yumuşak, yumuşaklığı kadar , soğuk ve uyuşturucu bir maddenin temasını bile hasır edemiyordu.

Çayın kenarına geldi. Su kablarına doldurarak geriye çekildi. Başına soğuktan morarmış elleri içine alarak bir şeyler söylemek istiyordu. Lakin söylecekleri şahiyak

tesiri içinde boğulub gitdi. Nihayet kollarını, yarı açık, soğuğa maruz kalmış bulunan göğsü üzerinde yiğit yiğidine kavuşdurak kendi kendine,

Ah biz köylü kadınları, bir saatimiz yokdur ki renç ve meşakkatden azade kalmış bulunalım. Bütün safla, bütün sünepe hizmetlerden başka siretle odun çekmek, onları kesmek, parçalamak, çifte çubuğa gitmek. Cermin dökmek, mahsulatı yine siretle anbara nakletmek gibi erkeklere gereken , meşakkatli işler hep biz kadınların düştüğümüne yükleniliyor. Aman takrim bu ne kadar insafsızlık. Üstümüz başımız açık ayaklarımız, hemen çıblak denecek derecede bu acınacak haller bize daha babamızın onda iken , palas pandıras karşılar. Gelinlik çağlarına gireriz gideceğimiz yerde, en doğrusu yerlere batasica göreneğin, o adet-i sakinenin icabat meşümesinden olarak pare mekablarda satılacağımız evde biraz rahat yüzü görmek ümid ve emeli bize müteseli ider, kalblerimizi kabartır. Fakat bu ümidlerine sunar, mahu olur gider. Kapu dışarı idilerek gittiğimiz yerde. Ki artık evimiz , barkımız demektir, burada işler çoğalır, bir kat daha artar. Biraz, rehavetkar davranmış olsak kaynana yumruğu, beynimizin ta ortasına küt diye iner. Ne naz biliriz ne niyaz ne de namaz. Rehavetde aldırmamazlık da azıcık daha ileri gitsek üzerimize diger bir kadının gelmesi mutlakdır. Hatta biri illede intifa idilmez.İkincisi getirilir ne çocukluğumuzdan ve ne de kadınlığımızdan bir şey anladığımız

KIŞ

Bir furtına kopar gelir, bütün dallar sallanır;

Üzerinde ne bir çiçek, ne bir yaprak kelebek;

Ormanlarda uyuklayan beyaz kurdlar canlanır,

Sürülere meydan okur köyümüze gelerek.

Yazın utan balbalların teranesi duyulmaz;

Her yer sessîz, sukut etmiş etmiş yalnız rüzgar bağıırır;

Ateş başı cennet gelir, sevdasına doyulmaz,

Bütün alem kör sesiyle ilk baharı çağırır.

Zenginlerin keyfi gelir ocağının önünde;

Nenelerin tandırlarda çeneleri açılır;

Fukaralar çalı toplar o soğuk kış gününde,

İki çırpı ateşine bir kuş gibi atılır.

Hîtab !

*Ey genç bahar, aç kolunu aguşuna yatalım,
Çünkü bu kış küstürüyor bize acı bir mezar;
Çabuk gel de kendimizi kırlarına atalım,
Güzel gözlü, şirin yüzlü, şataretlü ilk bahar.*

Kemal

olduğundan <<sızar>> bu şehri taht himayesine alarak Roman üstüm lekesi meyanına idhal etmiştir. Hatta meskunatın üzerine latınca hurufet ile (Romanya jülya feliki , agusta, Sinop) namlarının medlulu olan : S.A.F.İ.R.C. harflerini yazdırmıştır.

Bu vakitten itibaren Sinob şehri Roma mesenlekesi oldu. Bade'l-milad birinci asrın başlangıçta kadim coğrafya ulemasından << ıstırabun >> bu şehri ziyaret ederek hatıratında aynı umran ve refahı muhafaza ettiği kayd etmiştir. Mamafi bu tarihten itibaren itibaren Sinob tedni itmege başlamıştır. Lakin bizantın devranda yeni Trabzon imparatorluğunun en mühim şehirlerinden biri ad olunuyordu ve bade'l-milad 1475 tarihinde Fatih Sultan Mehmet tarafından fetih edilmiştir. Sinob şehri bir berzeh üzerinde olup iki yanında leminyolların bulunması ve civarında ki orman zenginliği ve bu sayede vücuda getirilen harb ve ticaret filaları hasebiyle bu şehrin azmine kaimede gayt ehemmiyeti var idi. Roma zamanlarında orada meşhur tabiyundan <<polin>> valilik etmiştir ve Sinobda içecek su bulunmadığından 16 mil bir mesafeden <<bendler>> yaparak şehre su isole etmiştir.

Sinob azmine-i kaimede bir çok müşahirim müskat reysidir. Yukarıda zikir olunan altıncı mühürdat <<opetardan>> ve büyük mühürdatdan başka küçük filozofu <<diyohen>> komik şairlerden <<dininos>> ve filozoflardan <<patran>> ve İran tarihinin müellif <<vatan>> mahal mezkurda devlet etmişlerdir. Sinobun eski cesematına nazaran bugün bir harabaya tesadüf olunamamaktadır. Ve biraz üzerinde kurulan kal'a bizantın derune aid olarak eski binalardan alınmış mezin mermer ve sütunlardan inşa edilmiştir.

Gerçek bizantinler gerek Türkler Sinobda mühim bir bina inşa etmemişlerdir.

Makiridi

İstanbul muzî umumisî asar akîkî muhafız ve müteheseselerinden makrîdi beg tarafından (sinob kitabeleri) nin neşri vesilesiyle acizlerine irsal buyurulan şu malumaz tarihiyeyi hemşehrilerimde istifadesini temin için biruce bi'l-aynen neşrediyorum.

Hüseyin Hilmi

Kable'l Milad Sinob

Sinob şehri kable'l-milad (751) senesinde tarihte mezkur olmasına nazaran pek kadim bir şehirdir. Kırimda meskun <<kimeriyon>> lar şimal ahalisinden olan <<ciskitler>> den tazyik görünce Sinob ve civarına hicrete mecbur olmuşlar ve bu esnada şehir mezkur mühim bir tahribe uğramıştır. Kable'l-Milad Sinob şehri <<632>> de millet (balat ötesinde balat karyesi civarında harabeleri görülen cisim bir şehir-i kadim) müstemlekatı meyanına idhal edilmiştir. Ve bu tarihten itibaren Sinob kesb ümeran ve terk ederek Giresun ve Trabzon beldelerinin sebep tesisi olmuştur. Kable'l-milad (480-430) tarihlerine müsadif bir devirde Sinob kesb-i istiklal ederek gümüş sene darb etmiştir. Bi'l-ahire İranilere yed-i idaresine geçerek <<paklagonya>> ile beraber üçüncü <<sadrablığı>> idhal edilmiş ve sadrablardan <<datam>> <<abdemun>> <<aroyorok>> Sinobda sene zarb etmişlerdir. Bu meskunatdan <<datama>> aid olanlarının üzerinde Yunanca harufet digerlerinde <<arama en>> harufeti görülmektedir. Kable'l-milad 333 den 183 tarihine kadar Sinob tekrar kasb-i istiklal iderek müteedid tarzda gümüş sene zarb itmiştir. Bu tarihte << Pontus >> kralı dördüncü mühürdad Sinob şehrini zabta kıyan etmiş isede muaffak olamamış ancak oğlu birinci kartakis zabt iderek Pontus krallığına payitaht ithaz etmiştir. Hafide altındı büyük <<mühürdad>> Sinobda tevled idmiş ve orada terbiye ve tahsil görerek kral olmuştur. Müskat reisi ola şehirde cism-i müebbedler <<jimnan>> << portikler ve sair mübanii nefise ve muazzama vucuda getirmiştir. Şehrin etrafına cisim bir kal'a ile çevirmiştir. Bundan başka iki tersane ve palamut dalyanları yaptırmış ve Sinob dalyanları ikinci derecede olub bizansın meşhur dalyanları bunlara nisbeten üçüncü derecede idi. Bu tarihte Sinob şehri yalnız bakar sene zarb ilemiştir.

Kable'l-milad <<70>> tarihinde Roma (7) <<lakalas>> Sinobu zabt ve pontuslu müdafaalara kamlan kılıncdan geçirerek asıl Sinob ahalisine hüsn-ü muamele etmiştir. Kable'l-milad <<45>> senesinde zile muharebesinden sonra mühürdadın oğlu ikinci kortokis muharebede telef

Derginin üçüncü sayısının çevirisi aşağıdaki şekildedir (Ek 5):

Anadolu Türklerinin Irkı ve Saf ve Seciyeleri

-Geçen Müshadan Mabait -

Bir seyyah var mıdır ki- hatta en hatbin en az itimatla bakan- Türk köylüsünün açık yüreklilik; menfaatden âri hüsnü kabülüyle karşılaşmamış olsun?

Yabancı misafiri görünce; onu kabul itmek vazifesiyle mükellef olan aile başı atdan inmek iin yardımına gelir; güzel bir gülümseme , latif bir hareketle en kıymetdar haliyesine (secade) şeref-i mevkine (baş sedire) sür; orda misafirine istirahat davet ider ve faydeli olmaktan mütehassıl büyük bir zevk ve mahzuziyetle derhal mümin hazırlamağa koşar.

Bizzat kendü nefisine hürmeti olan eshaza alçalmadan hürmet ider. Saygısız temelsiz bir takım sorgular sormaz; matluk musamaha-i diniyye... Bir acemin kolayca kendini kapdırdığı dini mübahese ve münakaşalara girmekten çekinir. İtikadını kendine kaifi ad

ider; misafirine vücudunda serleri hakkında escebab itmege adab ve usul müsaferet maglir ve nalayık görür.

Aile arasında Türkün hüsn-ü muamele ve adaleti hiç tekzip kabul itmez Kur'an-ı Kerim'in müsaadesi, paşaların müşali hilafında olarak Asya Türkleri arasında umumu kaide; bir zevcedir. Türk; zevciyed hukukuna Arabdan daha ziyade riayetgardır.

İttiyadi suretde dinlediği gibi Osmanlılarda umumiyetle aile; Hıristiyan Avrupanınkinden daha azametinden değildir. Ev içinde mutlak suretde hakim amiri olan kadın daima hüsn-ü muamele görür, çocuklarına kadar küçük olsa mütesavi haklara malikdirler. Çocukluk yapmayan, yaşlarının üstünde vakar ve cedit gösterendir; büyüklerin söz konuşma karışabilirler. Fakat oyun zamanı gelince Avrupa çocukları gibi,koşar, sıçrar güleş iderler..

İstanbul i Şerif

Boğçe

Oh... Hale çıktı ! ..

-Gayeye Doğru-

Ne zamandır bekliyorduk. Sinobda Türk Ocağının tesisiyle mensubları tarafından bir mecmua çıkartılması düşünülmüş ve epey zaman evvel mecmuanın ismi bile konmuş, kayaşası demparaş idilmişdi teşbisin geldiğini biliyordum. Anın için o hayırlı tefsiratın, fikirleri,hasları , serbest düşünuşleri, hür ve serbest tefkiratın mahsulu yazıları resmiyet kaydından , resmi gazete haberinden kurtararak yersaha vasii bahis idecek, zamanın ihtiyaç ruhuyesine tetmin ileycek olan bu tasvirin; seviye düşdüğü, gevşediği zannıyla mütellim ve numiyet oluyorduk. Ara sıra bir arzu nevkusane ile kuralanılan ve Sinob gazetesine virilen yazılar –nevidi çokdan gelüb, geçdiği halde- derc edilmez, zamanı geçen yazılar için bir çare nesir terhisıyla mütabaaya koşar, artık çıkacak ilk nüsha ile nesir idileceği vâdini alınca biraz ümid ve teslli , azalan infial ve ağarla döner.

Alınan o vaad köylerden sonra gazetenin intişarına yumuidi bekleyen çocuklar gibi müntezar!. Çocukça ve belki napmehil intizarlardan sonra yünmentezar gelir, gazete çıkar.. fakat yazı yok!.. gibi bilir hangi resmi, sebeblerle yazının nesri yine tehir idilmiş veya idilmek zaruriyetinde kalınmış.

Uzun fikir yorgunluklarıyla, bazen uykuyu feda iderek canlandırılan bir mevzu, adeta bir vasi hamal sıkıntıları ile damağın dogurduğu yazı, pek pek o kadar yüksek –zaman tabiriyle- şah eserde olmasa; şübhesiz serme-i tefekkür olduğu için hürmete layık..

Oh!.. Türk ocağının bundan sonra on beş günde bir nesir ideceği <<boğçe>> mecnuası; milletin, vatanın , münafani mütremın yazılar fikirlerle bezenecektir. <<boğçe>> nin sutunları sutun demeyeceğim tarihleri her yazıcı ilk inceği tehim izhara açıktır. Tahammülleri onun sadrına yer ve nema bulamaz. ..

<<boğçe>> nin gaye ve hedefi ; zulmet-i cehaletle kararn yollarımıza biraz olsun aydınlatmağa çalışmaktır. İntişarının bu mukaddesde hadim olabilmesi en büyük

kazancı. Veceddeaur bir zevkdir. On beş günde bir intişare başlayan <<boğçe>> kazanacağı , rağbete göreceği müzaherete göre hiçbir fedakarlıktan çekinmeyecektir. Gayret-i gençlikden , Teyfik Allahdandır.

Esaretde, Cemil Opkur

Türk Varlığı

Haricden bir şahsın cemiyete dahil olabilmesi için mensub arkadaşlarından birinin inhası şartdı. Bunun huviyetini tetkik itmede kaydolmaması temil-i iktizasından olduğundan bu maksadla inhab idilen memuruna havale idilir, memurda bir hafta tecessüz iler; etvar, evza ve hareketi hakkında kanaat-ı kâmile hasıl isdikden sonra raporunu verir, kaydı icra kılınırdı. Her nasılsa tahkik memurunun bunca takidatının kurtulmaga muvaffak olan bir yüzbaşı cemiyete dahil oldukdan sonra müessese münettesabatını İngilizlere ihbar itmişdir. İlk gün <<mal bulmuş mağrubi gibi >> İngilizlerin servirine payan yokdu. Çünkü cemaatçiler nazırlarında ittihadçı ve ihtilalci idiler. Firar idecek Mısır'da kıyam ve isyana ve Anadolu'da taruzu başlayan molla hareketi teshile saii olacaklarına zahb oluyordı.

Halbuki bunlar hep vahim ve safsata idi. Evvelcede söylediğim gibi cemiyet başka bir gaye takip itmiyordu. Esasen başka bir maksad ve serkezşt peşinde koşamaz. Zeminde müsaade itmezdi. Virilen isimler üzerine yapılan birer escevabı arz ve ümik tahkikata rağmen düşündükleri gibi bir sırdaşta elde edemeyince nizamname mucibinde takib edilen gayenin kuddesatını tasdik, icab itdiği takdirde muavenat-ı lazımede bulunacaklarına vaad ilemişlerdi. Bâdema cemiyeti gizlemege hacet kalmamış ve meydan-ı aleniyete çıkararak bir de aynı isimde haftalık bir mecmua neşir edilmiş ve efrad dersanelerinin daire-i şumûlü tevsii idilerek taaliyete keremi verilmişdi.

Bu saik az zaman sonra semeresi ittitaft idildi. Dersaneler henüz on aylık hayatını yaşarken imtihan-ı umumiye çıkılan efrad, daha doğrusu Türk Milleti , arka ırkı tinette meknus zeka ve istidad harikuiadasına bariz ve celi bir suretde kusturdu. Otuz yaşına kadar olanlar reşidi. Kırk yaşına kadar olanlar igdidai derecede şehadetname ahzına muvaffak olmuşlardır bu hususda katiyen mübâlağâ itmiyorum. İcabında ibraz idebilecek vesaike malikim. O Mehmetçiklerimiz sahnelerde bile mahirü'l-ekal rolleri ifa itmişlerdir. Mensubiyeti ile mübahs olduğumuz ırkın hadd-ı zatındaki zekasını inkişaf itdirecek vesait mefkut olamazsa harikalar ibdaine mukdedirdir.

elverir ki cami ve rehberlerin bütün teşebbüsatları hüsn-ü niyete mokrun olsun. Yapılan mesai kendisinin hayrına müsrüf olduğunu idrak itdiği zaman sadakatin timsal-i mücessimi olur. Cemiyet; işte bu hüsn-ü niyetlerdir ki bütün mesaisinde pek çok müşkülâtı iktiham itmiş. Gayesini istihsale muvaffak olmuşdur.

Maksadını muvaffakiyetle teture iden heyet, İngilizlerden müsaade istihsal eylediği halde pek çok hadiseye şahid olmuşdur ki , dinde bu meyanda dahildir. –mâbâdi var

Spor !...

Türk gücü dünyada zarb-ı mesal iken; bugünkü vücudlarımız korsusunda ne elim inhitat-ı ırkiye maruz kaldığımız kabl-i inkar olmayan hakikatlerdendir Anadolu'nun ücra

köşelerine kadar sporun canlandığını, yer yer idamn yurdu tesis ve teşkil idildiği halde oldukça münevver mahiyetden madud Sinobunuzda böyle müesseseleri mü'l-asaf henüz görememekdeyiz.

Lazistan sancağının küçücük bir müpabari nahiyesinde bile idman yurdunun tesisini memnuniyetle karşılar ve müessesini tebrik ideriz.

Riyaz begin ifadesine nazaran idman yurdu kulübünün müpavirede ilk teşkili mucib müvehheze olmuşken tedrizen insiyat payda iken halk faidini görerek elyü idmancılara tamamen zehir bulunmaktadır.

Spor kulüblerinin çokça bulunduğu yerlerde, o mahiyetin ictimaiyetine azm-i tesirler icra itdiğini aynel yıkım i ilmil yıkım görmüyor ve bugün ehemmiyet bile vermediğimiz spor; milletlerin terakkisinde mühim bir ame olduğuna şahid olmuyor muyuz? Garb devletlerinin spor müesseselerine verdiği ehemmiyetin ne derece azim olduğunu her günkü gazetelerde okuyoruz. Türkiye'de ise nae'l-asaf henüz reşim halindedir.

Ecdadımızın birkaç asırdır mahmul bıraktığı sporu layık oldupu ehemmiyeti ile takdir bugün bizim için en birinci vazifelerimizden madud olmalıdır. Çünkü ruha, beden ulviyet veçalığı, gençlere azm-i sebat ve birlik gibi hasaili bahşeder. Spora ehemmiyet vermediğimizden eski Türk terbiye ve seciyesini gaib itdiğimiziz; birkaç asırlık maziyi tedkik idersek acı bir surette tezahür ider.

Spor hayatının inkişafı; inhazale uğrayan ırkımızın tekrar canlanacağına ve ırkıyla alakadar herkesin böyle bir müesseseyi memnuniyetle karşılayacağını şübhe edilmemelidir.

Spor, idman bu iki mütredaf kelimenin mefhumu; kuvvet vezindeki olduğuna nazaran sathını savan her gencin birleşerek Sinobumuzda da böyle bir teşkilat vucuda getirmelerini ve hemen işe başlamaları çok temenni olunacak mühim bir meseledir.

Cemil Adıgar

Ona!...

Ruhum yine bir satıra alama büründü,

Lütfen –seni sevdim!- dediğin işte gündü.

Tam üç sene vardır ki güzel, hasta ve (63) ,

Metruk yaşarım, sanki bu dünya bana mahbus!..

Bilmem ki niçin şimdi sonun necem hayalim?..

Maktun, mütehalin, asabi neşeli halim,

Her şeyim.. evet sence mucib takdir;

Her nem var ise şimdi neden bais-i takdir?..

*Her gün sana bin şiir mezhur ider icad,
 Eltafını bekler idim ey hüsn-ü pare zad !..
 Bir emrini bin mani çekinir, devinirdim,
 Her beyitime bin hasmı bağlarda verirdim !..*

*Gördk mü? benim kalb-i şagafdarımı başka;
 Bir kimsede.., yok, yok bu temiz , muhterem aşka;
 Avdet edelim, gele melegim, gel bebegim gel !
 Ve Salı gibi hücrende ,ferakında mübeccel !..*

-Kerim Refii –

Menşur Şiir

Cemal Hurşit

Gözler ve İnitafı

Gözlerin mütenvi; siyah , ela, laciverd, sarı , mai, yeşil renkleri, muhtelif yedigirbane hiçde benzemeyen ,kah melul , hazin, müsterhim ve niyazkar bozanda firari ve manidar, süzen ve fusunkar, asabi ve magbir ,hasta ve baygın, bitab ve mecal, nazan ve her aman bakışları, ruha siyal bir seher na mukavim ile öyle tılsımlı akışları vardır ki...

ilk tebessümler, revî kabuller, vaad ve muvaffakatlar, macera ve serkeşler sonra ya saadetler, nüebbed bahtiyarlıklar, yahudda muhakkak feciler, yaşlı serancamlar, bütün bir hayatın ikdar ve alami evvela gözlerde başlar ve yine bir gün gözlerde söner ve müsyana karışır..

Bunlardan siyahlar:

Nüfusu ve teshiri kota; atışın olmakla beraber mağrur, pek çok magrurdur. Hayata dehlizlerde tedrei nurlu bir kandil gibi bakar..

Ela gözler:

Lakayd, şevin ve dağdağı aleme müsetteganı gibi; sakin ve yorgun gözünün ela gözler, cazib olduğu kadar, mutavatkar ve munis, bir sofit sabavetle memludur...

laciverd gözler:

Bir denizin ufuk nametnahisi kadar mel'un, hududsuz ve derin, mamofi pek çok merhametsiz, en coşgun fırtınaların insafsız talatım emvacı ile mal'emvaldir.

Sarı gözler:

Sukutu ve mağfil bir baygınlıkla nazar-ı feryad, fakat sebatsız, bir kalebin kadar herce-i çiçekden, çiçeğe konmakla tezvık iderek- indültüp- n hası ve istidadı ile daima fegankeş ve meyal pervazdır..

Mavi gözler:

Çok hayalperest, ihmalkar ve vaadlerinde na sadık olmakla beraber kırılmayan ebedi samimiyetleri vardır.

Yeşil gözler:

Ruha br sonbahar serinliği veren kiskanç ve ısrarlı iniatifleri olmakla beraber; pek çok rakatçı ve hasasdır. Hüviyetinde daima mütidal ve methul hadiseler saklar..

Nazarlardaki bakışlar; renk ve hası aramaz; heman aynı bir mana ifade eder

Melul inkahlar, yakın fırtınalara, hazin bakışlar, abi başlayacak isyanlara müsterhem ve niyazkar êdalar, isaf idilmeyen arzı ve taleblerin natsur mütehhiş ahzsar ve intikamına, manidâr süzüşler cürretgarlığı ve aded itmede, birazda tereddüd ve endişeye, nadiren istihazaya, kirpiklerdeki firari ihtizaslar ve reaşalar, tedkik ve tecessüse, Suzan iniazaflar, ihtiyari mütavâte, füsunkar imaller; ıztirarî bir teslimiyete, kırık zerzenişler ve istiganeye, asabi ve mağbir lemailer, kiskançlığı baygın bakışlar; mağlubiyete, yorgun namleri, yalvarışlar, göz yaşları vaad vesale delalet ider...

Gözlerin tesadim ve initaftı ile başlaya mükrusiyet gözden kalbe; kalbden dudağa, nihayet bütün isab ve hüviyet hasyaya o kadar harvesiyal bir serseri ve incacıyla dağılır ki!...

Kezban Kızın Emeli

Köylü bir güzel, eli kınalı

Gördüm ağlıyor, çeşme başında

Tehmin ancak, on beş yaşında

Güçlü kuvvetli, sarı simalı

Pek merak vire, bana bu hali

Sordum dedim ben, bu yerde تنها

Niçin gezersin ağlarsın böyle

Sayıklama sakın, sus otur şöyle

*Derdin ne ise, söyle gel zira
Saklanan derde, bulunmaz dua*

*Biraz düşündü, dolukdu gözü
Dedi yavaşça, nişanlım asker
Olub gitmişti, geldi bu sefer
Şanlı bir nefer, yiğittir özü
Gazi muzaffer, kayıt et bu sözü*

*Vatan yolunda, çok fedakardır
Asla canımız, verir varını
Lazım gelirse, hatta canını
Erlik ışığı , kalıbında vardır
Hakikatlidir , hem vefakardır*

*Harbde bir bu meba, olmuş gidermiş
Osmancığımın, sol eli yokdur
Göğsünde kurşun, yarası çokdur
Gazi ya şehid, olmak dilermiş
Böyle azim ider, çünkü girişmiş*

*Dönüb seferden, köye gelince
Beni istemiş gitmiş, anamdan
Şöyle bir haber, gelmiş babamdan
Kırk ell, lira , verilmeyince
Nikah kıyılmaz, tam gelmeyince*

Ata yolluğu , yokdur pare
 Ucb nişanlím, nerde bulacak
 Yok ikineşe satub savacak
 Ucuz bahalı, o baht-ı kara
 Nasıl bulunur , bu derde çare
 Artdı düşünce, geceden beni
 Ata yolluğu, ne sakım adet
 Evlad yüzünden, meşûm ticaret
 Hakdan dilerim, yıkılsın deri
 Bu inkisarın yokmuydu yeri
 Satar babalar, her hangi ere
 Birkaç bin guruşa, sanki hayvanız
 Azacak insaf bizde insanız
 Kafi bir canbir anaya göre
 Ah bu görenin, gömülsün yere
 Daha nehsfr asıl süresi
 Yapmaz nikahı, yüz guruşa imam
 Muhtar paresi, davul zurnası
 Gelir beş bine gelin yuvası
 Fakirim perişan, yıldızım düşkün
 Gitmiyor düzgün, gönlüm mükeddir
 Bana söylenme ,elverir yeter
 Gezer ağlarım, ben böyle her gün
 Çünkü amelim sadece düğün

Yeni Cuma: Ebu'l Ferid Hakkı

Derginin dördüncü sayısının çevirisi aşağıdaki şekildedir (Ek 6):

-Köy Çocuğu-

Genç ki neshada köy kadınından bahis itmişdik şu sütunların hacmi nisbetinde bir parçada köy çocuğundan bahis idelim eminim ki muhtarım karsa ve Karşların nazarları; köylü ve konu hayatı levhalarından yorulmaz. Bilakis şehrin doğasında bir sürü gürültüsünden uzak yeşil ormanların sine-i safda sabır ve kanaatkar yaşayan temiz imanlı kanlı hemşerilerimizin hayatını tedkik ve teşrih itmekle bilakis zevk ve mütalâaların tetmin itmiş oluyorum. Zanındayım bu zannı ve tanin saris hali memleketin inkişafının köylümüzün refah ve bahtiyarısı ile kabul olabileceği düstur. Layızalı hakkındaki imanım. teyyid ve takviye itmektedir. Gençlerine merkez vileyetden vuku bulan ittifaka gemde Sinob'un çiftlik karyesi mektebine uğramışdım. tarz-ı cedit üzre talim ve tedris olunan çocuklarda gördüğüm istidad ve kealat karşusunda bir vakfe-i takdir geçirdim açık ve temiz alınlı köy mini minilerinde tahsilde ulema inkişata okudduruyor giden görülden havahis var ki kalbimde şehirliler mektesebat ulmiyelerini sai kabiliyetlerine değil sarf-ı mülk oldukları vesart tahsiliyeye müdayündurler. kanaati geçdi.

Geçmiş zaman olur ki hayalicihandigar dirler. Çocukluğumu hatırladım yigirmi sene evvel bu mektebe bin-a-o kendire –b-tekneye benzer diye okumuştum geçen zaman hiç de unudulmayan şekil adetleri sürükleyerek götürmüş.. Fark-ı terakkide bugün ile dün arasında pek büyük ve şayan-ı şükran bir tezat var. Yalnız köy mekteplerimizde daha asra bir tekamil görmek mevcudiyetimizin temellerini teşkil iden köylümüzün oğullarınida yarın ki hayat mücadelesinde bütün teşhizat ulema-i asriye ile müehhez olarak bir irfan ordusu halinde yetiştirebilmek için onlarıda şehir mekteplerimize müsayasında nazarı ehemmiyetten devir tutmamak lazımdır. Şehirli kadar köylüde de terakkiye, refaha tekamüle istidar ve kabiliyet vardır. Fakat bütün bunlar henüz tomurcuk halindedir. tomurcukların inkişaf nasl-ı zayaya hurarete muhtaç ise köylümüzde teşvike muhtaçdır. Sözlerimi bitirmeden şuracıkta vazifesinin ehemmiyeti Bahk medruk olan çiftlik mektebi muallimi Hamdi efendinin gösterdiği ihtimam ve nakîdden dolayı haseten Teşekküratımı kayd itmesini vecibeden ad ilerim

Abdulvahid

-Mersiye-

Büyük şehid Mahmud Nedim beyin ruhbanını.

Ah nedeyim! acımı nasıl anlatsam;

Ölümün gönlümü eritti, gitti.

Herkesi ben gibi nasıl ağlatsam;

Gözümün yaşları çağlayub bitti...

Ömrümde sızmadım böyle tesir;
 Sarııldı benliğim derinden derin.
 Niayet bulurmu böyle tahsir?
 Kazıldı mezarın derin, mi derin!...

Sen öldün hislerim silindi bütün;
 Sözlerim kalbime avaz tercüman.
 Göklere siyah bir sütun.
 Ağladı,ağladı zemin asman!...

Kurtardı malta şanlı ölümün;
 Yaşamaz vatan bu böyle ölümsüz.
 Hiç evet, ölümden yoktu dönümün,
 Öyle bir yol ki: geri dönümsüz...

Ölümüm silerse siler acıki:
 Çare yok o gülmez bu derin yara,
 Huriler hazırlar senin tacını,
 Dünyayı görürüm bende kapkara...

Hep Sinop on beşten yetmişe kadar;
 Dökeydi ruh ki son şükranını.
 Hayat ki: çıkmadı on beşe kadar.
 Gösterdi diğer tam kefiranını

Ne yazık ne yazık değil mi eyvah,
 Görmedi sen gibi fedaisini,
 olur mu davranmak bu kadar küstah,

Bulur mu ölecek bir dahasını

Ağlasak: gidenden geri kalan yok.

Anına ki çok sabır virsin evvel umula

Kardeşden seni de sardım pek çok

Cennette yanında bana yer hazırla

Malül Zabıttandan

Numan Sabit

Numan Sabit beyin tesvirleri gibi şehid muhtarım Nedim beyin afluna yalnız aşınalarıyla Mahdud Zevat gözyaşı dökmemiş, beş on kişi ağlamamıştır. çardak tepe kahramanının ölümü o günde bütün belde gönülde hıçkırması ve inlemiştir.

Arkadaşımızın yazılarında nazara çarpan heyecanlı bir tesir coşkunluğu gaib olmakla unutulmazdı. Memleket onu ibdidayen kalbinde yaşamak suretiyle şükranını odaya candır

Türk bağçesi

-Bayan Teyzid-

Otuz beşinci alayın birinci bölük kumandanı iken Sakarya harbinde çardak tepe mevkinde kahramanca çarpışarak mecruh düşen ve o zamandan biri tahtı tedavide bulunan Sinoplu yüzbaşı Nedim Bey kardeşimiz 20 kanun-ı evvel 1339 günü aldığı yaraların teseriyle kafile-i şühedayl tahak eylemiştir. Şehid mağfus mekteb-i harbiyeden neşet itmiş haluk fedakar mütavazi ve pek, zeki hemşerimiz idi. gaybubet abdiyesi büyüün hemşerilerime pek ziyade delhun itmiştir. Fakat vatanın kurtuluşu yolunda efna-i hayat iden bu büyük vatan arslanı ve emsalini Sinop gençliği her zaman kalbinde yaşayacak ve onların namını ale'l –abd unutmayacaktır. Sinop Türk ocağı evvelü takriden şehid mağfurun validesine sabırlar virmesini diler.

mezküreye, evvela Yunanların –ey yunyan kabilesine mensub bir takım muhacirlerin tesis itmiş olmalarıdır. hatta bu “ey” yunan neslinden olupta bilahire Sivas havalisinde hicret mecburiyetinde kalanlar o zamanın bu hali arazisine dahi Ayosya dimişlerdir ki elcat tarih itibariyle bundan sonra kayd ve feca ve Sivaz namı söylenmeğe başlamıştır. Sonrası gelmiş iken başka misallerde zikir idelim. Harput eyaletine-sufin ve kumajan –Trabzon eyalatine “kulkityan”yün Hüdavendigar “bitini,muhaza” karaman “pamfili” ferihî Katamonu'ya “patlaganu” elh denildiği gibi kasd-ı gemi var. muni tarih esatıran kendilerince yanık bir cümlesi ve Kastamonu'da bu cümlelerin şanlı bir alimidir. Biz şimdi Sinoba daha isim vermeden yalnız Kable'l – Milad 1226 senesinde Sinobu ilk defa ayak basan “pabzayalarla” bunların asar-ı inşasesyelerinden bahis ideceğiniz malumat-ı tarihiyeye nazara Yunanistan'da en evvel “palazaya” kabilesinin tutan ittiği ve bu kumin bilahere küçük asyayanı “ Hüdavendigar, Aydın, Kastamonu, Trabzon, Erzurum, Konya, Adana, Sivas” ve İtalya'da asırlarca tutan ittikleri asar-ı meknuzei tarihleriyle

anlaşıyor. Bununla beraber “pabzaya lar” kendi zamanlar benin divar ve kala inşacılığı ile müşteher olup hatta bunları kahr işlenmiş büyük büyük taşları üst üste koyarak vücuda getirdikleri müntezim kalâlar kavuklu veyis namındaki deyuların inşa kardeşi olduğuna zan hasıl idilirdi ve Yunanistan’ın tirnitos makine argos ve sekison namı Eskişehirliyelerinin banisi dahi bunlardır. Yunanlıların- eski usul adetleriyle hurufat-ı işar ve uzanına Fenikelilerden olduklarını tarih ve kayd idiyor şimdi buracıkda biraz tevkifle Sinob kalalarını vücuda getiren taşların hacmi ve işalemeleriyle merhum Cemal paşanın Bahriye müzesine nakil ittirdiği mermer taş üzerinde görülen Latin hurufetle kitabesi göz önüne getirir isen Sinob’a şehir haline ifrağ kalalarını vücuda getirenlerin “palazaya lar” olduğuna dair kanaatimiz kuvvet bulur. Osmanlı nahiyesi müdürü Cemil senede, kıranta, mülazım ağa oturmuş, nar gailisiyle kukurdadıyor. Zihnen ağabeyine ziyarete gelen şiirin kızı düşünüyor ve onun avdanını bekliyordu.

Biraz sonra: Jülide kıvrak hutfeleri ile sallanarak ile sendeleyerek geliyordu. Yanında da siyah çarşafı peçesi kapalı bir kadın daha vardı. Mülazımın yanına yaklaştığı zaman kırmızı dudaklarını baygın bir tebessüme terk ederek elindeli paketi uzattı. Vaktin geç olmasına binaen ağabeyinin tahsilesinin yarına kaldığını ,paketi muayeneden sonra lütfen kendisine verilmesini söyleyerek ilerleyen vefikasına yetişmek için isticalele yürüdü:

Akşam yoklamasında: mekuf, sabık bir kaim makam firar ittiği ziyaretine gelen bir genç kadın tarafından nöbetçi zabıta Abdülislam ağaya bırakılan pakette firarının elbiselerinin çıktığı – Bekir ağada- gürültülerle ilan olunur iken; Jülide ertesi günü Anadolu’ya gendülerini kaçırarak matara ufak ,tefek eşyalarını hazırlıyor kaim validesini hayretleri arasında çingirak gibi mütemadi kakkahalarla gülüyor.

Aman Münir!.. diyordu çarşaf sana ne kadar da yakıştıyormuş...

Ya kapudan çıkar iken, kır mülazım senin peçeni açubta bıyıklı bir kadın olduğunu görse idi...

Münir zevcesinin bebekleri gülen sevimli gözlerine derin bir minnet şevkatlü bakardı mümkün mü idi ? Jülide? kadın en büyük kuvvet diyordu... diyordu...

-Sinop Tarihi-

Mekanda bir mütealâ

-Geçen nüshaden-

Mağlum olduğu üzere azmine-i kadîmeden şimdiki şehirlerden ekserisi tesis itmemiş olduğu gibi müesses bulunanlarda kabail ve akvam veya reislerinin ismiyle anılır. veyahud da bunları kendü lisanları üzere eyalet muhidinin teşkilatı arzıya ve hatırayı tarihine göre bir isim veriliyordu. Ne tekim –fosadan milliye kadar mümettit olan sacıla “Ey yanya “ denilmiştir ki bu ismin tesmiyesinde de sebep-i havali ve biraz da bir tivalet ile en lüküs mantosu içinde gören kayin validesinin hayret ve tereddütü, aşgar bir telhisle dudaklarını kımıldadıyordu:

Ayol hanım!... Kaçak hapis biraz yüzün kızarmıyor mu ? böyle hamamdan çıkar gibi böyle açık saçık nereye?

Jülide, ufak bir paketi nermin elleri arasında sıkarak, şevih bir eda ile sadece:

Tevsilat için akşama kadar müsaade buyurunuz hanımefendim dedi ve ötekinin lahulalarını işitmeyin yürüdü

-Bekir ağa –koridorları son derecede kalabalıktı, mevkufları süngülü muhafızlar arasında gelen ziyaretçileri ile görüşebiliyorlardı. Kapucu kulübesinin önünde Jülide elinde ufak paket olduğu halde bekliyordu. Genç kadının müstesna zerafetini nazırlara davetkar tivaletini: çok edalı mevcudiyetini zabıtlar, muhafızlar, zairler, bütün gelüp ve geçen takdir ile süzüyorlardı. Biraz sonra müniri bir zabıt muhafız getirdi.

Eli kırbaçlı alaylı bir mülazım mevkufları ve ziyaretçileri marur nazarları ile süzerek yaklaşıyordu.

Jülide'nin fetan ve sahir mevcudiyeti zengin tenasibi kıvrıcık ipek paklelerinin çerçeverdiği çehre-i sevdakarı mülazım oganın nazarlarını çok tatlı bir zevk ve temaşa ile geldiği zaman durdu ve Münir'e hataben !

Aziz!... dedi bu hanım ne gezidir?

Münir, bu çok adi ve kaba sûval karşusunda asabileşmiştir. Bölgede ters bir cevap virecekti. Jülide ters mülazımın kulaklarında en ahenkdar bir muskinin neşe-i müsterisini yaşatan sesi ile:

Efendim dedi ağabeyim !... fakat emir buyursanızda şu odada iki dakika güreşsek!... Bilur bir sesin istediği şen ve çok cazib gözlerin munis bireda-ı istirahat ile bu talebin adam infaz ve asafı mümkün müydü ? ... Kır mülazımın dudakları baygın bir tebessümle açıldı: Peki sultanım ama diyordu. Bu senin ağabeyin ne yapmış !.. Sakın şu ittihadlardan olmasun? bir dakika sus da ve sonra ibve itdi: peki odaya giren .. size yarım saat müsaade?...

Büyük kapunun önüne attığı sandalye iztar iden mor biber hat gölgeleşmişti. Salon güzelliğine yıkılan sağdetine bütün amelin ingisarın , acı bir isfale kalbi sızlarken:

mademine Münir beni çabucacak unuttu diyordu. Artık bu evde kalmak geveze bir kain ananın hçde çınlamayın kayd ve tahkimi altında kıvrınmakta sanki ne için?..

Babamın evinde daha asude yaşayamaz, gönlünde istediği gibi avvutamazmıydı?

Kain valide niyazıkar bir ibramla:

ah kızım hala yarın olsun belki bir haber çıkar diye yalvarıyor. Jülide minnit hüçkırıklarla beymahal gideceğinde ısrar idiyordu. İcraya giden hizmetçi kız elindeki kartı uzatır iken arasın bir eda ile:

Küçük hanım efendi.Şimdi postacı getirdi.

Diyerek çıktığı zaman kain valide isteyecek ile sordu:

*Jülide kimden kızım , genç kadın kartı okur iken sende asabi bir ihtizaz dalgalanıyordu:
Mülk Jülide:*

*üç gündür (Bekir Ağa) de mukfihim hamaşır ve mevdapere ile validesi bana göndersin.
İkiside hayretle susuyorlardı.*

Zavallı Münir demek ki üç gündür mukafdı.

*Şüphesiz bin türlü eziyetlere, sefaletlere maruzdu. Onu ve hak yere itham ettiğiinden
münirin çok münis ve haluk olan hatırasına incitdiğiinden dolayı Jülide'nin kalbi acı bir
hicab ve nidametle üzüldü. Kesin valide hanım al acele hazırlandı genç zuç vezucenin
bütün nakud mevcudesi olan bin lirayı alarak oğluna Bekir agada armağa koşdu. Genç
kadını heyecanlı ve cemali kai validesini dinliyordu:*

*Ah kızım Münir'i görme!... üç gün içinde o kadar bozulmuş değişmiş ki... aman çok
meraklandım ne için tevkif ittiklerini çocuğun ne suçu olduğunu ne ceza vereceklerini bari
söyleseler!..*

Jülide asabi surede peki ama Münir'e sorma değer mi ? Para ne için istemiş

Kain validenin ümitsiz bir aşa soluk çehresini kırıştırdı:

Bir kısmı rişavet virabde kurutuluyorlarmış ama kalayını bulamadım.

Jülide daha fazla dinlemeden çıktı.

Biraz sonra çarşaflanmış olduğu halde tekrar salona girdi.

Gelinine her zamanından daha mağutna ve ihtimali

*Altun Pare bütün (dipdipeler tanitanlar şanlar olaylar) her şey her şey o kadar aldıcı ve
yalancı ki..*

*Bir gün hepsini sarayları, ihtişamları sakalları bırakarak karanlıklara göçmek kireç ve
tuğladan bir lehden ittidadına görülmek üzere aşklar, saadetler emeller ne için bu kadar
koşduğumuz ömür yolları bir hiç, bir serab müibbet!. Gözlerimi emellerimi açdım*

O kumda irili, ufaklı dizilmiş bir sura sandukalar..

*Dudaklarım zaman itga ittiğim duvarlardan sıyrıldım ve mağbedin kapısından yorgun
mecalsiz tıpkı bir hayal gibi süzülüyor iken ihtiyar imam efendinin kesin titrek fakat çok
ruhani halavetli sesi hala kablara lahüti askerlerini bırakıyordu...*

-En Büyük Kuvvet-

Cumali Hurşid

*Jülide sabırsızlanıyor, hiç vukû olmadığı halde iki akşamdan beri zevcenin eve gelmemesi
gibi fevkaledde bir hadisenin talid ettiği şübhe ve kıskançlığın iza ve meyhane mağluben
çırpınıyordu. Münir ile evleneli henüz iki ay olmamışdı. Zevcenin bu kadar kısa bir
zamanda kendisini bırakması Mesud aşanını ihmal iderek muhakkak kirli bir kadın*

atkının arkasından koşması genç ve güzel iken kendisinin elimi bir metruket gayri mensufane ile terk edilmesi ne azab dolu işgence idi. Üçüncü gecede karyolasında yalnız başını yastıklar arasına sokarak kıskançlığın hüviyetinde canlandırdığı teskin ve izalesi ne mümkün bir ihtilaç ve kabusu arasında sabaha kadar mütmedeyen ağladı.

Aşk ve Teil bütün bakir amelleri genç kızlığın saf neziye tabilleri böyle iki günde solmağa mahkum ömürsüz çiçekler mi idi

Aynaya bakdığı zaman kendisine hüsnü müstesnasından çok uzak çirkin pek çok çirkin buldu. Yıldızsız gicelerindir yenilgilerini andıran güzellerin altında , ağlamaktan ve

Menşure

Kadın Yazıları

-İsfendiyor Türbesinde-

Mağbedin kapusundan içeriye girdiğim zaman derin ve çok inhi vücudu huşuğ ile titreden ve gayri ihtiyarı kipriklerimi kapadım. Şimdi öyle hoş diyorum ki yaşananlardan insanların gürültülerinden huy ve huyundan çok uzak bir baht nuranur ve bir sema-ı içindeyim...

Okumada sıralanış sandukları senelerin hayrı paylamadığı gideremediği.Şaiven gezişenin eskitemediği bir vakar ve lehaveti var...Zaviyede, yetmişlik bir imam efendi, biraz pest ve daha çok hüznü titrek sesi ile kuran-ı kerim tilaveti idiliyor. Onun ince , narin sesini avlu da şadırvanların kenarında çırpınan gügercinlerin kanad şakırtıları bazen susduruyordu. Fasıllandırıyor kelimelerin mağbedin kapusuna bıraktığı zaman unslar ikiletir, bir saniye kadar duyulmuyor... sonra... Yine o tatlı rahavetkar ilhi ses imam efendinin titrek ve çok hebetli sesi...

Sanki yüzlerce sene evvele aid ve daha

Çok eski bir hava içinde ruhum bütün hayatım yükseliyor uçuyor kapalı kirpiklerim arasında , aydınlıklarla çok nurlu kandillerin titreyişlerini görüyor gibiyim...

Şimdi merzin isatiri bir isfendiyor sarayındayım uzun ve karanlık dehlizi ışıklandırır çalıkların isleri dumanlı hiçde beni bir rayma içinde mest ve beyhaşım çınlayor müsterhi niyazkar ağlayışlar sözüşlü ve sihirli kadın hıçkırıkları duyuyorum... Cephemdeki kapu bir yerden açıldı. Dipdibeler ziyet ve ihtişamlar sirmaları iden büyük İsfendiyar cenazesi...

Sonra başları okuruna düşük sakın ve sakat ilerleyen bir kafla her tarafta matemli bir sükun melul dolu bir sessizlik var. Yalnız içeride matbaada kadın hıçkırıkları olmasa!...

Kirpiklerim kapalı hala düşünüyorum. Servet , Saltanat , Şan , Şeref

Kasımdan istifade ancak tarlarımıza pullukların girişine yoksa gündür. Güne hasılat mukaderi tenzil idecektir. Bugün Avrupa 'yı gözümüzün olan araziler neden kaldırdıkları mahaslu kendileri sarf ve istiklak ittikten maide dünyanın her tarafına sevk ve nakil idiyorlar bu ancak fen ziraati iyi bilmek alet ve edevat zirayeyi ihtimal itmek ile kabil oluyor

Avrupa'da bugün hayvanatı çiftliklerde kullanmıyorlar. Cebvanetin yerine elektrikle bir de henüz pulluk tağmim itmekden sırfınzır pulluğu görmeyen köylü ve çiftçilerimiz çokdu. Velhasıl torbalarımıza pulluk ve hatta kabul olursa ziraat traktörleri sokarak ve bununla icra-i hafriyata çalışmalıyız bunun içinde köylüler bir araya gelerek sendika , cemiyet şirketler teşkil ederek memleketimizin ziraatını terk ve inkişaf çalışacak olurlarsa bizde Avrupa gibi terki ve hatta Ankara rekabet bile ideriz. Bazı köylerimizde pullukla tarbaların sordukları ekilen nebatın bir ketsiz olduğunu söylüyorlar bu doğru değildir. Fakat onlarca mağlum olmayan bir sebepten ileri geliyor şimdiye kadar kara sapanla sürülen tarlalar daima sathı ve aynı derin hafriyat yapacağından tabaka tahtandaki ham toprağı üstüne getirecektir. Bu toprağın nebatat ondan istifade idemez ve aynı zamanda üst tabakada bulunan ziraat müfid olan <<nedtir fekadür>> mikropları alt tabakaya alttakileri ise << de nedtür yefkatür>> mikropları üste geldiğinden icra-i fealet idemez ve nebatda ondan istifade nadisesi deniz. Bunun için birinci sene pullukla toprağı az derin sürmeli ve sürülen mahali üsne alî haliye bırakub ertesi sene ziraati yapmak pullukla hafriyatı yaşlar başlamaz. Zirayat yapılırsa neticenin iyi olmadığı Tahrib fenniyyeden anlaşılmıştır. Mabaadi var.

Ziraar Mektebi Mezunlarından

Karaca veranlı

Ali Rıza

Ziravi

-Memleketimizin Ziraatine Bir Nazar-

Memleketimizin ekser havalisinde ziraat mütasağa usul cari olmakla beraber yapılan ziraatden istifade pek dün derecededir. Çiftçilerimizin ekserisini bütüün mesaisini tarlalarını hazır ittiği halde kaldırdığı mahsulat bir fazla fazla 4-5 derece senededir. Hatta öyle seneler oluyor ki tahim miktarı bile alınamıyor. Halbuki ziraatden maksad asgari bir muvad ile azami kar temin itmektir. Türkçe mezrada da bunu tayin iden bir zarb-ı meselede << bire bin veren anacak aittir>> Demir halbuki bunlar bugün toprakta değil ağızımızdadır. Keza eski dedelerimizle ziraat hakkında konuşacak olursak eski zamanda topraklarda bir kat çok idi. şimdi bir kat kalmadı diyorlar bu meseleyi zamanın fenalığına atf iderler.

Acaba doğru mudur?

Düşünelecek olursa bundan sonra biri iki asır evvel herhangi bir toprağı zari idilen Hubabat ve Sairenin bire nisbeti 20-25 hatta elliye kadar çıkıyordu. Fakat bu meseile tamamilen bugün bir unsurdur. Nebatatın insanda hiç farkı olmadığı ve insan gibi muhtelif mevaddan istifade iderek kemale geldiği nazar dikkate alınacak olursa nebatetin topraktan kendisine lazım olan gadeyi her sene tedaricen olarak toprakdaki mevad gıdayesinin azaldığı ve nihayet o nebatatı besleyecek derecede fakir kaldığı görülür. İşte toprağı gübre verilmesinde sebep budur. Nebata toprağından aldığı gıdayı tedayette insecesinin teşkiline sar eder ve kemale doğru idame-i nasıl için meyvelerinden tekasif ve terakim ittirerek tanelerdedir. İnbar ediyor. Binaen aleyh intiyaş zamanından hased gıdaya alıyor. Böylece devam ederek öyle bir zaman geliyor ki toprakda mevadnameye

namıyla haze-i kalıyor ki o da nebatı beslemiyor. Memleketimizde harfiyat yaptığımız kazmanın deliğine uzunca bir ağaç tokmak suretiyle vücuda getirilen karasaban toprağı alt üst itmek kabiliyetinde olmadığından aynı zamanda toprağın tıpkı tahtasını çıkarmadığından toprağın üst tabakasında ancak 7-8 santim bir kısmında istifade ittiriyor. Bu harfiyat uzun seneler üst tabakayı işgal ediyor. Artık bu toprakta kanunu mucibince bu ikametın refi için 2-3 senede vir verilmiyor ki bununla bu ihtiyaç temin idilemez. Karasabanın ucu bile değmeyen alt kısım zengin bir halde kalıyor. Bu zengin olmadığından eminim. Biz İstanbul'da Arab ve Farsi gramerini en derin mezarlardan kumdan ve sevgili dilimizi yabancı diller tabkiminin kapitülasyonlardan kurtardık. Gerçi bu işe henüz bitmiş ve tam bir zafere uğramış değilim, lakin itiraf iderseniz ki İstanbul'da neşir idilen gazete risale ve kitaplarda Arab ve acemin şivemize uğramayan lügatlarıyla cimağ ve terkib kaidelerine pek az yer kalmıştır. Sizde böyle yapsanız ifade bahsinde bu mesleği tutunuz. Hatta dışarıda gelen yazılar üzerinden bile kalmanızı gezdirerek bu yüksek hakkımızı kullanınız. Eğer vilayetinizde Farsça ve Arapça yazsunlar siz Türk bağçesinde sahifelerinde kozmopolit bir dilin garabetine yer vermeniz ve bu sözlerimizdeki çıplaklığı samimiyetime bağışlayınız. Eğer Sinob vilayetinin ve diğer karinelerinizin eğer Türk ocağının fikirlerini neşre çalışıyor. Sanız temennimiz her halde kabul edeceksiniz. Nesir kasmanızda Sinobun biraz tarihini biraz coğrafyasını, biraz aptelerini ve daha çok ilmi, iktisat; ticaret ve sanayi sahalarında bugünkü vaziyetini ve yarın neler müjdelediğini görmek öğrenmek istiyoruz. <<Küçük Hikayeler>> pek güzel, bu güzelliğe biraz Sinob kokusu karıştırabilir. Nizam kısmınız biraz fakircedir. Bu ise bir boşluk teşkil itmez ve mükemmel olmayan manzumelerinde reddi lazım gelmez. Nizam kısmınızın mesleki teşvik olabilmek için bu gibi asarları derç iderek adlarına kısa mütaalalar yazmak pek iyi bir usuldur. Ancak mahalli havadis kısmızın olmaması büyük bir nakisedir, zan ediyorum ki kaza merkezlerinde memur ve muallimlerde gönüllü muhabir temin edebilirsiniz. Hacminizin kifayetsiz lakini pek iyi anlıyor ve rabet nisbetinde buyurub hatta haftada bir çıkabileceğinize emin bulunuyorum. İstanbul piyasasında bir bayii temin ederek satışı arttırmanızı ricadan başka sözüm kalmadı. Size ve Türk ocağına hararetle tebrik ve Allah'tan muvaffakitinize tezriğ iderim.

Hanbeli Ata: Ali Haydar Emir

-Samimi Bir Tetkik ve Tenkid-

Muhterem müdür bey, Türkiye'nin uzak yakın her tarafında vukua gelen ilmi hareketlere karşı kalbimde kutlu bir alaka beslediğim için mecmua-ı kezide bir sevili arkadaşımın delaletiyle ilk sayısından beri takip ediyorum. Nur ve irfan ilmine doğru adım atan memleketler içinde Sinob'un nice başka bir hususiyeti vardı; bu hususiyet yurdumuzun Türk ve Türk Bahriyesi tarihinde pek mümtaz bir mevkii haiz olmasından mütevellit itmektedir. Orhun'u düşünürken nasıl kalbim sızlıyor. Semerkandî akarken nasıl göğsüm şişiyor. Konya'dan necs ederken nasıl gözlerim yaşarıyorsa mâli tarihimizde onlar kadar mübarek vazifeler ifa etmiş olan Sinob adını işittiğim vakit öyle derin bir daiz selamın hasretini duyuyorum. Sinob'un bahriyemiz tarihindeki mevkii ise Gelibolu'nun, İstanbul'un İzmit'in preveze'nin mevkilerinden daha az şerefli değildir. Evvelce Hüseyin Bey'in (Sinop Kitabeleri) 'ni okumuş ve istifadem nispetinde sevinmiştim, bu kıymetli eser İstanbul matbaat sahanesi, bilmiyorum ne sebepten, henüz işgal itmediği için sevinçlerim kendi gönlümde kaldı; şu mektup münasebetiyle müellifini tebrik etmeye

udanması vacib borç bildiğimi söyleyeyim ve sözümü asıl mevzua nakil edeyim resmi bir gazete olduğu şelhinden anlaşılan (Sinop) hakkında biraz levfal ve orisanel olmasını temenniden başka sözüm yoktur. Lakin <<Türk Bağçesi>> için bakınız neler düşünüyorum:

Madem ki Türk Bağçesi Sinob Türk ocağının efskarını mülveedir. Şu halde Sinob Türk ocağının peşva olduğu mâli ve içtimai hareket ve hamleleri mecmuamızda adım adım takip etmek emelinde bulunduğumuzu tasvib itmez misiniz? Şüphesiz vilayetinizin basiret ve intibah teşebbüsleri Türk ocağının manubiyetinden tebler ve tekasif ediyor ve şüphesiz bu muhterem ocak. Gönüllerde bir millet ve marufun ateşi yakıyor ve vilayetinizin hududu içinde her gün biraz daha yükselen güneş gibi parlıyor. Biz isteriz ki Türk bağçesinin şevin kısmında bu ateşin sıcaklığını bulalım ve bu güneşin aydınlığı ile ruh ve vizdanımızı aydınlatalım. Sonra, ifade ve bilen tarzına dair ne düşündüğünüzü bilmiyorum, fakat Türk bağçesi lisanını yerli karileriniz seviyesinde

Bunun dışında Sinop Dr. Rıza Nur Halk Kütüphanesinde bulunan Güzelyurt (Ek 7) ve Ankara Milli Kütüphanede bulunan Güzelyurt (Ek 8) dergileri de ilmi ve edebi yazıların kaleme alındığı diğer dergiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dergilerde Sinop Türk Ocağın'dan ziyade genel olarak Türk Ocaklarının kuruluş amacına uygun şekilde yeni Cumhuriyetin fikir ve ideallerinin halka yayılması temel amaç edinilmiştir.

3.4. SONUÇ

Genel olarak incelendiğinde Sinop Türk Ocağı kurulduğu 1923 senesinden kapandığı 1931 yılına kadar kuruluş felsefesine uygun şekilde çalışmalar yaptığı görülmektedir. İlk kurulduğu binanın bugün yerinde farklı bir bina mevcuttur.

Türkiye genelindeki tüm Türk Ocaklarında olduğu gibi Sinop Türk Ocağında da o dönemin şehirde ileri gelen aileleri olduğunu görüyoruz. İlk Türk Ocağı reisi Hüseyin Hilmi Uluğ Beydir. Daha sonra kendisinin Zonguldak'ta belediye başkanlığı yaptığı bilinmektedir. Bunun dışında ilk kurucu ekipte Kemalettin Sami Paşa (Gökçen), Dr. Rıza Nur, Yusuf Kemal Tengirşek, Recep Zühtü Soyak Beyler ilk kurucularındandır. Sinop'un önde gelen ailelerinden Kavi zade ailesi, Dizdar zade ailesi, Parmaksız zade ve Kırımı zade aileleri gibi önde gelen aileleri Türk Ocağının içerisinde bulunmuşlardır.

Kurulduğu 1923 yılı 14 Ekim tarihinden itibaren Türk Bahçesi isimli on beş günde bir yayımlanan bir dergi çıkarmaya başlanmış ve bununla birlikte Türk Birliği tarafından çıkarılan ve benzer ideolojiye sahip Güzel Yurt dergilerinin (Ek 7) olduğunu görüyoruz. Bu dergilerin Dr. Rıza Nur Halk Kütüphanesinde çok sınırlı sayısının günümüze ulaştığı

bu sayılarda da ilmi ve kültürel yazıların kaleme alındığını, bu yüzden genel olarak Sinop Türk Ocağının ilk dönemine ait bilgi, belge ve resimlerin çok az sayıda olduğu bulunmuştur.

Kurulduğu dönemde farklı meslek gruplarından kişileri barındıran Sinop Türk Ocağı'nın binasında her türlü görüş ve düşünceden insanın bir araya geldiği ve Cumhuriyetin ilk yıllarında önemli bir birleştirici unsur olduğu bir gerçektir.

Türk Ocakları'nın yurt genelinde kapatıldığı 1931 yılından sonra tekrar yurt genelinde açıldığı 1940 yıllara gelindiğinde Sinop Türk Ocağının açılmadığı taki 2016 senesine kadar da faaliyet göstermediği görülmektedir.

Kuruluş yıllarına ait bilgi, belge ve resimlerin neredeyse hiç olmaması ilk kullanılan binasının zamanla kaybolması ve bir arşive sahip olmamasının bu durumla ilgili olduğu düşünülmektedir. Eldeki mevcut bilgi, belge ve resimlerle ilk dönem aydınlatılmaya çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

- Acar İsmail, (2005), **Türk Ocakları, Balıkesir: Türk Ocakları**, Balıkesir Şubesi Kültür Yayınları, s.90-94.
- Akçura Yusuf, **Yeni Türk Devleti'nin Öncüleri 1928 Yılı Yazıları**, Ankara, 1981. s.188-189.
- Akçura Yusuf, **Yeni Türk Devleti'nin Öncüleri 1928 Yılı Yazıları**, Ankara, 1981. s.192-193.
- Akçura Yusuf, **Osmanlı Devleti'nin Dağılma Devri**, T.T.K.Yayınları, Ankara, 1983, s.12.
- Akçura Yusuf, **Yeni Türk Devletinin Öncüleri (1928 Yazıları)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s.238-239.
- Akçura Yusuf, **Türkçülük**, İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, 2007,s.197.
- Akçura Yusuf, **Türkçülüğün Tarihi**, İstanbul: Kaynak Yayınları, 2008, s. 174.
- Akşin Sina, **“İttihat ve Terakki Üzerine”**, SBFD, C.26, 1971, s.1.
- Akyılmaz Gül, **“Osmanlı Devleti'nde Zımmilerin Siyasi ve İdari Hakları ve Tanzimat ve Islahat Fermanlarının Getirdiği Yenilikler” Dünden Bugüne Türk Ermeni İlişkileri**, Nobel Yayınları, Ankara, 2003, s.91.
- Alangu Tahir, **Ömer Seyfettin Ülkücü Bir Yazarın Romanı**, İstanbul, 1968,s.156-158
- Armaoğlu Fahir, **19.yy.Siyasi Tarihi**, TTK.Yayınları, Ankara, 1999.
- Atatürk Sinop'ta 15 Eylül 1928, Sarayburnu'ndan Yaptığı Hasbihalden, 9-10 Ağustos 1928, Atatürk'ün Milli Eğitim Direktifleri, s.2-3
- Aydın Emirhan, **Türk Ocaklarının Tarihi Gelişimi (1912-1931)**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
- Baş Ersan, **Türk Deniz Harp Tarihinde İz Bırakan Gemiler, Olaylar ve Şahıslar, Çeşme, Navarin, Sinop Baskınları ve Sonuçları**, Piri Reis Araştırma Merkezi, Deniz Basımevi, 1. Baskı, Haziran 2007, İstanbul, s.225.
- Bayraktutan Yusuf, **Türk Fikir Tarihinde Modernleşme Milliyetçilik ve Türk Ocakları (1912-1931)**, Kültür Bak Yay, Ankara, 1996, s.85
- Bayur Yusuf Hikmet, **Türk İnkılâbı Tarihi**, II/IV, Ankara 1991, s.398.
- Bozdoğan Ahmet, **Türk Ocağının Taşra Dergileri**, Türk Ocakları Ankara Şubesi Yayınları, Ankara, 2006.

- Bozdağ Oğuzhan, **Türk Ocakları İdeolojisi ve Mimarisi (1912-1931)**, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, 2013, s.234
- Cansever Hasan Ferit, (1995), **Türk Ocakları ve Hizmet Anlayışımız**, Hazırlayan: Yücel Hacaloğlu. Ankara: Türk Yurdu Yayınları, s.8-11.
- Çakan İlker, **Karadeniz Bölgesi**, Genişletilmiş II. Baskı, Eser Ofset Matbaa, Samsun, 2005, s.348.
- Çetin Halil, **Kuzey Anadolu'da Beylikler Dönemi Sempozyumu**, Bildiriler, Çobanoğulları, Candaroğulları, Pervaneoğulları, 3-8 Ekim 2011 Kastamonu-Sinop-Çankırı, 1. Baskı, Anıl Grup Matbaacılık, Çankırı Karatekin Üniversitesi Yayınları, Çankırı, 2012.
- Dikmen Ferid, **Sinop Tarihine Ait Derlemeler**, 1. Kısım, s.63.
- Feyzioğlu Turhan, **"Türk İnkılabının Temel Taşı: Laiklik"**, Atatürk Yolu, Otomarsan Kültür Yayınları, İstanbul, 1981, s.190.
- Galip Reşit, **"Türk Ocağı"**, Altın Yurd, C.I, S.5, s.50.
- Geçmişin Fotoğraflarıyla Sinop Tarihi, Sinop Belediyesi Kültür Yayınları 1, ABC Matbaacılık, Ankara, s.8-9
- Gümüsoğlu Firdevs, **Türk Yurdu, Milliyetçilik Ansiklopedisi**, C: IV, İletişim Yayınları, İstanbul, 2009, s.271.
- Haydaroğlu İlknur Polat, **Osmanlı İmparatorluğunda Yabancı Okullar**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1990, s.14-15.
- Karaer İbrahim, **Türk Ocakları**, Ankara: Sistem Ofset, 1992.
- Kedourie Elie, **Avrupada Milliyetçilik**, Çev: M. Haluk Timurtaş, Ankara, 1971, s.1-83
- Keskin Mustafa, **Türk İnkılabı ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi**, Ufuk Kitabevi, Kayseri, 2001, s.27
- Kirtil Tuğrul (Op. Dr), **Beylikler ve Eserleri Anadolu'nun Beyleri**, s.152-162
- Kodal Tahir, **Mustafa Kemal Atatürk ve Türk Ocakları**, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, (TAED) 52, Erzurum 2014. s.295-314.
- Korkmaz Zeynep, **"Dil İnkılabının Sadeleşme ve Türkçeleşme Akımları"**, Türk Dili, C.XLIX, s.401, 1985.
- Köprülü M. Fuad, **Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu**, 2.Baskı, Akçağ Yayınevi, Ankara, 1972, s.176-183.

- K r k  oğlu Ömer, **Türk-İngiliz İlişkileri**, İmaj Yayınları, Ankara, 1978, s.15-17.
- Kuran Ercümend, **“Yusuf Akçura’nın Tarihçiliği”  l m n n 50. Yılında Yusuf Akçura Sempozyumu Tebliğleri**, Ankara, 1987, s.45-49
- Kushner David, **Türk Milliyetçiliğinin Doğuğu (1876-1908)**,  ev. S.S.T ret, R.Ertem, F.Erdem, İstanbul, 1979, s.9.
- Levend Agah Sırrı, **Şemsettin Sami**, Ankara, 1969, s.172-185
- Levend Agah Sırrı, **“Meşrutiyet Devrinde Dilde Sadeleşme Hareketi I”**, Türk Derneği, Sanat ve Edebiyat, s.37.
- Lewis Bernard, **“Türkiye’de Tarihçilik ve Milli Uyanığ”**, T.Y. Sayı: 2 (1960), s.10.
- Masami Arai, **J n Türk Dönemi Türk Milliyetçiliği**, İstanbul İletifim Yayıncılık, 2000, s.82).
-  nal Elif Arzu, **1928-1938 Yılları Arasında Sinop’un Sosyo-Kültürel Yapısı**, Yüksek Lisans Tezi, Sinop Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, s.48-49.
- Öztürkmen Arzu, **Türkiye’de Folklor ve Milliyetçilik**, İstanbul: İletifim Yayıncılık, 1998, s.45-46.
-  z cetin Yaŗar, **20. Yüzyıl Baŗlarında T rk l k Hareketi (1908-1923)**, Yayımlanmamığ Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, T.C. Tarihi Anabilim Dalı, 1196, s.58.
- Sarınay Yusuf, **Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Geliğimi ve Türk Ocakları (1912-1931)**, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2004.
- Sarınay Yusuf, **Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Geliğimi ve Türk Ocakları (1912-1931)**, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, 1993, Ankara. s.111-112.
- Sarp Hüseyin Enver, **“Türk Ocağı Nasıl Kurulmuğu?”**, Türk Yurdu, S. 243, (Nisan 1955), s.746-752. s.749–750.
- Shaw Stanford, **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye**,  ev: Mehmet Harmacı, 1.Cilt, E Yayınları, İstanbul, 1982, s.317.
- Şahin Murat, **Türk Ocaklarının Eğitim ve Kültür Faaliyetleri (1912-1931)**, Dan. Prof.Dr.Çağatay M. zdemir, Gazi Üniversitesi, Yayımlanmamığ Yüksek Lisans Tezi, Ankaran, 2009, s.73.
- Tanilli Server, **Dünyayı Değiştiren On Yıl Fransız Devrimi  st ne (1789-1799)**, 3. Baskı, İstanbul, 1990, s.85

- Tevetoğlu Fethi, **Müftüoğlu Ahmed Hikmet**, Milli Eğitim Bakanlığı, Kùltür Eserleri Serisi:1, Ankara, 1951, s.82.
- Timur Taner, **Osmanlı alışmaları, İlkel Feodalizmden Yarı Sömürge Ekonomisine**, 96.
- Tevetoğlu Fethi, **Hamdullah Subhi Tanrıöver**, s.94.
- Tunaya Tarık Zafer, **Siyasi Partiler 1859-1952**, Simavi Yayınları, 1994, s.433.
- Tunaya Tarık Zafer, **Siyasi Partiler**, C.1, s.415.
- Tunaya Tarık Zafer, **Türkiyede Siyasal Partiler**, Cilt 1, İkinci Meşrutiyet Dönemi, İstanbul: İletişim Yayınları, 2015, s.442.
- Türk Gücü Heyeti, Türk Gücü; **Türk Yurdu**, C.II, Sayı.3/4,1913, s.187
- Türk Ocağı Esas Nizamı, Hâkimiyeti Millîye Matbaası, Ankara, 1923.
- Türk Ocağında Konferans [Konferans], [s.l.],IV, Ağustos 1923, s. 317.
- Uzunçarşılı İsmail Hakkı, **Osmanlı Tarihi**, III.Cilt, 1.Kısım, T.T.K.Yayınevi, Ankara, 1983, s.585-595.
- Üstel Füsun, **İmparatorluktan Ulus-Devlete Türk Milliyetçiliği: Türk Ocakları(1912-1931)**, İletişim Yay, İstanbul, 2010, s.16.
- Üstel Füsun, **Türk Ocakları**, 1997, s.17
- Yurdakul Necdet, **Osmanlı Devletinde Ticaret Antlaşmaları ve Kapitülasyonlar**, İstanbul, 1981, s.46

EKLER

Ek 1. TÜRK DERNEĞİ NİZAMNAMESİ

1. “Türk Derneği” adlı, merkezi İstanbul’da olmak üzere, sırf ilim ile uğraşır bir cemiyet kurulmuştur.
2. Cemiyetin maksadı Türk diye anılan bütün kavimlerin mazi ve haldeki asar, ef’al ve muhitini öğrenmeye ve öğretmeye çalışmak yani Türklerin asar-ı atikasını, tarihini, lisanlarını, avam ve havas edebiyatını, etnografya ve etnolojyasını, ahval-i içtimaiyyesi ve medeniyet-i hazıralarını, Türk memleketlerinin eski ve yeni coğrafyasını araştırıp taraştırip ortaya çıkararak bütün dünyaya yayıp dağıtmak ve dilimizin geniş ve medeniyette elverişli bir dereceye gelmesine çalışmak ve imlasını ona göre tetkik etmektir.
3. Cemiyet maksadına erişmek için aşağıdaki vasıtaları kullanır:
 - a. Cemiyet müzakeratta bulunur.
 - b. İktiza eden mahallere heyetler gönderip keşfiyata, tahkikata girer,
 - c. Umumi dersler, müzakereler tertip eyer, mekteplere Türkleri anlamaya yarar dersler kabul ettirmeye çalışır,
 - d. Cerideler, risaleler, kitaplar neşr eder,
 - e. Yukarıda geçen meseleler hakkında ilmi müzakerelerde bulunmak üzere kongre toplar.
4. Cemiyetin maksadına hizmet etmek isteyen herkes hangi din, cins ve tabiiyetten olursa olsun merkezdeki İdare Heyetine şifaen ve tahriren müracaat eylediği takdirde onun dühulüne Cemiyetin iki azasının delaletiyle ve Heyet-i İdarenin tasdikiyle kabul olunur.
5. Her aza Cemiyete üç ayda bir kere 20 kuruş verir. Bir defada yirmi lira verenler kayd-ı hayat ile aza olmuş olur. Bundan fazla veren teberruatta bulunmuş sayılır. İktiza ederse Cemiyetin Merkez Heyeti bazı azayı bu resimden muaf tutabilir. Manen, maddeten Cemiyete fevkalade hizmeti dokunan zatların adları Merkez İdare Heyeti kararıyla iftihar levhasına yazılır.
6. Azadan biri istediği zaman istifa edebileceği gibi bir senelik taksitleri de vermemekle istifa eylemiş sayılır.
7. Her memlekette bulunan aza bir yerde toplanmakla o memleketin Umumi Meclisini kurarlar. Merkezdeki Umumi Meclise “Merkez-i Umumi Meclisi” denilir.
8. Merkez-i Umumi Meclisi kendi içlerinden senede bir kere tekrar intihab olunmak üzere dokuz kişilik bir Merkez İdare Heyeti seçip tayin eyer. İlk Merkez İdare Heyetini

müessisler kendi içlerinden seçerler. Merkez İdare Heyetinin kendi içlerinden seçilmiş birinci, ikinci reis, birinci, ikinci katibi ve bir de sandık emini bulunur.

9. Merkezdeki Umumi Meclis, umur-u idareye bakmak için toplandığı zaman, kendi reisini, katibini intihap eyler, diğer toplantılarda Merkez İdare Heyetinin reislerinden biri reislik, biride katiplik eder.

10. Her Umumi Meclis lüzum görürse bulunduğu mevkide bir heyet intihab edebilir.

11. Merkezdeki İdare Heyeti en az on beş günde bir defa toplanır. Cemiyetin ilmi, mali idaresini yoluna koyar.

12. Merkezdeki İdare Heyeti Cemiyetin her sene nihayetine kadar ilme eylediği hizmetlere, keşiflerine, ittilalarına dair rapor kaleme alacaktır.

13. Ayda bir defa ilmi müzakerelerde bulunmak üzere merkezdeki Umumi Meclis toplanır.

14. Merkezdeki Umumi Meclis, umur-u idareye bakmak için yılda bir defa toplanacağı gibi Merkez İdare Heyetince lüzum görüldükçe fevkalade içtimalara da davet edilir.

15. Taşrada ve ecnebi memleketlerinde bulunan Türk Dernekleri, nasıl çalışacaklarını, ne yolda idare teşkil edeceklerini kendileri tayin ederler.

16. Kongreler, merkezdeki Umumi Meclisin kararı ve mahalli teşkilatının en az olarak yarısının tasvibi ile çağrılıp toplanır. Kongreler toplandığı mahallin Umumi Meclisiyle diğer Umumi Meclisler murahhaslarından, Merkez İdare Heyeti azasından ve nihayet davetlilerden mürekkep olur.

17. Kongrelerin esasen vazifeleri Cemiyetin maksadına yarar ilmi meselelerle meşgul olarak Türklük hakkındaki malumatın artmasına hizmet etmek ise de Cemiyetin umumi teşkilatını, nizamnamesini maksada daha uygun bir yolda düzeltmeye selahiyeti vardır.

18. Cemiyetin varidatı, taksit bedellerinden, teberruattan, Cemiyetin satış akçesinden vereceği konferansların bazısına konan duhuliye hasılatından ibarettir.

19. Merkezde bulunan aza taksit bedellerini Merkez İdare Heyetine verir veya gönderir. Mahalli meclis-i umumilerin varidatından yüzde otuzu Cemiyetin umumi masraflarına karşılık olmak üzere merkezdeki İdare Heyetine gönderilir. Bununla beraber herhangi bir mahalde fevkalade masarife ihtiyaç görülür ise merkezdeki idare o mahallin varidatının hepsini oraya terkettinden başka merkez kasasından dahi muavenette bulunabilir.

20. Merkez kasasının tasarrufu, Merkez Umumi Meclisine yılda bir kere hesap vermek ve gelecek senenin bütçesini tasdik ettirmek şartıyla merkezdeki idarenin elindedir.

Senetler, vesikalar, mukavelelerde merkez idare azasından biri reis, biri sandık emini olmak üzere hiç olmazsa üç kişinin imzası bulunmak şarttır.

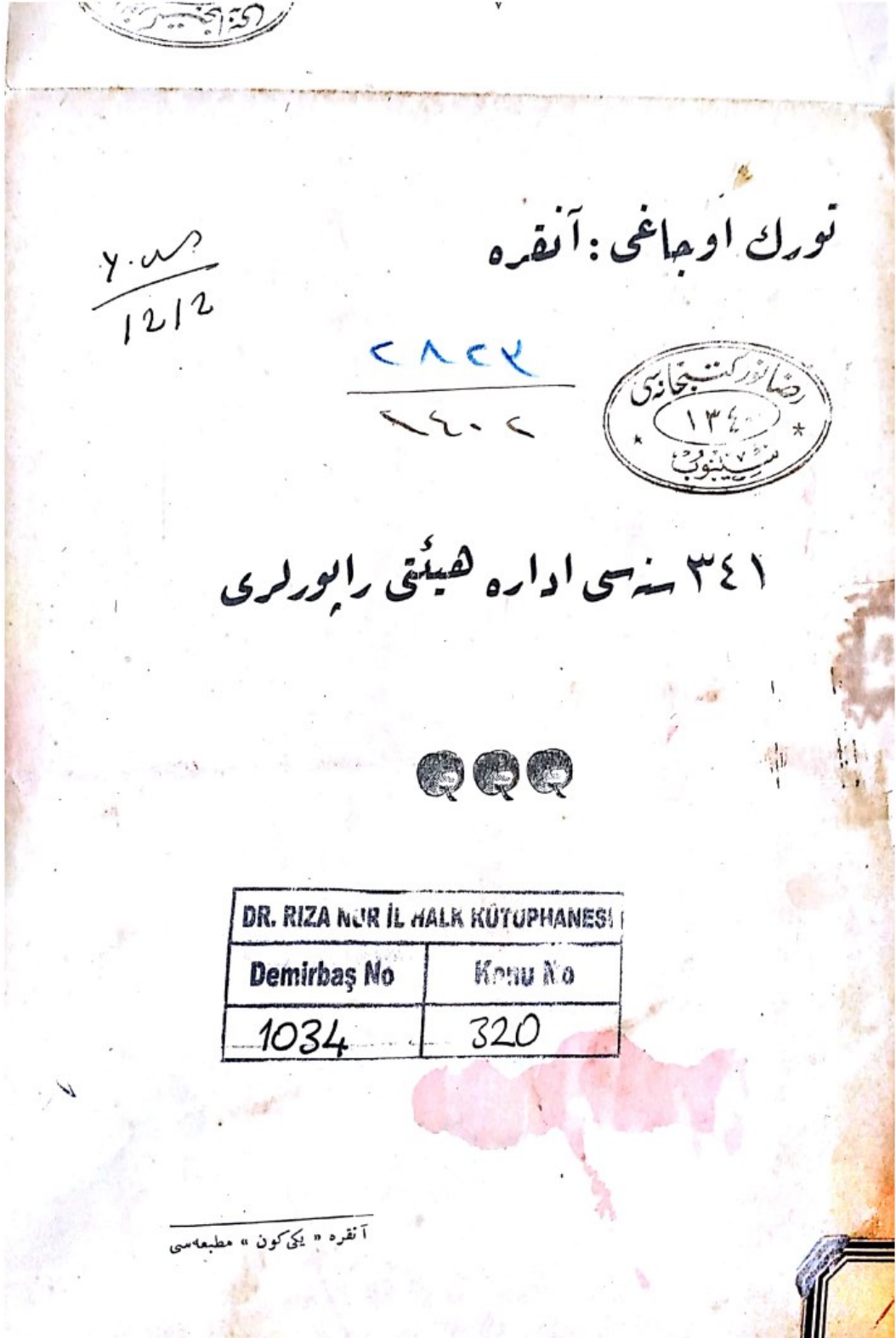
21. Merkezdeki Cemiyet, bir kütüphane, bir mütalaahane, hattaa bir de konferans salonundan mürekkep bir mahal edinmeye çalışacaktır.

Fi 35 Kanun-1 evvel Sene 1908

Ve fi 12 Kanun-1 evvel Sene 1324

Ek 2.

Bulunduğu Yer: Sinop Dr. Rıza Nur Halk Kütüphanesi, **Adı:** 341 Sener-i İdare Heyeti Raporları, **Dili:** Osmanlıca, **Basıldığı Yer ve Tarihi:** Ank., 1341, Türk Ocağı

تورک اوجاغنی : آنقره

عزیز و محترم قرده شمز

وزیر اول اوجاغنی

آنقره تورک اوجاغنی محلی قونقره سی نیشانک ۳ نجی جمعہ کونی اوکله منکرلیکی ~~طوپلانیور~~
اداره هیئتکیزک بر سنه لک مساعیسی ، تشبثاتی و معاملاتق حقنده بو اجتماعده عرض معلومات
ایدیله جکدر سنه ده بر دفعه عقد ایدیلن بوقونقره لر جمعیتله اعضاسی آراسنده موجود اولان رابطه یی
کوسترر اکیمتلی وسیله لر در . بوسنه ظرفنده ممکن اولان درجه ده صرف مساعی ایتدیکنه قانع
اولان اداره هیئتکیز قونقره مزک ملی مؤسسسه یه لایق برا کثرت و علاقه ایله طوپلاناسنه خصوصی
راهمیت عطف ایدیور . هم تنفیدات و ارشاداتکیزدن مستفید اولوق همده مؤسسسه نیک انکشافی
حقنده مشترک بر مذاکره ده بولونمق ایچون تشریفکیزی رجا ایدر و تأیید محبت و حرمت ایدرم افندم .

اداره هیئتی رئیس

۲۹ مارت ۳۴۱

فهرست مذاکره :

- ۱ — اداره هیئتی راپوری
- ۲ — صحی راپور
- ۳ — مراقبه راپوری
- ۴ — عمومی مذاکرات
- ۵ — انتخابات

— ۴ —

اصوللاری ، مدرس دو قئورعاقل مختار بک آینشتاین نظریه سندن اوچنچی بعد ، پارس دارالفنونی تورک تاریخ مدنیتی مدرسی صدری مقصودی بک تورک تازیخک الہاملری ، توزکلکده وحدت تورک قهرمانلری و خاندانلری ، موضوعلرینہ دائرہ ہربری اہمیت مخصوصہنی خائز قونفرانسلر و یردیلر .

آلتی ای اول غائب ایتمک فلاکتدہ بولوندیغمز بویوک مرشد و استاد ضیا کونک آپ حقندہ ابدی برمنت خاطرہسی طاشیان اوچاغمز دیکر جمعیتلر ایلہ برلکدہ بر تقدیس احتفالی حاضرلامش بو وسیلہ ایلہ حمداللہ صبجی بک آنقرہ اوچاغی نامنہ برنطق ایراد ایتمش ساح رفعت ، آغا اوغلی احمد ، یوسف آچقورا ، روشن اشرف بکلردہ آیری آیری نقطہدن ضیا کونک آلک حیاتی تدقیق ایتمشدر .

موسیقی :

۶ — ریاست جمہور اورکستروسیلہ برائٹلامز اوزرینہ جمعہ کونلری آلافرانقہ وچہار شنبہ اقشاملری آلا تورقہ قونسرلر ویرلدی . معلم محترم ذکی بککک کزیدہ مربیلری تشخیص ایدن بر موفقیتلہ یتشدیردیکی صنعتکار کنجلمزک شرق و غرب موسیقیسنہ دائر ویردکلری بوقونسرلر کیت کیدہ آرتان بر رغبتہ مظهر اولدی . استانبولدن آیریجہ بعض موسیقیشناسلر مزنی دعوت ایتمک . ویولونیست اکرم پیانست عشاقی زادہ و داد ، ویولونیسہ لیست محی الدین بکار بودعوتمز اوزرینہ سالونمزده کندیلری ایچون حقیق بر موفقیت و بزم ایچونده افتحارہ وسیلہ اولان ایکی قونسر ویردیلر .

درسلر :

۷ — اوجاق داخندہ کشاد ایدیلن سربست فرانسزجہ وانکلزجہ درسلی بویوک بر رغبتہ نائل اولمش و برچوق کنجلمزک استفادہسی تأمین ایدلمشدر . بودرسلی ویرن ذوات شمعی موظف اولہرق چالیشیورلر .

— ۱۳ —

۳ — تشرین ثانی ۳۴۰ تاریخندن شباط ۳۴۱ تاریخنه قدر ویریان
 هونتسر لردن ایکیوز اللی یدی بیک بشیوز غروش حاصل اولدیغی و بونک
 «ساتیم غروش» ی اولان آلتمش بریک آلتیوز یتمش ایکی غروشک او جاق
 تمامه ایراد قید ایدلدیکنی .

۴ — صندوق موجودی اولاراق یکریمی بر بیک ایکیوز طقسان سکز
 بچق غروشک مارتیه دور و سندات و قیوداتک اصولی و جهله تنظیم اولوندیغی
 همین زاپوردور .

مصارفات

	غروش	ناره
مصارف متفرقه	۱۴۱۵۲۳	
معاشات	۱۲۳۰۰۵	
انشآت	۱۲۱۴۳۲	
کویلور ایچون مبیعه اولونان علاج بدلی	۱۹۷۱۰	
سیغورطه بدلی	۲۴۹۷۹	
محتاجینه معاونت	۱۴۱۸۰	
بنا بدلی	۲۲۴۱۰۰	
مفروشات بدلی	۸۶۸۶۸	
امانتدن ردیات	۱۳۵۰۰	
یکون	۷۶۹۲۹۷	
صندوق موجودی اولوب مارتیه دور ایدیان	۲۱۲۹۸	۲۰
یکون عمومی	۷۹۰۵۹۵	۲۰

— ۹ —

نتیجہ بی کویلیلرک قازلرینک دھا اول کنین ایله اشباع ایلمش اولمسنه عطف
ایدیورز . آنقره تورک اوجاغی عینی کنین مصر فیله بر قاچ کویه علاج
داغیته بیلیردی . لکن تداوی نقصان وهیچ بر کوی خالق لایقیله تداوی
ایدیله میه جکدی . موجود واسطه لر ایله یالکز ایکی کویک امدادینه قوشوب
اوج آی متادیا ، محدود بر خلقک صیتمه تداوی سیله اساسی صورتده اوغرا شمع
هر حالده نتیجه اعتباریله دھا خیرلی اولمشر . تداوی اولانلر عددلری آز
بیله اولسه صیتمه نك بی آمان نچه سندن بر مدت ایچون تماماً قور تولارق
تارالرنده چالیشه بیلمشلردر . ۲۵ کانون ثانی ۳۳۱

آنقره تورک اوجاغی نامنه صولفاصول

کوینک خسته لقلرینی تداوی یه مأمور

دوقتور دوقتور

شکری بوسف کمال حسین

رپور

۸ اغستوس ۳۴۱ دن اعتباراً آنقره یه قریب قالابا قریه سی خلقنک خسته .
لقریله وبالخاصه ایصتمه لریله مشغول اولمغه باشلادم . کویک بولوندیغی محل
فی الواقع بر آزیو کسکجه ایسه ده کوی خلقی عمومیتله ایصتمه موسمنه تصادف
ایدن خرمن زماننده اوتهدنبری وقتلرینی چوبوق دره سنک کنارنده منحط
خرمن یرلرنده چالیلردن اوردکلری قولوبه لرده کچیردکلری ایچونک کوچوکلرندن
اک یاشیلرینه قدر ایصتمه دن مضطربدرلر . کندیلریله ایلک تماسمزده تداویتمزک
وویردیکمز علاجلرک مجانا اولمسه سنه رغماً بزه اعتماد سزلق ولاقیدی کوستردیلر .

ممكن اولدينى كورونجه بوتون كويليلر معاينه كونلرى تورك اوجاغى دوكتورلر يولنى كوزله يورلردى . صيتمه خسته لنى تشخيصى ، نوبت خارجنده خسته لرى استجواب ايتك و دالاقلر ينى معاينه ايتمكه نوبت ائناسنده اولرنده كورمكه قونمشدى . خرمنلرده ، بوستانلرده او داملر ينىك اوستنده كيجه لين و ذاتاً دها اول خسته لغه آشيلانان كويليلرى صيتمه دن قورومق امكان خارجنده ايدى . اونك ايچون ياپديغمز بو كوچوك صيتمه مجادله سنده صيتمه ليلى كنين ايله تداوى يولنى تعقيب ايتدك . كويده صيتمه سز كيمسه يوقدى . بر ايكي آيلق ياورولردن سكسانق اختيارلره قدر ، كويليلرك هر ياشده بولنانى صيتمه نوبتلىره تيره مشدى . صيتمه نك جنسى ، دها زياده بو سنه ۴ نقرده بو يوك شذته حكيم سورن تروپيقا اولدينى ايچون خسته لق ۱-۲ هفته لق منتظم كنين تداوي سنه چوق دفعه مقاومت ايدى يوردى . بر چوق خسته لر ۳-۵ هفته تكرار تكرار كنين تداوي سنه تابع طوتولدى . صولفاصول كوينده اوچ آي دوام ايدن بو مجادله ائناسنده طوتولان قيدلره نظر آسكسان بش قادين وقيز چوق يوز درت ارلك تداوى ايدلمش ۶۵۰۰ قادار كنين تابلت و جبرى خسته لره ويرلمشدر .

بو مجادله دن كويلينك صحى نقطه نظرندن مثبت نتيجه آلدني شذتلى صيتمه آيلرنده درت آيلق بر قيز چوجغندن ماعدا صولفاصول كوينده هيچ بروفات كوزولماسى ايله آكلاشيلير . حالبوكه آنقره وجوارنده بو صوك بهارده وفاته نتيجه لين ايجه آغر صيتمه ليلى كورولمشدر . آنقره خسته - خانه لرينه - سيويل وعسكر - داخل اولان بر چوق صيتمه ليلى ايچنده هر هفته برقاچ خسته ، قوما (تام ضياع شعور) حالنده كوروليوردى صولفاصول كوينده بوتون صيتمه موسمنده برتك صيتمه قوماسنه تصادف ايتدك . بوانى

— ۵ —

سرکیر :

- ۸ — تورک رساملری کچن سنه اولدیغی کبی اوجاغک دعوتی اوزرینه سالونمزده یکی برسری آچدیلر. هرصنفدن برچوق زائرلر بوصالون داخلمده تورک صنعتک انکشافنی تعقیب و تقدیره فرصت بولدیلر. رساملر لهنه یاپیلان ساتیش مقدری درت بیک لیرایه بالغ اولمشدر .
- ۹ — بنامزک اوست قاتنده اچیلان صحی موزدهیه بوتون خاق وبالخاصه جوار کویلر فوق العاده علاقه کوستردیلر. خلقمزک هرصنفدن زمزه زمزه زیارتلر الان دوام ایدیور . شیمدییه قدر سرکی بی زیارت ایدنلرک قسم - اعظمی کویلی اولمق اوزره الك اوفاق برمالغه داخل اولمقسنزین یکر می بش بیک عددیله کوستریله بیلیر .
- ۱۰ — دیپاوزیتیف قولکسیونمزی ممکن اولان سرعت ودقتله اتمامه چالشیورز . اوجاغک حرث موزدهسنی تشکیل ایچون ایلك آدیملر آتیلمشدر . کتبخانه مز هر کون بر آزدها زنکینه شیور . اولدجه واسع سپارشلریمز واردر . امیدایدیورز که برمدت صو کرا اوجاق مملکتک بللی باشلی بر مطالعه محفل حالنه کله جکدر .
- ۱۱ — تورک آبداتی، شهرلرینی، مملکت منظره لرینی کوسترن آل بوملریمز متادیاً توسع ایتمکده در .

باردملر :

- ۱۲ — مملکتک صحی وضعیتده کی بحرانلری بویوک برعلاقه ایله تعقیب ایدن ومستقبل تورک نسللرینک صحترینی دائمی براندیشه حالنده کندی غایه لری آراسنه آلان اوجاق مادی قدرتنک وسعتی داخلمده فعلی تشبشلره

— ۱۲ —

واردات

	غروش	پازە
عائدات	۷۳۳۱۰	
تبرعات	۲۶۲۲۴۰	
واردات متفرقه	۳۹۳۲۸	۲۰
قونسر حاصلاتی	۶۱۶۷۲	
رسم سر کیسی حاصلاتی	۳۰۱۰۰	
بدل ایجار اولارق مالیه مکتبندن	۹۶۰۰۰	
یکون	۵۶۲۶۵۰	۲۰
نیساندن مدور صندوق موجودی	۲۵۴۰۵	
یکون	۵۸۸۰۵۵	۲۰
قرضاً آلمان	۲۰۲۵۴۰	
یکون عمومی	۷۹۰۵۹۵	۲۰

۱ — بالاده مفرداتی کوسترلدیکی وجهه مایس ۳۴۰ دن شباط ۳۴۱ نهایتنه قدر واردات یکونی بشیوز سکسان سکز بیک الی بش بحق غروش مصرف یکونی یدیوز آلتش طقوز بیک ایکیوز طقسان یدی غروشندن عبارت اولوب « وارداتک مساعده سز لکنه بناء » بنا بدلتک تأدییه سی ایچون استقراضه مجبوریت حاصل اولدیغنی .

۲ — اشبو حسابنه نظراً الی بیک غروش ایش بانقه سنه یوز الی ایکی بیک بشیوز قرق غروش هیئت مرکزیه عائد اولق اوزره اوچاغک الیوم ایکی یوز ایکی بیک بشیوز قرق غروش دینی بولوندیغنی .

اداره هیئتی راپوری

اداره هیئتکیز وظیفه یه باشلادیغی کوندن اعتباراً قونغر دنگ انعقادى .
تاریخته قادار تشبث وانتاج ایتدیکی ایشار حقنده عرض معلومات ایدیور .
۱ — بنامزك تملك معامله سی یاپمشدر . ایچنده طوبلان دیغمز بو مؤسسسه .
آزاق کندمزه عاندر . بنانک مقابلی اولان مبلغ تأدییه ایدلمش و طابوسی .
آلمشدر . بونکله برابر بیا واشیانک امنیت وسلامتی تأمین ایتدک . یکر می
بیك لیرا قیمتله سیغور طه یه قویدوق .

۲ — الکتریک و تلفون تأسیساتی ا کمال ایدلمشدر .

۳ — بنانک خارجی اقسامیله اوست قسمی تعمیر ایدیلهرک بو کونکی
منتظم وضعیت الده ایدلدى . عین زنده تفریشات اعتباریله محتاج اولدیغمز
شیلر تدارک ایدلمشدر .

۴ — اوجاق دعوت ایتدیکی مسافر لرینه آنقرده بولزومی دفته آلاراق .
یتاق اوطه لر ی حاضر لامشدر . شمدی یه قدر بو اوطه ندرده اوجانک تاریخنده .
خدمت لر یله موقع آلمش برچوق ذوات مسافر ایدلمشدر .

قونفرانس :

۵ — سالونکیزده قارص مبعوث محترمی مدرس آغا اوغلی احمد بک .
مدینتیر آراسنده مجادله و غریب جلیق ، اورفه مبعوث محترمی مدرس یحیی کمال بک .
آناتولی فرانس ، ادبیات فاکولته سی مجلس مدرسین رئیس مدرس کوپر یلی .
زاده فواد بک ملی تاریخ حقنده تدقیقات ، جغرافیا مدرس سی سعدی بک .
موصل ، سینوب مبعوث محترمی دو قنور رضا نور بک مصرده تورکلر ، معارف .
مفتشی جواد بک شرقی آنادولو ، آقسرائی مبعوث محترمی بسیم آنالای .
بک آنادولو ده مذهب لر ، دارلفنون امینی مدرس اسماعیل حقی بک ده موقراسیده .
قادین ، عرقیات متخصصی دو قنور مه ساروش بک خلق اوزرنده تدقق

وهان هپسى بو « ايستمه يى كوكدن كسه جك علاج » اولمديغنى في الواقع سولفاتونك فائدهسى اولديغى سويله نيورسده هرسنه بوقدر يوقدقلى حالده بعضيلرى خسته لقاريني آنجق بر قاچ كون ساووشد يردقاريني بعضيلرينه ايسه هيچ برفائدهسى دوقونماديغنى سويليورلر. بن بوقناعتلرينك دوغرو اولماديغنى صرف اصولسز وغيركافي آلدقلى ايچون مهم فائده كورمدكلريني ايصاح ايدرك وخسته لره برر برر يوتاجقلى مقدار وزمانلرى تعريف ايتدم . بر هفته لى تجربه اوزرلرنده لازمكلن تاثيرى براقشدى. آرتق زيارت كونلرنده هپسى ايستكله اطرافى صارييوروحب ايستيورلردى . خسته لقلى وعلاجك طرز استعمالى حقنده مختلف سؤاللار صورييورلر. اميدلى، شفا كنديسى كوستردكجه آرتيورلردى . ايستمه همان يوزده طقسان بشنده مزمن بر حالده ايدى . هرسنه بوموسملرده بعضاً بوتون بر عائله افرادينك بر دن كوندوزلرى نوبته ياناراق حرمنلرينى تعطيل مجبوريتنده قالدقلى حالده بوسنه صتمه استثنائى بر صورتده شدتله صولت ايمه سنه رغماً ايشدن قالمه دقاريني ياپيلان بويارديم دولاييسيه اوجاغمزده شكرانلرينى نصل اوده يه جكلرينى بيله مدكلرينى افاده ايله مكده ايديلر . اوتوز بش خانه ويوز اوتوز كسور نفوسدن عبارت بولنان كوى خلقنك همان هپسنة نوبت كلسين كمه سين منتظماً كنين توزيع ايتدم . بو صورتله وافي طرزده آلدقلى ايچون بر خيلىسى اسكى ايستمه لى اولدقلى حالده بر نوبته دخى طوتولمادن بومهاك موسمى كچرديلر .

تشرين ثانى يه قدر دوام ايدن برمدت ظرفنده ۳۷۸۶ عدد كنين قوم پر يمه ايله كوچوك چوجوقلره مخصوص بر مقدار او كنين داغتيلىدى . دوام ايلديكمز زمان ظرفنده يالكز ايستمه تداويسى ايله اكتفا ايدلمه يوب كنديلرينه حفظ الصحه قواعدى وتطبيقاتى حقنده تلقيناتده بولنديغى كى ايستمه دن

— ۷ —

- ایدرك چوق دفعه قاپیلردن یر بولامایارق عودت ایدن سامعلریمزك آرزولرینی
تظمین ایتك ایستیورز .
- ۱۷ — سالونك کینشله مه سیله برابر سینمه ما ترتیباتی ده یایمق قرارنده یز .
عینی زمانده تلسز تلفون اخده سی تدارك ایدرك اوجاقلیره اوزاق مملکتلرک
قونسرلرینی دیکتتمک املمزدر .
- ۱۸ — موزه ، کتبخانه ، قولکسیونلر ، توسیع و تزئید اولنه جقدر .
- ۱۹ — کنجلیمیز ایچون برادمان یری حاضرلامق تشبندنه یز .
- ۲۰ — اوجاقدده برپولیقینلق تأسیس ایدیه جکدر . بونک اساسلری
شیمیدن تأمین ایدلمش وایلك مساعی باشلامشدر . صیتمه مجادله سی دیگر
اوجاقلی دو وقتورلرک اختیارلی معاونتلیله جوارکویله تشمیل اولونا جقدر .
- ۲۱ — معین اجتماع ساعتلی خارجنده اوجاقلیره قونوشمه لری ،
دیکتتمه لری ایچون آیری بر محفل احضار ایتك فیکرنده یز .
- ۲۲ — اداره هیئتکیز معین مدت ظرفنده بیتردیکی ویا ایلرولتدیکی
بوایشلر دولایسیله سزی ممنون ومطمئن ایده بیلدیکی قناعتنی طاشیسه حقلی
کوزولمزمی .

راپور

اوجاقلی دو وقتور رفعت بك آنقره یه بر ساعت مسافه ده بولنان قالابا
کوینده ، بزده بر آز دها اوزاق صولفاصول کوینده چالشدق .
آنقره تورک اوجاغی نامنه صولفاصول کوینده یاپیلان صیتمه مجادله سی
۲۱ آغستوس دن ۱۳ تشرین ثانی یه قدر دوام ایتمشدر . ایلك کونلرده کویلیلر بو
بیاردیمی ترد دو حیرته قارشیلامشردی لکن ایکی اوچ هفته کنین تداویسیله صیتمه دن

— ۶ —

كچمش ، قالاپا ، صولفاصول كويلر نده صيتمه مجادلەسنە كيريشەرك بر چوق
تورك كويليلرينك حياتى قورتارمشدر . ھرايكي كويدە تداويدە بولنان
اوجاقلى دوكتور آرقداشلر يزدن شكري رفعت و كمال بلكرك راپورلرني آريجه
تقديم ايديورز .

۱۳ — كرك خارجدن كلن كرك مملكت داخلندە اولوب مراجعت
ايدن كيمسە سز و فقير توركلره معناد معاونتلي مزره دوام ايتدك . اداره ھيئتكنز
اوجاغى بر شفقت يوواسى اولارق افادە ايدە جك اولان بو معاونتلى كە جك
سنەلر ظرفندە توسيع ايدە بيلە جكنە قوتلە اميد واردر .

۱۴ — بر چوق كنجلره مختلف مؤسسەلردە وظيفە تامين ايدلش
حمايە مزده بولنان طلبەيە قارشو ايجاب ايدن دقت و حمايت كوسترلمشدر .

چاي ضيافتلىرى :

۱۵ — اوجاقلىلر آراسندە كوروشمك و دريندن طائيشمق فرصتى
حاضرلامق اوزرە برصيرا چاي ضيافتى ترتيب ايدلدى . آرقداشلر يمزك ھېسنى
ھې بردن دعوت امكانى اولمادىغى اچون مسلك تقسيماتى اوزرينە اجتماعلر ترتيب
ايتدك . دوكتورلر ، معلملر ، حكومت مأمورلرى ، مبعوثلر ، آرى آرى
اوجاقلر كدە اجتماع ايدرك كندى آرالرنده حسب حاللردە بولوندىلر . قونفرانس
قونسروسىركى كې وسياھلر ايلە عقدايدىلن عمومى اجتماعلر ك بوچاي ضيافتلر يلە
اتمام ايدلدىكىنى منونيتلە كوردك .

۱۶ — انتاج ايدىلن ويا نتيجه سنە چوق يقين اولان بو ايشلر ايلە برابر
استقبال اچون آلتش قرارلر يمزده واردر . سالونمىزى ارقايە دوغر و توسيع

— ۱۱ —

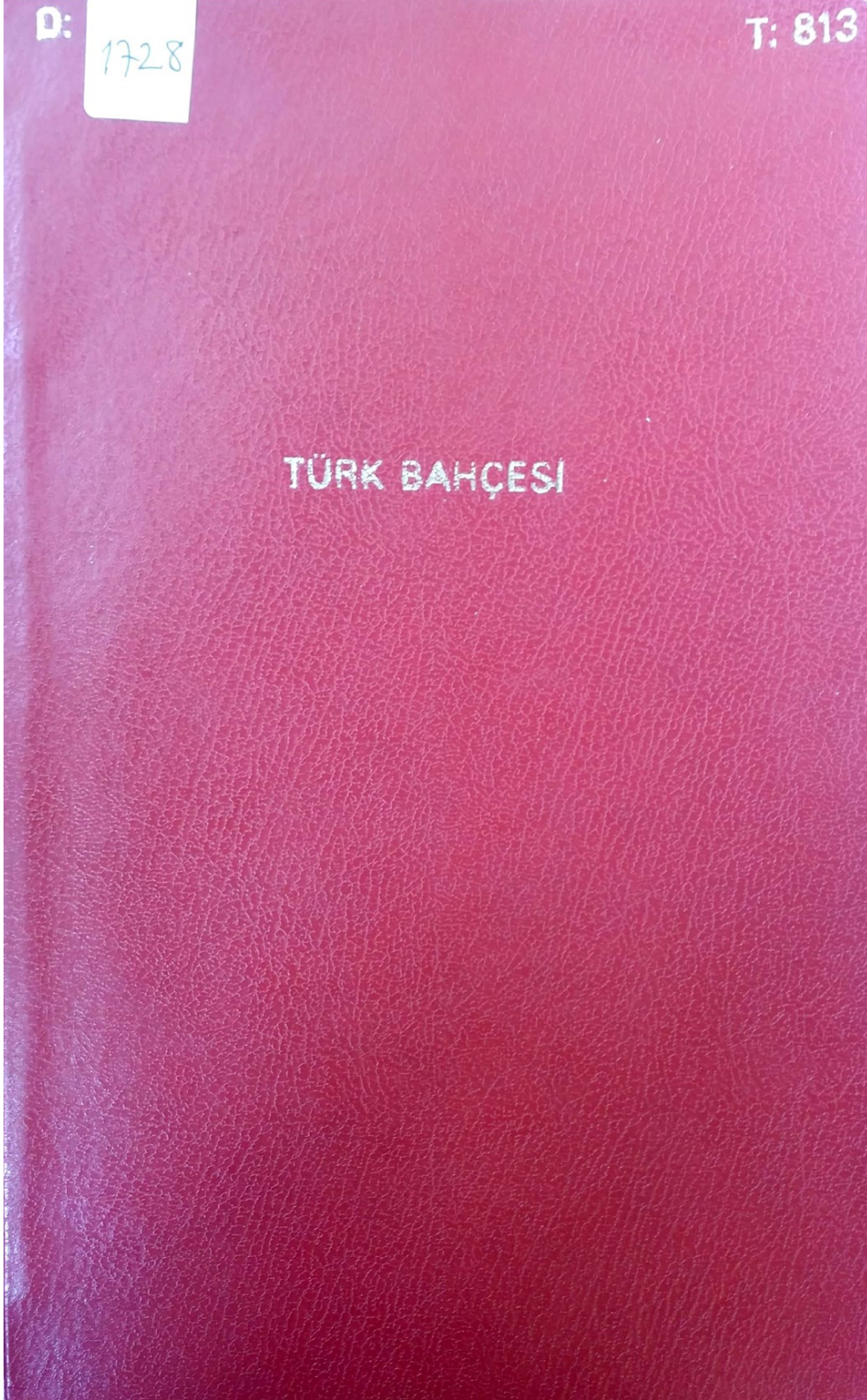
غیری ظهور ایدن خسته لقلرکده کویده قابل تداوی اولانلری کندی اولرنده
اولمیانلری ده خسته خانیه نقل ایدیلرک تداوی ایدلشدز. کچن یاز موسمنده
صتمه مجادلہسی یاپیلما یان کویلرده وشهرده صتمه دن پک چوق تلفات اولدیغی
حالده شکرانه قید ایدرز که قالایا کوینده یالکیز اوچ آیلق بر یاورودن
یاشقه تلفات اولما مشدر . آنقره تورک او جانغی نامنه قالابا کوینگ
خسته لقلرینی تداوی ایدن دو ققور

رفعت

Ek 3.

Bulunduğu Yer: Sinop Dr. Rıza Nur Halk Kütüphanesi, **Adı:** Türk Bahçesi-Dergi Yıl:1 Sayı:1, **Dili:** Osmanlıca, **Basıldığı Yer ve Tarihi:** Sinop,1339 , Sinop Türk Ocağı

سینوب تودک او جانی

سینوب مبعوث سابق شوکت بک افندی

ولایت معارف مأموری و مکتب اعدادی مدیری حافظ علی نظیف افندی
مکتب اعدادی مدیر معاونی و تورکجه معلمی حافظ اسماعیل افندی
مجلس اداره ولایت اعضاسندن عاصم افندی زاده علی اشقر بک
امور تصرفیه مدیری علی حیدر بک

سینوب اداره

رئیس : خصوصی اناث مکتبی مدیری حسین حلمی افندی
محاسبه جی : ولایت محاسبه خصوصیه مدیری نجیب بک
مرخص : قائم مقام زاده عبدالواحد بک
اعضا : ولایت اوقاف مدیری علی وصفی بک
اعضا : اشرافدن کاوی زاده عبدالکریم بک
اعضا : ولایت مطبعه سی سر مرتبی عمر لطفی بک
کاتب : حاجی قدم زاده طلعت افندی

آمیوه خابره :

استانبولده شرف بک افندی به : — کوندردیککنز مقاله لری آلدق . چوق
شکر ایدهرز . مسلیکمزه موافق ارسال بیوریله جق آثاری مع الممنونیه درج
ونشر ایده جکنز .

- ۱۰ -

اوکنده یا قالادق . فقط بز آتش ایتدیکنز
حالده کندیسنی مجروح بولدق . فقط ؛
یاره سی و خیم و چوق یورغون ایدی ،
بک آزصره تولدی ...

طابور قوماندانی عصیلشمشدی .
ضابط وکیلی جیندن بر پارشومن کاغد
چیقاره رق :

— بونلری قویننده بولشدر ، ظن
ایدرم ، دشمن حرکاتنه و موضعلرینه
عائد بر پلان اولملی ...

طابور قوماندانی استعجال ایله کاغدلری
آلیرایکن ، اوتنه کی علاوه ایتدی :

— ائک غیری بک افندی ! . . بو
جاسوس قیاقنده کی چوبان بر کنج قیز
ایمش ! . . .

قوماندانک النده کی کاغدی ره دوشمشدی .
برندای تلهقله حایقیردی :

زواللی فداکار سقاریه قیزی
وظیفه سنی بایدی ؛ . . نه یازیق که اونیده
غائب ایتدک . . .

ضابط وکیلی حیرتله صوصارایکن ،
طابور قوماندانی ایله یاورینک کوزلرنده
ایصلاق یاشلر طوپلانمشدی

— یارین اوچ کون ! . . .
طیشاریده مترالیوزلر آجی ، مخرش
سیلری ایله هایقیریور ، کولله لر صاغناقلی
بر یاغور کبی دوکولیوردی . . .

ذلیخا ؛ بر چوبان قیاقته کیره رک
دشمن حرکاتنه عائد معلومات کتیرمک
اوزره کندی آرزوسیه کیتمشدی .

فقط بر دشمن طوپراغنده قابل دکل
بو قادار قالاماز ، کندیسنی کیزیه مزدی .

بونی دوشونورلرایکن ، محل مستورک
دار قپوسنی کونکله یین بر خیال ایجری به

کیرمک ایچون مساعده ایستیوردی . . .
طابور قوماندانی کلمه سی ایچون

سسله ندی . طاقم ضابطلرندن صاریشین
برضابط وکیلی وضعیت آلارق :

— افندم ! . . دیدی . صول
جناح ایلری قره قوللریز دشمن طرفندن
کوتدریلن بر جاسوس یا قالادی .

طابور قوماندانی تردده :
— نصل بر جاسوسی ؟ . . دیبه
حیرت ایدرایکن ؛ ضابط وکیلی ایضاحات
ویزدی :

— چالیلر و خندکلر آره سنندن
سوروکلنهرک کلیوردی . تل اور کولرک

§ مجموعه مزك حجبی نظر دفته آنه رق کوندریلدجک یازیلرک مختصر ، مفید
اولسنی و هر حالده صالی کونی آقشامنه قدر هیئت اداره مزنامه کوندراسنی رجا ایدرز .

امیم ... کتیره جگنی وعد ایدیور ...
 یازیق می بکم؟ .. زور ایله کوندرمه دک آ..
 کندیس آرزو و اصرار ایدیور ...
 چوق ممنون و عجول ... نشانلیسنک
 انتقامنی آله جغندن مسعود کورونپور ...
 پکی افندم! شمدی بوله چیقاره جغم ...
 صباح اولمه دن ایلری قره غولی کچر ...
 پکی، پکی، باش اوستنه یاورم! ...
 یوز باشی تلفونی بر اقدی. یانی باشنده
 کنج بر چوبان بیکله یوردی. اونک قولاغنه
 یاواشجه اکیلدی :

— قهرمان سقاریه قیزی! ..
 بو خطابندن نادم، بردن صوصدی؛
 صوکره سوزلرینی اتمام ایتدی.
 — الله یولنی، آچیق ایتسون،
 فدا کار چوبان! کچ قالمایمی؟
 قوناقلاشدیلر. کنج چوبان یوز
 باشینک قوللرندن قور تولدینی زمان محل
 مستورک اوستنه چیقدی. و کیجه نک
 ظلمتی آلتنده طوبلرک یاغدیردی سرسری
 ثولوملر آراسنده قورسز، طبق
 چوللرده بر سراب پشیندن قوشان
 یورغون، نهزکین و قیریق، فقط ینه
 امیدوار و خلجانلی بر بدوی کبی غائب
 اولدی ...

§

طابور قوماندانی؛ باشی اوکنده کی
 خریطه دن قالدیره رق یاورى آصفه :
 — ذلیخا کیده لی نه قدار اولدی؟
 دییه صور دینی زمان، کنج ملازم قیسه
 بر تفکرله جواب ویردی :

آجیدینی بک آشکار اولان بر تلفظه :
 — دون، دیدی. قوماندان بک
 ایله کوروشمشسکنز، کندی آرزو
 ایتدی بک او ایشی یا پایله جگمیسک؟ ...
 ذلیخانک طور زنده متین بر آدا، وعدینک
 ایجازینه امین اولدینی مستریح ر قطعیت
 نتره یوردی :
 — انسان یا پامیه جفی ایشه قاریشمق،
 سانکه نیه کرک؟ ...

ملازم بو متین روحلی سقاریه قیزی
 بر دفعه ده سوز دکدن صوکره؛ صاغ
 آیانک مهموزینی قونله بره ووردی و کیردن
 امر بره :

— بو چوجنی، شمدی برنجی بلوک
 مرکزینه کوندر بکنز. دیدی. نفر
 اوکده، ذلیخا لاقید چیقیدیلر ...

§

بش ساعتدر دوام ایدن طویجی
 دوئلوسو، کیجه نک قارا کلک، ییلدیزسز
 و قور قونج سها سنده، مدهش رعد و بر قار
 حصوله کتیریور، برنجی هجوم بلوکی
 قوماندانی، محل مستورده کی تلفوننده
 طابور مرکزی ایله قونوشیوردی :

— طابور یاورى آصف بک! ...
 سزمیسکنز؟ .. نهوت، بن یوز باشی
 قدری معمر ... ذلیخا شمدی یوله
 چیقسونمی؟ .. افندم! .. بالطبع ...
 شبه سز مکمل بر چوبان قیافتنده ...
 صاچلریمی؟ کسدک افندم. قطعاً شبه لنگرلر؛
 طوب سسلری آراسنده سوروسنی غائب
 ایدن سرسری بر چوبان ظن ایده جکلرندن

ملی حکایه :

سقاریه قیزی

محرری :

جمال ضرر شیر

— ذلیخا ! ..
 — نه لیسک ؟
 — سقاریه لی ، کویلرندن ...
 — یاشک قاج ؟
 — اون آلتی ! ...
 — عائلهک ، کیمسهک یوقی ؟ ..
 ذلیخانک کوکسی مسدید بر شهبق
 حزنله قیباردی . چوق فسونلی ، جاذبهلی
 کوزلربی ، قیرمزی یمنیسنگ قیوریملری
 آراسنده صاقلا یوردی .
 — بابام ، دیدی . چناق قلعه دن
 دوغمه دی . بر آغام ، ایکی قارده شم ایله ...
 سوبله به ممدی . چهره سی قیزارمش ،
 آتشین چیر پینمه لرله کوزلری دومانلا .
 نشدی . باشنی او گنه اکرک ، ملول
 و محزون بر آدای لرزشله :
 — آغام ایله قارده شلریمی ؛ ..
 تکرار بر دقیقه قادر صوصدی .
 بوتون وجودی بر حمای حجابله رعشه داردی .
 — نشانلیمی ده یونانلیلر صوده
 بوغدیله . . . آنام کویمزله برابر یاندی .
 بن داغده ایدم ، شیمدی ضاغ اولمایسی
 ناشمله یالکیزم ! ..
 ملازم آصفک تأثری ده ، سه ویملی ،
 آلا کوزلرنده هیجانلانیوردی . عاطفه سنه

کنج ملازم قمرال بیقلربی بو کرکن :
 — بوسته ! .. دیه سسلندی
 و ایچری به کیره ن نفره صوردی :
 — بر مهاجر قیزی کتیره جکلر دی ..
 کلدیمی ؟ ..
 چاووش جواب ویردی :
 — کلدی بکم ! ..
 ملازم بر دقیقه قادر دوشوندکن
 صوکره :
 — اونی ، دیدی . بورایه کتیریکیز ..
 امر بر چیقدی و بر آز صوکره
 قپو تکرار طیقلا دی ؛ ایچری به اول
 چاووش ، آرقاسندن ده بر کویلی قیزی
 کردی .
 ملازم آصف ، کنج کویلی قیزینی
 سوزر ایکن ، امر برده طیشاری به
 چیقمشدی .
 آصفک قارشوسنده صوصان ، آلتی ،
 مورلی بورکوسی آراسندن ، قیرمزی
 یناقلری کوزوکن بو آنادولو دلبری پک
 چوق کوزلدی .
 ملازم اوکنده کی کاغدرله باقارق :
 — اسمک ندر قیزم ؟ .. دیدی .
 دلبر کویلی هیچ دوشونمه دن جواب
 ویردی :

مخطره دفترمدن

چاغلایان قصری

نسم ادبی

ای تاریخی مؤسسه ، سلطان عزیز سرایی !
 او قارا کلک قوجاغنده ماتملردر چاغلایان !
 دلاره دستان ایدک ای چاغلایان سرایی
 شمدی آغوشنده ، برچوق یتیملردر آغلایان
 دردلی سرای شائبه لی سلطنتک ایزیسک ! . . .
 او یله مشئوم سلطنتک ملتنی ابتدی اعدام ،
 لاله دوری کبی بیک بر سفاهتک اینیسیک ! . . .
 اک صوکنده ملکه اولدک ، ایشته بردارالایتام . . .
 بر منبع شعر و الهام ، اخلامورلی اورمانک ،
 نه عاشق لر رومانه کیزی صحنه اولمشدی . . .
 صوصمش ، شن شوخ قهقهه لر ، ئوتویور بايقوشلرک . . .
 سینهک نیجه سرگذشته ، افسانه یله دولمشدی . . .
 کچن کونلر سیلنمه یین لکه سیدر ، اسلافک ،
 اونوتولماز أسفلرله دولودر او آنلرک
 یتیم اوی اولوشکده جلوه سیدر خلاقک ،
 جوشغون ، جوشغون آقمه آرتیق اونوتولسون قانلرک
 بر زمانلر سفاهتک سیلاب کبی آقیدی ؛
 « فواره خونک » بورغون ، آرغین اویوسون ،
 سنه لرجه ملتنی انصافسزجه یاقیدی ،
 یتر ، آرتیق ، یتر اولسون ، چاغلایانک قوروسون . . .
 زواللجق یتیملری اینسکه آغلایانما !
 ماضی کبی ، ابدی اول صوصصون کیرلی ، پس سسک .
 « وطن ایچون شهید اولان بابالری داغیلاتما »
 چونکه سن ده قره کونک امللی معکسیسک ! . . .

مقدار شکرده توزیع ایدیلیر . مکرده
 معلم چوجغه یرینی کوشتر . چوجغک
 ولیسی معلمه (آئی سنک ، کیکی نیم)
 دیه تمیهایته ده یاپه رق و بر آزده بخشیش
 ویره رک دیکر کلنلره عودت ایلر .
 اگر چوجغک ولیسنک حالو وقتی
 مساعد ایسه آمین آلابی پاپار . چوجق
 بو آلابه نموندن مکتبه کوتورولور . مکتب
 طلبه سنه شکرله بر آزده پاره طاغیدیلیر .
 بو مراسم قادینلرده ده باشقه پاییلیر .
 الان ده بعض عائله لرک بو عنعنات رعایت
 ایتدیکری کوریلور . ینه بونلرده و قلی
 و مراقلی اولانلر (آمین) آلابی پاپارلردی
 آمین آلابی پاپمانلرده خصم ، اقربا ،
 قونو قومشو طولانیر چوجق تزیین
 ایدیلیر و اودن مکتبه قدر قطعاً بورولنر
 قوجاقدن قوجاغه کتورمک قادینلرجه
 ثواب صاییلیر . مکتبه تقرب ایدیلنجه
 مکتب طالبانی طرفندن الهی به باشلانیر
 قادینلر مکتبه کلوب او طور دقدن صکره
 طالبانن منتخباری بر آغزندن محمدیهدن
 (اله واحد... الخ) فصلنی اوقورلر . بعده
 ارککلرده اولدینی کی چوجغه معلمه سی
 آغزندن اعوذ بسمله ایله رب یسر والقبانی
 اوقودور ؛ دعا ایدر اوندن صوکره
 طالبات طرفندن ینه محمدیهدن (خواص
 قرآنه) هائد فصل اوقونور . الهیلر
 سوبله نیر و بو صورتله مراسم نهایت
 و معلمه یده موم ، یوززی و بخشیش
 ویره رک عودت ایدیلردی .

مسین جلمی

اولسون محافظه ایدله مسی جدا آجینه جق
 حاللردنر . بونلردن درج و جمع ایدیه بیلدیکم
 بعضیلرینی شو ستونلرده انظار قارئینه
 عرض ایتکی فائده لی کوردم . مجموعه مزک
 ایلك نسخه سی اوبلق حسیله بو نسخه ده
 تبرکاً (مکتبه باشلانق) عادت یازیورم :
 اسکی ابتدائی مکتبلرنده شمعیکی
 کی قید و قبول معامله تی بر مدت ایله معین
 دکل ایدی ، ابونی ؛ چوجغک مکتبه
 دوام چاغنه کلدیکنه قناعت حاصل ایدنجه
 نه زمان اولورسه اولسون مکتبه باشلا .
 دیردی .

بونک ایچون اولا خواجه به مراجعت
 ایدیلیر و مساعدی استحصال اولنور .
 مکتبه باشلانمه مراسمی چوجق ولیسنک
 حال و وقتنه کوره تخالف ایدردی .
 استطاعت مبالیه سی مساعد اولمانلر
 چوجغک لندن یاپیشیر بوینه بر جزء
 کیسه سی طاقار کیفین اقربا و اوداسنی
 برابر آلهرق مکتبه کیدر و چوجنی
 معلمک بانن کورتوردرک الی اویدیرر
 و کندیلیری ده معلمک قارشوسنه احترامله
 اوتورلر معلم ؛ چوجغه اعوذ بسمله ایله
 (رب یسر...) ی والقبانی آغزندن
 اوقوتور . بو ائاده بتون طلبه سکوت
 ایله دیکر . و ختامنده معلم بر دعا ایدر
 وعموم طلبه صوت بلند ایله (آمین) دیر
 دعادن صکره چوجق قالفار . ینه تکرار
 خواجه سنک بعده صره سیله حضارک
 و دیکر معلملرک اللرینی اوپر بو ائاده
 طلبه ده الهی اوقورلر ؛ کندیلرینه برر

ساده بود مقصد لری قوه دن فمله چیقار مامش
و بالعکس جمعیتک آهنگ ، رخصانت
و تقویتنه مدار اولمشدر . چونکه بوندن
صکره مجادله بتون شدتله دوامه باشلامش
کنج و کوچوک رتبه ده کی ییلماز ضابطان
استهداف ای دیلان غایبه به طوغرو عازم
برقرار اوله رق آتیلمشدر .

مخالفت پارتی آره سننده انکلیز لری
اجرتله جاسوس اوله رق استفاده ایلدک لری
بدمایه ، وطنسز ، سجه سنزله جمعیتک
مقصد تشکل و تأسیسی بالکتر مسموعات
قیلندن اوله رق ایشدک لری ، مؤسسی
و منتسبلریدن معلوماتدار اوله مدق لری
حالده بیله انکلیز جبروتی تحریر کندن عاذنا
حظ دوینیور لردی . انکلیز لری ؛ قاماده
برقرار قومیته سنک تشکلنی خبر آلدق لری نه
مؤسس و منتسینی اله کچدیکی تقدیرده
بلا محکمه و لاملاحظه اعدام و بوکبی پک
آغیر جزا لر تطبیق ایده جک لری نه دائر
هر گونه شدید و قطعی امر لر ویره رک
فعالیت مزه مانع اولوق ایستور لردی .
مع مافیه هر درلو سقلی آلنره مراجعتدن
قطعیاً نررد ایتیمان بو اشخاص حریم مزه
صوقوله رق برکون جمعیتی اله ویردی لر .
مابعدی وار

و ضابطانه آریجه لسان در ساری
در ترک بومنور ز سر مک ده بوضورتله
استفاده لرینک تأسیسی خصوصنه حصر
مساعی ایش و وظیفه سی بر نظامنامه ایله
محمد ایدیلان بوجمیت ارباب علم و عرفانی
برسقت آلتنده وظیفه به دعوت ایشدی ؛
عاجزده بو مقیاده بو مؤسسندن
استفاده ، استفاده ایلدم . انکلیز لری
حتی ایکی افندی نیک بر آرا ده کره سنی بیله
منع ایشدک لری ایچون بدایتده خفی اوله رق
اوله رق فعالیتنه دوام اولندی .
بالکتر منتسینی یکدیگری طایفه
بیلمیری تأمیناً بعض اشارت لر وضع
اولمشدی که باش پارمنی اینکجه پارمک
بو کومنه قوه لر ق آرقداش لر سلاملا شیور دق .
مع الاسف که ، دشمنک ید اسارتنده
بیله بر موجودیت ملیه آرا نه ایده بیلمک
مقصدتله تأسیس ایدن بوبله محترم و مقدس
بر مؤسسینه مخالف ظهور ایش . . .
بعض قودا مانلر مز ؛ جمعیت مزک مؤسسینه
لرندن اولان ارکان حرب و جهمی بکی
اخلاق سزلق و بیک درلو استنادتله اتهام
ایش و انکلیز لره نفوذ ایدیلره رک مومی الهک
دیگر قرارگاه تبعیدنه سببیت ویرمشلر
و بوضورتله تناسدک انحلالنی آرزو لامشلر .

عادات و عنعنات

زمانک کوندن کونه طبقات نسیانیه | و عنعنات ملیه مز واردرک بو عادات
آتوب کیتیکده اولدینی بر طاقم عادات | و عنعنات ایچریسنده مستجنس اولان لرینک

بریدر .

اصلا آلداتماز : ناموسلی ، تمیز ،
دوغرو ؛ حتی بوسبيله درکه روم ، سوریه لی
ایرانی ، هایقان [ارمنی] لر طرفندن
مخقرانه هدف استهزا و یا شایان مرحمت
عد ایدلمشدر .

ألدۀ کئی بشقه سیله مخنونانه بولوشدیکه
حالده کیمسه دن هیچ بر شی طلب ایتمز .
هر نه قدر (بخشیش) ک سوء استعمالی
سویله نیورسه ده بو ، آوروپاده شرقده
اولدیغندن دها کیش در .

مابعدی وار

استابول : بوی آبادلی شرف

اکثرینک باشی آرقایه دوغرو یا صصیلمش
ایسه ده بوجال کندیلرینه بشیکده ایکن
ویریلان وضعیتله ایضاح اولنور . اک آز
قاریشمش یعنی خالص تورک صوبی
انمودجاری کشیش طاغی اطرافنده
کورولور . بوغاز ایچنک آسیا ساحلنده
اوطوران عثمانلیر حالا ملتارینه خاص
طیبی وصفلری کوسترلر . ترا کیده
[پاشا ایلی] روم ، بولغار ، آرناوود
کبی یابانجی اهالی آراسنده تورکلی
قولایجه آیرمق قابلدیر . قدرتی سوء
استعمال ، ویا تضیقله بوزولمامش تورک ؛
مزیتلرینک عمومی هیاتی اعتباریله هیچ
شبهه سزاک زیاده خوشه کیدن انسانلردن

مجبل اورینفر

اسارتده

مهری :

تورک وارلنی

سید بشرک قوم صحرا لرنده بی آمان
تل اورکولرینک ایچنه طیقلمش بیکرجه
تورک اولادلرینک اوزرینه چوکن عطالتی
ازاله وعین زمانده کندیلرینی مستفید
ایتمک ایچون « تورک وارلنی » نامی تحتند
امرا و ضایطان طرفندن بر جمعیت تشکیل
ایدلمشدر . بو جمعیتک هیچ بر سیاسی
غایه سی یوقدر . باشلیجه هدفی جاهل
افراد ؛ سویه ادراکلریله متناسب آدریسی
ایتمک ؛ افراد درس خانه لری کشاد

حیات اسارت شبهه سزکه پک کراتدر .
بالخاصه هر کون عزت نفسی ملی رحیمده
ایدیلورسه تحمل نه الیم بر عذابدر .
بوتون تضیق ، زجری متحکم اداره لری
تکبر و غرور حاللری پک طاشغین بر
استبداد ماهیتنده بولنان انکلیزلر آره سنده
کچن حیات اسارتک صفجه لری تورکک
یلمیان عزمنه . هیچ بر قوت اوکنده
سزقرو اییان ایمان و اعتمادینه جانلی
صحیفه لر در .

مقصد و مسلكمز

بيوك بر شي ابدى . بو آرزو و تصور
 « بغچه » نك عالم مطبوعاته آتيلمسيه
 بو كون ساحه حصوله چيقور . مقصديمز
 كنجلك عرفانه ناچيز بر خدمتدر .
 قارلردن زغبت بزدن . غيرت و ارباب
 قلمندنده معاونت بكرلز .
 « نورك ارهاغى صبئت اراره سى »

«تورك بجه سى» مملكتتمزك اجتماعيات
 و ادبيات ساحه لرينه ايلك دفعه اوله رق
 بيوك فداكارلقلره آتيلور . كنجلك
 عرفان و مفكوره سى هر كون زنده
 خطوه لرله عسرك محاسن و آثارينه
 دوغرو ايلرولر كن شيرين سينوبمز دده
 بر موجوديت كوسترمه سى هيچ شهبه
 بوق كه بتون همشه ريلر يمزك آرزو لادقلى

[Elisée reclus] . كوره

آنادولو توركلرينك

عرقى رصف و سميرلى

Caractères et le Nipue des turcs de l'anadoli

كوزلى قارا، صاچلى قويو، ياناقلرينك
 الماچق كيكلى خفيفجه چيقيق، [متبارز]
 بيوك بر عضلى قوته مالكدرلر . فقط
 چويكلى آرزو ورويشى آغير، ياواش،
 كيديكى چوق كنيش [بول] و يا فضله
 البسه لرله ده آغيرلاشديرلشدر .

تورلر؛ ايرانيلىك ظرافت، مهارت لرينه
 هيچ مالك دكل درلر .
 بونكله برابر آرزونده خسته ،
 معلولره تصادف ايتك نادر در . قناعكارلق
 اونلره چوق صاف بر قان بخش ايدر .

اصل توركلر ؛ يعنى منشأ توركمن
 اولان ملتك بر قسمى ؛ سكناى [۱]
 اخلاق لرله الفت اسلاميت احكامنه توافق
 ايدرهك آنادولوده اولدني قدر تورك
 ايلي آوروپاسنده بك چوق مقدارده
 كورولورلر .

توركلر - عموميتله - تنلى اسمر،

[۱] (Sédentaire) كله - ده

مناب بر كله بلام . بو ؛ بدونتك ،
 كوچكلك ضد مننابى فاده ايتيكنه كوره
 (خانه كى) ده ديبله بيلور ظن ايدر .

رضا نورگین
۲۶۰
۲۲۸۶
۱۷۲۸

تاریخ تاسیسی: ۱۴ تشرین اول ۱۳۳۹

اداره محلی: سینوب تورک اوچاغی
سنه لکی: «۱۳۰» غروشدیر
آلتی آیلنی: «۷۰»

ملی، ادبی، فنی اثرلره تحقیقلر من
آچیقدر
درج ایدلمه بن اوراق کیری و پرلنر

تورک و بلخیم

تورک اوچاغینک مزوج افطاری، اولدیسه کونده بره یقار علمی، فنی، ادبی مجموعدر
صای: (۱) ۱۴ تشرین اول ۱۳۳۹ - بازار بیل: (۱)

مندرجات:

مقصد و مسلکمز:
آنادولو تورکلرینک وصف و سجه لری: شرف
اسارتده تورک وارلنی: جمیل
عادات و عنعنات: حسین حلمی
چاغلایان قصری: ر.ع
سقاربه قیزی: ج.خ

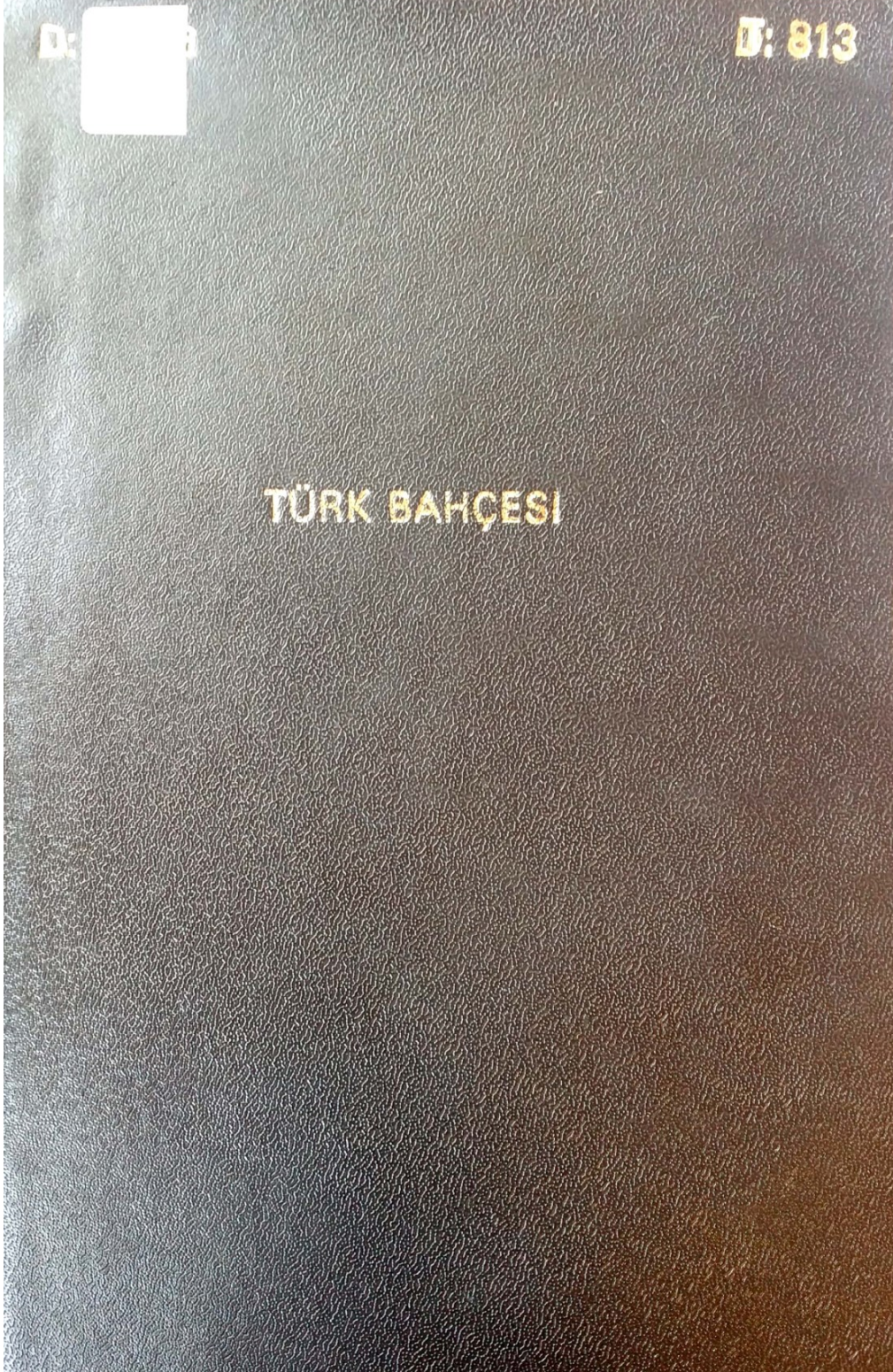
۲۲۸۶
۲۰

فینانی بسه غروشدیر

۱۷۲۸
۲۲۸۶
۸۱۳۸۰۵

Ek 4.

Bulunduğu Yer: Sinop Dr. Rıza Nur Halk Kütüphanesi, **Adı:** Türk Bahçesi-Dergi,
Dili: Osmanlıca, **Basıldığı Yer ve Tarihi:** Sinop,1339, Sinop Türk Ocağı

ثابت قالاماسنك سبب و عاملرینی
 دوشو نتیجه بوايضاحه چالیشمق ایسته یورم.
 تاریخ یزه کوستریورکه قرون
 قدیمه ده آنادولونک هر گوشه سنده مستقل
 کوچوک بر ملت او طور بیوردی. بوکون
 بوزلری آنجق آدلری به بیلورز، وارلقلرینی
 اثبات ایدن مادی اثرلر پک آزدر.
 شمالده شمدیکی قیزیل ایرماقده ساقاریا
 یا ناقلری آراسنده کی قارا دکز قیسنده
 اطرافنده کی اراضی به نظر آ یوکسکلکیله
 تمایز ایدن سینوب - قسطمونی - بولی
 ده پافلاغونلر. کشیش داغی حوالیسنده
 تینیلیر، صاروخانده لیدیلیر، آطنه
 کلکیلیر قیصری، جهتلرنده فریثیلیر،
 انطالیه ده پیسیدیلیر . . . الخ . . .
 ایسته کورولورکه آنادولونک بر
 گوشه سنده مستقلاً یاشایان بو قوملرک وجوده
 کتیر دکلری حکومتلر (اون ایکی حکومت)؛
 احتمال قرون قدیمه طوائف ملوکی؛ طاغیامش
 بیوک متجد بر ملتک انقاض و عضولری سیاسی
 بر مؤسسۀ وحدت وجوده کتیر مکدن چوق
 اوزاقده درلر. بوزلر یکدیگر یله جدال
 و یاز برینی بلع، مصی و یا تداخل و تلاق
 صورتیله دوچار ضعف اوله رق انقراضاً
 اورته دن تاریخک سینۀ حفا سنه چکلدیلر.
 تاریخک شووقه سی یزه آنادولوده
 متعدد حتی ایکی دکل آنجق و آنجق
 بر ملتک یاشایه بیله جکنی شاید موجودسه
 ایکی ملتن برینک دیگر بنه عد و جان
 اوله رق مضر حتی احکار اوله جغنی
 آکلا شلمقده در. م. م. شرف

آرسنده الک مؤخر آنادولوی استیلا
 و اوراده موجودیت، قدرت و حاکمیتی
 الک صلی طرزده اظهار و اثبات ایتک.
 صورتیه حائر اهمیت بولنانی شبهه سز
 بزم استیلامزد. بزم دیمکه صاف، خلعی
 متجانس کلمه نک تو کجه معناسیله اوز،
 قاتیشقسز تورکلری قصد ایدیوم.
 بوراده تورکلرک آنادولوی استیلاسی
 تاریخنی ایلك مدنیتی تدقیق آری بر
 بحث در. شبهه سز؛ رومالیر آنادولوده
 بوللر یابدیلر، شهرلر قوردیلر؛ اسکی
 یونانلیر آق و قارا دکز قیلرنده مهجرلر
 تأسیس و بورالری بحق صنعت اثرلریله
 سوسله دیلر؛ حتی کمال آسفاه دیه بیلیرم که
 بوکون ایچنده یاشادیغیم مقرر جمهوریتیز
 آنقره بیله اساساً بروما مدنیه سی در.
 شهرک؛ رومالیر زماننده؛ شمدیکی
 حالیه مقایسه قابل اولمایه جق درجه ده
 مزین اولدینی هر سوقاق گوشه سنده
 تصادف اولان انقاض باقیه سیله ثابتدر.
 آنادولونک کوبکنده، بوز قیرلر
 اورته سنده عمران و احتشامنه بو قدر جهد
 اولنان بر شهرکی ساحلدرده عین طرزده
 ذی رونق ایدی. حکیم دییوژنه نک دوغدیغی
 یتشدیکی سینوبده بوزلردن بری در.
 بن بوراده اوزرنده یاشایان ملتبرک
 پایدار اولاماسی اعتباریله عادتاً سحر
 انکیزعد ایدیه جک اولان طوپراقلر مرکز
 بونجه قوتلی و ضعیف ملتله وفاکار
 اولامدیغی بر چوق ملت انقاضیله، برر
 خرابه حالنده اسکی ماضی شعشی یاد
 و تخطر ایدن مدنیت و صنعت بقایاسنک

آنادولو-تورکلر

تاریخک ایلك دوره لرینه کوز کزدیررسهک بو کون اوزرینه آیاغمزی باصدیغمز؛ یورد اولسهک مز دیمکه مفتخر اولدیغمز طوپراقلر اوزرنده تورکلکه چوق بابانجی قوم و ملتیک ساکن اولدینی کوریلور. فی الحقیقه آسیا - آوروپا و آووپا - آفریقا قطعه لری آره سنده عاداتا طبیعی بویوک بر کویری، جهانک اک عمومی یوللردن بری اولان آنادولو یاریم آداسی اوزون مدت هند، چین، ایران کی شرق ملتلیله یونان، روما، اسلاو کی عرب، مصر، عرب سریانی کی جنوب ملتلینک هر تورلو مناسبت و اختلاط لرینه؛ اکثریاده احتراض و آمال جنکجویانه لرینه بر صحنه اولمقدن قورتیله مادی. دیگر طرفدن یاریم آدانک طبیعی تشکلات و تقسیمات اعتباریله بر چوق ناحیه لره عاداتا حجره لره آیرلمی کک حرب و استیلا و کک صلحچرورانه مهاجرته برلشمش بر چوق ملت عنصر لریله برر خصوصی وطن احضار ایتدی. قرون قدیمده منهای شرقه اقصای غربک هر ایکی جهتنن منادیاً سیل کی آقان انسان کتله سنک قانلی بر نقطه تصادمی اولان یاریم آدا؛ اکثریته اراده سنی حاکم قیله بیله جک بویوک قدرت و نفوذ

صاحبی تک بر ملتک آنده قالاماشدر. آنادولو تاریخنک اک چوق صحائف حیاتی حرب و قتال، جنک و جدال شورش و اختلال اثرلیله دولودر. بو فوضائی تاریخی احوال آره سنده هر نه قدر ماکدونیالی بویوک اسکندر و ماهر قوماندانلری و منتظم آلایلریله بو بویوک کویری اوزرندن هند ایچرولرینه قدر کچمش فارسلیک شاهلری دارا دخی میليونلره واران جسم اوردوسيله اسکندرک وطننه قدر عین طریقدن غربه اوزانمش کذالک جنکبیز و تیمورده ده اقدرت و حشمتله بو طوپراقلری آتلیینه باشدن باشه چیکنه تمش ایسه ده شمیدی به قدر بیلین و صاییلان بوتون بو استیلا؛ قرال و شاهلرک آرزوی ذاتیسندن بشقه (صلب ملی مفکوره) ایله یاپیلمدینی ایچون پابدار اوله ماش تعمیردیگرله آغیر بز سیلندیر کی فقط آلتنده قالان هر شیشی آزمهین بو عظیم استیلالرک زبونی قبیله بو جا قده قالان مختلف ملت عنصر لرینک یکی بر سیج و تموجیله مستولیلرک بویوندروخی صارصیلمش؛ قولایجه قیرلمقدن حالی قالامش در. تاریخک عین طرزده تکرر ایتدیردیکی بو کی وقعه و انقلابلردن سوکوره بو مستولی ملتلر

تیز بر حالده بولندیریکز چوجقاریکز بده
مکتبه کوندرمکی ، اوقومق ، یازمق
اوکرتمکی اونوتماییکز وصایاسنی ایفا
و کوی قادیننی متسلی ایدرک سلامتهدی .
دوندی آرتق شووصایانک طادینه و آلدینی
طوزیله شهرک قالدرملری اوزرندن
بورویهرک کوله کوله کیدیوردی .
بولفبرهقی

اویونجاق کبی قالیر . سنینه کوی قادینی
اوله رق قال ویشا . دهاچوق یاشامسنی
ایسترسه کز کوزل ییکز ، کوزل کییکز .
اولریکزی صحتکزک محافظه سنه یاردم
ایده جک شکله کتیرییکز . گوشه کزی
بوخاغکزی قابکزی ، قاخاغکزی ،
یچاغکزی ، نجاغکزی ، طاسکزی ،
طراغکزی حاصلی هر شییکزی پاک ،

قیش بابا ! ..

قارا کلک بلوطلرک
ارضه پاموقی صاحدی ؟ ..

گونش کورونمز اولدی ؛
هریر ماتمله دولدی .
گلگون مهتابک یوزی ؛
سنک قهرگله صولدی ! ..

آغلایش وار هر شیده ؛
شن قهقهه لر نرده ؛
چابوق گلکسین بهار قیز ؛
عقل قالمادی سرده . . .

نه . ثابت

آق صقاللی قیش بابا ؛
صفا گلکدک مرحبا ! ..
فضله اوشوتمه نی ؛
صیرتمده یوقدرعبا ؛ ..

صاج ، صقالک هم بیاض ؛
یا پام بوقادار آياز !

طوتوشدورور قاریشام ؛
صقالکی آتش ؛ یاز . . .

افقلرک دارلاشدی
سما ؛ ارضه یاقلاشدی

٥- « بوايشده ارککلر مزه دوشر »
 شهره کيتديکيم زمان شهر قادينلريني
 کورمزمي يورده کم در حال هوپلار ايمر نيم
 يار صيرم . آه نه اولسه يدي ده ، بن دهر
 شهير قادينی اولسه يدم ديرم فقط نه ممکن .
 دوندي ، کنديلريله شهر قادينلريني
 شويله بر مقايسه دن صکره ا کيلدي .
 طولدينی برده صو قابلريني بر اقديني يردن
 آلدی زواللي اوشوبه رك ، بويني بر طرفه
 بوکرك ما يوس ، متالم ، مکدر نه وينه
 طوغري يورودي .

بز هفته دتصکره شهره کيتمشدی .
 دهاباسی اونده ايکن بيلديکی بر خانه ده ،
 برکجه مسافر قالدی . کوبده کندی
 کندينه دوشوندکلريني سويلدکلريني
 شمدي شومسافر قالديني خانه نك خانم نه ده
 بر مناسبت کيردرک نقل و حکايه ايلدی .
 اوک خانمي دوندي بي ديکه دکدن صکره
 جدي بر طور ايله يا وروم سن کويده طوغوب
 کويده بيومشسک . کوي حياتيله اوبارق
 چولوق چوجق صاحبي اولمشسک سهر
 قادينی اولامازسک . بويله اولمقه بلکده
 يشايامازسک . چونکه سز کوي قادينلري
 واقعا صورت دائمه ده زحمتلي ايشلرله
 اوغراشيرسکز ، يورولورسکز لاکن
 کويکزده صاف و تميز هوايي تنفس ايدر
 اتمز يورغونلغسکز دن ، آرغينلغسکز دن
 اثر قالماز . کوجکز قولکيز ، قدر تکيز
 تيز آلدن يرينه کلير . کوردیکسکز مشقتلي
 ايشلر نه قدر آغيز اولسه دنجي الکزده

واردد . بر قادينلر چاليشوب چاپالارز .
 ارککلر مز حاضر لويه قونارلر . آياق
 آياق اوستنه آتهرق ، يا خوديان ياتهرق
 اونده بروده لقلقياله ايهه صاپه کلمز
 سوزلرله وقت کچيرلر . ويا اوجاق
 باشلرنده ، آتسک قارشوسنده يان کلير
 اسنه يهرک ، کرينه رک ذوقلرينه باقارلر .
 عجباً شهر قادينلري ده بويله ميدر؟ خاير
 اونلر اولرينک خانمي ، جدي قادينی درلر .
 خانمقلرينی ده ، قادينلقلرينی ده بيليرلر .
 چيخته ، چبوغه کيتمز لر . بتون ايشلري
 ساده ، بسيط و خفيف وهمده اکلنجه لي .
 اوزرلرينه « قومه » کلک اندیشه سندن
 بلکده آزاده بولنورلر . اويله بر شي
 حس ايتسه لر بيله قيامتي قوپار يرلر . اوست
 باشلري تميز . بز کم کي آچيق صاحيق
 آياق لرنده ، بر قاريش دري پارچه سندن
 ديکلمش چاريق دکل ، يوکسک اوچچه لي
 همده عنادينه يوکسک سيب سيوزی
 صاغلام قوندوره . يمک اچمک منتظم .
 صحتلريني محافظه يه مقدم . باشلري آغريسه
 هان هکيمه ، اجزاخانه يه آدم صالديرلر .
 بزکوي قادينلري ايسه چير ايارارکن قضارا
 المزه بر قيميق باتسه چاملقده چام ساقزی
 آرار بونکله اوکولتغه چاليشيرز ايصيتمه
 طوتسه ، تتره يه تتره يه موسقه اچون
 خوبايه قوشارز . کويده چاملقلردن
 طوپلادينم چام قابوقلريني صاللاصيرت
 ايدم رک پاره سيله برايکي اوقه طوز المق
 وياديگر بر دردمي کورله مک اچون .

دوڊينك دوشونجه و مقايسه سي

چو غه كينمك . جرمن دوكمك ، محصولاتي
ينه صيرتله آنباره نقل ايتمك كبي ار ككلره
كر كن ، مشقتلي ايشلر هپ بز قادينلرك
دوش تحملنه يوكلديليور . آمان تا كريم
يو نه قدر انصافمزلق . اوستمز باشمز
آچيق آياقلمز ، هان چيملاق دينه جك
درجه ده بو آچينه جق حاللر بزي دها
بابامزك اونده ايكن ، پالاس پانديراس
قارشيلار . كلينك چاغرينه كيردرز
كیده جكمز يرده ، اك طوغريسي يرلره
باته سيجه كوره نكك ، اوعادات سقيمه نك
احجابات مشئومه سندن اوله رق پاره مقابلنده
صائله جغمز اوده براز راحت يوزي
كورمك اُميد و اُملي بزي متسلي ايدر ،
قلملميزي قابارتير . فقط بو اميدلر يينه
سونه ر ، محو اولور كيدر . قاپوديشاري
ايديلهرك كيتديكمز يرده . كه آرتق
نه ويمز ، بارمژ ديمكدر ، بوراده ايشلر
چوغالير ، برقات دها آرتار . بر آز ،
رخاوتكار طاورانمش اولسه قانينا
يومروغي ، بينمرك ، تا اورتاسنه كوت
ديه اينر . نه ناز بيليرز نه نياز نه ده نماز .
رخاوتده ، آلدير ماما زلرده آزيچق دها
ايلري كيتسهك اوزرمزه ديكر بر قادينك
كلمسي مطلقدر . حتى بري ايله ده اکتفا
ايدلمز ايكنه چي سي كتير بيلر نه چو جقلمز دن
و نه ده قادينلغمز دن بر شي آكلادينغمز

قيش موسمنك احجابات طبيعيه سندن
اوله رق اورتالغك خفيف بر قار سر پنتسيه
مستور بولنديني هنكآمده ايكنيديدنصكره
صيرتنده كلشي كوزل استيف ايدلمش چالي
چيرپي اولديني حالده قوريلقندن هنوز
كلمش اولان « دوندي » ايكي اُلنده برر
صو قابيله آرغين ، يورغون طيشاري به
چيقه رق برطور وتامل رخاوتكارانه ايله
چايه دوغري يورودي . دوشونجه سندن
اياغنده كي ياريم ييرتيق چاريقلرندن
پارمقارينه يوموشاق ، يوموشاقلي قدر ،
صغوق واويوشديريحي بر ماده نك تماسني
بيله حس ايدميوردي .

چايك كنارينه كلدي . صو قابلري
طولدره رق كيرويه چكلدي . باشني ،
صنوقدن مورارمش اللري ايچنه آلهرق
برشيلر سويلك ايستيوردی . لاكن
سويليه جكلري شهيق تآئري ايچنده
بوغولوب كيتدي . نهايت قوللري ،
ياري آچيق ، صغوغه معروض قالمش
يولنان كوكسي اوزرنده يكديكرينه
قاووشديره ق كندى كندينه ،

آه بز كويلى قادينلري ، بر ساعتمز
يوقدر كه رنج و مشقتدن آزاده قالمش
بولنه لم . بوتون سفلي ، بوتون سونه په
خدمتلردن بشقه صيرتله اودون چكمك ،
اونلري كسمك ، پارچالامق ، چيفته ،

قىش

بر فورطنه قوپار كلير ، بوتون دالار ساللانير ؛
اوزرنده نه بر چيچك ، نه بر يپراق كله بهك ؛
اورمانلرده اويوقلايان بياض قوردلر جانلانير ،
سورولره ميدان اوقور كويمزه كلهرك .

يازين اوتنه بلبلر ك ترانهسى دويولماز ؛
هير سسسز ، سگوت ايتمش يالكيز روزكار باغيرير ؛
آتش باشى جنت كلير ، سوداسنه دويولماز ،
بوتون عالم كور سسينه ايلك بهازى چاغيرير .

زنكىنلر ك كىنى كلير اوجاغنىك اوكنده ؛
ننه لرك طانديرلرده چكه لرى آچيلير ؛
فقرا ل چالى طوپلار او صوغوق قيش كوننده ،
ايكى چيرپى آتشنه بر قوش كى آتيلير .

خطاب : !

اي كنج بهار ، آج قولكى آغوشكه يانالم ،
چونكه بو قيش كوسترييور زه آجى بر مزار ؛
چابوق كل ده كندبمزي قىزلر يكه آتالم ،
كوزل كوزلى ، شيرين يوزلو ، شطارتلى ايلك بهار .

ع . كمال

مسافه دن « بندلر » باپه رق شهره سو
 اصاله ایتشدر . سینوب ازمنه قدیمه ده
 بر چوق مشاهرک مسقط رأسیدر .
 یوقاریده ذکر اولنان آلتنجی مهرداد
 « شه پاتوردن » و بیوک مهردادن بشقه
 کوپک فیلوزوفی « دیوردهن » قومیک
 شاعرلردن « دینلوس » و فیلوزوفلردن
 « باظرون » و ایران تاریخنک مؤلفی
 « واتون » محل مذکورده تولد ایتشدر .
 سینوبک اسکی جسماتنه نظراً بو کون
 بر خرابیه تصادف اولنه مامقده در .
 و برزخ اوزرنده کوریلن قلعه بیزانتین
 دورینه عائد اولارق اسکی بنالردن آلتش
 مزین مرمر و ستونلردن انشایدلمشدر .
 کرک بیزانتینلر کرک تورکلر سینوبده
 مهم بر بنا انشا ایتماشلردر .

ماقربدی

استانبول موزه عمومی آثار عتیقه
 محافظ و متخصصلردن ماقربدی بک
 طرفندن (سینوب کتابه لری) نک نشری
 وسیله سیله عاجزلرینه ارسال بیوریلان
 شو معلومات تاریخیه یی همشهریلریمکده
 استفاده سنی تأمین ایچون بروجه بالاعیناً
 نشر ایدیورم .

مسیحی علمی

اولدیغندن « سزار » بو شهری تحت
 حایه سنه آهرق روماستملککسی میانه
 ادخال ایتشدر . حتی مسکوکاتک اوزرینه
 لاتجه حروفات ایله (قولونیا ، رومانیا ،
 ژولیا ، فلکی ، آغوستا ، سینوب)
 ناملرینک مدلولی اولان I. F. A. S.
 C. R. حرقلری یازدیرمشدر .

بو وقتدن اعتباراً سینوب شهری روما
 مستملککسی اولدی . بعدالمیلاد برنجی
 عصرک باشلانغینجده قدیم جغرافیا
 علماسندن « استرابون » بو شهرتی زیارت
 ایده رک خاطر اتنده عین عمران و رفاهی
 محافظه ایتدیکنی قید ایتشدر . مع مافیله
 بو تاریخدن اعتباراً سینوب تدنی آتیکه
 باشلامشدر . لکن بیزانتین دورنده یه
 طربزون امپراطورلغنک الک مهم شهرلردن
 بری غده اولتیوردی و بعدالمیلاد ۱۴۷۰
 تاریخده فاتح سلطان محمد طرفندن فتح
 ایدلمشدر . سینوب شهری بر برزخ
 اوزرنده اولوب ایکی یاننده لیمانلرک
 بولسی و جوارنده کی اورمازنکینلکی
 و بو سایه ده وجوده کتیریلن حرب
 و تجارت فیلولری حسیله بو شهرک ازمنه
 قدیمه ده غایت اهمیتی وار ایدی . روما
 زمانلرنده اوراده مشهور طبیعیوندن
 « پلین » والبلک ایتشدر . و سینوبده
 ایچمکک صو بولمادیغندن ۱۶ میل بر

D-2286 قبل الميلا دسينوب

سينوب شهري قبل الميلا د (٧٥١)
 سنه سنه تاريخه مذکور اولسنه نظر آ
 يك قديم بر شهر در . قريمه مسكون
 «كي مهربن» لږ شمال اهليندن اولان
 «اسكيتلر» دن تضيق كورنجه سينوب
 و جوارينه هجرته مجبور اولمشلر و بو ائنه
 شهر مذکور مهم بر تخريبه اوغرا مشدر.
 قبل الميلا دسينوب شهري «٦٣٢» ده ميلت
 [بلاط او طه سنه د بلاط قريه سي جوارنده
 خرابه لري كوريلن جسيم بر شهر قديم]
 مستملكاتي ميانه ادخال ايدلمشدر . و بو
 تاريخدن اعتبار آ سينوب كسب عمران
 و ترقى ايدرك كيره سون و طر بزون
 بلده لر ينك سبب تاسسي اولمشدر .
 قبل الميلا د [٤٨٠ - ٤٣٠] تاريخلرينه
 مصادف بر دورده سينوب كسب استقلال
 ايدرك كوش سكه ضرب ائمشدر .
 بالاخره ايراني لرك يد اداره سنه كچه رك
 «پا قلاغونيا» ايله برابر اوچنجي «صدر ابلغه»
 ادخال ايدلمش و صدر ابلردن «داتام»
 «آبده مون» «آريه رات» سينوبده
 سكه ضرب ائمشدر . بو مسكوكا دن
 «داتامه» عائد اولان لر ينك اوزرنده
 يوناني حروفات ديكر لرنده «آرامه ن»
 حروفاتي كورلمكده در . قبل الميلا د ٣٣٣
 دن ١٨٣ تاريخه قدر سينوب تكرار

كسب استقلال ايدرك متعدد طرزده
 كوش سكه ضرب ائمشدر . بو تاريخه
 «پونتوس» قرالى در دنجي مهرداد سينوب
 شهر ني ضبطه قيام ائمش ايسه ده موفق
 اولاماش آنحق اوغلي برنجي قارتا كيس
 ضبط ايدرك پونتوس قرالغنه پاي تحت
 اتخا ائمشدر . حفيدى آلتنجي بيوك
 «مهرداد» سينوبده تولد ائمش و اورده
 تربيه و تحصيل كوردر ك قرال اولمشدر
 منسقط راسى اولان شهرده جسيم «عبدالر
 «ژيمانز» «پورتيكلر و سائر مبانى»
 نفيسه و معظمه وجوده كئير مشدر .
 شهر ك اطرافنى جسيم بر قلعه ايله چور مشدر
 بوندن بشقه ايكي ترسخانه و پلاموط
 داليانلري ياپد ير مش و سينوب داليانلري
 ايكنجى درجه ده اولوب بيزانسك مشهور
 داليانلري بونلره نسيه اوچنجى درجه ده
 ايدى . بو تاريخه سينوب شهري يالكز
 باقر سكه ضرب ايله مشدر .

قبل الميلا د «٧٠» تاريخه روما
 جنرال لردن «لوقولوس» سينوبى ضبط
 و پونتوسلى مدافع لري كاملا قانتجدن
 كچيردر ك اصل سينوب اهلينه حسن
 معامله ائمشدر . قبل الميلا د «٤٥»
 سنه سنه د ذيله محاربه سندن صكرده مهردادك
 اوغلي ايكنجى قارتا كيس محاربه ده تلف

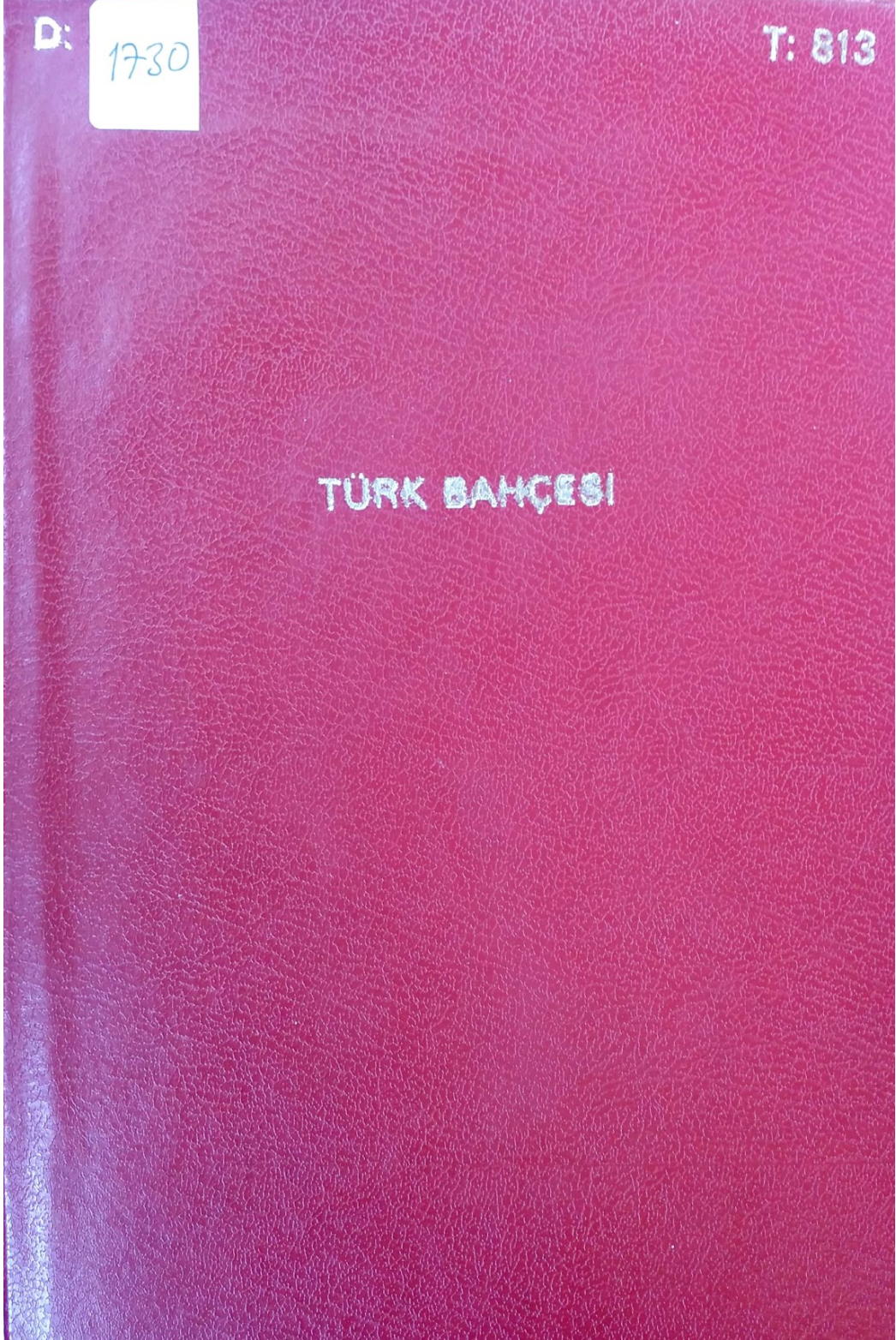
1729

2286

7813 805

Ek 5.

Bulunduğu Yer: Sinop Dr. Rıza Nur Halk Kütüphanesi, **Adı:** Türk Bahçesi-Dergi,
Dili: Osmanlıca, **Basıldığı Yer ve Tarihi:** Sinop,1339, Sinop Türk Ocağı

کافی بر چنبر ، آنايه کوره
آه بو کوره نك ، کومولسين يره

دها محافی ، اصل شورده سی
یاپماز نکاحی ، یوز غروشه امام
مختار پاره سی ، داوول زورنه سی
کلیر بش بیکه ، کلین یووه سی

فکرم پریشان ، ییلدیزم دوشکون
کیتمه یور دوزکون ، کیرکلم مکدر
بی سویلنمه ، الویرر یتیر
کزر آغلارم ، بن بویله هر کون
چونکه امام ، ساده جه دوکون

یکی جمعہ : ابوالضربہ مہمی

آنا یولنی ، یوقدر پاره
عجب نشانلیم ، زرده بولاجق
یوق بیکنه سی ، صاتوب صاوه جق
اوجوز بهالی ، او بخت قاره
نصل بولنور ، بو درده چاره

آرتدی دوشونجه م ، کیجه دن بری
آنا یولنی ، نه سقیم عادت
اولاد یوزندن ، مشوم تجارت
حقدن دیلرم ، بیقاسین دری
بو انکسارک ، یوقیدر بری

صانار بابالر ، هر هانکی آره
بر قاچ بیک غروشه ، صانکه حیوانز
آزاجق انصاف ، بزده انسانز

باقیشلر ؛ مغلوبیتیه ، یورغون نمیلر ؛
یالوارشلر ، کوز یاشلری وعد وصاله
دلالت ایدر

کوزلرک تصادم وانعطافی ایله باشلایان
مقناطیسیت ، کوزدن قلبه ؛ قلبدن
دوداغه ، نهایت بوتون اعصاب وهویت
حسیه اوقادار حاروسیال برسیرسریغ
وانجذابله داغلیرکه !

آرزو وطلبلرک ناتصور مدهش اخذتار
وانتقامنه ، معنیدار سوزوشلر جراتکارلغه
وعدم اعتماد ، برآزده تردد واندیشه یه ،
نادر آستهزایه ، کیرپیکلرده کی فراری
اهتزازلر ورعشه لر ، تدقیق و تجسس ،
سوزان انعطافلر ، اختاری بر مطاوعته ،
فسونکار ایملار ؛ اضطرابی برتسلیمیتیه ،
قویق سرزشلر ناز و استغنایه ، عصبی
ومغبر لمه لر ؛ قیصقانجلمغه ، بایغین

کذبان قیزک املی

وطن یولنده ، چوق فداکاردر
اصلا چکنمز ، ویرر وارینی
لازمکلیرسه ، حتی جاتی
أرلک ایشینی ، قلبنده واردر
حقیقتلیدر ، هم وفاکاردر

حربده بر بومبا ، آلمش کیدرمش
عثمانجیمک ، صول آلی یوقدر
کوکسنده قورشون ، یاره سی چوقدر
غازی یا شهید ، اولوق دیلرمش
بویله عزم ایدر ، جنکه کیررمش

دونوب سفردن ، کویه کلنجه
نجی ایستمش کیتمش ، آنامدن
شویله بر خبر ، کلمش بابامدن
قرق الی لیرا ، ویرلینجه
نکاح قیلماز ، تام کلینجه

کویلی بر کوزل ، آلی قینالی
کوردم آغلابور ، چشمه باشنده
تخمیم آنجاق ، اون بش یاشنده
کوجلی قوتلی ، صاری سیمالی
پک مراق ویری ، بکا بوحالی

صوردم دیدم بن ، بو یرده تنها
نجین کزرسک آغلارسک بویله
صیقلمه صاقل ، صوص اوطورشویله
دردک نه ایسه ، سویله کل زیرا
صاقلانان درده ، بولماز دوا

براز دوشوندی ، طولوقدی کوزی
دیدمی یواشجه ، نشانلیم عسکر
اولوب کیتمشدی ، کلدی بوسفر
شانلی بر نفر ، بیکیتر توزی
غازی مظفر ، قید ایت بوسوزی

منشور شعر

کوزلر و انعطافلری

جمال ضرر شیر

لاجورد کوزلر :

بردکوزک افق نامتناهسی قادار ملون،
حدودسز و درین ، معافیہ پک چوق
مرحمتسز ، اک جوشغون فیرطینهلرک
انصافسز تلاطم و امواجی ایله مالامالدر .
صاری کوزلر :

سکوتی و مغفل بر باغینلقه نظر
فریب ، فقط ثباتسز ، بر کله پک قادار
هرجائی و چیچکدن ، چیچکه قونمقاه
تذوق ایدرک - عنذلیب - ک حسی و
استعدادی ایله دائما فغانکش و میال
پروازدر

ماوی کوزلر :

چوق خیالپرست ، اهمالکار و
عدلرنده نا صادق اولمقاه برابر قیریلین
أبدی صمیمیتلری واردر .

یشیل کوزلرک :

روحه بر صوک بهار سرینلکی ویره
قیصقناج و اسرارلی انعطافلری اولمقاه
برابر ؛ پک چوق رقتجو و حساسدر .
هویتنده دائما متبدل و متحول حادثه لر
صاقلار

نظرلرده کی باقیشلر ؛ رنگ و حسی
آراماز ؛ همان عینی بر معنا افاده ایدر .
ملول نکاهلر ، یاقین فیرطینهلره ،
حزین باقیشلر ، آنی باشلا یا جق عصیانلره ،
مسترحم و نیاز کار أدالر ، اسعاف ایدلمه یین

کوزلرک متنوع ؛ سیاه ، ألا ، لاجورد ،
صاری ، مائی بشیل رنگلری ، مختلف
ویکدی کربنه هیچده بکزه مهین ، گاه
ملول ، حزین ، مسترحم و نیازکار ،
بعضاده فراری و معنیدار ، سوزان
و فسونکار ، عصبی و مغبر ، خسته
و باغین ، بی تاب و مجال ، نازان و
خرامان باقیشلری ، روحه سیال بر
سحرنا مقاوم ایله اویله طلسملی آقیشلری
واردرکه

ایلك تبسملر ، روی قبولر ، وعد
و موافقتلر ، ماجرا و سرگذشتلر صکره
یا سعادتلر ، مؤبد بختیارلقلر ، یاخودده
محقق خیمه لر ، یاشلی سرانجاملر ، بوتون
بر حیاتک اکدار و آلامی اولاکوزلرده
باشلار وینه برکون کوزلرده سور و
نسیانه قاریشیر

بونلردن سیاهلر :

نفوذی و تسخیری قطعی ؛ آتشین
اولمقاه برابر مغرور ، پک چوق مغروردر .
حیاته دهلیزلرده تتره یین نورلی بر قندیل
کبی باقار

ألا کوزلر :

لاقید ، شئون و دغدغه عالمه مستغنی
کبی ؛ ساکن و یورغون کوزوکن ألا
کوزلر ، جاذب اولدیغی قادار ، مطاو عتکار
ومونس ، بر صافیت و صباوتله حملودر

- ۱۳ -

بمزده ده بويله بر تشکيلات وجوده کتيرملري
وهان ايشه باشلاملري چوق تخني اولنه حق
مهم بر مسئله در .

مبيل اريفير

و عرقيله علاقه دار هر کسک بويله بر
مؤسسهي ممنونيتله قارشيلايه جفته شهبه
ابدله مليدر .
سپور ، ادمان بوايکي مترادف کلمه نك
منهومي ؛ قوت وزنده کي اولديغنه نظراً
مختي سوهن هرکنجک بر لشه رک سينو -

اوکا! ...

روح ينه بر ستره آلامه بوروندي ،
لطفاً ، - سني سهو دم ! - ديديك ايشته بو کوندي .
تام اوج سینه واردرکه کوزم ، خسته و بيکس ،
متروک ياشارم ، صانکه بو دنيا بکا محبس ! . .

بيلم که نيچين شمدي سونوک نجم خيالم ؟ . .
مقتون ، مهالك ، عصي نشه لي حالم ،
هر شيشم . . نهوت سنجه موجب تقدير ؛
هر نهام وار ايسه شمدي نه دن باعث تحقير ؟ . .

هر کون سکا بيک شعر منهر ايدر ايجاد ،
الطافکي بکتر ايدم اي حسن پري زاد ! . .
بر امر يکه بيک مانعه چيکنهر ، ده ويرردم ،
هر يتمه بيک حسمي باغلارده ويرردم ! . .

کور دکمي ؟ نم قلب شغفداريمي باشقه ؛
بر کيمسه ده . . ، يوق ، يوق بو تميز ، محترم عشقه ؛
عودت ايدلم ، کل ملکم ، کل بيکم کل !
وصلک کي هجرکده ، فراقکده ميجل ! . . .

- کريم رفيع -

چوق مشکلاتی اقتحام ایتش. غایه سنی
استحصاله موفق اولمشدر .

مقصدینی موفقیته تویج ایدن هیئت،
انکلیز لردن مساعده استحصال ایلدیکی
حاله پک چوق حادثه به شاهد اولمشدرکه ،
دینده بومیانده داخلدر . — مابعدی وار

الوبررکه جامی ورهبرلرک بتون تشبثاتلری
حسن نیته مقرون اولسون . یاپیلان
مساعی کندیسنک خیرینه مصروف
اولدیغنی ادراک ایتدیکی زمان صداقتک
تمثال مجسمی اولور . جمعیت ؛ ایشته
بو حسن و نیته درکه بوتون مساعیسنده پک

سپور! ...

تأثیر لراجرا ایتدیکنی عین الیقین، علم الیقین
کور میور و بوکون اهمیت بیله ویرمدیکمز
سپور ؛ ملت لک ترقیسنده مهم بر عامل
اولدیغنه شاهد اولمیور میوز ؛ غرب
دولت لرینک سپور مؤسسهلرینه ویردیکی
اهمیتک نه درجه عظیم اولدیغنی هرکونکی
غزته لرده اوقویوروز . تورکیاده ایسه
مع الاسف هنور رشیم حالنده در .

اجدادیمزک بر قاچ عصر در مهمل
بر اقدینی سپوری لایق اولدیغنی اهمیت
ایله تقدیر بوکون بزم ایچون اک برنجی
وظیفه لریمزدن معدود اولمیلدر .

چونکه روجه ، بدنه علویت
وچالاکی ، کنجلره عزم ثبات و برلک
کبی خصائلی بخش ایدر .

سپوره اهمیت ویرمدیکمزدن اسکی
تورک تربیه وسجیه سنی غائب ایتدیکمز ؛
بر قاچ عصرلق ماضی بی تدقیق ایدر سهک
آجی بر صورتده تظاهر ایدر .

سپور حیانتک انکشافی ؛ انزاله
اوغرایان عرقمزک تکرار حالانله حفته

تورک کوچی دنیاده ضرب مثل ایکن ؛
بوکونکی وجود لریمز قارشوسنده نه ایم
المحطاط عرقی به معروض قالدیغمز قابل
انکار اولیان حقیقت لردندر .

آناتولینک اک هجری گوشه لرینه قدر
سپورک جانلانیدیغنی ، بریز ادمان یوردلری
تأسیس وتشکیل ایلدیکی حالده اولدیغنه
منور محیطدن معدود سینوبمزدده بویله
مؤسسهلری مع الاسف هنوز کورمه نه -
مکده یز .

لازستان سنجاغنک کوچوچک بر
میاوری ناحیه سننده بیله ادمان یوردینک
تأسیس منونیتله قارشیلار و مؤسسینی
تبریک ایدرز .

ریاض بک افاده سنه نظراً ادمان
یوردی قلوبنک میاوری ده ایلک تشکلی
موجب مؤاخذه اولمشکن تدریجاً انسیت
پیدا ایدن خلق فوائدینی کورهرک الیوم
ادمانخیلره تماماً ظهیر بولنمقده در .

سپور قلوبلرینک چوقجه بولندیغنی
پرلرده ، او محیطک اجتماعیاتنه عظیم

محرری : **اسرار تده**
تورک وارانی

بمیل اورینفر

بکین نسخه دن مابعد -

دوشونداکری کبی بر سر رشته الوده ایدد مینجه نظامنامه موجبنه تعقیب ایدیلان غایه نك قدسیتنی تصدیق ، ایجاب ایتدیکی تقدیرده معاونت لازمه ده بولنه جقارینی ده وعد ایملشردی . بعدما جمعیتی کیزلمکه حاجت قالمه مش و میدان علنیته چقه رق برده عین اسمده هفته لق بر مجموعه نشر ایدلمش و افراد درسخانه لرینك دائرة شمولى توسیع ایدیلهرك فعالیته گرمی ویرلمشدی .

بوسعیك آز زمان صکره ثمره سی اقتطاف ایدلدی . درسخانه لر هنوزاون آیلق حیاتی یاشارکن امتحان عمومی به چکیلان افراد ، ده طوغریسی تورک ملتی ، عرقی طینتده مکنوز ذکاواستعداد خارق العاده سنی بارز و جلی بر صورته کوستردی . اوتوز یاشنه قدر اولانلر رشدی . قرق یاشنه قدر اولانلر ابتدائی درجه ده شهادت نامه اخذینه موفق اولملشدر بر بو خصوصده قطعياً به الغه ایتیمورم ایجابنده ابراز ایده بیله جک و ثائقه مالکم . او محمد جکلریمز صحنه لرده بیله محیر العقول روللر ایفا ایتملشدر . منسوبیتی ایله بهاهی اولدیغمز عرقك جد ذاتنده کی ذکاسنی انکشاف ایتدیره جک وسائط مفقود اولمازسه خارق له ابداعنه مقتدردر

خارجدن بر شخصك جمعیه داخل اوله بیلیمسی ایچون منسوب آرقاداشلرندن برینك انهاسی شرطدی . بونك هویتنی تدقیق ایتدند قید ایدلامسی تعامل اقتضاسندن اولدیغندن بو مقصدله انتخاب ایدیلن مأمورینه حواله ایدیلیر ، مأمورده بر هفته تجسس ایلر ؛ اطوار ، اوضاع و حرکتی حقدنه قناعت کامله حاصل ایتدکن صکره راپورینی ویرر ، قیدی اجرا قیلنردی . هر نصلسه تحقیق مأمورینك بونجه قید ایتندن قور تیلیمغه موفق اولان بر یوزباشی جمعیه داخل اولدقدن صکره مؤسسی و منتسبینی انکلیزره اخبار ایتشدر . ایلك کون « مال بولمش مغربی کبی » انکلیزرک سرورینه پایان یوقدی . چونکه جمعیتجیلر نظرلرنده اتحادجی واختلاجلی ایدیلر . فرار ایدرک مصرده قیام وعصیان و آناطولی ده تعرضه باشلایان ملی حرکتی تسهیله ساعی اوله جقارینه ذاهب اولیورلردی . حالبوکه بونلر هپ وهم وسفسطه ایدی . اولجه ده سویلدیکم کبی جمعیت بشقه برغایه تعقیب ایتیموردی . اساساً بشقه بر مقصد و سرگذشت پیشنده قوشه ماز . زمین ده مساعده ایتزدی . ویریلان اسملر اوزرینه پایلان بر برر استجوابه ، عریض و عمیق تحقیقانه رغماً

باغچه

اوخ . . . هاله چىقدى ! . . .

- غايه به دوغرى -

—

بيلير هانكى رسمى سبيلرله يازينك نىشرى يىنه
تأخير ايدلمش ويا ايدملك ضرورتنده قالنش .
اوزون فكر يورغونلقريابه ، بعضاً
اويقوي فدا ايدرك جانلانديريلان بر
موضوع ، عادتاً بروضه حمل صيقيتيلرى
ايله دماغك طوغوردىنى يازى ، يك
يك اوقادار يوكسك - زمان تعميريله -
شاه اثرده اولسه ؛ شهبه سز ثمره تفكر
اولدىنى ايچون حرمته لايق . . .

اوخ ! . . . تورك اوچاغنك بوندن
صكره اون بش كونده بر نشر ايدىجى
« باغچه » مجموعه سى ؛ ملتك ، وطنك
منافعى مترنم يازيلر فكر لرله بزده جكدر
« باغچه » نك ستونلرى ، ستون ديميه جكم
طرحلرى ، هر يازىجي الك اكه جكى تخم
ازهاره آچىقدر . ديكن تخملى اونك
صدرنده ير و نما بولاماز . . .

« باغچه » نك غايه وهدى ؛ ظلمت
جهالته قاراران يوللر يىزى بر آز اولسون
آيدىنلا تمغه چالشمقدر . انتشارينك
بومقصدى خادم اولايلىمى اكه بويوك
قزانبجى . وجد آور بز ذوقيدر . اون
بش كونده بر انتشاره باشلايان « باغچه »
قازانه جنى ، رغبتيه كوره جكى مظاهرتيه
كوره هيچ بر فداكارلقدن چكىنميه جكدر .
غيرت كنجلكدن ، توفيق اللهه ندر . . .

نعمانه نابت

نيز ماندربكه يوردق . سينوبده تورك
اوچاغنك تأسسيه همنسوبلرى طرفندن
برجموعه چيقار تلى دوشونش و ابي
زمان اول مجموعه نك اسمى بيله قونش ،
قيايشه سى ده سپارش ايدلمشدى قيليشه سنك
كلديكنى بيليردم . آنك ايچون او خيرلى
تشبثك ؛ فكر لرى ، حسلرى ، سربست
دوشونشلى ، حروسربست تفكر اناك
محصولى يازيلرى رسميت قيددن ،
رسمى غزته خبرندن قورنارده رق بر ساحة
وسيع بخش ايدىجك ، زمانك احتياج
روحى سنى تظمين ايله جك اولان بو
تصورك ؛ صويه دوشديكى ، كوشه ديكي
ظنيله متالم ونوميد اوليور دق . آرا صيرا
بر آرزوى نو هوسانه ايله قره له نيلن
وسينوب غزته سنه ويريلن يازيلر -
نوئى چوقدن كلوب ، كچديكى حالده -
درج ايدلمز ، زمانى كچن يازيلر ايچون
برچاره نشر تحريسيه مطبعه يه قوشار ،
آرتق چيقاق ايلك نسيخه ايله نشر
ايديله جكى وعدينى آلنجه بر آز اميد
وتسلى ، آزالان انفعال واغبراره دونر .
آلان او وعد قويلردن صكره غزته نك
انتشارينه يوم عيدى بكه ين چوققلر كى
منتظر ! . . . چوققجه و بلكه ناممجل
انتظار لردن صكره يوم منتظر كلير ، غزته
چيقار . . . فقط يازى يوق ! . . . كم

1730

2286-10

[Élisée réclus] کوره

آناطولی تورکلرینک عرفی وصف و سجدیه لری

- کچن نسخه دن مابعد -

و اصول مسافرتیه مغایر و نالایق کورور .
عائله آراسنده تورکلر حسن معامله
و عدالتی هیچ تکذیب قبول ایتمز .
قرآن کریمک مساعدسی ، پاشارک
مثالی خلافتنده اولارق آسیا تورکلری
آراسنده عمومی قاعده ؛ برزوجه در .
توزک ؛ زوجیت حقوقه غربدن ده
زیاده رعایتکاردر .

اعتیادی صورته دینلدیکی کبی
عثمانیلرده عمومیتله عائله ؛ خرسیتیان
آوروپا نککنندنده آزمتمندن دکلدر .
أو ایچنک مطلق صورته حاکم آمری
اولان قادین دایما حسن معامله کورور ،
چو جوقلر نه قدر کوچوک اولسه متساوی
حقلره مالک درلر . چو جفلق پاپمایان ،
پاشارینک اوستنده وقار و جدیت
کوستره نبر ؛ بویوکلرک سوزقونوشمه -
قاریشه بیدرلر . فقط اویون زمانی کلنجه
اوروپا چو جقلری کبی ، قوشار ، صیچرار
کولش ایدرلر ..

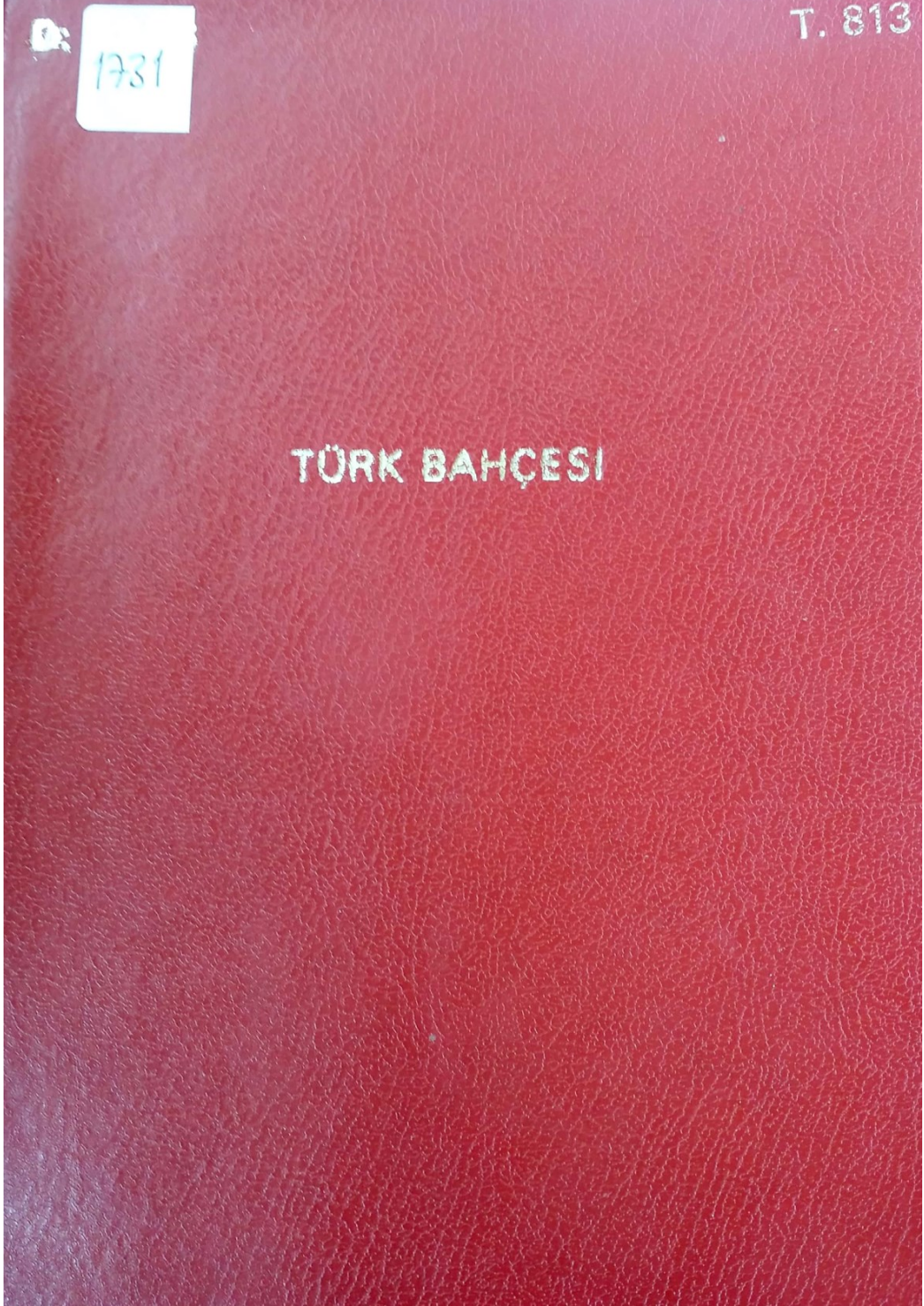
استانبول : شرف

برسیاح وارمیدرکه - حتی اک خودبین ،
اک آز اعتمادله باقان - تورک کویلو سنک
آجیق بوره کلیمک ؛ منفعتدن عاری حسن
قبولیه قارشولاشماش اولسون ؟
پایانچی مسافری کورونجه ؛ اونی
قبول ایتمک وظیفه سیله مکلف
اولان عائله باشی آدن اینک ایچون
یاردیمنه کایر ؛ کوزدل بر کولومسه مه ،
لطیف بر حرکتله اک قیمتدار خالیسنی
[سجاده ...] شرف موقعنه [باش
سدیره] سرره ؛ اوراده مسافری
استراخته دعوت ایدر و فائده لی اولمقدن
منحصل بویوک بر ذوق و محظوظیتله
درحال نیک حاضر لامغه قوشار .
بالذات کندی نفسنه حرمتی اولان
اشخاصه آچالمان حرمت ایدر . صایغیسز
تأملسز بر طاقم صورغولر صورمز :
مطلق مسامحه دینه . . . بر عجبک
قولایجه کندی قایدردینی دینی مباحثه
و مناقشه لره کیرمکدن چکینیر . اعتقادینی
کندینه کافی عدا ایدر ؛ مسافری و جداننک
سرلری حقنده استجواب ایتمکی آداب

1730

Ek 6.

Bulunduğu Yer: Sinop Dr. Rıza Nur Halk Kütüphanesi, **Adı:** Türk Bahçesi-Dergi,
Dili: Osmanlıca, **Basıldığı Yer ve Tarihi:** Sinop,1339, Sinop Türk Ocağı

کوی چوجنی

• کچمش زمان اولور که خیالی جهان دکره
 دیزلر چوجقلغمی خاطر لادم بکرمی سنه
 اول بو مکتبده بن - ا - اوکندیره
 - ب - تکنه به بکنزه ر دیه او قومشدم.
 کچن زمان هیچده اونودلمايان ثقیل
 عادتلری سیور وکله بهرک کوتورمش . . .
 فرق ترقی ده بو کون ایله دون آسنده
 بک بیوک وشایان شکران بر تضاد وار .
 یالکتر کوی مکتبلر مزده داها عصری
 بر تکامل کورمک ؛ موجودیتیزک
 تمللری تشکیل ایدن ویلومنزک اوغللری بی ده
 یاریشکی حیات مجادله سنده بتون تجهیزات
 علمیة عصریه ایله مجهز اوله رقی بر عرفان
 اردوسی حالنده یتشدیره بیلمک ایچون
 اولری ده شهر مکتبلر منز مثابه سنده نظر
 اهمیتدن دور طو تمامق لازمدر شهرلی قدر
 کویلو ده ده ترقی به، رفاه، تکامله استعداد
 وقابلیت واردر . فقط بوتون بونلر هنوز
 طومور جق حالنده در طومور جقلرک انکشافی
 فصل ضیابه حرارته محتاج ایسه کویلو مزده
 تشویقه محتاجدر . سوزلرمی بیترمه دن
 شوزاجقمده وظیفه سنک اهمیتنی بحق
 مدرک اولان چیفتلک مکتبی معلمی
 حمدی افندیکن کوستردیکی اهتمام وتقیددن
 طولایي خاصة تشکر اتمی قید ایتمیکی
 وجیه دن عد ایلم .

عبدالواحد

کچنکی نسخته ده کوی قادیندن بحث
 ایتشدک شوستونلرک هجومی نسبتده بر
 پارچه ده کوی چوجقندن بحث ایده لم .
 امینم که محترم قاره و قارنلرک نظر لری ؛
 کویلی و کوی حیاتی لوحه لرندن یورولماز
 بالعکس شهرک دغدغه سندن بر سوری
 کورولتوسندن اوزاق یشیل اورمانلرک
 سینه صافنده صبور و قناعتکار یشایان ،
 تنز ایمانلی نزیه قانلی همشه هر یلر منرک
 حیاتی تدقیق و تشریح ایتمکه
 بالعکس ذوق و مطالعه لرینی تطمین
 ایتمش اولورم ظننده یم بو ظنی وطنک
 سعادت حالی مملکتک انکشافک کویلو منرک
 رفاه و بختیارسی ایله قابل اوله بیله چکی
 دستور لایزالی حقنده کی ایمانم تأیید
 و تقویه ایتمکه در . کچنلر ده مرکز
 ولایتدن وقوعبولان انفکاکمه سیدوبک
 چیفتلک قریه سی مکتبته اوغرامشدم .
 طرز جدید اوزره تعلیم وتدریس اولنان
 چوجقلر ده کوردیکم استعداد و کمالات
 قارشوسنده بروقفه تقدیر کچیردم . آچیق
 وتمیز آللی کوی مینی مینلر نده تحصیله ،
 علمه ، انکشافه او قدر یور کذن کوکلدن
 خواهش وار که . . . قلبمدن : شهر لیلر
 مکتسبات علمیة لرینی سی قابلیت لرینه دکل
 صرف مالک اولدقلری وسائط تحصیلیه به
 مدیوندرلر . قناعت کچدی .

صريه [*]

ئولونم سيله رسه ، سيله ر آجيجي :
چاره يوق او كولماز بودرين يارا .
حوريلر حاضرلار سنك تاجكي ،
دنيابي كورورم بن ده قاب قارا ...

§

هپ سينوب اونبشدن يتشه قدار ؛
دو كه يدي روحك صوك شكراتي ، ..
هبهات كه : چيقمادي اونبشه قدار
كوستردى ديكري تام كفراتي

§

نه يازيق ، نه يازيق دكلى ايوا .!
كورمدى سن كبي فدايئسنى
اولورمى داورانمق بو قدر كستاخ ؟ ..
بولورمى ، اوله جك بردهاسنى . . .

§

آغلا ساق ؛ كيدندن كرى كنن يوق ،
آنه كه چوق صبر ورسين اولومولا . .
قرداشدين سنى ده سوردم پك چوق .
جنتده يانكده بكاي ر حاضرلا ...

معلول ضابطاندىن

نعمان ثابت

بو بولك شهيد محمود ندیم بلك روح پاكنه ،
آه ندیم ! آجيجى ناصل آكلاتسه م ؛
ئولومك كوكلنى اريتدى ، كيتدى .
هركى بن كبي ناصل آغلا تسه م ؛
كوزيمك ياشلرى چاغلا يوب بيتدى ...

§

عمرده سزمه دم بويله تاثر ؛
صارصيلدى بنلكم دريندن ، درين .
نهابت بولورمى بويله تحسر ؛
قازيلدى مزارك درينمى ، درين ! ...

§

سن فولدك حسلم سيلندى بوتون ؛
سوزلرم قلبمه اوماز تر جان .
كوكلره ديكيلدى سياه بر ستون ،
آغلا دى ، آغلا دى زمين ، آسمان ! ...

§

قورتاردى ماتى شانلى اولومك ؛
ياشاماز بو وطن بويله ئولومسز
هيچ نهوت ، ئولومدن يوقدى دونومك ،
اويله بر يول كه : كرى دونومسز ...

{ * } نعمان ثابت بلك تصورلرى كبي ، شهيد محترم ندیم بلك افولنه يالكنز آشنالرى ايله
محدود ذوات كوزياشى دو كه مش ، بش اون كيشى آغلاماشدر . « چارداق تپه » قهرمانك
ئولوى او كنده بونون بلده كر كادن هچنيرمش وايكده شدر . آرقداشمزك يازيلرنده نظره چاربان
هيجانلى ر تاثر جوشقونلنى وار . يالكنز آين اولميدرلر كه : شهيد ندیم ، بو بويوك عسكر آراسدن
غائب اولقله اونوتولمادى . مملكت اونى ايدىل نابنده ياشاتمق صورتيله شكرانى اوده به جكدر .
* تورك باغچه سى *

پاڻه نعتيت

اوتوزبشنجى آلايك برنجى بلوك قوماندانى ايكن سقاريه حربنده چارداق تپه
 موقعنده قهرمانجه چارپيشه رق مجروح دوشن و اوزماندن برى تحت تداويده
 بولنان سينوبلى يوزباشى نديم بك قرده شمر ۲۵ كانون اول ۱۳۳۹ كوني آلايغى
 ياره لرينك تاثيريله قافله شهدايه التحاق اينلشدر . شهيد مغفور مكاتب حربيه دن
 نشأت ايتمش خلوق ، فداكار ، متواضع و پك ذكى برهمشهر من ايدى . غيبوبت
 ابديه سى بتون همشهريلرينى پك زياده دلخون ايتمشدر . فقط وطنك قورتوليشى
 بولنده افناى حيات ايدن بو بويوك وطن آرسلانتى و امثالنى سينوب كنجلكى
 هر زمان قلبنده يشانه جق و اونلرك نامنى الى الابد اونوتيمه جقدر .
 سينوب تورك اوجاغى اولو تا كريدن شهيد مغفورك والده سنه صبرلر و يرمنى
 ديلهر .

و ایتالیاده عصر لرجه توطن ایتدکاری
آثار مکتوزه تاریخیلرله آکلاشیلیور .
بونکله برابر « پلازی » لر کندی
زمانلرینک دیوار و قلعه انشاجیانی
ایله مشهر اولوب حتی بونلرک ، کاهی
ایشلمش و کاهی ایشلمه مش بیوک بیوک
طاشلری اوست اوسته قویه رق وجوده
کتیر دکاری منتظم قلعه لر « کیتلویس »
نامنده کی دیولرک انشا کرده سی اولدیقه
ظن حاصل ایدیلیردی . و یونانستانک
« تیرنتوس » مکینه ، ارغوس و سکیئون
و ارخونتوس « نام اسکی شهر لرینک
بانسی دخی بونلردر .

یونانلیرک - اسکی اصول و عادت لرله
حرفات اشعار و اوزانی فنیله لیلردن
آلدق لرین تاریخی قید ایدیور . شمدی
بوراجقده بر آرتوققه ، سیدوب قلعه لرین
وجوده کتیرن طاشلرک حجی و ایشلمه لرله
سر حوم جمال پاشانک بحریه موزه سنه نقل
ایتدیردیکی سر طاش اوزرنده کوربان
لانن حروفاتلی کتابه یی کوز اوکنه کتیر
ایسه ک سینوبی شهر حالنه افراغ و قلعه لرین
وجوده کتیرنلرک « پلازی » لر اولدیقه
دائر قناعتمز قوت بولور .

همانلی ناحیه سی مدیری

جمیل

مذکورده یی ، اولایونایلرک - ای یونان -
قبیله سنه منسوب بر طاقم مهاجرلرک
تأسیس ایتمش اولمالریدر . حتی بو
« ای یونان » نسلدن اولوب ده بالاخره
سیواس حوالیسنه هجرت مجبوریتنده
قالانلر اوزمانک بو خالی اراضیسنه دخی
« ایونیا » دیمش لردر که الجأت تاریخ
اعتباریله بوندن صکره قیاد و فح و سیواس
نامی سوبلنمکه باشلامشدر .

صره سی کیش ایکن بشقه مثاللرده
ذکر ایدلم . خر بوط آیالتی نه - صوفن
و قومازن - طرزون آیالتی نه « قولکید
پون ، خداوندکار « بی تی تی ، محازی ،
قره مان « پام فیلی ، فریحی ، قسطمونی به
« پاقلاغونی ، الخ دنیلدیکی کی « قصد کی
وار مونی ، تاریخ اساطیرک کتیدیلرنجه
یائق بر جمله سی و قسطمونی ده بوجهانک
شانلی بر علمیدر .

بزشمدی سینوبه ده اسم ویرمه دک .
یالکز قبل المیلاد ۱۲۲۶ سنه سنده سینوبه
ایلك دفعه آیق باصان « پلازی » لراه
بونلرک آثار انشائیله لرندن بحث ایدم جکیز .
معلومات تاریخیه به نظر آ یونانستانده اک
اول « پلازی » قبیله سنک توطن ایتدیکی
و یو قومک بالاخره کوچک آسیایه یی
« خداوندکار ، آیدین ، قسطمونی طرزون
ارضروم ، قونیه ، آطنه ، سیواس ،

سندہ ، قرانتہ ملازم آغا اوطورمش ،
نار کلبہ سنی قوقورداتیور ذہناً آغابکنی
زیارتہ کلن شرین قیزی دوشوینیور
واونک عودتی بکله یوردی .

بر آز صوکرہ ؛ ژولیدہ قیوراق
رموزون خطولری ایله سالانارق ،
شوخرفتاری ایله سندہ لیه زک کلییوردی .
پاندهده سیاه چارشافلی . وچہسی قابالی
بر قادین دها واردی . ملازمک یانہ
باقلاشدینی زمان ، قیرمزی دوداقلرینی
باغین بر تبسمہ ترک ایدہ رک آندہ کی
باکتی اوزاتدی . وقتک کچ اولسنہ بناء
آغابکنک تخلیه سنک یارینہ یالیدیغنی ،
پاکتی معاينہ دن صوکرہ لطفاً کندیسنه
ویرمه لرینی سویلیہ رک ، ایلرله یز رقیقہ سنہ
بشمک ایچین استعجال ایله یورودی . .

آقشام یوقلمہ سندہ ، موقوف ، سابق بر
قائم مقامک فرارایتدیکی زیارتہ کلن برکنج

قادین طرفندن نوبتچی ضابطی عیدالسلام آغایہ
براقیلان پاکت دہده فرارینک البسہ لرینک
چیقدیغنی - بکر آغادہ - کورولتولرله
اعلان اولنور ایکن ؛ ژولیدہ ایرتسی
کونی آناتولی یه کندیلرینی قاجیراجق
موطوره اوافق ، تفک اشپالرینی حاضر لایور
قائن والده سنک حیرتلری آراسینده
چینغیراق کی مہادی قہقہہ لرله کولویور .
— آمان منیر! . . دیوردی . چارشاف

سکا نا قادرده یاقیشیورمش . . . یاقودن
چیقار ایکن ، قیرملازم سنک پچہ کی
آچوبده بیقلی بر قادین اولدیغنی کورسہ
ایدی . .

منیر زوجه سنک بیکلری کولن
سہ ویملی کوزلرینہ درین بر منت وشفقتہ
باقارق :

— ممکنمی ایدی؟ . . ژولیدہم ؟ . .
قادین الکبیوک قوت . . . دیوردی . . .

سینوب تاریخی

مقدمہ بر مطالعہ

— یکن نسخہ دن مابعد —

لسانلری اوزرہ ایالات محیطنک تشکلات
ارضیہ و خاطرہ تاریخیہ کورہ بر اسم
ویریلوردی . . . تہ کم - فوسہ دن میلیہ قدر
متمد اولان - اجلہ های بونیاہ دنیلمشدرکہ
بو اسمک تسمیہ سنہده سبب حوالی

معلوم اولدیغنی اوزرہ ازمنہ قدیمہده
شہدیکی شهرلرک اکثریسی تأسس ایتماش
اولدیغنی کی مؤسس بولنا نلرده یا متوطن
قبائل و اقوام و یارینلرینک اسمیله
آکیلور . ویاخودده بونلری کندی

چر چيو له ديكي چهره سودا كاري ملازم
آغانك نظر لړني چوق طاتلي بر ذوق
وتماشايه او قشامشدي .
يانلرينه كلديكي زمان طوردي ومنيره
خطاباً !

— عزيز ! . . . ديدى . بو خانم
نه كزدر ؟

منير ، بو چوق عادى وقبا سؤال
قارشوسنده عصيلىشمشدي . بلكده
ترس بر جواب ويره جكدى . ژولیده ،
قرانته ملازمك قولاقلرنده اك آهنكدار
بر موسيقى نك نشئه مستيسنى ياشانان
سى ايله :

— افندم ، ديدى . آغابكم ! . . .
فقط امر بيورسا كزده شو او طه ده ايكي
دقيقه كوروشسك ! . . .

بللور بر سسك ايسته ديكي ، شن
و چوق جاذب كوزلرك مونس براداي
استرحام ايله ديله ديكي بو طلبك عدم انفاذ
واسعافى ممكنميدى ؟ . . .

قير ملازمك دوداقلرى بايغين بر
بسمله آچلدى :

— پكي سلطانم اما ! . ديوردي .
بو سنك آغا بلك نه يامش ! . . . صاقين
شو اتحاد جيلردن اوله سون ؟ . . .
بر دقيقه صوصدى و صوكره علاوه
ايتدى :

— پكي او طه يه كيرك . . . سزه ياريم
ساعت مساعده ؟ . . .

بويوك قيونك او كنه آتديغى صنداليه .

و بر آزده ده قولته بر توالت ايله ، الكلو كس
مانطوسى ايچنده كوره ن قائن والده نك
حيرت و ترددى ، آشكار بر تله فله
دوداقلرينى قيميلداندى :

— آيول خانم ! . . . قوجه ك حبس ،
بر آزيوزك قيزار ميورمى ؟ . . . بوبله حمامدن
چيقاركي ! . . . آچيق صاچيق نره يه ؟ . . .
ژولیده ، اوافق بر پاكتى زمين
اللرى آره سنده صيقه رق ، شوخ برادا
ايله ساده جه :

— تفصيلات ايچون آقشامه قدر
مساعده بيوريكز او ملازمى خانم افندم ديدى
واو نه كينك لاحوله لړني ايستمه ين بورودى

— بكر آغا — قوريدورلرى صوك
درجه ده غلبه لقدى . موقوفلر ، سونكولى
محافظلر آره سنده كلن زيارتچيلر ايله
كوريشه بيلبورلردى . . .

قپوچي قلبه سنك او كنده ژولیده ؛
آلنده اوافق پاكت اولديغى حالده بلكه بوردي .
كنج قادينك مستثنا ظرافتى ، نظر لرى
دعوتكار توالتنى ؛ چوق ادالى موجوديتنى
ضابطلر ، محافظلر ، زائرلر بتون كلوب
وكچن تقدير ايله سوزيورلردى . بر آز
صكره منيرى بر محافظ چاووش كتيردى .
الى قير باجلى قرانته ، آلايلى بر ملازم
موقوفلرى و زيارتچيلرى مغرور نظر لرى
ايله سوزه رك يا قلاشيوردي ،

ژولیده نك فتان و سحر كار موجوديتنى
زنكين تناسبي قيورجق ايپك پوقله لرينك

زواللی منیر دیمک که اوچ کوندر موقوفدی
شبهه سز بیک درلو اذیتلره ؛ سفالتلره
معروضدی . اونو ناحق یره آتھام
ایتدیکنندن ، منیرک چوق مونس و خلوق
اولان خاطره سنی ائجیتدیکنندن دولای
ژولیده نك قلبی آجی بر حجاب وندامتله
اوزولدی .

قائن والدہ خانم علی العجلہ حاضر لاندی
کنج زوج و زوجه نك بوتون نقود
موجوده سی اولان بیک لیرایی آلاق
اوغلونی بکر آغاده آرامغه قوشدی .

کنج قادین ؛ هیجانلی وحمالی ، قائن
والده سنی دیکله یوردی :

— آه قیزم ؛ .. منیری کورمه !
اوچ کونک ایچنده او قادار بوزولمش ،
دیکشمش که ! .. آمان چوق مراقلاندم .
نه ایچین توقیف ایتدکیرینی ، چوجنگ
نه صوچی اولدیغنی ، نه جزا ویره جکلرینی
باری سویله سهر ! .. .

ژولیده عصی صوردی :

— پکی آما . . . منیره صورما -
دیکز می ؟ پاره نه ایچین ایسته مش ! ..
قائن والدہ نك امید سز بر رعشه صولوق
چهره سنی قیریشدیردی :

— بر قسمی رشوت ویروبده
قور تولویور لر مش آما . قولایی بولا مادام .
ژولیده دهافضله دیکله مه دن چیقدی .
بر آرزو کره چار شافلانمش اولدیغنی حالده
تکرار سالونه کیردی .

کلینی هر زمان کنندن دهامعتنا واهتمالی

اضطر ابدن مور برر خط کولکه لنتشدی .
صولان کوزه لکنه ، بیقیلان سعادتنه
صون آمانک انکسارینه ، آجی بر
بوتون آمانک صیزلارکن :

— مادامکه ، منیر بی چابوجاق
اونوندی . دیوردی . آرتق بو اوده
قالق ، کوهزه بر قائن آنانک هیچده
جکلهمین قیدو تحکمی آلتنده قیور اتمقده
صانکه نه ایچین ؟ .. .

باباسنک اوندہ ، دها آسوده یشایاماز ،
کوکلی ده ایسته دیکی کبی آو تاماز میدی ؟ .

قائن والدہ نیازکار بر ابرامله :

— اوخ قیزم هله یارین اولسون ..
بلکه بر خبر چیقار . . دیه یالوار ییور ،
ژولیده معند خیر چینلقلرله بهمه حال
کیده جکسندہ اصرار ایدیوردی .
ایچری به کیرمن خدمتی قیز آلتنده کی
قارتی اوزاتیر ایکن ، اورکک بر آدا ایله :
— کوچوک خانم افندی . شمدی
پوسته جی کتیردی .

دیهرک چیقدیغنی زمان قائن والدہ
استعجال ایله صوردی :

— ژولیده ! .. کیمدن قیزم ! ..
کنج قادین ؛ قارتی او قور ایکن
سنده عصی براهنزاز دالغه لانیوردی :
« ملک ژولیده :

« اوچ کوندر (بکر آغا) ده
موقوف چاماشیر و موجود پاره ایله والدہ بی
بکا کوندرک . »

ایکینسی ده حیرتله صوصیور لردی .

اوگمه ایریلی ، اوقالی دیزلش بر
صره صندوقه لر . . .

دودا قلم ؛ بش اون دقیقه قیلمی ایدی .
دعام بیتدیکی زمان ، اتکایتدیکم دیواردن
صیریلدم و معبدك قپوسندن ، یورغون ،
مجالسز طبقی بر خیال کبی سوزولور ایکن
اختیار امام افندینک ، کسک ، تترهک ،
فقط چوق ، پک چوق ووخانی حلاوتلی
سسی حالا قبه لره لاهوتی عکس لری
براقیوردی

رمیده مهال

آلتون ، پاره ، بتون [دبدبه لر طنطنه لر
شانلر ، آیلر] هرشی ، هرشی اوقادار
آلدا یچی ویالانچی که

برکون هپسنی ، سر ایلری احتشاملری
سوکیللری براقه رق قارا کلقاره کوچک ،
کیچ و طوغله دن بر لحدک ابدیتنه کومولمک !
عشق لر ، سعادت لر ، املر نه ایچین
بو قادار مغفل ، قوشدیغمز ، یورولدیغمز
عمر یوللری برهیچ ، بر سراب مؤبد !
کوزلری و اللری آچدم . . .

فانتازی :

جمال نور شید

الکبیر قوت

محرری :

باشنی یاصد قیلر آراسنه صوقارق
قیصقا نجلغک هویتنده جانان دیردینی ،
تسکین و ازاله سی نا ممکن بر اختلاج
و کابوسی آراسنده هیچ اویو یامادی .
صباحه قادار تمادیا آغلادی .

عشق و تاهل ، بوتون باکر املری
کنج قیزلغک صاف و نزیه تخیلاری
بویله ایکی کونده صولغه محکوم عمر سز
چیچکلرمی ایدی ؟ . . .

آینه یه باقدینی زمان ؛ کندیسنی
حسن مستثناسندن چوق اوزاق ،
چیرکین ، پک چوق چیرکین بولدی .
بیلدیز سز کجه لرک دریندکلرینی آکدیران
کوزلرینک آلتند ، آغلامقدن و

ژولیده ؛ صبر سز لانیور ، هیچ
وقوعی اولمادی حالده ایکی آقشام دیری
زوجنک اوه کلمه مسی کبی فوق العاده بر
خادنه نک تولدایتدیکی شهبه و قیصقا نجلغک
آدا و هیجاننه مغلوباً چیر ییشوردی .
میر ایله اولنه لی هنوز ایکی آی
اولمادشدی . زوجنک بو قادار قیصه بر
زمانده کندیسندن بیقهاسی ، مسعود
آشیانی اهل ایده رک ، محقق ، کیرلی بر
قادین اتکینک آرقاسندن قوشهاسی
سنج و کوزلر ایکن ؛ کندیسنتک الیم
بر متروکیت غیر منصفانه ایله ترک ابدلمسی
نه عذاب ذولو اشکنجه ایدی .
اوچنچی کینجه ده ؛ قاریولاسنده یالکنز

قادين يازيلرى

مشوره :

اسفنديار تېرەبە سەندە :

- بنت المختاره -

چوق اسكى برهوا ايچنە روحم بوتون
 هويم يوكسليور ، اوچويور ، قابالى
 كيرپيكرم آراسندە ، آيدىنقلرلە ؛ چوق
 نورلى قنديللر ك تترەيشلرني كوربيور
 كېيىم

شمى مزىن ، اساطيرى براسفنديار
 سرايندەيم . اوزون وقراكلق دهليرى
 ايشىلانديران چيرالرك ايسلر دومانلر
 هيچدە نى تيكسيندريميور . غراملى ؛
 بويولى ، شعرلى بر رايحە ايچنە ميسىت
 ويپوشم . . . قولاقلمدە كسكىن امرلر ،
 حايقيريشلر چينلايور . مسترح و نيازكار
 آغلايشلر ، سوزشلى و سخرلى قادين
 هيچقيريقلىرى دويويورم
 جېھەمدەكى قيو ، بردن آچلدى .
 دېدەلر ، زيت و اختشماملر ، صيرمەلر ،
 آره سنده بر تابوت چيقور
 ايدن بيوك اسفنديارك جنازەسى
 صوكرە ؛ باشلرى اوكارينه دوشوك ،
 ساكن وساكت ايلرلەين بر قافلە
 هر طرفدە ماتملى برسكون ، ملال دولو
 برسسىزلك وار . يالئكزاچرىدە متمادى
 قادين هيچقيريقلىرى اولاسە !
 كيرپيكرم قپالى جالا دوشونيورم .
 ثروت ، سلطنت ، شان ، شرف ،

معبدك قپوسندن اچرى يە كيرديكم
 زمان ، درين و چوق الهى بروجدو خشوع
 ايله تترەدم و غير اختياري كيرپيكرمى
 قاپادم .

شمى اويلە حس ايدبيورمكە ،
 باشايانلردن ، انسانلرك كورولتولردن
 هاى و هويندن چوق اوزاق بر محيط
 نورانور و برساي بهشتى ايچنەيم
 اوكمە . صيره لائمش صندوقلردە ،
 سنەلرك خير پالامادىنى ، كيدرمەديكى ،
 شتون كذشته نك اسكىتەمدىكى بر وقار
 ولاهوتى وار

زاويه دە ، يتمشك بر امام افندى ،
 بر آزيست و دها چوق خزنلى ، تترەك
 سسى ايله قرآن كريم تلاوت ايدبيور .
 اونك انجە ؛ نارين سسى اولودە ،
 شادير وانلرك كئارندە چيرپننن كوكر جينلرك
 قناد شاقيرتيلرى بعضاً صوصدرييور ،
 فاصله لاندرييور . كلمەلرك ؛ معبدك
 قبه سنە براقدىنى طنان عكسلر ، ايكيلىلر ،
 بزئانیه قادر دويولمايور صكرە
 ينە اوطاتلى ، رهاوتكار الهى سس ،
 امام افنديك تترەك و چوق حلاوتلى
 سسى

صانكە يوزلرجه سنە اولە عائد و دها

سویله یورلر . بو طوغری دکدر . فقط اونلرجه معلوم اولمیان بر سبیدن ایلری کلیور . شمده یه قدر قره صبانله سوریلن تارلار دائما سطحی وعینی درینلکده دره . حالبوکه پوللق دهها درین حفریات یاپه جغندن طبقه تختانیده کی حام طوپراغی اوستنه کتیره جکدر . بو طوپراغک ایچنده غیر قابل تمثیل مواد اولدیغی ایچون نباتات اوندن استفاده ایده مز . وعینی زمانده اوست طبقه ده بولنان و زراعته مفید اولان « نیتریفیکاتور » میقروبلری آلت طبقه یه آلتده کیلرایسه « ده نیتریفیکاتور » میقروبلری اوسته کلدیکندن اجرای فعالیت ایده مز و نباتده اوندن استفاده ایده مز بو حادته یه « نیتریفیکاسیون » حادته سی دیزر . بونک ایچون برنجی سنه پولقله طپراغی آز درین سورملی . وسوریلن محلی اوسنه علی حالیه براقوب ایرتسی سنه زرعیاتی یایمق ایی نتیجه ویرر . یوقسه برنجی سنه پولقله حفریاته یاشلار باشلاماز زرعیات یاپیلیرسه نتیجه نک ایی اولدیغی تجارب فنیة دن آکلاشمشدر .

مابعدی وار

زراعت مکتبی مأذونلرندن

قره جه ویرانی

علی رضا

قسمدن استفاده آنجق تارلاریمزه پولقلرک کیر مسنه باغلیدر یوقسه کوندن کونه حاصلات مقداری تنزل ایده جکدر بوکون اوروپایی کوزمزک اوکنه کتیره جک اولورسه ق غایت آز و دار اولان اراضیلر . ندن قالدیردقلری محصولی کندیلمی صرف واستهلاک ایتدکن ماعدا دنیانک هر طرفنه سوق و نقل ایدیورلر بو آنجق فن زراعتی ایی بیلیمک آلات و ادوات زراعیه یی استعمال اینک ایله قابل اولیور اوروپاده بوکون حیواناتی ، چیفتلکدرده قوللانمیورلر . حیواناتک برینه الکتریفقه ایشلر زراعت تراقتورلری قائم اولمشدر بزده هنوز پوللق تعمیم ایتمکدن صرف نظر پوللی کورمه یی کویلی و چیفتجیلریمز چوقدر . والحاصل تارلاریمزه پوللق وحی قابل اولورسه زراعت تراقتورلری صوقارق و بونکله اجرای حفریاته چالیشملی بز بونک ایچون ده کویلیلر بر آرایه کله رک صندقه ، جمعیت ، شرکتلر تشکیل ایدرک مملکتتمزک زراعتی ترقی و انکشاف ، چالیشه جق اولورلرسه بزده اوروپاکی ترقی وحی اونلره رقابت بیله ایدرز . بعض کویلیلریمزده پولقله تارلارینی سوردیکنده اکیلن نباتک برکتسز اولدیغی

زراعی :

مملکتتمزک زراعتنه بر نظر

طوپراقده کی مواد غدائیه نك آزالدیغی ونهایت اونباتاتی بسلیه میه حك درجه ده فقیر قالدیغی کوریلور . ایشته طوپراغه کوبره ویرلمه سننده سبب بودر . نباتات طوپراغدن آلدیغی غدایی بدایتده انسجه سنك تشککنه صرف ایدر و کاله طوغری ادامه نسل ایچون میوه نرندن تکاشف و تراکم ایتدیردك دانلرده در انبار ایدیور . بناء علیه انتاش زمانندن حصاد زمانه قدر طوپراقدن بر چوق مواد غدائیه آلیور . بویله جه دوام ایدرك اویله بر زمان کلیور که طوپراقده مواد نامیه نامیله حزئی برشی قالیور که اوده نباتی بسلیه به میور . مملکتتمزده حفریات یاپدیغمز قازمه نك دلیکنه اوزونجه بر آغاچ طاقق صورتیله وجوده کتیریلن قره صبان طوپراغی آلت اوست ایتمک قابلیتنده اولدیغندن وعینی زمانده طوپراغك طبقه تختانیسنی چیقارده مدیغندن طوپراغك اوست طبقه سننده آنجق ۷ - ۸ سانتیم بر قسمندن استفاده ایتدیور بو حفریات اوزون سنه لر اوست طبقه یی اشغال ایدیور . آرتق بو طوپراقده حاصلات اولیور . مملکتتمزده اعاده قانونی موجبنه بو عقامتک رفع ایچون ۲ - ۳ سنده بر کوبره ویریلیور که بونسکله بو احتیاج تأمین ایدیله مز . قره صبانك اوجی بیله دکمین آلت قسم زرنکین بر حالده قالیور بوزنکین

مملکتتمزک اکثر حوالیسند زراعت متوسعه اصولی جاری اولقله برابر یاپیلان زراعتدن استفاده پك دون درجه ده در . چیفتجیلریمزک اکثریسی بتون مساعیسنی نازلارینه خضر ایتدیگی حالده قالدیردیغی محصولات بره فضله فضله ۴ - ۵ درجه سنده در . حتی اویله سنه لر اولیور که تخم مقداری بیله آله میور حالبوکه زراعتدن مقصد اصغری بر مواد ایله اعظمی کار تأمین ایتکدر . تور کجه مزده ده بونی تأیید ایدن بر ضرب مثله « بره بیک ویرن انجق زراعتدر » دیزر . طالبوله بونلر بوکون طوپراقده دکل آغزیمزده در کذا اسکی دده لریمزله زراعت حقنده قونوشه جق اولورسه ق اسکی زمانده طوپراقلرده برکت چوق ایدی شمدی برکت قالدی دیرلر بومسئله یی زمانک فذالغنه عطف ایدرلر . عجبا بو طوغر ومیدر ؟

دوشونیه جك اولورسه بوندن برایی عصر اول هر هانکی بر طوپراغه زرع ایدیلن حبوبات و سائر نك بره نسبتی ۲۰ - ۲۵ حتی الیله قدر چیقیوردی . فقط بومسئله تمامیله بوکون بر عکسدر . نباتاتک انساندن هیچ فرقی اولدیغی و انسان کی مختلف مواددن استفاده ایدرک کاله کلدیگی نظر دفته آله جق اولورسه نباتاتک طوپراقدن کندیسنه لازم اولان غدایی هر سنه تدریجاً آله رق

بر آز جغرافياسنى ، بر آز آبدەلرېنى
 ودها چوق علم ، اقتصاد ، تجارت و
 صنايع ساحەلرنده بوکونكى وضعيتى
 ويارين ايچين نەلر مژدەلديكى كورمك ،
 اوكرنمك ايستيورز . «كوجك حكايله»
 پك كوزل ، بوکوزلاسه بر آز سينوب
 قوقوسى قاريشديريله بيلير . نظم قسمكز
 بر آز فقيرجه در ، بو ايسه بر بوشلق
 تشكيل ايتزومكمل اولميان منظومه لركده
 ردی لازم كلمز . نظم قسمكزك مسلكى
 تشويق اوله بيلمك ايچين بو كې اثرلى
 درج ايدەرك آلترينه قيصه مطالعه لر
 يازمق پك ابي بر اصولدر . آنجق محلى
 حوادث قسمكزك اولماسى بيوك بر
 نقيصه در ؛ ظن ايديورم كه قضاير كزلرنده
 مأمور و معلملردن كوكللى مخابر تامين
 ايدە بيليرسكلز . حجمكزك كفايتسزلكى
 پك ابي آكلايور . ورغبت نسبتنده
 بيويوب حتى هفته ده بر حيقه بيله جككزه
 امين بولنيورم .

استانبول پياسه سنده بر بايع تامين
 ايدەرك صائيشى آرتديرمه كزى رجادن
 بشقه سوزوم قالمدى . سزى و تورك
 اوجاغنى حرارتله تبريك و اللهدن
 موفقيتكزى تضرع ايدرم .

هكبه لى آطه : على صبر امير

اولمديغنه امينم . بز استانبولده عرب
 و فارسى غرامرينى اك درين مزارلره
 كومدك و سوكىلى ديلمزى يبايجى ديبلر
 محكمك قاپيتولاسيونلردن قورناردق ؛
 كرچه بو ايشى هنوز بيتيرمش و نام بر
 ظفره ابرمش دكلز ؛ لکن اعتراف
 ايدرسكلزكه استانبولده نشر ايديلن
 غزته ، رساله و كتابلرده عرب وعجمك
 شيودمزه اوييان لغتريله جمع و تركيب
 قاعده لرينه پك آز ير قالمشدر .

سزده بويلاه ياپيكلز ؛ افاده بحثنده
 بو مسلكى طوتيكز ؛ حتى ديشاريدن
 كلن يازينر اوزرنده بيله قلمكزى
 كزديرەرك بو يوكسك ؛ حقكزى
 قوللانيكز . اكر ولايتكزده فرسجه
 و عربجه عاشقلىرى - استانبولده كيلردن
 چوقسه دوغرندن دوغرى به فرسجه
 و عربجه يازسونلر ؛ سز تورك باغچه سنك
 صحيفه لرنده قوزموپوليت برديلك غرابته
 ير ويرميكز و بو سوزلرمده كى چپلاقلى
 صميميته باغشلاييكز . اكر سينوب
 ولايتك و ديكر قارئلر كزك عمومى
 سويه سنه خطاب ايديورسه كز ، اكر
 تورك اوجاغنك فكرلرينى نشر دچاليشيور -
 سه كز تمثيلريمى هر حالده قبول ايدە جكسكلز
 نثر قسمكزده سينوبك بر آز تاريخنى ،

1731

بغچه منزه :

صمیمی برتدقیق و تنقید

مناسبتیله مؤلفنی تبریک ایتمکی اوده نسی واجب بر بورج بیلدیگمی سویلیه ایم .
و سوزیمی اصل موضوعه نقل ایدیم .
رسمی برغز نه اولدیغی شرحندن آکلاشیلان
[سینوب] حقنده بر آز لوفال و اوریزینال
اولسنی تمیندن بشقه سوزوم یوقدر ؛
لکن « تورک بغچه سی » ایچون باقکیز نهلر
دوشونیورم :

مادامکه تورک بغچه سی ، سینوب
تورک اوجاغنک افکارینی مروجدرشو
حالده سینوب تورک اوجاغنک پیشوا
اولدیغی ملی واجتماعی حرکت و حملدری
مجموعه کزده آدیم آدیم تعقیب ایتمک
املنده بولندیغمیزی تصویب ایتمز میسکیز؟
شبهه سز ولایتکیزک بتون بصیرت و انتباه
تشبیه لری تورک اوجاغنک معنوبیتندن
تبلر و تکائف ایدیور و شبهه سز بو
محترم اوجاق ، کولکلرده ، بر ملیت و معرفت
آتشی یاقیور و ولایتکیزک حدودی ایچنده
هر کون بر آز دها یوکسه لن بر کونش
کبی پار لایور . بزایستزده تورک باغچه سنک
شئون قسمنده بو آتشیکی صیجاقلغنی
بولالم . و بو کونشک آیدینلغی ایله روح
و وجدانیزی آیدینلانم .

صوکره ، افاده و بیان طرزینه دائر
نه دوشوندیگکیزی بیلمیورم ، فقط تورک
باغچه سی لسانک برلی قارلر بکیز سویه سنده

محترم مدیرک ، تورکیه نک اوزاق
بقین هر طرفنده وقوعه کلن علمی
حرکتلره قارشو قلمبده قوتلی بر علاقه
بلاه دیکم ایچین مجموعه کزی ده بر سوکیلی
آرقداشکم دلالتیله ایلك صایسنندن
بری تعقیب ایدیورم . نور و عرفان
عالمه طوغری آدیم آتان مملکتلر ایچنده
سینوبک نجبه بشقه بر خصوصیتی ده
واردر ؛ بو خصوصیت یوردیکیزک تورک
و تورک بحریه سی تاریخنده پک ممتاز بر
موقعی حائر اولسندن تولد ایتمکده در .
اورخونی دوشونورکن نصل قلم صیز لایور
سمرقندی آکارکن نصل کوکم شیشیور ،
قونیه دن بحث ایدرکن نصل کوزلرم
یشاریورسه ملی تاریخمزه اونلر قدر
مبارک وظیفه لر ایفا ایتمش اولان سینوب
آدینی ایشیتدیگم وقت او یله درین بر
داء الصله نک حسرتی دویویورم . سینوبک
بحریه مز تاریخنده کی موقعی ایسه کلیبولینک ،
استانبولک ، اذمتک و پره و دزه نک
موقعلرندن دها آز شرفلی دکلدر .

اولجه حسین حلمی بکک [سینوب
کتابه لری] نی اوقومش و استفادهم
نسبتنده سوینشدم ، بو قیمتلی اثر استانبول
مطبوعات ساحه سی ، بیلمیورم نه سبیدن ،
هنوز اشغال ایتمدیکی ایچون سوینچلرم
کندی کوکلمده قالدی ، بشو مکتوب

7A 1:

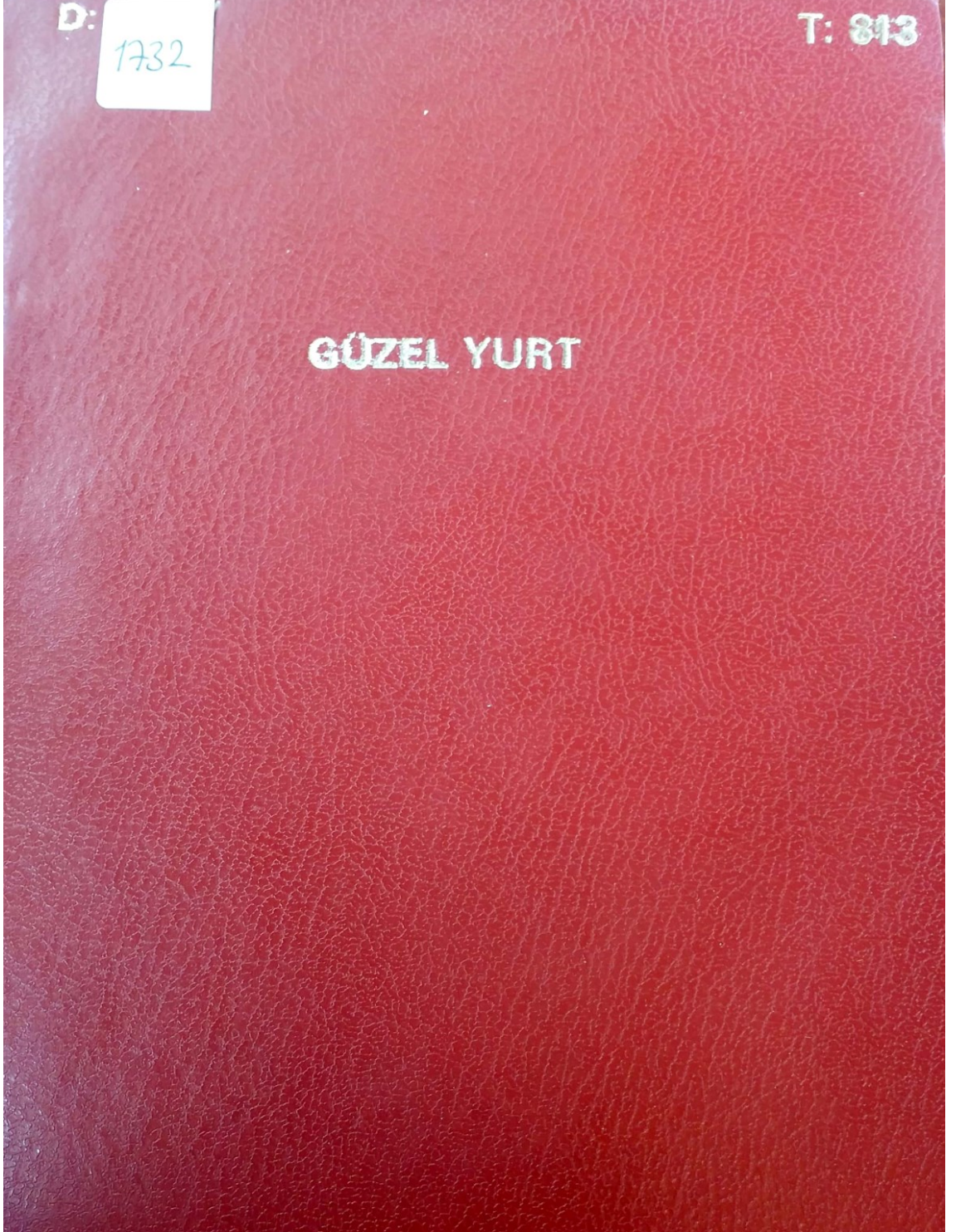
1731

0081

T 412 808

Ek 7.

Bulunduğu Yer: Sinop Dr. Rıza Nur Halk Kütüphanesi, **Adı:** Güzel Yurt Sayı :1,4,
Dili: Osmanlıca, **Basıldığı Yer ve Tarihi:** Sinop,1339, Sinop Türk Ocağı

شاق شاقی: عادی، پذیر شکر به قاوریوش
فندق ایچنک مخلوطندن عبارت

چره ز .

شاقیمق: آزار لایمه، چیتشمه || شاقیر
شاقیر چقان سس .

شیشک: (chichéque) بر یاشنده
دیشی قیون

صالاش: توتون قورونمغه، یازین
آلتنده او طور مغه مخصوص
یاپیان محللر .

صالی: اوزون و آغیر شیلر .

صوماق: مضر قوچانی .

صابوان: سزه وات فیده سی یتمشیر مکه
مخصوص و چارداق شکننده
بر نوع محل .

صوم: هنوز دو کولمش صادروله جق
خرمن بیغینی .

صورموق: بر تابتندک ایچنه اکک، شکر

کبی موادک از یلهرک کوچک

چو جقلره ویریلن بر نوع ماما .

- مابعدی واز -

اعتذار

مطبعه ده کی ایشلرک اکثری طولایبسیله

مجموعه مزک انتشاری تاخر ایتمشدر .

محترم او قوی بیلمرزه عرض اعتذار

ایدهرز .

خلق دینی

- ۳ -

در قومق: اوزونجه بر صیر بقله و
بالتخصص جویر - یا کمک .

دو کور - دو کور - در کورش: کورنجی .
دورو قدومه: او کوز، ماندالزه قوه ضلیه لر -

بنک پک چوق فوقیده آغیر رجسمی

چکدیر مک، بو بایده یاپیلن بر نوع مسابقه

دلدان: زیب زیب، میله .

دولونمق: کوزدن غائب اولمق، غروب
(دولانمق) .

دیوان: کوی .

زورلو: پک خوش، کوزل || قوی،
صاغلام .

سای: صایان ایشله مرسرت، قیالق محل .

سره - سه ری: راف (سرمک) دن)

سومنه: کور کورینه، دوشونمکسزین،
باشدن صاومه .

سوموچ: باش بار مقله شهادت بار ماغنک

متقابلاً آچیلمسندن عبارت

اولجو .

سونهیه: در بدر، مسکین (- سومسوک) .

سیدیل: اودونی قولایجه یارمق ایچین

بالطه نك آجدینی شق آراسنه

قونولان دیر ویا آغاج چبوق .

شاپشاق: صوقابی (چا، چاق)

- ۱۶ -

« بش بيك سنه صكره بوكون »

- بکن نسخہ دن ماہد -

طقسان ایکی بیکنجی کیلومترودن آئیدہ کی
تلسزی ویریور! طقوز ساعت سکرہ
سفینہ کرہ مزدہ بولنہ جقدر . تلسزی
اوقوبورم افندیلر!

[انجمن رصدیہ رئیس افندی]

[محتشم سفینہ هواشہ من مریخہ]

[مواصلت ابتدی واورادہ اون]

[کون قالدی . سفینہ دہ مریخ]

[سکاندن بوز الی شخص وارہ]

[طقسان ایکی بیکنجی کیلومترودہ بز]

[مدہش سرگذشتی دیکلمکہ]

[حاضر اولکنز!]

انجمن رصدیہ اعضا سندن

قودان

رون ہازمیط

— یاشسون غالب کرہ من!

— یاشسون قیمتی انجمن رصدیہ

ہیتی! . . .

— یاشسون دہای بشر! . . .

آوازہ لری بر دقیقه قاداز امتداد

ایتدی . رئیس سوزہ باشلازی و:

— افندیلر! دیدی . مسہرتمزده

— ماہدی وار -

مترجمی : محمد دائم

بوز بکرمی کیلو متروہ انداخت ایدن
خبرہ جی بلوکنی دہ بو قوتہ ضم ایدنجہ
کوریلیرکہ کرہ مزک بو مہیب قوتی
اوکنده مریخک مغلوبیتی محقدر .

بناء علیہ بو جہتندہ امین اولابیلیرز.

بر آراق رئیسک کر سیدیندہ کی

چاک اوچ دفعہ شدتہ طنین انداز اولدی .

بو فوق العادہ بر حالدی . رئیس ذیلک

میتروفوتی آئنہ آلدی و بر تاشہ دیکلمدی .

صکرہ ہیئتہ دونہ رک ہیجانلی برسسلہ :

— افندیلر! بر دقیقه! . . . پک

محترم انجمن رصدیہ رئیس تلسزده

بکیورلر! دیدی .

انجمن رصدیہ رئیس درحال

صندالیہ سنک پیلنہ طوقوندی . بر قاچ

تانیہ ظرفدہ تلسزک ابرہسی کوزلرینک

اوکنده ایدی . مانوپلہ بر قاچ دفعہ

ورودی و بیوک بر ہیجان ایچندہ بر کاغذہ

بر قاچ سطر یازدی . و صندالیہ سنک

پیلنہ دو قونہ رق موقمنہ عودتہ ہیجان

ایچندہ انتظار ایدن حضارہ خطاب ایتدی .

— افندیلر! دیدی . بشریتی ،

ہیئت علمیہ کزی ، انجمن رصدیہ ہیئتتی

دنیا بی تبریک و تقدیس ایدیورم . سفینہ من

حسن بدیعی ذوق - ایچ نه دیمک اولدینی
آکلامامشسک .

شعر و ادبیات یالکز ، یالکز قالدین
و بوسه دیمک دکلدز . نه یازیدرکه ؛
قالدین و بوسه اوغرندده ساعتلینی سواقا -
قلرده سرسریانه کچرن ، عمر بشرک
معناسنی هنوز آکلامق نصیبینه مظهر اوله میان
زوالی انسانلرده ذوق بدیعی ادعاسنده درلر .

نه و نه اشکال هندسیه به و بقیچه جیلک
صنعتنه موافق طرح و تنظیم ایدلمش کوزل
بر بقیچه هر کسده حس بدیعی حاصل
ایدر و ذوق سلیمه او یغونددر . لیکن کلیشی
کوزل یالمش ، کنارینه صولفون چیچکلر
دیگلمش و اورته برنده اوزون بر آصمه
قباعی اصلمش اولان بقیچه نکلده ذوق
سلیمه او یغون اولدینی ادعا ایدیله مزیا ! ...
حیاتی ، کوزینی اولدینی کبی شعر
و ادبی ده دومان بوروین شاعر لر البت که

حسن بدیعی پی ده دومانلی کورور .
تأثرله سویلک مجبوریتندیم ؛ سرحتلی
انسانلرک و یردیکی اک محترم مساعده پی
سواء استعمال ایدنلره نعمت ناشناس ، هجو
یازوب شاقایازدم ده باعتذار ایدنلره ، هجوایله
شاقایی آیرددن عاجز اولانلره شاعر
طاسلاغی دیرلر .

او ماهیلر که ریایلیچره دردیانی بیامزلر ،

رامن

اوبدیران آدمه شاعر دیمکده معذورم .
دیرایسه شعره ، ادبیاته خیانت ایتمش
اولورم . زیرا قطعیتله بیلیرم که بویله شاعر
طاسلاقلری بالخاصه هجو و افندی کیلیسی
نه اولو ، مقبرک بر سطرینی ، نه (یس -
ک ، اونک شهورک بر دانه سی - نه لرجه
دوشونسه لر میدانه کتیره مزلر .

بن حقیقی شعره ، ادبیاته ، حقیقی
شاعر و ادیبلره برشی دیمدم و دیمده
دوشونجیم یالکز صنعتدن تجرد ایتمش
یازیلرله ، صاحبلرله ادبیات یانلیری ،
خلیجیلری استهداف ایدیور و نتیجه
شونی سویلوردم که هوایاتله مشغول
اولیه لمده همزمت و مملکتته فائده لی اوله لم .
نته کیم اعظم شعر و ادب مملکتک تعالی
و تفضیلده نه درجه فائده لی برر عامل
اولمشلر و اولیورلر سه خلیجیلر ده اولنسبتده
مضر اولمشلر و اوله جقلردر .

ایشته کورییورز فانتازی ناملرله
نشر ایدیلن آثار هانکی کنجی
دائرة انتباهه دعوت ایدیور و کیمی
ایفاظ ایدیور . بتون بونار هنوز حیاته
آسامه مش کنجلی قالدین و بوسه
پیشنه سوق ایتک دکلی ؛ بو فائده می ،
ضررمی ؛ سوکره بوکا حسن بدیعی ،
ذوق سلیم کبی ناملرده و یریلیور .

خایر افندی خایر ! ... سن هنوز

شوندن بوندن :

دوشو نجه نك ذیلی

- اوکا ! ... -

بن فکر مده نابتم وشو حادثه دوشو-
نجه می دها زیاده قوتلندیردی. خلاصه:
تکرار ایده می : مادی خلیلزلله بلوطلر
انچنده قیرمزی کولنکلی پنجه رژیالر
کورمهک و او قومغه احتیاجز یوق و وقتمز
مساعده دکل . شمیدی علم و فن ساحه-
سنده یازیلره ، ارشاداته محتاجز . زیرا ؛
بو ساحهده فرخلرجه ایلریده بولنان
ملتره یتشمک مجبوزیتده یز . بوايسه
ماوی دالغهلرک بیاض کوبوکلی صایمق
و او قومقله ممکن اولمز .
نومت ، هر مکتب طابه می اوفق بر
غیرتله مها ویا عرض اصولارینی اوکره نیر
و ایکی کله بی بر آرایه کتیره رک بر ایکی حق
بش اون مصرع (شعر) ایجاد ایده بیلیر
فقط بونلر معنا اعتباریله نهایت [شکر
طائیدر] قیلنیدن برشی اولورکه بو بسیط
متعارفهی بمورطلا یانلره شاعر ویا ادیب
دینمز ، آنجق شاعر طاسلاخی دینیر .
شاعر و ادیب دینجه نیم نظر مده
حامد لر ، فکر تلر ، فائق عالیلر ، جناب لر
خاله ضیالر ، نظیف لر ، یعقوب قدریلر
الح . . . تجسم ایدر . یوقسه اوج نهایت
دردت صاحبه بی بر آرایه کتیره رک و بونی
فضله اوله رق یالکز شعر قاعده لرینه

- ۱۳ -

فنا اعتیادلر مژدن بری ده ایشمز
کله بن ، منفعتمز توافقی ایتمین سوزلره ،
یازیلره وادی هزلدن ، وادی بیلم
نهدن دبه رک بیاغیجه هجوم ایتکدر .
هر شیک اولدیغی کبی تنقیدکده بر
خصوصیتی اولدیغی ادراکدن عاجز ؛
هله هزل و هجومک نه اولدیغی آکلاماش
آغزلردن بویله شینلر صادر اولسنه
کولمکی ، آغلامقی لازمدر بیلم ؟ ...
وادی هزل او قدر کنیش بر ساحه-
درکه هر طرفده سرا بلر کورینیر و ایچنه
دوشه نلر یولی شاشیره رق سرابه دوغری
بهموده قوشار دررورلر .
سوکیلی ، کوزل یورد ، ک ایکنجی
صایسنده هیچده بو کینره خطاب ایتمین
دوشو نجه ، سرلوحه لی یازیمک بر فکر
اولمی اعتباریله بعضی نقطه لری بلکه
شایان تنقیددی . فقط بیکلرجه ،
ملیونلرجه طرفداری اولان بویله بر
فکری هزل و تزییف ایله قارشیلامق
ضعف و عجز اثریدر . کوکل نه قدر
آرزو ایدردی که سز بو خصوصده کی
پوتون تلقیلرکزی حقیقی بر ادبیات ،
صنعت مناقشه می شکلنده خلاصه ایتش
اولسه ایدیکز .

حزیرانك اون برنده مالیه نظارتیه واقع اولان موافقت اوزرینه تشکیلاتی اساسلاندیرلیق اوزره مالیه به دور اولنه رقی اوزمان اورمانجیلیق اوزرینه تدریساتده بولنان [هوهن هایمده] زراعت و اورمانجیلیق تجر به استاسیونی عنوانی مختصده بر تجر به استاسیونی کشاد اولندی . زراعت و اورمانجیلیقه عائد بالجمله تجارب ، مذکور استاسیون ایله بونک لابراتوارنده اجر اولمغه باشلاندی . اخیرا اورمان مدیریت عمومییه سیله واقع اولان بر آکلاشمه اوزرینه بعض محل اورمانلرنده تجر به استاسیونی معاملاتی توسیع ایتک اوزره تجر به موقعلری احداث اولندی . بو استاسیونلرده کی تجارب و مقبولیت فنیه ایچون مذکور اورمانجیلیق مکتبی پروفیسورلردن ایکی ذات توظیف و دیگر پروفیسورلر ایسه تجارب اشتراک خصوصینده تجر بر افلهدی . بوندن ماعدا استاسیونه آیریجه بر مدیر مسئول ایله برده معاون ویراشدی . استاسیونلریا لک زحکومت اورمانلرینه عائد خصوصیات ایله اشتغال ایتدیرلیقه وک خصوصی اورمانلر حقیقه تدقیقاته ایتدیرلیق بوندن دولای ده معیری و خصوصی اورمانلردن تجر به آنده علاقه داز اولان ذواتک حاضر بولمیری صلاحیتی بخش اولمشدی .

ینه سنه مذکوره ایچنده اورمان مدیریت عمومییه سندن تسلط اولنان بر امرنامه مفادینه نظرأ استاسیونلر حکومتک بتون اورمانجیلیق شعباتیله مناسبت پیدا ایتدیرلدی . بونده کی مقصد ، تجر به استاسیون مدیریته هر بر موقع اورمان مأمورلرینک واقع صراجه تلمری اوزرینه طوغریدن طوغری به بلا استیدان

آرزو اولنان خصوصیات حقیقه تجر به اجر اسنه صلاحیت و بر مک ایدی . استاسیونک بالجمله وظائفی مدیر مسئولی طرفندن تدویر اولنور ایدی . موقع مستخدمیندن ماعدا لزومنده مستثنی اوله رقی تجر به اجر اسنی آنده ، ماونن ایچون خارجدن اقتضا ایدن کسان آلنور ایدی . مستخدمینه تودیع اولنان وظیفه ایسه مشاجرک مناسب محلنده تجر به ولنه حق نطقه تک حسن محافظه سنه اعتنادن و برده او قطعه داخلنده اشجارک دور یلمسی و روزکارک تأثیرله قیرلمسی کی حادث اوله جق احوال فوق العاده یی اخبار ایتمکدن عبارت بولنور ایدی . بوندن دولای مشجره تک داخل بولنن بقی موقع اورمان اداره سی تجر به آنده ایجابنده قور یجی و عمله تدارک ایدر . بونلردن فدانلق تجر به سنه عائد مصرف فدانلق مصرفه متباقیسی عمله تک قطعیات بومیه سی حسابنه ادخال اولنور ایدی . شو طرز ۱۸۷۸ سنه سنه قدر دوام ایتمش و ۱۸۸۳ سنه سنه قدرده برنجی مدیر یاننه برده علاوه ایکنجی مدیر و بر مک صورتیه درام ایتشدر ۱۹۰۳ سنه سنه اورمانجیلیق مکتبی پروفیسورلری اشیا استاسیونلرده اعضا اوله رقی قید و ادخال اولمش و تجر به استاسیونی ده بدایه احداث اولنان موقعدن قالدیریله رقی اورمانجیلیق مکتبتک بولدیقی منطقه داخلنه نقل و مکتبتک بولندیقی قصه دروننده ده تجر به استاسیونک مأمورین موظفه فنیه سنک اشتغال سنه مخصوص بر دائره مخصوصه کشاد اولمشدر . میدآندن اعتبارأ یکدیگری متعاقب وظائف تجر به فنیه ایله توظیف اولنان مأمورین بوجه آتیدر :

۱۸۷۲ — ۱۸۷۸	سنه سنه قدر	پروفیسور دوکتور باور
۱۸۷۸ — ۱۸۸۳	»	»
۱۸۸۳ — ۱۹۰۱	»	نوردلینسکر
۱۹۰۱ — ۱۹۰۲	»	لورای
۱۹۰۲ — ۱۹۲۰	»	بولر

بوندن ماعدا مدت مذکوره طرفنده اون همدده معاون کلشدر .

مابعدی وار
ط . م .

بوزده ۲۶،۴ دبدہ سکیزنوع ضمور دن تشکل
ایتمکده در .

هر بر موقع اورمان طوپراقلرینک منشی
ضمورات حقنہ آبرینجه برطبقات خریطہ منشا
تنظیمی اورمانجیلیق نقطه نظرندن بک زیاده
شایان همت بر مسئله ایسه ده مع التأسف
هر حکومت داخلنده شو معاملہ نك نظر دفته
آلمدی بی کورلمکده در . زیرا بر طوپراغاک
قوة انبایه سی ، موقعک درجه تمایلی ، موجود
شو مقدارینک آر و یا چوققی ، جریان ایدن
کول و ابرماقلر حقنہ معلومات مفیده و قسطیه
اقتصادی جهتندن ضمور ارضیه نك بیلمه سی .
لازمه دندر . بوندن ماعدا مهاجرت و قرعنده
اسکان ، خلقک اکثر ، صنایعک توسعه
بول ، شوسه ، شمندوفر ، قنال سیر و سفره
مساعده نهرلر نیجه براتی ضمورات ارضیه ایله
مناسبه داردر . بناء علیه بر ملتک اصول
اداره سی اوزرینه شرائط مسروده نك تأثیری
بولدی بی غیر قابل انکار در . بوکابناه اورمانجیلیق
قنی دخی علم ارض ایله علاقه داردر . علاقه
واقعه نك تبدیلی اوزرینه حائر تأثیر اولان بر
شی وار ایسه اوده اقلیمک تحویلدر .

هر بر نوع ضمور و طبقه نك اورمان اصول
اداره سی نقطه نظرندن تأثیری هنوز لایقیه
تدقیق اولنماددر . فقط اورمانجیلیق اصول
اداره سی و فن اربابندن شو نقصانیتک اکیاله
انتظار لازمه دندر . بوده مختلف ۴۵ لاک
اورمانجی جمعیتلرینک برلشهرک بو نقطه همه یه
رهبر اولدقلرنده آرزمان طرفنده . مطلوب
نواقص اکیال ایدلش اولور .

طین ، کبس ، متوسط اراضی بی تشکیل
ایده بک طبقات قوم ایله مخلوطاً بولنور .
بونک تجزیسنده قومک مقداری فصله بولنور
ایسه حصه له کله بک طوپراق ، اورمانه ،
اگر نقصان بولنور ایسه مقدارینه نظراً
تازلا ، چایر ، اوزوم باغی ایچون زراعته
حصه اولنور .

جنوبی آلمانیا اورمانلرینک اجمار رملیه ،
غنایس ، غرائیت و شمال قصبه ایسه دیلوویوم
و تباشیر ضمورینک تجزیسندن حصوله
کلیش و هر بر موقعک بوزده اولان مقداری
بالعابنه تدقیق ایدلشددر . مثلاً وورنبرغ
اورمانلرینک بوزده ۱۴،۷ اجمار رملیه % ۱۹،۸
موشل کیره جی و % ۱۷ تریباز و % ۱۲،۸ سیاه
راسر بورا و % ۱۷،۷ بیاض بورا و % ۱۸
تشکلات رملیه دن متشکلدر . یادن اورمانلرنده
بوزده ۳۱ غنایس ، غرائیت و بوزده ۱۲
موشل کیره جی و بوزده ۲ تریباز و بوزده ۷
بورا کیره جی و بوزده ۳ تشکلات رملیه و بوزده
۱۷ دیلوویوم و آلووویوم و بوزده ایکسی ده
مختلف ضمورات دن عبارتدر .

مجارستان و غالیچیا اورمانلرینک طوپراقلرنده
غالب اوله رق آلووویوم قاریاترنده شاموش
ضمورینک تجزیسندن اسویچره اورمان
طوپراقلرینک آلپ جهتلری غرائیت و غنایس
بورا طاغربله آلپ آراسی بورا تباشیر
و دیلوویال ضمورینک تجزیسندن تحصیل
ایتمددر . فرانسه اورمانلرینک طوپراقلری
بوزده ۱۸،۵ بورا و بوزده ۱۸،۱ غرائیت
و بوزده ۱۷،۷ سی می توسه و بوزده ۱۴،۲
تباشیر و بوزده ۱،۵ آلووویوم و بقیه

اورمانجیلیق تجربیه استاسیونلرینک تاریخچه سی و ساحه فعالیتی

نظارتی بودجه - ته ادخالاً نظارت مشارکیا
اداره - ته وضع اولندی . سنه مذکوره

۱۸۷۲ - نه سی جنوبی آلمانیا ده اورمانجیلیق
استاسیونی تأسیس اوله رق معابد و معارف

مائل و میرت دیچی برلرده ، آز قوملی
طوپراقلرده قیون و کچی و سیدیک کوبره سیله
وبالاخره تعریف ایدیلان شرائطداختلده
صغیر کوبره سیله طاواندیرلده قدنصکره
آله جق محصول چوق نفیس و مکملدر .
چوق غلی طوپراق توتوننی چوروده جکی
کی چوق کونشلی و قوری محللرده
توتون یانار . چوق قوملی برلرده و کوشک
محللرده توتون جانسز و صاری و کوشک
اولور مقبول دکلدر .

والحاصل ممکن مرتبه میلی و جنوبه
مائل طوپراقلرا انتخاب ایتملی آبی سورملی ،
اوقلاملی ، کوبره له ملی و لا اقل اوچ دفعه
تارلابی قاریشدرملی در .

استانبول

وداد تاج الدین

آنادولیمزك نخلته رعماً آز قوملی
طوپراقلرده توتون محصولی داهامکمل
اولور . انجق آز محصول ویردیکندن
اعتبار ایدلیور . فقط رنکی قرمزلی ،
ایچمی و رایجهمی مکمل توتونلری قومی
اوزلی بالیغندن زیاده اولان و جنوبه مائل
بولنان تارلار ویرر .

باغلی و قوتلی قره و بالیغلی طوپراقلرده
اولان توتونلر چوق بیوک و محصولدار
اولور سهده ایچیم و نفاست یوقدر . حال
حاضر بیاسیه نظراً بونلرک کیلوسی
۸۰ غروشی تجاوز ایده منز . حالبوکه
دیگر شرائطله یابیلان توتون ۱۷۰ —
۱۸۰ غروش قادر یابیلیر .

کتان و کنور بیشن برلرده ، بیکی
آچه لرده ، هوادار تارلارلرده ، جنوبه

اورمان طوپراغنیک نوعی و تشکلات ارضیه

- اوچنچی صاییدن مابعد -

بوزی تجاوز ایتمکده در . اشبو خریطه لرک
اورمان طوپراغنی خریطه سیله قیاس ایدلیکنده
اورمانجیاق حراشی نقطه سنندن هر بر کتله
و طبقه نیک بشقه بشقه اهمیت و واردر . خریطه لرک
زراعتیه مساعد کوستر دکلری ضمور اتدن بالتجزی
منبت عد ایدیلان اراضی متوسطه و یومشاق
اراضی طنبیه یی تشکیل ایدن قسم ایدلی حالده
اورمان طوپراغنی ایچون غیر منبت هد اولانان
قوملر ، سرت تجزی ایدن ضمور اتدرکه
بونلرده غرایت ، سیانیت ، بازالت ، تباشیر ،
نه اوش نوله لیدر . بر ضمور ایچریسته کی

هر حکومتک طبقات الارض خریطه سنه
عطف نظر اولنده نده هر بر نیک تشکلات
ارضیه سی مختلف ضمور دن اولدینی کورولور
. مثلا آلمانیا قرق بش ، آوستریا اون بش ،
اسویچره قرق سکن نوعدن و هر بر نوعده
مختلف طبقه لردن متشکلدر . مختلف طبقه لرک
تجزیسی مختلف طوپراقلری حصوله کتیر شد .
یک طبقات الارض خریطه لری ایسه تشکلات
ارضیه و زراعیه نقطه لرینه . عطف بولتمده در .
بنام علیه پروسیه و ورعبر خریطه لرینه
کوره بو نقطه دن طبقات مختلفه نیک عددی

مواد سائره

۲

۱۰۰

کوره — فضله و یا خود نفیس
محصول آلتوق ایستندیکنه کوره دکیشیر
توتونک نفاستی دوشونولمدیکی تقدیرده
الچوق محصول ویردیرن کوره انسان
نچاسیتیدر . مکمل محصول ایچون
ویربلاچک کوره کچی وقیون کوره سیله
سیدیکی و آناچ یپراقلیدیر . بیکر
کوره سی ویرلمکدن کلیاً توقی اولمایدیر .
قیون و کچی کوره سی بولته میان یرلرده
صغیر کوره سی ویرمک موافقدیر . آنچوق
صغیر کوره سی لا اقل اوچ سنه لک اولمایدیر .
توتون نشه وونمایه باشلادینی زمان
تارلایه کورزه ویرلمز . کوره بی کانون نانی
ظرفنده تارلایه آتملیدر . مارتده یا خود
نیسان بدایتنده کتان و قولزه کوسبه سی
ایله تارلایه اشباع ایتک چوق ای نتیجه
ویرر .

کچی وقیون کوره سی ؛ اون درنمک
برنارلاده بوزراس قیون ویا کچینک یکرمی
کون یاتیرلمسی لازمدر .

صغیر کوره سی ؛ بهرزراع معناری
مربعنه ۱۲۰۰ — ۱۳۵۰ غرام کوره
قویمق لازمدر . یکی صغیر کوره سنیدن
فائده یرینه مضرت حاصل اولور .

اونونما لیدر که توتونه ک ایی رایجه
وایچیم ویرن کوره کچی وقیون کوره لریله

سیدیکلر بیدر . صغیر کوره سی لذت و رایجه
ویرمنز . صغیر کوره سی ویرمک مجبورشی
حاصل اولدینی زمان اوت چوروکی ایله
برابر ویرمک چوق موافقدیر بوتقدیرده
نسبت بوزده ۳۰ دره . یعنی ۷۰ قسم صغیر
کوره سننه ۳۰ قسم اوت چوروکی
قاریشدر ملیدر .

چوق مکمل توتون یابان ممالک تیلرده
یازین مناسب وقتده بالاده کی مقیاس اوزرینه
کچی وقیون یاتیرلر و بالاخره تارلایه
صوک بهار نهایتنده بردفمه سوروب برآی
علی حاله ترک ایتدکن صکره لرشون
مربعنه ۶۰۰ غرام کملک صورتیه اسکی
صغیر کوره سی آتارلر و سورولر
وصوک اولمق اوزره زرع وقتده اوچنچی
دفعه سوروب طور اقلری ده مکمل
صورتده طیرمیق ایله اوقالادقدنصکره
علی الاصول فیده لری دیکرلر .

طوپراق — توتون ؛ بلاد حاره

و معتدله نباتاتندن اولدیغندن صغوق
یرلرده ایی محصول ویرمنز . جنوب
و شرقه مائل طوپراقلر الویریشلی دره

دوزیرلرده چوق محصول ویرسنده
نفاست یوقدر . یپراقلری قالبین دامارلری
قبا ، ایچمی سرت اولور . آزا کری ،
باییر ، آچاق سرت تپهلرده ملاصق مائل
تارلارده توتون محصولی آز اولورسنده
رایجه سی وایچمی مکمل و نفاستی اعلا در .

وزیت طیار			
نیقوتین ، دخانین	•	۰۶۰	برہ ذیلیلیلر [پہتون] ، جینایلر [سائغ بہن -
قلوروفیل بویایی	•	۲۶۱	پہن بہ [، ہندلیلر و عجملر] تونبا کو [
نفاحیت آمونیوم	•	۱۲۰	ژاپونلر [بوژہ ریہانغ -- تومبروقو [
پوناس صرکباتی [قلوریت	•	۳۷۲	ایتالیانلر [نیقوزیانا - ناباقو] ،
کبریتیت ، آزوتیت ، نفاحیت ، فوسفوریت [			مک - بیللر [کواوریل] ، روس - لیر
نفاحیت قالسیوم	•	۲۴۲	[نیو بیون] ، ہند شرقی و جزائر بحر
حامض نفاح	•	۴۱۰	محیط ملرلری [نامبرا کو] ، لسان
مادہ بابسہ	۱	۰۴۸	قدیمہ والسنتہ آرباسہدہ [دوسر اپاترا] ،
آلبومین نباتی	•	۳۰۰	ارمنیلر [موخ] ، روملر [فایتو]
عصارہ نباتیہ	۲	۸۰۰	توسیم ایدرلر .
ضوان	•	۰۸۸	ترکیبی - نباتات ایچندہ مواد
صو	۸۸	۰۸۵	معدنیہ بی همانک زیادہ حاوی اولان نبات
			توتوندلر .
	۱۰۰	۰۰۰	توتونک ترکیبی یاش وقوری اولدیغنه
یاپراقلرندن متحصل کولک ترکیبی			کورہ دیکشیر . قوری توتوندہ یوزدہ
علی العادہ شودر :			یکرمی بش مواد معدنیہ و یوزدہ بش
پوناس	۱۵	۵۲	قادار آزوت واردلر . طمار قوچانلرندہ
قار بونیت - سودیوم	•	۲۵	یوزدہ یکرمی ، صاپلردہ و داللردہ یوزدہ
کیرسج	۳۸	۴۰	اون ، کوکلردہ یوزدہ آلتی نسبتندہ مواد
صوان	۹	۵۱	معدنیہ واردلر .
کبریتیت قالسیوم	۶	۹۵	یاپراقلرک احتراقندن یوزدہ ۲۲،۶۶
فوسفوریت حدید	۶	۴۳	وصاپلرک احتراقندن دہ یوزدہ ۲۲،۳۲
فوسفوریت قالسیوم	•	۵۹	نسبتندہ کول حاصل اولور .
طوز	۵	۱۶	یاپراقلرک احتراقندن ترکیبی علی العادہ شودر :
منغزی	۱۲	۰۸	۹۶۰ سلولوز
قلوریت پوناس	۳	۱۱	۱۴۴ ضمغ
			۰۱۰ حامض نیقوتیانیک

لر کردن ایدرم .

آرتق دوش-وتوشلر ، حرکتلر ،
لاقیردیلر ، وقعلر بنم ایچون برر کعبه
معا اولور و کریانلردن مشکل واراقم
گاه ششامت بعضاً آده امید طوبیلا یه رق
بونلرک اطرافنده دوز دوز ا .

هر آدمیمه تنقید کری ، هر حرکتیمه
تدقیق کری ، هر لحظه ملایمه تجسس کری
طاقبلی کورن بر احتراز صریح ایچنده
بتون هوتک اراده کزه منقاد اولدیغی
بیلر و بوایمانله افعال کری ، غبار کری ،
انها مگری بلیرمکدن قورقار و معمالر
فیصیلدایان یشیل کولکلی ، یشیل هاله لی
یشیل نورلی کوزلر کوزدن آتیلر ،
سعادتلر دبله نیرم !

اوخ اسنر غالباً بنم امیدم ، بنم
املمسکزر ! . . .

هر کوزه لایکده سنزک واراق کزدن
بر ذره ، هر چیچکده سنزک او قشما .
یتشکزدن بر غبار ، هر مهتابده سنزک
نظر لر کزدن بر نگاه دو یارم .

خلقتک بشره ویردیگی بوتون بو
طراوتلری اهل ایدن زوالیایم ؛ خاکسار کز
اولور و دو کیدیگی یاشلرله آیاقلر کری
ایصلاتان کوزلرم ؛ اوزمکدن ، اینجیتمکدن ،
کوجندیرمکدن قورقان اعطافلر یله سنزدن
استقبالک سعادتلرینی یالوایر !

چونکه سنز بنم املم ، رؤیای
مذهبمسکزر !

لامکانی

توتون

[ایکنجی صابیدز مابعد]

منجی لاستقامه ، ابره بسیط و انتهای ،
استقامت بسیط ، میوه انقسامی بذور
کابوی شکل ، سویدا شحمی در .

توتونی عربلر [دخان] ، انکلر
[توباقو] ، فرانسرلر [تاباق —
نیقوتیان — هرب آلارن] ، لاتینلر
[نیقوتیان — تاباکوم] شمالی آلمانلر
دایمیرقه لیلر و اسویجره لیلر [توباقو]
باویرا و پروسیا آلمانلری ایله هولاندایلر
ولهیلر [تاباق] ، اسپانیوللر [تاباقو] ،

ماهیت فیهیسی — توتون ؛ ورققات
توجیهلری بیتیشیک و تحت المیض اولوب
اعضای تذکر بله تویج ورقلری مساوی
نبایدنر . فصیله بادنجایه دن و نباتات
خندشیه دندر . اورقی متعاقبه بسیطه
وبلا اذیناندنر . چیچکلری انتهائیدنر .
کاس و تویج وحیدالورق و بش بارچه لیدر
اعضای تذکر بش عدد اولوب داخله
متوجه ، انفجاری طولی ، شمیره چیفت
وثنائی المسکن و کثیر البذر در . بیضه لر

محمد علی و عائله سی تور کله نام بر سو زنده
 علاقه دار در و دولتری رضا نور بان
 افدینک یازد قلمی کی «قارالایلدی درانی»
 دیه بر توروک دواتی اوله رق تورک نازیز
 مال ایتمکده بر محذور علمی یوقدر .

م . س . مید

لسان اولان صریحجه به ترجیحنده کی - بب
 تور کله کدن باشقه نه اوله بیلیر .

محمد علی عائله سی ایچنده ، طوسون ،
 اسمعی طاشیان اسکی ویکی بر قاج ذات ذکر
 ایدله بیلیر . بو آد تور کله عابد بر اسمدر
 و آنادولود ، روم ایلیده تور کله مسکون
 حوالیده مستعملدر . بو اسمده کوستررکه

املیم

[سزه ! . . .]
 روشلر ایچنده بعضاً آتینک نهار
 بیغیلی قوبینه باقار و اوراده یالکز سزی ؛
 فسونلی یشیل کوزلریکزک حضور عشقده
 بو یولمش روحه تسلی ویرن سزی ؛
 بولورم .

اوخ ! سز غالباً بنم امیدم ، بنم
 املم - کز ! ماضی آفلمه باقورم . .
 اوراده بر چوق دیدینه لر ، املر و هیچی وار !
 امللرمی ، امیدلرمی اولدیرن ؛
 معنوم وار لغمی خسرانلر و کریانلر ایچنده
 خراب ایدن بر عمر شباک نصیبه نوسیمی
 [افول] دکلیدر ؟

یا آتینک ظلام ایچنده یا قلاشان
 بوشلقلمی هانکی ترانه بی بسته لیور ؟
 ایشته اندیشه فردا کاه بکاه بناکمی
 قورجالار و قورقان ، تیرین نظر لرمه
 افقلردن ، طالع لردن ، قیرلردن ، نور .

کوپورن ، قودوران دکزله بیاض
 ماسلاخلی طالع لری ؛ دو مانلی اتکلریه
 صاران افقک مجهولات طولاشان
 انکینلرنده خیالکزی سزه رم .

عصر لری او بوتان بر جلرندن ماملی
 باقوش صدالری نور پر مه لر طاغیتیر کن ؛
 آله نک رطوبتلی سیس طبقه لریه بیقانان
 یشیل یاما جلرنده کوزله لککیزی
 قوقلارم .

بری صوصدغه دیکری چیرینان
 اوتنه کی سکون بولنجه بریکی قودوران
 ایکی همان دهبجورک هجباتی دیندیرن ،
 سوندیرن قوم کوپرینی و اوکا ملاصق
 نارنجلر بوردینی ایصلاق نظر لرمه
 دراغوش ایدر و بولوحده سزک شعری -
 تیکزدن دو کولن داملال کورورم .
 بر سزیشلر ، قوقلاییشلر ، کو -

حافظه سینه ، محمد علی ، خاندانی آرن اوود
 اوله رقی بزلشدیر مکده قصور ایتمه مشلردر .
 ایشته بو کون تدقیق ایدیله جک ،
 میدانه چیقاریله حق حقیقت نارنجیه بودر .
 بیجه ، بونک ایچون ، اوزون بویلو تدقیقانه
 بیله حاجت یوقدر . چونکه ، مدعایی
 اثبات ایدم جک جوغرافی ، اتنوغرافی
 و اجتماعی دلیلار پک قوتلیدر . اساساً
 « قارالا ، بو کون آرن اوودلق حدودینه
 داخل اولمیان بر محیطدر . اسکیدن
 « روم ایلی ، ده یاشایان انسانلره یا کلیش
 بر تاقی آری اوله ق آرن اوود نظریله
 باقیلیدی . نصل که بو کون سوریه و عراق
 حدودنده یاشایان بر چوق تورکره عرب
 نظریله باقلمق ایستلیبور . حال حاضرده
 قوالاده یاشایان مسلمان اهالی صناف
 بر تورک کتله سی تشکیل ایدرلر . بر چوق
 کویلر حقی قصبه لر تورک اسملری طاشیر
 بونی اوزالرده تورکرک آ نادرلیدن مجتمعا
 اوحوالی به کچهرک توطن ایلدکربنه عطف
 ایدم بیلیرز .

بو کون بیله ، محمد علی ، اولادی
 نام بر تورک تربیه و حرشنه مالکدرلر :
 « محمد علی ، پاشا و خلفلرینک عسکرلکده
 دو تنماده ، اداری ایشلرده اک قیمتلی ، اک
 مبدول معاندلرینی آنطالیه یی ، علائیه لی ،
 ردوس و سائر بحر سفید ساحلنده کی
 آ طبلر و لیمانلر اهالی سندن پک چوق

کیمسه لر تشکیل ایدیوردی . بو ذواتک
 اولاد و آقاربی بو کون بیله اوراده موجود .
 دیتلرینی محافظه ایتمکده درلر . بدایتده
 والی ، خدیو عنوانلرینی طاشیدان « محمد علی ،
 نک بر چوق خفیدلری سرای خدیو تیلرینی ،
 دولت مأموریتلرینی تورکره کوردور .

مشلردر صوک خدیو عباس حمی
 پاشا بیله بو خصوصده اجدادینک اثرندن
 آرمش دکلدی . بو حال تمایلات قومیه
 اعتباریله بو عاقله نک تورکلکنه دلالت
 ایدر . تأسس دوره سنده دولتک لسان
 رسمیه سی تمامیه تورکجه ایدی . « محمد علی ،
 پاشا خلفلری ابراهیم ، سعید پاشا لر زماننده
 تورکجه یازلمش امر نامه لر ، دیوان قیوداتی
 واردر . مکتبلرده انکلز اشغالنه قدر
 تورکجه تدریساتی مجبوری ایدی . انکلز لر
 بصری اشغال ایتدکن صوکر رسمی
 معاملاتده ، مکتبلرده تورکجه یی قالدیر .
 مشلر بونک یزینه لسانلرینی اقامه ایلشلردر .
 بونکلره برابر خدیو لریک سرایلرنده اک
 چوق استعمال ایدیلن لسان « تورکجه ،
 اوله رقی قالمش و مصر خزینه خاصه سی
 محمد علی پاشانک احداث ایتدیکی اوقاف
 اداره سی بوتون قیوداتی حرب عمومی به
 قادر تورکجه ، اوله رقی طوتمشدی .

آرن اوودلرک عصیت قومیه لر میدانده
 ایکن ، آرن اوود تلقی ایدیلن بر فردک
 تورکجه یی کندی لساننه و حقی محلی ودینی

چارپشیدی. روسلر، انکلیز لر، فرانسوز لر
 بو مجادله لر دن کندی منفعلری نقطه
 نظر دن بو بولک استفاده ایتدی لر، نور کیدی
 ضعیف دوش-ورمک انقسامه اوغرا ائتمی
 غایه لر نی تحقق ایتدی ر مکه چالیشدیلر .
 تاریخ مزده فضولی اوله رق و عدلی،
 عنوانی طاشیان بر پادشاه ؛ بر قارداش
 دولتی محو ایتک ایچون کندی روسلرک
 قوجاغنه آتدی . خونکار اسکله سی،
 معاهده نامه سی دینان باچا و رانی امضالاه،
 قدار ایلری کیتدی . کوزینی قاراران
 فردی تحکم حرصنک ارتکاب ایتدی ر دیکی
 غفلتدن برکت ویرسون که انکلیز لر روسلر
 منفعلری مقتضاسی ، استفاده امکاتی
 بر اقامه ایلر . تصادفات تاریخیه دن اولوق
 اوزره و محمود ثانی ، نک وفاتی و مصطفی
 رشید پاشا ، کبی قیمتی بر دولت آدمک
 کیناسی هر ایکی طرفک ضررینه بو سبتون
 آلونک استمدادینی کوستره ن بو مسئله یه ،
 آفریقانک بر کوشه سنده ، نیم مستقل بر
 تورک دولتی تأسسک قبولیله نهایت ویرلدی .
 عثمانلیق دوری رجالی ، مورخلری بو
 حادثه لرک مرارتنی اوزون بر زمان و محمد
 علی ، و احفادینی آرن اوود تلقی ایدرک
 کیدر مکه چالیشمش لر در . اجنبیلر و خصوصیه
 انکلیز لر سیاحت استفاده تأمین ایتک
 مقصدیله بو جریانی قوتلندیر مشلر مصر لیلرک

موفقیتله قاریشمش جسارتی ، ذکاسی
 ایله والیلر ، عسکر لر ویرلی اهالی اوزرنده
 مهم بر نفوذ قازانمشدی .
 او و تون بو نفوذ دن استفاده ایتک
 یولی بیلدی . استانبولک کوندر دیکی
 والیلرک ضعفندن ، اداره سز لکندن استفاده
 ایتدی . طرفنده کی قوتلی توجه کار
 زمره یه استناد ایدرک والیلرک بو کسلدی .
 اطرافته برلی ، اجنبی و بالخاصه
 فرانسوز ارباب اقتداری طوبلادی . سنه
 لردنبری سورهن حربله قیریلان ،
 سفیل اولان خلقه ، خراب و فقیر دوشهن
 مملکتک نسی بر رفاه تأمین ایتدی . سنه
 لردنبری دولته بر غائله اولان مصری
 داخلی بو صورتله قوتلندیر دیکی کبی
 وضعیت جوغرافیسی ایجابی هر وقت
 تجاوزه معروض اولان مملکتی ، عصری
 تشکیلات عسکریه وجوده کتیره رک
 اردو و درنماسنی قیمتجه بو کسلته رک
 قولایجه مدافعه ایدله بیلیر بر وضعیته
 صدوقدی . نه قدار یازیق که وطنک
 اوزاق بر کوشه سنده پارلایان بو یوکسک
 قابلیت ، مرکزک سوء اداره سی اصل
 دولته قارشو عصیانکار بر وضعیته سوق
 ایتدی . اساساً اوغرا دینی صدمه لرله
 صا رصیلان تورک جامعه سی بر قارداش
 هوغاسی شککنده بر بریله سنه لرجه

بحر محیط کبیر ساحل لرندن آق دکز قییلرینه
 قادار شمالک بوزله مستور صحرا لرندن
 خط استوانک قیزغین چوللرینه دایانان ،
 دنیانک ارج بوبوک قطعه سی تشکیل ایدن
 ساحه زمان زمان تورک دهای سیایسنه
 تجلیکاه اولمشدر . بورازده قورولان
 دولترک اسامیسی صایمق بیله اوزونجه
 برفهرست تشکیل ایده جک قادارچو قدر .
 تاریخ بونلری برر برر قید ایتمش ؛
 اقباللری ، ادبارلری زمانلری کوسترمش ،
 علم و حرث ساحه سنده یابدقلری تاثیرلری
 آکلامغه چالیشمشدر . عثمان اوغللرینک
 صوک عصر لرده تورکک ایچین یابدقلری
 تخریبکار اقدن بریسی ده تاریخ ساحه سنده
 کورولور . عثمانلی دولتی پادشاهلرک
 سفاهتی ، جهالتی ، اداره سزلیکی ایچنده
 جبر پینیرکن وضعیتی قاورایان بر تورک
 مملکتک اک زنگین بر گوشه سنده تورک
 تاریخنه شرف و یره بیله جک بر دولت
 قورمشدی . بو دولت ؛ مصرده کی
 قادالایلر دولتی ، در .

مصرده قادالایلر دولتنک مؤسس
 محمدعلی ، پاشا و طائفه سی نام برتور آدر ؛
 سلیم ثالث دورنده مصر فرانسزلرک
 استیلاسنه معروض قالدینی وقت دولت ؛
 مصرله مناسبته دار اولان بالعموم بکلرکی
 و انجاق بکلرینه عسکر جمع ایتلری ،
 بونلری مصره سوق ایللری امر ایتمشدی .
 جوغرافی وضعیتی اعتبارله ماکدونیا
 داخل اولان ، قارالا ، دنده بو امر
 ایجابی اوزمان اوچوزقادار کوکالی سوق
 ایدلمشدی . بوقوتک قوماندانی جاهل
 فقط کنج و ذکی بر آدم اولان محمدعلی ،
 اوراده بدایت فرانسزلرله بالآخره
 انکلیرلرله وقوع بولان بالعموم مجادلانه

شمدی به قدر هیچ برتورک مورخی
 محضا عثمانلی پادشاهلری کوجندیرمک
 ایچین بودولتی تورککله مال ایده مه مشدی .
 حالبو که قابلیتلمزی دائما ستره چالیشان
 دشمنلرمن بو غفادتن استفاده ایتمشلر
 و مصرده حکم سیوره ن قاروالایلره

دیگر بر سده قافقاس داغلی ایله
قوزغون دیزی آراسنده ودر بندده در .
بونی ده عجملر قافقاسیه نك شمالدن وانغ
اولان تورك آقینلرینه قارشى انشا ایتمشلردر .
دیك عجملر توركاره قارشى برى قوزغون
دکیزینك شرق جنوبیسنده ، دیگرى
غربنده اولمق اوزره ایكى سد یامیشلردر .
اوچونجیسی رومالیلر طرفدن پاییلان
سدر . بوده دو برویجده پاییلان
دیوارلردر که شیمدیکی جنوبی روسیه دن
کلن تورك عجملرینه قارشیدر .

دوردنچی سد ارمیلرک توركاره
قارشى یابدقلى سدر . بوده سوربه
و مصرده کی توركاره قارشى کیلیکه
ارمیلرینك تحفظ ایچین اسکندرون
جوارنده کی کچیده یابدقلى و دیگر
سدرله نسبتله اهمیتسز انشا آتدر .

بو سدچك تاریخده تورکه قارشى
اولارق میدانه کلن بر خصوصیتدر . بوم
تورکک قهرمانلنك ، سدرک شرقدن
غربه دوغرو هر طرفده اولملری ده
تورکک فتوحاننك عظمتنك دلیلدر .

رضا نور

توركارك قوردقلى کوچوك دولتلرایسه
صایسز دینه جك درجه ده چوقدر .
بو عظمتلى ماتك استیلاسى اوکته
دورمق دیگر ملتلرا ایچین الك مهم مشغله لردن
برنى تشکیل ایتشدر . تورك قهرمانلرینه
قهرمانلقه قارشى دورمقدن امیدینى کسن
بو ملتلر توركاره قارشى سدرله دیوارلر
یایمق چاره سف دوشومتشلردر . بوسورنله
آسیا و آوروپاده توركاره قارشى برطاقم
بویوک انشاآت و تشبتهله سدرلر وجوده
کتیرلشدر . بونکله برابر بو سدرلده
توركارك فتوحانه مانع اولاماشدر .

بو سدرلر دن برنجیسی « سد چین ،
دینلین و اسکی ، وائلرجه » عجایب سعه
عالم ، دن صاییلان بویوک دیواردر .
توركار بونک آدینه « دورقوق » دیرلر .
بو دورقوق آلآن موجوددر . عظمتلى
بر دیواردر . چینک شمالنده هوانغ هو
هرى بوینده در . بر اوجی دکیزه قادار
کیدر . بو سد توركاره قارشى چینیلرک
یابدقلى سدر .

ایکنجیسی خوراسانده در . بوسدی
صوغنده کی توركاره قارشى عجملر یامشدر .

مصرده قاوالایلر

تورک ملتی اجتماعی حیانده نه قادار
بویوک قابلیتلر کوسترمش ایسه سیاسی
حیانده ده ، سیاسی تمضولرده ده اوقادار
بویوک قابلیتلر ابراز ایتشدر . فی الحقیقه

سینوب ، تورک برلکی ، طرفندن نشر اولنور علمی ، ادبی غیر موقوت مجموعه در

صایی : ۴

۲۴ نisan ۱۳۴۰

بیل : ۱

توركلره قارشى سدلر

بالقائری ضبط ایدن ، رومابه وارن بر
ملندر . بو قدار کنیش فتوحات یابان
هیچ بر ملت یوقدر . بو فتوحات میلاددن
چوق اول باشلامش ، میلاددن و هجرتدن
صوکرده صوکه بر قاج عصر اولنه قدار
دوام اتمشدر .

بو فتوحات بر چوق تورک دولتلری
طرفندن یاییلمشدر . هر ملت آنجق
بر دولت قوراییلمشدر . حالبوکه تورک
ملتی بو یوک دولتلر اولق اوزره الهی ،
آلتش قدار دولت میدانه کتیرمشدر .

تورک ملتی تاریخک اک قارا کلک
کونلرندن بری ریوزنده بولونان و دنیایی
استیلا ایدن کاسکی ملتلردن و اک بو یوک
بر ملندر . اسکیلیکده کندیسنه اش
اولان ملتلر وارسنده بیوکلیکده کعبنه
وارن هیچ بر ملت یوقدر . تورک ملتی
ژاپون دکیزندن آوروپا اورتالرینه کیرن ،
پارس قاپلرینه وارن ، پیرنه داغلیرینه
قدار دایانان ، شمالده بحر منجمد شمالی یه
قادر یاییلان ، جنوبده چین ، هند ،
ایران ، عراق ، سوریه ، مصر ، بوتون

بیلیمجه ، مسابقه و مکافاتلر

بیلیمجه

بش حرفلی تورکجه بر کلمهیم هیئت
عمومیهم قیافتی توصیف ایدر . عکس
ایدیلهرک اوقوندیغ زمان یینه عینی معنایی
افاده ایدرم .

اوج حرفلی عربجه بر کلمهیم هیئت
عمومیهم موادغداثیه دن برنی تشکیل ایدر .
صوکنن برنجی وایکنجی حرفلرم حیاتده
اک چوق سویان ، ایسته نیلن برشیدر .

§

بیلیمجه لردن هر ایکیسفده حل اتمک
شرطدر .

طوغری حل ایدنلردن بالقراءه
برنجی و ایکنجی به بر اثر ادبی ،
اوجنجی به ظریف بر قورشون قلمی
اون بش کیشی به ایکیشرفارت پوتال .
مدت : — سینوب ایچون بر، ملحقات
و خارج ایچون اوج هفته در .

مسابقه

ادبی :

ادیاتک - نقطه نظر کزجه - اخلاق
ایله منا - بقی نهدر .

تاریخی :

یکی چای ، اورخون و اولمه
بویلرنده بولنان و ایلمترس خان ،
تکین و بیلیمکه خان ناملرینه رکیز ایدیلر
کتابه لرده کی یازی بی حل ایدن وطومسه
بونی فصل قرائته موفق اولمشدر .

§

منبع ، قویو صولرینک قیدشده
صیحاق و یازین سرین اولمشندن
سبب نهدر .

- آله و نیچون تتره در .

بو ایکی مسابقه بالخاصه مکتبیلر
ایچون ترتیب ایدلمشدر . طوغری جواب
ویرنلردن بش ائدی به بر مکتب کتابی
ویرله جکدر . مدت بر هفته در .

§

ادبی ، تاریخی مسابقه به اشتراک
ایدنلردن اک کوزل جواب ویرنلره ،
مکافات اوله رق ، ادبیات ایچون بر شاه
اثر ادبی ، تاریخ ایچون قیمتدار تاریخ
کتابی ویرله جکدر .

مدت : — سینوب ایچون ایکی ،
ماحقات و خارج ایچون درت هفته در .

رجای مخصوص : — مجموعه نیک قابنده بیلیمجه و مسابقه ایچون آری آری
قویونلر بولندیغندن و قویونسز کوندریله جک اوراقده شایا قبول اولمادیغندن
بیلیمجه و نیا مسابقه به اشتراک ایدنلرک کوندره جکری اوراقه عائد اولدیغی
قویونی ربط اتمسی و آدرهس و امضالرک اوقوناقلی اولسی و مانیه مکافات اصابت
ایدنلرکده ، مکافاتلری اداره خانه مزدن آدیمرملری رجا اولتور .

خلق لسانی

- ۱ -

جرق — اکثریتله خدای نابت دیاز . (شکل صحیحی و ایل ، در)
 بیانی آلم .
 آذیق ، آزوق — ما کولات ،
 خصیه لرینی چیقارمق ، بورمق .
 آزیق — صوبولی ، خندق و اسفا
 آریتمق — بیقماق ، تمیزلک .
 آریق ، آروق — ضعیف ، جلیز
 آشار — موسم مخصوصنده بیلدیر جین
 لایقه مخصوص بسیط بر نوع آلت
 آواره — ایش-سز ، کوجسز ،
 ، کوتو ، بوزوق . و دفتر غلطانده
 کله نیک اصلاً ساحلدن آچیلماق معناسنه
 نینجه (avara) ایله علاقه دار اولدینی
 بیلدیریلور ؟
 آوقوری — بریاندن اوبریانه کچن
 نلامه ، اگری ، ترس || چاپ و راست .
 آولا — تارلارک حیوانانندن محافظه-
 سی ایچون یاپیلان جیت .
 آووز — یکی دوغورمش براینک
 ویا قویونک ایلمک سودی || لباء .
 آلمک — کتورمک ، ایصال ، سوق .
 آلیک — قرهجه ، بیان کچسی .
 آل — تخفیف ایله ، مملکت ، خطه

ایلکین — ساحه وسیعه ، فسختسمرای
 آهیک — احضا || حیوانانک
 ایشمار — کوزویاقاشلر واسطه سیله
 یاپیلان اشارات مخصوصه || بونک صریحه
 ایشمام ایله علاقه دار اولمسی واردر .
 ایت — کونک .
 ایدیش — ایدیج ، آنه نمش آت بار کبر .
 ایراق — بعید ، دور .
 ایز — ایزلمک — علامت ، نشان ،
 تعقیب ، کشف آتمک .
 ایلمک — ilmeque ، دکمک ، دو قونمق ،
 ایلیشمک || تماس .
 ایلیک — غلط اوله رق و دوکه ، به
 اطلاق اولتور .
 ایمه جی — چفت سورمک ، اکین
 یچمک و سائر کبی خصوصانده خلقک
 یکدیگرینه معاوتی و معاوت متقابله ،
 آقاریه . ایمه جی ارقومق ؛ خصوصات
 آنه ایچون خلق دعوت .

خلفیات، ہیئت عامیہ، سماعیستند:

بعض ایضاحات

—><—

ہیئت علمینک بو وادیدہ
 مساعیسی جدی بر بحث، عین
 تورکجه من نامنه اونستدہ مهم بر
 دیمک اولان مملکتتمزک خلق
 ضبط و تثبیت ایتمکلہ ایشہ باشا
 اولشدی. بناءً علیہ بونک، یعنی
 بالا عرض ایدیلان تدقیقاتک، بر
 قسمی اکال ایدلمش و بونستدہ
 اعتبارآدہ درجه باشلانمشدر.

خلاصہ: خلق لسانی ضبط و
 ایتک، ہلہ بر چوقلری اللہ طولان
 برایکی تورکجه لغتدہ بولمیان، بو کتابا
 کیرہ مہمش اولان کلملری طوبلامق
 نشر ایتک تورکجه مرہ آز چوق
 خدمت اولہ جفی شہہ سزدر.

ایکنجی قسم تدقیقانه کانجه
 بودہ تماس ابتدکی موضوع اعتباریا
 ہر حالہ سیدویمزی طانیق، طانتدیرمق
 ایچون مہم بر حرکت اولہ جقدر.

مجموعہ من ایشک کوچلکفی، جدیت
 و اہمیتی مدرک اولقلہ برابر بو وادیدہ
 بلکہدہ، بتون بو حرکت، تشبیرک
 فعلی نتائجی اظہار ایدہ بیلہ حکمی قناعقلہ
 محتسندر.

مقصد و مسانکدہ عرض ایدلیدی
 وجہلہ بربک ہیئت علمینسی - کہ کوزل
 یوردک دائمی تحریر ہیئتیدر - نشریات
 و مساعیسی میانہ سینوبمزمک «خلفیات»
 تدقیقاتی ادخال ایلہ بو جلدن اولمق
 اوزرہ محلی خلق دیلنی، نورکوه داستان،
 مثل و عنعناتی عادات، اخلاق، طبایع،
 طرز تلبس و صنایعی خلاصہ، بو شعبہ
 معرفتک ساحہ شمول و تدقیقہ کیرن
 خصوصاتی تثبیت و بوضویفہ لردہ، برسلسلہ
 منتظمہ نختندہ، نشر ایدہ جقدر.

بک شمولی اولان بو نشریاتمزه
 مملکتتمزک آثار محکوکہ و مبانی
 قدیمہ سبیلہ بونلرک دلالت و ماہیت
 تاریخیلری حقندہ یاپیلمش تدقیقاتی
 حاوی مقالہلری، بوندن ماعدا - کہ
 سیدویمز بو وادیدہ زنکین برساحہ تبعدر -
 قتیق، ایور، چینی، قیریق، دودورغا،
 بیات، قرہ یابیلی (قرہ اولی) الخ کبی
 ہربری آلان برز تورک بونینک اسمفی
 طاشیان کوی آدلریلہ دیگر برچوق اسم
 وصفتلمک ضبط و تثبیتندہ دخی تاریخی،
 جوغرافی بر چوق فائدہ لر اولایقندن
 بونلریدہ علاوہ ایتک نیتندہ یز.

منطقه منطقه زراعت مکتببری تاسیس
وسر کپلر کشادیه الکی محصولات زراعیه
وجوده کتیر نلره کفایت اعطاسی و مأمورین
زراعیه طرفندن عملی اصول زراعتک
ارائه سی و قونفرانس لر ترتیبی :

۴ - حیواناتک تکثیر و جنس لرینک

اصلاحی

۵ - تعمیم زراعت ایچن عملی ومدتی

قیصه سیار مکتب لر احدائی

۶ - تدبیرات زراعیه مرکز لر

تاسیس یله محصولات ملیه مزک تدقیق و

اصلاحی و هر محلاک قابلیت اقلیمه و

اقتصادیه سنه نظراً زراعت ملیه نک تطبیق

حمایه و تشویقی و محصولات ملیه نک

اجنیلر انه کچامسنه چالیشمق .

۷ - تجربه ساحلری و زراعی

استاسیونلر تاسیس یله زراعت خصوصیه

وصنایع زراعیه نک محلی اوله رق تعیین

و نشتی

۸ - زراعه مخصوص تصرف

صندوقلری و شرکتلر تشکیل یله آنلرک

اقتصاداً تعالی چاره لرینک اهمیتله تأمین

مملکتتمزک زراعتله قورنیهلر جغنه و

یالکیز زراعتله قوت و قدرت ویرمکله

زنکیلر بر دولت اوله بیله جکمزده قناعت

بو یو کدر .

اصلاح ایتمک عقلندن بیله کچمز .
کون آچاق تها که سنه معروض
والحاصل ترقی زراعت ایچون
ایدن تدبیرک هماغا جلا تطبیقیله
ایله حق تشبثانک غایت اساسی
تطبیق اولمسی لازمدر .

ترقی زراعت ایچون تقلید و سطحی

دن فائده یرینه ضرر حاصل اولور .

قره صاباندن باشقه برشی بیلمه یین

زراعتی نا حضرت آزمدن قالمه

لرله آنجق اجرا ایده بیلن و صنایعی

اولیان بر مملکتتمده ، اک متکامل

زراعت اصول لرینک و صوک ترقیانه

دما کنلر استعمالی بیلمه نه قدر

بشیریدر . زراعتمز بو کون هنوز

غیش برچوق قدره . آنی تدریجی برترقی

تکامله سوق ایتمک دها موافق اولور

من ایدرم . عکس تقدیرده بیهوده وقت

بایدلش و بر چوق پاره لر اسراف

بیش اولور .

زراعتک ترقی و اصلاحی

عالم لرندن اک مهمی :

۱ - آسایش و امنیت ؛

۲ - وسائط نقلیه نک تزبیدی

و اجرت نقلیه نک تنقیصی

۳ - فنی اصول زراعتک کویلیلر

آراسنده قولای بر صورتله تعمیمی ایچون

هیچ اولمازسه داخلی احتیاجی تأمین
ایتمک ضرورتی وارد .

زراعت حر و سربست بر محیطه
آمین بر صورتده ترقی ایدر . هیچ بر
رقبی اوله ماز . زراعتک ترقیمی ایچون
آتیه حق هر آدیم منابع ثروتی تزیید
و توسعه یارایه جقدر . شخصی و فردی
غیر تله حکم و متکده انضمام معاوتیه
امل ملیزه پک قولای واصل اوله بیلیرز .
بر آزهت ، غیرت و فداکارلق یاپارق
آوروپایه و زراعتجه ایلرله مشملکه
بر چوق طلبه لر کوندرمک و بونلری
علم و معرفتله تجهیز ایتمک و بویله جه
متفنین ، زراعی اردولر وجوده کتیره رک
استقلال زراعی می تأمین ایتمک کوچ
شی دکلدور .

زده تدنی زراعتک اهمیت عامللری:
جسارتسزک ، بیلدکیسزک و فقدان
وسائط نقلیه در . بر چیفتی نه قدر معلوماتی
اولورسه اولسون وسائطسزک بوزندن
محصولنک چورویوب محو اوله جفتی بیلیر
و اوکا مخرج بولامازسه بالطبع بر شی
یاپاماز . تجارت و صنایعه اولدینی کی
زراعتده مقصد ؛ معین بر زمانده از
مصرفه چوق کار الده ایتمکدر . تمتع
ویرمین بر ایشی کیمسه یاپاماز . بویله
بر شرائط آلتنده هیچ بر چیفتجینک

بوکونده هر درلو مشکلا نه غمأ حکومت
بو بولده اجرای تأثیر و ابراز فداکاریدن
بر آن کری دورما مقده در .

هر شیئی حکومتدن بکنه میلم . بر
آزده اصحاب اراضی فردی تشبثله
حاضر لاندلدر . خارقه لر ابتدائی صورتیه
استقلال سیاستی بخش ایدن حکومت
و ملتزمه بزده فردی ، شخصی تشبثاته
استقلال زراعی اجرازه ساعی اولورسه ق
وظیفه شکرانیزی ایفا ایتمش اولورز .
عراقله ، مصر لرقدر کنیش زراعت
ساحه لرینه مالک و بزم کی نیجه ، بوز
بیکلرجه نفوس بیله بیله جک اراضی لریمز
وار ایکن زراعتسزک و بیلدکیسزک
بوزندن بوکون روسیا ، آمریکا ،
رومانیا تک بغدادی و اولرینه محتاجز .
زراعتسزک احتیاجات می تأمینه کافی کلدیکنی
بسایمک ایچون خارجه محتاج اولدیغ می
سویله مک کرچه آغیردر ؛ فقط جناب
حقک مملکت مزه احسان ایتدیکی منابع
و بخشایش طبیعتدن ؛ طوپراقلر سزک
قوت و قدرت قیاضانه سندن استفاده
ایده مامکنده موجب عار و تأسفدر . اصل
دوشمانلر سلاحیله ، اردولریله کتلر دکل ؛
صبا نیله ، زراعتیله حاکم اولاندلدر .
بونده کی حقیقی آکلایه رق محصولات
زراعی می خارجه صانامازسه ق بیله

بوينوزلر ناييت قيصه و کوچو کدر .
 حالبوکه ايشی بر (آنوفل) ده لاسه
 خرطومی قادار اوزوندرکه بو اک مهم
 بروصف میزیدر .

قنادلرده بنکایدنر . هادی سیوری
 سینکالر قوندقلری یرلرده بدنلری موازی
 بر وضعتیده قونارلر ، یعنی قارنلری
 اوسطجله بر خذاده در . حالبوکه (آنوفل)
 قوندنی بره نسبتله او سطحله جسمک
 آره - سنده همان بر زاویه قائمه تشکیل
 ایدر چه نه یعنی دیکنه قونار .

محمدشاکر

مخزن و مغاره و خانه لرده پنجره ایله پرده
 آره لری ، ماسه قاربوله آلتلری بونلرک
 باشلیجه باریندنی یرلردر . بونلر قیشی
 اویوشوق بر حالدده بوراده کچیرلر و ایلاک
 جهارده خباث - ساحه سنه آیلیرلر .

شمدی انسانی صوقان ، صیغه
 مینرا بلرینی نقل ایدن (آنوفل) ی
 دیگر نوع سیوری سینکالردن تفریق
 اتمک ده بیلیمکه دکر بر مسئله اولایقندن
 بونی ده مختصراً کوزدن کچیره لم سیوری
 سینکالردن باشلرنده تویلی بوینوز اولانلری
 ارکی اولوب انسانی صوقازلر
 بناء علیه هادی سیوری سینکالرده بو

زراعتمزده بر نظر

«دمیرطوغماز صپان سورمضانکه اویوشمش الاز»
 « بویله لیکله الهت وطن یانغین یرینه دور . »

مملکتتمزک استقبالی زراعتمزک ترقی
 و تعالیسنده اولدیفنی بیلهرک بو عالی و مهم
 صنعتک ترقیسی ایچون چالیشوب چاپالاماض
 لازمدر . یوقسه غیب ایدیان هر کون،
 هر دقیقه موجت فلاکتمز اولور .

اعلان مشروطیتدن سوکره زراعتی
 تشویق مقصدیله بعض جمعیتلر و تشبثلر
 وقوعبولمش و حکومتجه بعض فداکارلق
 اجرا قیلنمش ایسه ده هیچ بری فائده لی
 اوله ماه شددر .

مملکتتمز زراعت مملکتیدر . بونلکه
 برابر اک کری قالمش ، اهمال ایدلمش
 اولانده مع التأسف زراعتمزدر . تاریخ
 زراعته واقف اولانلرجه معلومدرکه
 بو کونکی زراعتمز پک کریدر . اک
 ابتدائی ، آنارندن قالمه اصوللرله چفتجیلک
 ایدر . بتون دنیایی رفاه و سعادتیه ایصال
 ایدن و هر یرده تطبیق ایدلمکده بولان
 فنی اصوللردن خبریمز یوقدر . ثروت
 ملباضک اک مهم منابعی چفتجیلکدر .

عمومیسی - نی تدقیق ایدلم : آنوفول ،
 یوقاریدهده بالنا - به اشارت ایتدیگمز
 وجهله ، بیلدیگمز سیوری سینکرك
 برنوعی اولوب حشرانك ذوالجالحین
 صنفه منسوبدر . بونر ارضك همان مر
 طرفده موجود و منتشردر . ممالك
 حارهده کثرتله بولندقلری کبی اقالیم باردهدن
 معدود محللردده (آنوفول) بولنشدردر .
 یالکمز مرتفع طاغلك معین نقطه لرندن
 ۱۲۰۰ - ۱۶۰۰ متره ارتفاعدن یوقاریده
 آنوفله تصادف ایدیله من .

صیتمه میقر و بلرینی نقل ایدن یالکمز
 دیشی آنوفلرددر . ارکک آنوفلر مواد
 غذائیة - اثره ایله تمیش ایدرلر . انسانی
 آنجق دیشیلری صوقار و قاتی مص ایدر
 (آنوفول) یاورولری ایچین قانه محتاجدر
 بونر یورطه لرینی بیوک کوچوک ، بطاقلق ،
 صو بریکینتیلرینه یراقیرلر . بویورطه لر
 سرفه دنیلان یاورولری حاویدر . بوسرفه لر
 یورطه دن چابوق چیقار و صولرک سطحده
 یاشارلر .

(آنوفول) لر شفقله میدانه چیقار
 و بو صیره ده انسانی ایصیرلر . ایشته بو
 سیدن درک صیتمه علی الاکثر کیجه لری
 سرایت ایدر . حتی ایشیدرز، که بر چوق
 صیتمه لیلر کیجه آیازده ، اچیقده یاندقلرندن
 صیتمه بی الدقلرینی سویلرلر . قاراقلق ، قویتر
 محللر از جمله آخور ، کوهس ، ماندیرا ،

صیتمه طفیلاتنك خسته انی نقل ایدن
 و سیوری سینکرك بر نوعی اولان
 (آنوفول) ك عضویتده کی حیات و
 تکاملی مطالعه ایتدیلر .

خلاصه ، بو ، بونی عقب تدقیقات
 صیتمه نك انسان ایله سیوری سینك
 آره سنده دور ایدن بر خسته لق اولدیغنی
 و بونك خارچنده هیچ برشی ، هیچ
 بر واسطه ایله کجیمه جکنی قطعاً اثبات
 ایتدی . بناء علیه بو حقیقت فیه و قطعیه
 قارشو سنده صیتمه نك طرز تکون و
 سرایتی حقده کی یا ککش ، مضر ذهاب
 و تلقیری تصحیح اتمک لازمدر .

صیتمه نك عامل مرضیسنه ، دها
 دوغریسی بونك مختلف نوعلرینی تولید
 ایدن میقر و بلره کانه : بونلر لسان قنده
 پلازمودی نام عمومی آلتنده و همان
 حیاتی ، بنیوی وصف و چوغالنه
 طرز لر یلده بکدیگرندن فرقلی اوله رق
 ترسیانا ، قوارتانا ، تروپقا اسملریله یاد
 اولنورلر .

بو حیوانجقلر انسانك قاننده یاشاره
 بونی زهرلر ، دروننده کی اکه مهم ماده بی ،
 یعنی (کریوات حمرا) بی تخریب
 ایدر و بو صورتله انسانك قوتنی کسر
 عمرینی آزالتیر خلاصه صحت و حیاتی وخیم
 مهلك برصفحه یه نقل ایدر لر شمدی صیتمه نك
 نقلنده عامل اولان (آنوفول) لرک اوصاف

مقیاسده و مدھش بر صورتده اجرای
تجربیات ایدر .
مثلاً تور کستانده خلقك ۱ ÷ ۳ ی
صیتمه دن اولمکده در .

صیتمه دن آناطی لیمزكده قره و آق
دکز سواحلی ، یشیل ، قزیل
ایرق و سقاریه حوضه لری ، سیحان ،
چیچانك بوتون مسیر و حوالیسی صیتمه نك
شدنه اجرای حکم ابتدکی منطقه لردر .
صیتمه آفریقاده ده الك زیاده اجرای
تجربیات ایدن بر خسته لقدر . بو قطعه نك
ها هر طرفده صیتمه راردر . بالخاصه
شرق ، غرب سواحلی مدھش و کشف
اوجاقلری حاویدر .

آمریقانك کینه و آمازون حوالیسی
بوک صیتمه منبع لیدر . آوسترالیا
قطعه سندهده صیتمه یه تصادف اولتور .
صیتمه نك اسکی زمانلردنبری معلوم
و بو اعتبارله بشریتك اجتماعی بنده سنده
اوزون عصرلر اجرای تاثیر ایدن بر
خسته لقدر . حتی اسکی روما ، یونان ملت
مدینتک انحطاطنده بونك مهم بر عامل
اولدینی ادبیات طبیه مقیددر . طب قدیم
صیتمه دن بحث ایله بونی کوزله
کوریله ، بن حوینا نك ، حیوانچقارک تنفس
جهازی واسطه سیله وجوده داخل اوله رق
نولد ابتدکی یازار .

صیتمه نك طرز تکون و سرایت

و انتشاری حقدنه کی نظریات ، مطالعات
فنیه بالنسبه یاقین برماضیدن ، اون سکرنجی
عصر دن باشلار . بو میانده ، راوزوری
ولانسیزی ، صیتمه نك صورت تکون
و طرز سرایتی حقدنه اساسلی و زمانه
کوره دها فنی مطالعه لر در میان ایدن
مؤلف اوله رق کوستریلیر .

اون طقوزنجی عصرک نصف اولنده
بو باده کی تدقیقات ، تفحصات طبیه کرچه
دها جدی و متکامل بز شکل آلمش
ایسهده ینه صیتمه نك عامل مرضیسی
کشف ایله نتیجه لیمه مشدر .

نهایت بوندن ۴۲ سنه اول یعنی (۱۸۸۰)
ده فرانسر عسکری دو قورلردن
(لاورا) - عالم طبابتک بو بو بوک
استادی بوندن ایکی سنه اول یتمش یاشنی
متجاوز اولدینی حالدده وفات ایتشدر -
ألیوم نامنه اضافله یاد اولنان هاتوز و ژلری
کشف ایتدی . کرچه بدایتده امانیتسزلکله
قارشیلانان لاورانك بو کشفی ، یکی بر
سعیک مبدای اولدی . بو صورتله عامل
مرضیسی کشف اولنان صیتمه حقدنه کی
تدقیقات دها شمولی و مثبت بر صفة یه
کیره رک صیتمه مقروبلرینك بنیوی ، حیاتی
مرضی اوصافی ده یاقیندن تدقیق و مطالعه یه
باشلانندی . بو میانده غولژی ، مارکیا فوا
چهللی الحطب عالمترینك مساعیلری
شایان ذکر اولغله برابر روس ، ضراسنده

صیتمه

- ۱ -

وصفوق اقلیم لکده شایان قید مجموعه
امراضند در . دنیا نك هر طرفه یا میلان
بو خسته لنگ ، طرز و وسعت انتشاری ده
مختلف در . بوا اعتبار له ، بونك بو کونکی شکل
و درجه انتشاری کوزدن کچیره لم .
آوروپاده صیتمه نك کثیف بر حلاله ، اک
چوق و دنا تصادف ایلمکده بوندینی
رلز ؛ روسیه نك وسط و جنوب اقسامی
باغارستان ، بالقان یاریم آطه نك وسطی
ویونانستانک هار هر طرفی ، شکل حاضر یله
بوتون یوغوسلاویا ، طونه و صاوا نهری
حوالیسی در . ایتالیا نك وسط و جنوب
قسملر ندهده صیتمه چوقدر . ایتالیاناویا
و آلمانک دها زیاده بالطق دکزی ،
فرانسه نك بحر سفید سواحل نده کی اراضیده
صیتمه واردر . انکلترده صیتمه همان
یوقدر .

آوروپاده ، فنك ترقیات حاضرده سی
بو مهلك ، مدهش خسته لنگ تخریباتی
بك محسوس بر در جهده ازاله ایتشدرد .
آسیا و آفریقایه کلنجه ، دیه بیلیر زک
آسیانک بلا استمنا همان هر طرفده بك
زیاده منتشر بر حلاله اولوب واسع

ملکته نك همان هر طرفده واسع
مقیاسده اجرای حکم ایتمکده و بو کونکی
خصوصیت تخریبیه سیله ده شایان تدقیق
بولنمده اولان خسته لقاردن بری ده
صیتمه در . اوزون زمانلردن بری بذیه
اجتماعی زده بك فجیع و درین بوشلقنر
آجان بومدهش و مخوف آفتک هر دقیقه
آرامزده جایز ، قید کبی و خودلری ،
رنکسز بکنز لریله بمضاده قوللرینه فسونلی
پاوق ایلمکی باغلامش (؟) طولاشان
بدبخت قوزبانلرینی رفته سیر ایدیوروز .
ایشنه بزبوحیفه لرده ورم و فرنیکی ایله
آله ویره دک صحت ، حیاتی تهید ، تهلیک
ابدن صیتمه نك مرضی ماهیتله بوندن
قورونمه اصوللرینه دائر عمومی معلومات
ویره جکنز .

بشریتک مهم رقصنک لیم اضطر ابائی
المنده قیوراندینی صیتمه امراض انتانیه نك
یعنی قوللر ، تیفو ، لنگلی حما ، حما
راجمه ، قیزل ، قیزاموق کبی خسته لقلرک
لاکرة ارضیه ک زیاده یا بیلدش اولانیدر .
صیتمه ممالک حاره خسته لقلرینک اک مهم
وباشایجه لرندن بری اولدینی کبی معتدل

- ۸ -

مولود . اشبو منبع وارداتدن لابقيله استفاده
 اتمك و ابد بيلمك اوزره ارباب فن محل
 استهلاكده بويوك حاصلات و يوكسك فبشات
 ايله رغبت عامه به مظهر اولان جنس و نرعى
 اورمانده يتيشد بركه ساعى اولورلر . ماده
 خنديه به اولان احتياجات مقدار و فبشائى
 هبت اجتماعيه نك وجودينه مربوطاً متحولدر .
 تحولات واقعه علاقه صنایع و امجابات تجار يه دن
 نشأت ايتديكندن منبع واردات اولان
 اورمانلردن آلتان وارداتك تحولات . مذكوره دن
 متأثر اولماسى اورمان صاحبلىك آرزو
 ايتديكلى لك مهم بر كيتيدر . اونك ايچون
 اورمانده اصول اداره و حراى فننده بر
 فعاليت دائمه توليد ايدر . فعاليت واقعه اوزرينه
 مؤثر اولان عواملده اورمانك موقعيدر .
 سنين وفيره دنبرى معلوم كيتيلردن اولان
 يوكسك عمللرده بولنان اورمانلر ، چخ
 سقوط اجار ، هيلان ، قار و يا غموز صولر نك
 شدت سيلانى منع ايدر . داخل و ساحلده
 بولنان او مانلر ايسه قوسال اراضى اوزرنده
 بولنان قويمى تثبيت ، دائمه ترك شدت و آغير لغنى
 كسر روزكار و فورطنه نك شدتى تخفيف ،
 نباتات زراعيه نك تاثيرات خارجيه دن مصونيتى
 كى وظائف مهمه ايضا ايتديكلى دن اورمانك
 اول امرده موافق كنديسندن نه وجهله وظائف
 و استفاده بگلد يكي خصوصلىر تامين و بلا انقطاع
 دوامى تامين و ارباب فنه عائد وظائفيدر .
 وظائف معدوده دن ماعدا اورمانلردن
 تاثيرات صحيه اعتباريله هبت اجتماعيه نك
 بگلد يكي مهم بر جهت دها واردركه بويوك
 نصبه لرده متمكن و بونون كون فابريقه لرده
 ايشله مكه مجبور اهانك معروض قالدقلى

مولود كورى و سائرنك اشتر ايتديكلى
 غازات مضره ل هواى تنفس صحت مهمومه
 اوزرينه فنا تاثير اجرا ايتديكندن ، حيد
 و صاف اورمان هواسته اولان احتياج
 غير قابل انكاردر . اورمان ايچون . سنده
 تفرج ؛ بويوكلر ايچون استراحت ، كوچوكلر
 ايچون اوبون عمللرينك وضى اورمان مكاتبى
 اورمان خسته خانه سى ، مكاتب تعطيل خانه سى
 كى صخته نافع و خادم اوله چقى . مؤسسائله
 اورمانلر مجاورنده كوچولر انشا اتمك و يا خورد
 قصبه جوار و يا داخنده عين شرايطى
 احتوا ايدن اورمان يتيشد برك لازمه دندر .
 بوطر زده بولنان اورمانك شرايط شفا عيه سى ده
 بوسه بون باشقه اولمله برابر بولندينى موقع
 و مملك منظره خارجيه سنه بخش ابد چكى
 كوزلاك و داخنده حين تفرجه اشجارك
 انداميله ذوقه ويره چكى لذتده شايان ذكر
 و قيددر .
 شو و تقديرده بر مملكتيه مختلف علاقه
 طبيعيه و اداريه نقطه سندن عطف نظر
 ايدلديكندن او مملكت اورمانلرنده مختلف
 اصول اداره نك رونمون اوله چنى درحال
 فكره تبادر ايدر . بناء عليه اورمانه اصول
 اداره وضى اورمان صاحبك يذ اختيارنده
 اوليوب انجق مختلف علاقه طبيعيه و اداريه نك
 تحت تاثيرنده بولنديغندن كله چك نسخه ضرده
 خصوصيات واقعه دن تحت ايليه چك اورمانچلىق
 حراى نك روح نقاطنى درج اتمك صورتيله
 مجموعيه اورمانچلىق فنى ايچون بر قسم
 مخصوص بخش ايدلس اوله چقدر .

م . ط

لزوم کو۔ ترہ مکدہ در قوی و مثبت طور پر اقلردہ
اوراق - اقطہ و ثابہ مجتمعاً و مخلوفاً ثبت
ایلاکارندن وظیفہ مذکورہ نك ابفاسی حاد
بر دوریہ کیرمش اولہ جندن احتیاجات
بشریہ دن اولان مادہ خشبیہ نك استحصالندہ کی
منفعتک حد اعظمی بہ ارتقاسی انجق اشتغالات
فنیہ دائرہ سندن اتعاب ذہنہ موقوف ہونور
پک چوق زراعت مملکتتری واردرکہ تارالارینہ
اقتضا ایدن حیوانی کو برہی بولدقن سکرہ
اورمانلردہ - قوط ایدن - اق ، اغضان واوراقک
چوروسندن حصولہ کلن کو برہی آلوب
استعمال ایدرلر . بوحال اورمان طور براغذک
قوۃ انبایہ سنی تنقیص ایدہ جکشدن بو کی
مواقمہ زراعت کو برہی اولان احتیاجلری
تضعیف واورمان طور براغذک قوۃ انبایہ سنی
تنقیص وضعیہ لاتیدرماقی اوزرہ اورمانک بشقہ
برطرزہ ادارہ سی دوشونلش بودہ اورمان
اصول ادارہ سنک برنوع دیگرچی تولید ایدن
ایتدیرن احتیاجدن بولوتشدر . حیوانات
ایچون برمنبع غذا تشکیل ایدن اورمانلر
مواد غذائیہ بشریہ نك دوچار تضییق اولدینی
ہنکابہ دہ اورمان زمینی مضایقہ بشریہ نك
رفی زمانہ دکین موفقہ ترلایہ قلب اولنورکہ
بودہ اورمانلرک اراضی احتیاطیہ بشریہ میانندہ
بولدینی نظر تفحصہ آلمسنددر .

شخصی و یا بر جماعتہ عائد اورمانلردن
صاحبلری احتیاجات شخصییہ لریہ کورہ مختلف
حاصلات اقتطافنہ عطف اہمیت و اسبابی
نھری ایدرلر . حالبوکہ حکومت کندی
اورمانلری ایچون بالواسطہ ملزوم اولان
حاصلاتک فضلہ افنی قطعاً نظر تأملہ آلمسندین
احتیاجات عمومیہ فی نظر دقتہ آلہرق سنوی
مطرد ، معین بر مقدارہ مادہ خشبیہ
استحصانہ اہمیت ویرر . ہر ایکی صورتہ
اورمان صاحبی ایچون بر منبع واردات اولمش

شریحی اوقی ایچون صریقلق ، فوجی چنبری
وامثالی ایچون اولدقہ بوبک واردات تشکیل
ایدن کسج فدان یتشدیرلمسی احتیاجی دہ بر
شکل آخردہ اصول ادارہ فی ایجاب ایتدیر مکدہ در .
تاریخک ایلک برنجی ہجرتندہ انسانلر ،
سطح ارضی موقع موقع واسع - احہ لردہ - تیلہ
ایتمش اولان اورمانلر دروستندہ اسکان ایدیلہ وک
کندیلرینہ اقتضا ایدن انبایہ انشاواً کولات
ایچون ترلا و حیوانلری رعی بچوندہ چایراق
احداتی صورتلریہ محل محلی تخریب اللہ اسکان
ایلری نتیجہ سی او واسع ساحلری اشغال
ایدن جسم اورمانلر کو چوک کو چوک قطعہ لہ
انقسام ایتشدر . نتہ کم بو قبلدن اولہ ق
طریق زراعتدہ اویانان بیوک آرزو - سبیلہ
آفریقا و آسریقا کی ممالکدہ اورمانلر الیوم
تعریفات واقعہ دائرہ سندن تخریبانہ معروض
قالشدر . براورماندن ترلا احداث و اقتضا
ایدن مواد خشبیہ فی تدارک ایتک ہر موقعدہ ہر
زماندہ کفایتی اعتبارلہ یکدیگریک عنیدر .
فقط شرحال کمت اعتبارلہ زمان و مکاہ کورہ
نحول ایدر . آرادہ کی فرق ایسہ او موقعدہ کی
احتیاجات عمومیہ دہ موجود رواجہ نظراً
برینک دیگرینہ تقری کیتاً موجود فرق
میدانہ چبقارر .

بسیطر ذہنیت ایلہ تأمل و تفکر اولنان
برشی وارسہ اودہ اورمانک باشلیجہ شایان
دقت و اہمیت حاصلاتی مادہ خشبیہ سی اولدیندہ
ہر کس متحددر . اہالی و اشخاص اورمانلردن
احتیاجات عمومیہ بہ و بر مقصد معینہ ملزوم
مادہ خشبیہ فی استحصالہ ایجابات منفعت شتابان
اولورلر . معین اولان مواقمہ شو وظیفہ نك
ابفاسی پک سادہ در . مثلاً صرفع محللردہ بالکنز
لاذین ، جبر و چای ، ملز یا خود خفیف قومہ سال
طور اقلردہ یا لکنز چام جنسی میدرلاً
یتشدیکی ایچون اشتغالات ذہنیہ و فنیہ بہ

آئينك آسليملىرى، اوتئده كى پىر؛ ماشينك
دمدمه لىرى بىستىليور . . .

مھتاب او كئندە سجدە ايدن بىتون
موجوداندن او شوخ پىرىنك لاهوتى
وآبدى نالە تىكرىمى سىزىليور
م . د ا م

مھتابك ابيك قنادلى حدودسىز
پىرلىرى، اونك رىزە لىرلە بىقاهەرق ارىضە؛
شەرى ، حىيانى ، يشامق سعادتى توزىع
ايدىيور . . .

شەو كىنج قىز ؛ يارىنىك خىلالى
طىرلىرى ، بو مەسعود ؛ هيجانىك
شكرانلىرى ، بىردە كى فلا كئزە ؛

اقتصادى صفھەلر :

ھىئەت اجتماعىە نك اورمانلردن صورت انتقاعلىرى

زراعت مملكتلرئندە ايسە اورمانلردە كى
احتياج باشقە صورئلە نچلى ايدىر . زراع
يازىن حيوانانى رعى وقىشىن بىلە ك اچون
اورمانە عرض احتياج ايدىر . نئە كىم ۱۷۹۳
سەئمىلادىسئندە اوروپادە وقوعە كلن شدقلى
قوراقلر سببىلە بونون چاپرلقلر ، اوتلقرك
قورومسى بوزئدن حيوانانە قارشى مسدود
بولان اورمانلرك تىكرار كىشادى مجبورئى
حاصل اولمشدر . علانئ اقليبە دولاپسىلە
اورمانلردە چاپر بئشدرمك و چاپرلقدن
استفادە ائتمكى آرايان زراع قىشلق حيوانانى
اچون اقتضا ايدن مواد غدانى پى تدارك
ويازىن رعى ائتمكى تائىمە چالسىرلرك بونقە بىردە
اورمانك باشلىجە حاصلانى اورمان اشجارى
آلئندە بئشدىرىلە جك چاپرلى بچمك و ياخود
حيوانانە اكل ائتىدىرىمكدن عبارت اولان
مواقعدە زراع اوراق ساقطەدن آلمئە آغاج ،
مىشە ، قرە آغاج ياپراق و غصىناتى او كوز
وكچىلىرى اچون غدا اولمق اوزرە يازىن اجضار
ايدىرلر . بۇدە هم اورماندن وھمدە اورمانك
اوسئدن استفادە اصولنى احداث ائمشدر .
اختراعات و صنایع متنوعەدن اولان كاغذ جىلك

حیات پومبە بشرىبە عطف نىكاه ابدلىكئندە
ھىئەت اجتماعىە نك كئندى اجتياجلرىبە موافق ،
مقصد و آرزولربنە كورە اورمانلرى استعمال
وايشلتىمكە اولدقلىرى كىرلىكئدەدر . بنائ
علیە بىكئسوق اولە بىيان احتياج رىخى اوزمانلرە
مختلف اھمىت و اصول ادارە وضعنى ائجاب
ايتدىرىمشدر . احتياجات واقعە زمان زمان
كوچوك و بويوك مقیاسدە ایشلرە كورە
بئدل و ئچول ايدىر . فرضاً ممالك شماليەدە
اورمانلردە وقوعە كلن ئجسمانك بر قسمى
قىشىن محروقانە و مملك جنوبيەدە ايسە بو
احتياج شماليە نظراً ھمىتسىز اولدىغئدن وا كئتر با
بئالردە كار كىرانشا ايدىلمئدن ائكئنجى درجەدە
قالئدەدر . حتى بر موقعدە بولان اھالىنىك
مقدار وقابلئىدە احتياج اوزرىبە تائىر ايدىر .
چونئكە اھالىسى آز ، ساحەسى كئنىش ياخود
مسافئە بئيدەدە ، تقرب دئعى شكلات اولان
اورمانلردە مواد خشبىە نك شايان اھمىت بر قسمى
استعمال اولدئمە قى چورومكە محكوم اولدىنى
وبالئكس حوارئدە كى اھالىسى زىادە اورمانلردە
ايسە آغاجك كوكنە وارنچە باقدر طوبراقدن
قبوق ، داللى محروط وميوە لرى طوبرانەرق
سوكايور ؛ قولانىاپر .

بسته نكار ، اصفهان ، طاهر پوسه لك ،
عجم عشيران ، شوق افزا ، مخير ، سنبله ،
شهناز و ساره كجى تورك موسيقيسنگ
دانى ، كنهى ، روحى اولان فصللرده
[مغلق] لعيربله اهل ابدى پور ! .
پرنس على رفعت بك ، فائزه خانم
و طنبورى رفيق بك و ساره كجى بتون
موجودىنى موسيقيمزمك تعاليسنه حصر اتمش
خواجهر مزا اولماسه بسته لر مزا و اور و حلى
موسيقىمزم بى بتون انهدام ايده جك .
ظن قاصرانه مزجه ؛ موسيقيمزمك

تعاليسنى شمديلك بر طرف ايده
اولماز سه اونى تدنيدن قور
ايچون بى تى لرى اهل اتميه لم
شرق موسيقىسى بر شار
آنچق او ؛ بتون غواضى و
حقيقتنده مندج بتون ايچ
خلقمزمك روحنه تاقين ايده بيلمس
ارباب صنعت ، ساز مزي پورا
قور نارمغه چاليشملى در . .
بالت

مهتاب

صوك كوزش دامله سى افكك ابدى
قوينده كومولور . . كيجه نك اطرافى
قوجانلايان ظلنك قنادلرى آئنده بياض ،
يوروجى و ايلق حزران كونسك
شمانلرى طور يور . . كائنانى عميق بر
سكون قابلايور . .

چاملقده شعر ، كلرده اشتياق ،
قوروده هيجان ، بلبلده هجران نفعه لرى
اوچوشور . . فضا منتظر ، قارا كلق
مخضر ، بتون نظر لر افقه مر تگيز ،
طوغه جق پرى شرك قدومنى ديله نيور .
افقده بر خلقه ضيا ترسم ايديور ،
تعضو ايديور ، تبلر ايديور و اونك

ايلك ديدار ايتسامى ارضه
بوسه لر ، معانقهر داغيتور .
قرك ؛ تپه نك سيورى
دايانان كو كسندن فيشقيراى نشا
كله ، بلبله ، بهاره ، حياته و
ارضك كنديسى تقديس ايده
مسجود اردوسى اوستنه آقور
چيچكلر رنگلر ينى ، چاملر
بلبلر عشق لرى ، شاعر لر آ
بتون موجودات نصيلىرى طو
شوكا نوردن بر بوسه ، بوكا
كولكه اونه كنه بر انجلا طو
و بتون دنيا عشق ايچنده طو تو

شرق موسیقیسی

عیه مزك ، ادبیاتك قابلیت هضمیه سینه
نظراً تمامیه سقیم اولقله برابر صریح
بر غایبه یورو ملری اعتباریه منتسبینه
یا لکنز تخطئه اینه اکتفا ایده بیلیرز .

برایکنجه قسم واردرکه بونرک باشی
باشنه هیچ بر غایه لری بولونماور . خلقمزك
هر قولای تعلم ایده بیلدیگی ؛ و ذق سلیم
دوشونمیه رك سا معنی سرعته اوقشایان ؛
فصللری اصول انخاذا ایدیورلر !

ایشته تورك موسیقیسی کوردکلری
تشویق یاردیمیه مع الاف بو ایکنجه
صنفك الزده یوش یوش قیمتنی غائب
ایدیور وحق دیه بیایرزه که هدم ایدیور ،
صنعت اولدیریلور . . .

حجاز ، عشاق ، راست ، هزام ،
بمضاً کردیلی حجازکار ر نادراً نه اوئند
فصللریله تحدید ایدلنکه چالیشمیلان
موسیقیمزك بسته یا استادا ایتدیگی اونوتیلور .

سازمزك صوڪ جریاننه دقت
بیورلسون ؛ او اسکی مترنم و حساس
فصللردن هیچ رینه تصادف ایدیه میور ؛

بسته ر ، یوروك سماعیلر ، آقصاق
سماعیلر [اسکی] قیدیه ترك ایدیور ؛

عیه مزك اوغرادینی انعدم
موسیقیمزك ده سوروكلنمکه
عزاف ایتلی بز .

ریابلریله ، نصفیه لرلیله ، نی لرلیله
ایران تورك موسیقیسی بو کون
ایران پرور اولمان بر چوق
ساطه - ووروكلیور .

تورك ایران ادبیاتی ادبیاتمه
طاینان پارلاق دورلریله

مال ندنی وضعیتی ، تردیسی
برنجیه صنعت حسنك بر آجی
ایفنی کورمه مك آلدن کلور !

زده ، رجالزده حقیقی شرق
کوستریان لا قیدی ؛ ارشاد
لرلیله موظف اولان اساننده -

اختلاف و تشمت شکلنده
بور .

ندنی ایضاح ایده بیلیمک
مك بو کونکی سمالکلرینی
تقیم ایده بیلیرز .

برنجی قسمی تورك موسیقیسی
بالغایله بر بنه غرب موسیقیسی
ایدیورلر بو ؛ تربیه اجتم-

شدته حس ایتدیره ن مهم بر اساسك ،
حرکت فکریه جریانك تحصیل وانکشافی
تأمین ایدہ بیلمك مسلکمزده ، بونك
اسنلزام ایتدیکی اساسات دائره سنده
بورمکدر . بناء علیه شو فیصه ایضاحات ایله
تعقیب ایدہ جکمز . مقصد و مسلك بتون
وضوحیله خلاصه ایدلمش دیمکدر .

ملی تبعلره دها خصوصی بر اهمیت
ویرمك ، بومیانده -ینوبمزلده - بزده ده
رولک زمانلرده اهمیت تقدیره باشلانان و مهم
بر شعبه معرفت اولان - خلقیات - فولکلوره
تدقیقاتی؛ خصوصیت اجتماعیه و تاریخیه - سی
نثیت و نتیجه تدقیقاتمزی ده مجموعه ایله
نشر اتمك هیئت تحریریه نك جمله اماندندر
نته کیم برنجی ن - خه مزدن اعتباراً بومقصد
اطرافنده کی مساعی واقع مزك ایلك

تشکر مخصوص و افاره

کوزل بورده ی نشر اتمك صورتیله
مساعی فکریه سی دها شامل بر شکله
افراغ اتمش اولار تورک برلی نك رئیس
فخریسی بولنان محترم مبعوثمزد و قنور رضا
نورک افندی مجموعه مزه مظاهرت تحریریه -
ده بولنه جقلریخه ده وعد بیورمشلردر .
مجموعه مز طب ، ادبیات و دها
برچوق مهم موضوعلره دائر نشر ایتدیکی
اثر و مقاله لرله ده طائمتش علوی بر ناصیه
علم و فن اولان « ستار ایلك بو صورتله

قسمتی نشره باشلاردق
کوزل بورده بوندن
صحی و ادبی مقاله لرله
مطالعه ، شوق نسیج اولار
غایه کوزه دیلدرک ترتیب ایدر
احتوا ایدہ جکدر .

مجموعه مز کتبیج
نغمه لرینه حقیقی بر
خدمتی ده کوره بیلمك
ایچون بر - بتون مخصوص
خلاصه ، توالی ایدر
هر حالده صمیمی و فانی
ایدہ جک و بو ساحة
فدا کارقلردن قاجینیمیه
بزدن ، توفیق آله دندر

مظهر سایه سی اولقله فتحه
هر صورتله اظهار بیور
توجه اندن . تولد تشکر اتمش
ایلرکن - سو کیلی مطالعلر
زمانلرده تورک تاریخچه
جدی تبعاتیلله شوق
نورکیات ، مدقق ، متخصص
بر موقع اشغل ایدن مش
ایدہ جکلری مقاله لری
ارقویه جقلریخه تبشیر ایدر

رضا نورگشتنجاری
 2287 1732
 2287 1732
 805
 7843

فکر ایستادگان

لایحه طرقدن نشر از نور عالمی ، ادبی غیر موقوت مجموعہ در .

۱ کانون ثانی ۱۳۴۰ صانی : ۱

مقصد و مسلك

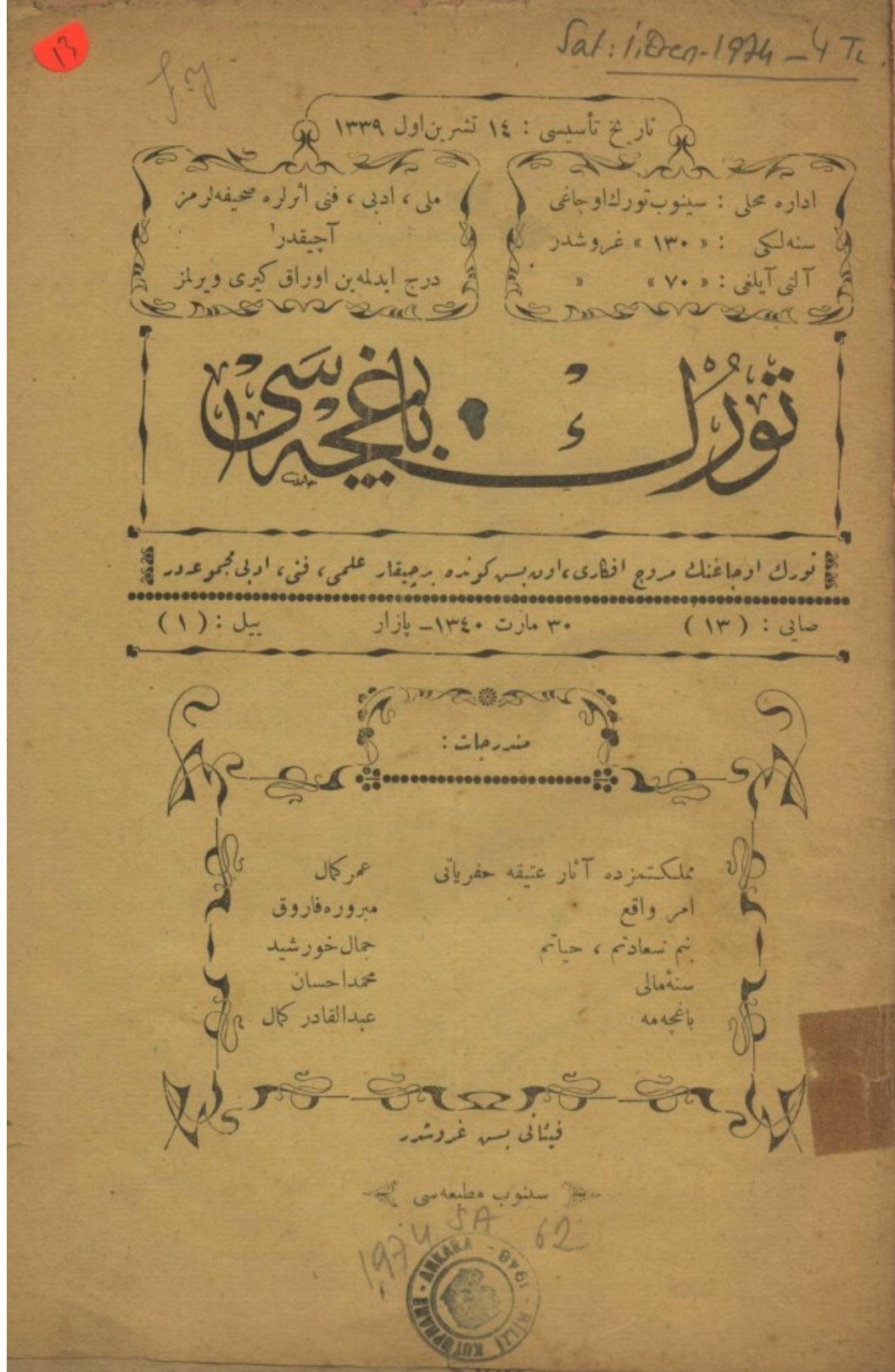
2287 1732

بکی داخل اولان
 دن بر چوقلرینک ایلك
 مقصد و مسلكك
 ایشته بزده متعمم
 ایده کن بو اصوله
 زودنی حس ایده رک
 مقصد و مسلكك قیصه جه
 بیورز .
 بو جهتی عرض ایده لم:
 زیاده فعلی نتیجه لرک
 حیات و حرکاتده
 صمیمی اولدیغنه قانع

بولنا نلدنیز . بناء علیه سوزلریمیزی ده بو
 قناعتك محصله نه کوره تلخیص ایده رک
 دیوروزکه : « کوزل بورده ، متواضع
 و ساکت بر هی ایچنده بتون منفعت
 و غایه سفی حیات عالمیه ، فکریه سنك
 اطرافنده طور یلایان و نظامنا ثاسا یسنده ده
 ایضاح ایلدیدی و جهله علمی ، حرثی بر
 مؤسسسه ارلوب محراق و وجهه ساعیسی ده
 آنحقق بونك تحقیق و تبلیرینه منحصر
 بولنان ، سینوب « تورک برلکی ، نک
 ناشر افیکاری اولتی اوزره چتیور .
 بو اعتبارله مقصدیمز ، مملکتتمزده کندینی

Ek 8.

Bulunduğu Yer: Milli Kütüphane, **Adı:** Türk Bahçesi, **Dili:** Osmanlıca, **Basıldığı Yer ve Tarihi:** Sinop, 1339, Sinop Türk Ocağı

مملکت مزده آثار عتیقه حفریاتی

موزه تاریخی - فرانسه لوزک بحریات و کشفیاتی - موصلده بحریات - آمریقالیرده باشلاپور - غربی آنادولوده نهر کشف ایدلدی - ترووا حفریاتی - مرحوم حمیدی بکک همتی - اسکندرخدی - کوزمزی آچالم

مملکت مزده هر طرفی قیمتدار آثار ایله دولو اولدینی حالده هنوز بونلردن لایبی وجهله استفاده ایتمه سنی بیلمه بورز. اوروپالیلرک یورد مزدن آشیرا بیلدکلری اشیلرک فیاتی حساب ایدلسه میلیونلره بالغ اولور. بوندن قرق اللی سنه اولنه کلنجه به قادار بزده آثار عتیقه همان همان هیچ بر انکشافه مظهر اولاماشدی، عزیز یوردلر مزده مدفون بولنان آثار ممالک اجنیه به نقل ایدیلرکن ممانعت ایتمک کیمسه تک خاطرینه کلمه یوردی. اسکی دورک بوسقیم دوشونجه سی برینه آرتق فکرلرک، حسلرک جوشقون مفکوره سی قائم اولمشدر. قارلر مزه موزه مزک تاریخی و آنادولوده شمیدی به قادار یاپیلان حفریات حقنده مجمل معلومات ویرمکی فائده لی بولویورم.

بویوک برکوموش تپسی. مرمرلر میاننده ده مدلی ده چقان « دیانا » هیکللی. قوسطانتین کبیرک مزاری دنیلن قیرمزی پورفیردن لحد پارچه سی، بر مومیا و بوکا بکزه بر قاق پارچه .. (۱۲۹۰) سنه سنده آثار عتیقه به تفریق اولنان محل کفایت ایتمه دی. بونک اوزرینه (چینی کوشک) نقل ایدلدی.

فرانسولرک بحریات و کشفیاتی: فرانسه لوزلر [۱۲۴۶] سنه سنده موسیو [تکسیه] نامنده بر آثار عتیقه متخصصی آنادولی به کوندردیلر. هر طرفی دولاشدیلر. بعض یلرده حفریات یا یارق غایت قیمتدار آثار میدانه چیقار. دیلر. و بوتون بو بهاسی یوکسک اولان آثار (لوور) موزه سنه نقل اولوندی. [۱۲۴۸] سنه سنک اورتهلرینه دوغرو آتوریلرک و کلدانلرک یازیلری موسیو [غره تین فند] طرفندن اوقوندی. قرون قدیمه مدینتک ایزلری کشف ایدلمش اولدی. بویازیلرک اوقونماسی آثار عتیقه متخصصلرینک کوزلرینی شرفه دیکمه سنه سبب اولدی. بغداد، بصره طرفلری بو آنتیقه آرایجیلرینک هجومه معروض قالدی. حفریات یاپدیلر. هر یکی چیقان

مرزه مزک تاریخی: « ۱۲۶۶ » تار. یخنده فتحی باشا مرحومک سعی و غیرتیه شیمدی عسکری موزه سنک بولوندی یرده تأسیس اولونمشدر. موجود آثار بر قاق پارچه دن عبارتدی. او وقت موزه مدیرینه (غولد) نامنده بریسی تعیین ایدلمشدی. الکیمتلی آثار اولارق « هرکول » استاتوسی و لایسکی ده چیقان

هوائی مصاحبه:

امروا وقع

نقطه بی اونوتوبده « یار کلدی » دی بی
ویررسه کندیسنی دیکلهینره قارشنی
نه قدر محجوب اولور .

بوتون بدالار کبی بنده کوچوک کن
جوق تیلدم . صنفلریمی یا خوجالریمک
مرحتیله ، یاخود مهارتله یابدیغ قوییه -
لریمک یاردیمله آتجق کچه بلییوردم .
رشدیده ایکن عمومی امتخاندن حساب
معلمه سنک اسمک خذاسنه قوجه مان
بر ۱۰ « آندیغنی کوزلرمله کوردم .

دونه ، دونه یاراملرده بئندیکمز آتلی
قارنجهلرده کی یایمه بیکلر کبی دونهیه او
قدر آلیشمشدم که ، بو ۱۰ « نومرو
نی هیچ مکدر ایمیوردی . بن دن فضله
تسلی به اوده کیلر محتاج ایش کبی خزنلی
رسبا ایله اوه کیشدم . یوندیغنه موندیغنه
ایشی اوده کیلره آکلادیم . نیم بو یایمه
تأثرلرمدن اک جوق متأثر اولان رحمتلی
بیوک آنهم :

— آ ، آقیزم! مراقایتدیگک شیشه
باق . کانبی اولاجقسک . صنفدن قالسهک
بیله نه اولور ؛ رحمتلی جین منلائک اوغلی ده
بر کون سنک کبی « ۱ » نومرو آلمشده
مراقلاشمشدی . صوکره برک او که
بر سینک بیسله مشده « ۱۰ » اولمش .
بلکه سنک کی ده بویله اولور .

بر جمله به بعضاً بر کمه نك علاوه سی
ویا او جمله دن بر کمه نك طیبی ؛ مناسبنی
قوتی ، قدرتی بر دوبره ده گیشدیرییور .
کچنلرده نقطه لر حقنده یازدیغ بر مقاله م
رفقادن بریمی طرفدن حقسنز بره تنقیده
اوغرامشدی .

اسکیلریمز : « بر نقطه نك نقصانیتی
کوزی کورایلر . « دیشلر . نه قدر دوغرو
مطالعه . شیمدی قارئلرمدن بعضیلرینک
کیس کیس کوله رک :

— اسکی به رغبت اولسه بیت
بازارینه نور یاغار .

دیدکلرینی ایشیدر کبی اولویورم .
عجبه ایتمه ییک . بنده اونلره آلداندقلرینی
اشارت ایچین اسکیچیلکده بیت
بازارینی یایا براقان استانبولده یکی جامع
آلوسنی زیارت ایتملرینی توصیه ایدم .
نور برینه اولوق کبی پارا یاغدیغنی کوره -
جکلر . دنیانک نوری ده پاره دکلمی یا ؟
صوغوقدن فوق العاده قورقان بریسنی
تصور ایدیکز . بو ذات ایلك بهارک
قدومنی آلقیشلایان بو کونکی ایلیق
کونشک قارشینه کجوب کنیش کنیش
کدرینه رک اسنه دکدنصکره :

— اوخ ! . . . هله شکر یازکلدی .
دیجکنه یانیله رق یازک اوستنده کی

ریلان آثارک بر چوغی ، الك قیمتلیری
پارسه کونده ریلدی . بوندن موزه من
بر آزجق استفاده ابتدی .

فرانسه حکومتی بصره ولایتی داخلنده
(تلو) نام موقعده (۱۲۹۵-۱۳۱۲) به
قادار حفريات اجرا ابتدی ، وکلدا
نیلرک قبل المیلاد [۴۰۰۰] سنهک
آثاریه ، یازیلرینه ، کتبخانه لرینه تصادف
ابتدیله . موزه مزده آلوزی سالونک
قیمتی بونلر تشکیل ایدر .

آمریقا بئدرده حفريات باشلامور : آمر-
بقالیر بغداد داخلنده (سفر) نام موقعده
[۱۳۰۴] سنه سنندبری موسیو [هانیس]
نظارتیله حفريات دوام ایدرک ایلك دفعه
اولارق غایت قدیم بر آثوری معبدی
بولدیله . چیقان آثار کلیتی ایدی .
بونلردن اللی سکر صندوق دروننده
برچوق آثار موزه مزه نقل ایدلی .

سلطان حمیده آثار عتیقه تک قیمتی
عرض ایدلش و اوده هر ناصله بونی
حسن قبول ایدرک مصارف سفریه به
مدار اولق اوزره خزینه دن بر مقدار
پارا ویرمشدی . [۱۳۰۹] تاریخنده
بغدادده [محمودیه] ده حفريات اجرا
اولوندی و قیمتدار آثار میدانه چیقاریلدی .
مابعدی وار

بوی آبادلی معله : عمر کول

ریلی طاشلری ، طوغه لری کال اهمیتله
بعه قوبولدیله . کونلرجه ، آیلرجه
قیق ابتدیله .

موصلمه حفريات : آثور و فنیکه
زیسی اوقونجه ، یازیلرک چیقدی
بوقلرده بولنان آثار مدفونیه چیقارمق
یجون [۱۲۵۶] تاریخندن موصل قو-
نسولوسی بولونان [لایارو] فرات
ودجله هرلری آراسنده حفريات باشلادی .

[۱۲۷۲] تاریخنه قادار [نینوا] ده
(قوبونجق) تپه سنده و (بلوات) تپه سنده
و (تل غرود) ده آثور کلدانی مدینتلیری
تخری ایدیلر . بر ایکی سنه سوکره
فرانسه لی موسیو (بوتان) ده (خرسید)
(قلعه شریفات) ابله داها بر قاق نقطه ده
تخریات یابارق بر چوق هیکلر و یازیلر
چیقاردی . انکیزلرک بولدق لری بوقیمتی
آثارک هبسی (لوندره) به ، فراننزلرک
بولدق لری (پارس) ه نقل ایدلی .
(لایارد) استانبول سفیری اولونجه
حکومه مراجعت ایدرک بغداد ، حلب ،
وان طرفلرنده حفريات یایمق آرزوسنده
بولوندیغی و مساعده رسمیه سنک اعطاسنی
رجایتدی . رخصت ویرلدی . اورالرده
چیقان آثاردن بر قسمی استانبوله
کتیریه جکدی . بو حفريات موسیو
(هر مزده سام) نظارت ابتدی . چیقاد

— بوسفر اولمادی . فقط کله جک
سفر هر حالده او تاریخی کرسیده ابراد
نطق ایتمک بزده میسر اولاجق . دییه
جکم . یالکز ، مبعوثلغه شمیدن
کندیلرینی قلباً نامزد کورده خام

افندیله :

— آمان . . ایلك دوزه لته جکگز
ایش شو بزم حقوق عائله مسئله سی
اولسون . توصیه سنده بولونمق ایسترم .
مقری کوی : مبروره فاروق

بسم سعادتتم، حیاتم

دورغون بر رنک مهیمیت آراسنده ؛
نظرلرک امتدادنجه اوزاقلاشان افق
مورکولکلری ایله چرچیوله بن-بروسه-
داغلیرنک ، سبیلی ذروه لرینه مرکوز
آلوده تفکر کوزلرینی ، دالدینی و کیم بیلیر
نه لر تخیل ایندیکی نقطه دن آیره رق
برر سیاه اینجی کی بلورلاشان و پرشمعه
انجیلالره قایناشان او بر چیفت کوزک
بوتون نور و حرارتی بوتون رنک شوخ
و شعرا بتسامنی یورغون و فرمزواللی
نظرلرک قوینه آقته رق دیمشدک که :
— حیات و یاشامق نه قدر کوزل
دکمی ؟ . . .

دکزه ، یشیل سرویلری ایله ، دوزین بر
خمن و ملال آراسنده طینیق برعزازانی
آ کدیران فنار بفتجه به ، کونشک مذهب
و مذهب التهااتی ، آلتون خزمه لری ایله
رقصان و لرزان ، دکزک اورته سنده برر
یکی کلین کی بسم ایدهن آدالره و اک
نهایت ده ؛ سکا حیاتی و یاشامنی مدید
بر شوق و نشئه اینجده ، پایانسز بر
سرور و حظ شکننده الهام ایدهن-بروسه-
داغلیرنک ، مهمل سیسلر دیکلخن ،
منسی تپه لرینه - کشیش - ک الواح
سکوننه چوردم . . .

فقط ؛ خاییر ، خاییر ! . . . بوتون
عریانلنی ، شعری ، محاسنی ایله نظرلر مرکز
اوکنه سرپیلن مناظرک یالدرلی و چیچکللی
برچرچیوه سی واردی . بونی قالدیروب ،
حیاتی و یاشامنی ، صنعی یویالردن ،
سوسلردن تجرید ایندی کمز زمان ؛
بوتون ارضده و سکنه لرنده مستثنا بر
کوزلک ، فوق العاده و غبطه آلود بر

بن صوصارق ، کوزلرینک سحر
و انجذابدن ، قوه مقاومسوزندن ،
خسته ، ضعیف و هر زمان بی مجال ،
سنک حسن دلفریبک اوکنده قاپانمغه
محکوم بدبخت کوزلرمی ، ساحله ؛
صوکرده رجاوتکار چیرپینتیلر ، عاقل
موجه جکرله قوملری در آغوش ایدهن

اسکین انتخاب زمانی یا قلاشنجه
مبعوث نامزد لری ده پاچایی صیوایوب
گندی جنس لری آراسنده پروپاغاندا
پاچایه قوشار لری . هنوز بزده عادت
اولمادی . آوروپا و آمریقا ده معظمه
متینغر عقد ایده رک حرارتی نطق لری ده
ایزاد ای دیپور لرمش . بوندن صکره کی
نامزد لری بزم آرتق بزم قاپیلر بزمی ده
چالاق لری . یالکیز نامزد لری باه . نامزدک
خانمی ، همشیره سی ، یتیشمش قیزی
کله جک ؟

— قوزوم همشیره ! . . رأیکیزی
بزم بکه و برمه بی اونو تمایک . ذیه بر
قادیلر پروپاغاندا هیئی ده ابراز فعالیته
باشلا یه جق . ایشته بر کلمه نک آرایه
صیقیشمه مس بز بویله بر حق و بر دی .
شیمدی مغرور اولمه به حقمز یوقی ؛
ا کراول بر نجبی ماده نک مذا کره سی
اشنا سنده :

— بوراده هر نوژک کلمه سنده کی
مقصده قادیلر ده داخل می ؟

دیه بر عزیزک یا پائاسایدی یه کیسه
سسئی جیقار میه جق و بزده مبعوث
اولا جقدق اوله می ؟ بو سؤاله هیج تردد
ایتمدن نه کی « اوت اوله ! » جوابی
ویرک . چونکه مذاکره قادیلرک ده
مبعوث اولمسی ایچین بیان فکر ایدن
طرفدار لری بزم موجوددی شو حالده
اولکی اونو تغافلده ذهول دی دیه بیلر می بز ؛
بناء علیه قازنه لری به :

دیش و بی سینکک بو ایلیکنه مظهر
ایتمسی ایچون صباح لره قدر دعا لره
مشغول ایتمدی .

بر سینک ، انسان لره قوجه مان بر
سنه بی هیج حق اولمادن قازاندیر بر کن
یازیلرک آلتنه ، اوسته و یا یانلری نه بالالزام
آتیلان نقطه لری معنای ده کیشدره .
جککه اینا نامق دوغرو اولور می ؛ بحث
ایتمک ایسته دیکم امر واقع کر چه بوقیل
افسانه لردن دکل ، دکل آما . . بوقیمتلی
امر واقمک احداث ایتمکی وضعیت
قارشیدنده ممکن اولسه ده مراقیلرینه
بوتون همجنس لری مک قادیلری کوستره .
بیلسه م نه قدر ممنون و منشرح اولدیغمزی
آبات ایتمسیم .

اوت ! بر امر واقع وار . فقط بو
امر واقع بیلنه رک و ایسته بر کم می بایلدی .
یوقسه ، انسان حالی بو ، بر اثر ذهول
اولار قی حصوله کتیریلدی . ایشته
آکلاشیه مدینی قدر آکلامق ایچین
تدقیقه ده کن بز نقطه .

تشکیلات اساسیه نک اونجی ماده سی
مناقشه لره معروض قالمادن اوصول لاجق
قبول ایلدی . اوصول لاجق دیدم .
چونکه : او ماده ده بر کلمه ، درت
حرفلی کوچو جک بر کلمه ، فقط حقیقته
قوس قوجا بر هیولا اکیسکدی . واقعا
اونک اوراده کی اکیسکلی بز بویک
بر حق قازاندیر دینی ایچین هیولا دیمک ده
حقسزیا . . نه ایسه .

هر شیئی ، هر شیئی بر هیچ . . و هر کس
چوق چیرکین . . یالکیز سنک او الهی
وبایغین ، جوق سه ودالی ، جوق شعرلی
کوز لرینک تماشای اشتیاق و احتشامی ؛
ایشته نیم الکیوک حضور سعادتیم واک
آصل حیاتم . . .

جمال فرر شیر

قاماشدیران چیر پینتیلرله کاه پاریلدایان
و کاه یورغون انعطافلرله ، رحاوتکار
تسلیمیتلرله سوزولن و سون کوزلرله
مایوس ، نومید ، مشتکی و مضطرب
روحه زنده و امیدوار بر نفخه تسلی سرپدی
بن آرتق هیچ . . . او یورغون و بزکین
هوسسز ، هویتسز زواللی در بدر دکلم !
نظر مده أرض ، قر ، سها و اجرام ،

سنه مالی

اولنور . بونکسه ابتداسی ۱۱ - ۲۴
ایولدر . هجرت نبویه ده « قبا » به دخول
کونی که ربیع الاولک سکننجی و ۶۲۲
سنه سی ایلولنک یکرمنجی تساوی لیل
ونهار حس یعنی کونی اولان بازار ابرتسی
کونیدر .

کلهم تاریخ مالی به: بونک مبدأ و اساسی
یوقدر . وقتا له خاص ، تیمار ، زعامت
اصولی لغو اولنوب حاصلات دولتجه
جبايت و مصارفده تسویه اولنمغه باشلادی
و محصولات ارضیه مواسمه تابع اولوب
شهور قریه ایله بر مناسبتی اولمدیفندن
سنه ابتداسی اسکی روما حکومتک
رومولوسک تأسیس ابتدیکی تقویم کبی
ابتداسی مارت و آپری ۱۲ و اصطلاح
شمس اوله رق اولکی مارت ، اوچنجیسی
مایس آلتنجیسی آغستوس اسملری
رومولوس و خلفنک روما آپرینه
تخصیص ابتدیکی اسامیدن متبانی

انسانلر زمانلرینی اولچمک ایچون
تاریخ قوللانسیورلر . اقوام و ائم سالفه نیک
هر بری کنیدیلر نجه برر مبدأ تاریخ اتخاذ
اچشلردرله بونلردن بحث ایتمیه جکیز .
موضوعم « تاریخ مالی » در .

بزده الیوم مستعمل اولان تاریخلر
تاریخ میلادی ، تاریخ هجری قمری ، تاریخ
هجری شمسی برده تاریخ مالیدر .
تاریخ میلادی : میلاد عیسی علیه -
السلامدن معتبر اولان بر تاریخدرکه بو
کون ۱۹۲۴ در .

تاریخ هجری قمری : هجرت نبویه دن
معتبر اولان و شهر قریه اوزرینه مرتب
بر تاریخدرکه بو کون ۱۳۴۳ در .
تاریخ هجری شمسی که : سنه هجرت
نبویه دن معتبر اولوب « ۶۲۲ » تاریخ
میلادیسنده باشلامشدر . ۱۳۰۲ در
بو تاریخ هیچ بر طرفده مستعمل
دکدر . یالکیز تقویملرده یازلقله اکتفا

أملر ، امیدر ، هپ برر کونلک
 مغفل و وفاسز تسلیرده اونک ایچین
 دکلمی ؟ .. بکی ، او حالده حیات
 و یاشامقده غبطه ابدیه جک نه وار ؟ ..
 آکلات بکا ، ایناندریجی که حیات کوزلدر
 و یاشامقده ؛ ازی بر سه ودانک ذوق
 بی پایانی ، مؤید بر نشئه و حضورک
 شبیه سز ، اندیشه سز ، اضطراب سز
 و هیجان سز بر سعادت مطلق واردر .
 خایبر ! .. خایبر ! .. هپی و فاسز ؟ ..
 هر شی ساخته و یالان . . . یاشامق ؛
 سور و کلنمک و نهایت چوق ذلیل ،
 چوق چیرکین بر عجز و تسئل . . .
 ارضده هیچ وفا و شعر ، محاسن
 یوق . . . اونک ایچین هر شی و هر کس
 چیرکین ، ذیر و حارده حقیق بر وفا کار
 یوق ، صمیمی بر پرستشکارده بولامادم .
 بویه مردمکریز و درین بر یأس انفعال
 ایچنده سنه لجه یالکسز و امید سز حیات
 دیکسنلکرنده دولاشدم ، هر خطوه ده
 بی مضطرب ایدن جریحه لر آلم ،
 هر دیکندن یاره لر ، اضطراب لر طوپلادم ،
 هر آشاده اهانت ، هر عشقده کوز یاشی
 بولدم . . .
 فقط ؛ بر کون . . . اوخ ! . . . ایشه
 سنکله فارشولاشدق ! . . . تصادف بزی ،
 حسلرمزی ، هویت و اصل روحمزی
 قوجا قلاشد بر دی . حیلندن و یاشامقندن
 دها پک چوق کوزل اولان کوزلرک ،
 بر سباه ایچی کبی الماس انجلا لرله ، کوز

حسن و عشق بوقدی . . .
 بالعکس هر شی ده و هر برده ، هر
 کس ده اغفال کار و وفاسز بر ریاء ، ابدی بر
 ریای مستکره واردی . . .
 نه و نه سه و کیلی وجود ! . . . مغفل
 حیاتمک اصلی ، ایگر نجلکرنی ، لوٹ
 و غلظتی ، ایپکری ، توللری ، زینت
 و احتشامی ایله استتار ایدن پرده ریایی
 قالد برمش اولساق ، آتندن یوزیمزه
 بر قهقهه بوم اسهزا ایله کوله جک اولان
 صوکسز احتراصمک حجاب ثقات آلودی ،
 بر لقمه اتمک مدیون اولدیغمز عجز
 و تسلیمت چیقاجق ، صوکرده ده ؛
 بوتون نفعه لرده ، نفعه لرده ترنم و نفعه لرده
 هپ آلداتمق و آلداتمق حقیقتلرینک
 آجیلرینی ، زهر و اضطراب لرینی دوبه جقدق
 چوق قسوتلی بر بطائت و ملال ایله
 یاییلان شو هوایه دقت اینموره یسک ؟ ..
 بو یالدرلی ، ساکن و مستریخ کوز و کن
 سمانک ایچنده بر شن قهقهه به مقابل
 قاچ اینین ، نه قدر فریاد و هجران
 دو بویورسک ؟ .. بو انسانلر عجیبا نه
 ایچین مضطرب ؟ .. مادامکه حیات
 و یاشامق او قادر ذوق آمیز و نشاط .
 پروردرده بو بر سوری انسان نه ایچین
 کوله یورلرده منهادیا ایکنه بورو اغلا یورلر !
 چوق کوزهل وجود ! . . . بونی ،
 بو معمایی هیچده می دوشونمده دک ! . . .
 نه ایچین هیچقیران بو بد بخت قافله نک ؛
 خنده شوق و سرورلری ، ألم یأس
 و مرارتلرینه مغلوب ! . . .

قاله برسنه اوله رق قوللا نیلمقده و ترکی
برجوق معاملات رسمیه و خصوصیه ده
قاریشقلینی موجب اوله جفندن بالضروره
دوام اولمقده در . ممالک اجنبه ده ایسه قطعاً
معلوم اولمه جنی و معاملات ده اساس
اتخاذ ایدله میه جکی ادنا بر ملاحظه ایله
معلوم اولور .

سینوب

محمد امین

باغچه مه ..

بهار کلدی : پنجه کوللر آچیور ؛
محیطکه قوقوسنی صاچیور ،
کوجوک قوشلر جیویل ، جیویل قاچیور ؛
کوزهل باغچه مه سنی پک چوق سه ورم .
قهقهه لر کولکه سنده بلبلر ؛
هر گوشه کده کلین کبی سنبلر ،
عاشقلره جنت کلیر بو کونلر ؛
کوزهل باغچه مه سنی پک چوق سه ورم .
صارماشقلر دیوارلری بوروبور ؛
اصمه لرک فیلیزلری سوریبور ،
پاپاتیهلر یوزومزه کولیور ؛
کوزهل باغچه مه سنی پک چوق سه ورم .
اوت سنی ؛ سنی پک چوق سه ورم ؛
الک اولسه کیجه کوندوز اوهرم ،
یاشادقچه هر بورجکی اودهرم ؛
بن باغچه می بابام قدر سه ورم .
معلم

عبدالقادر کمال

طوقوزی نیسان ، جزیران ، تموز ،
ایلول ۲ تشرین اول تشرین ثانی کانون اول
و کانون ثانی شباط اسملری قیداً بر السامده
(سه فکوس) تاریخنده بو آیده تخصیص
اولمش اسامی شهور سربانیه دن آلمشدر .
سنه سنه کلنجه بوده مارت آبی هانسی
سنه هجریه قریبه ده واقع اولور سه اوسنه
ایله یاد اولمق و مارت آبی داخل اولمیان
(چونکه سنه هجریه قریبه نک سنه سی ۳۵۴
سنه شمسیه نک ۳۶۰ در .) سنه لده
(سیوس) اولمق و اوسنه نک سنه مالیه سی
بولنماق اوزره اتخاذ ایدلمش و عادتاً
ایدورلمش برسنه در .

اصلاحات فرماننک قرائتی کوتی
(۱۸۴۰) سنه سی مارتنک برنجی و ۱۲۵۶
محرمنک طوقوزنجی کوتی ده مارتنک برنجی
کوتی اولمقده آندن اولکی سنه اولان
۱۲۵۵ سنه سنده مارت داخل اولمدیغندن
ترک اوله رق ۱۲۵۴ سنه سندن صکره
۱۲۵۶ سنه سنه کچلمشدر .

سیوس سنه لری محمد رابع زمانده
۴ صنف ۱۰۸۸ تاریخنده مالیه اقلانده
مقید اولان بر فرمانکه صورتی زبرده
مندرجدر :

بو صورتله سیوس سنه لری ترک اوله رق
دوام ایتمکده ایکن بالاخره بو اصول
مرور زمانله اونویله رق و ترک اوله رق
بو کون یاشلی باشنه ایتمش کبی بر تاریخ مالی
میدانه کلمشدر که اوده (۱۲۴۰) -
بونک اسامی اولمدیغندن بزده اسکیدن

ÖZGEÇMİŞ

Erhan TÛTÛNCÛ, 1971 yılında Konya-Eređli’de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Eređlide tamamladı. 1988 yılında girdiği İstanbul Üniversitesi Fen-Edebsyat Fakóltesi Tarih Bölümünden 1992 yılında mezun oldu. 1993 yılında Sivas-Suşehri’nde tarih öğretmenliğine başladı. Halen tarih öğretmeni olarak çalışmakta olup, 2016 yılında Sinop Üniversitesi Tarih Anabilim Dalında yüksek lisans eğitime başlamıştır.